

UŽSAKOVAS

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

OBJEKTAS

**ANYKŠČIŲ RAJONO TURIZMO IR REKREACINIŲ TERITORIJŲ
SPECIALUSIS PLANAS**

ŽYMUO

SI 011-038-SPL

DATA

2012 m.

DIREKTORIUS

VIRGINIJUS PALUBINSKAS

PROJEKTO VADOVAS

VITA SALAPĖTIENĖ, At. Nr. 23337

LR Aplinkos ministerijos atestatas Nr. 5825

UAB "Statybų inžinerija"
Girulių g. 14-18, LT-12112 Vilnius
Įmonės kodas 301532436
PVM mokėtojo kodas LT100003863816
AB bankas "Swedbank"
A/s LT90 7300 0101 0569 2352

Rengėjų sąrašas:

Atliktos funkcijos projekte	Vardas, pavardė
Projekto vadovė	Vita Salapėtienė (At. Nr. 23337)
Inžinierė	Audronė Miniotaitė
GIS inžinierius	Vaidas Ulenskas
GIS inžinierė	Julita Seliava

TURINYS

ĮVADAS.....	5
BENDRI DUOMENYS	6
I. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ	12
1.1. Teisinės aplinkos analizė ir vertinimas	12
1.1.1. Pagrindinės specialiojo plano sąvokos	12
1.1.2. Institucinių sąlygų turizmo ir rekreacinei plėtrai analizė	14
1.1.3. Analizuojamoje teritorijoje galiojantys tvarkymo, apsaugos, naudojimo ir kiti režimai ..	29
1.2. Turizmo ir rekreacijos (gamtos ir kultūrinių) išteklių analizė.....	36
1.2.1. Gamtos ištekliai.....	37
1.2.1.1. Gamtinės aplinkos potencialas	37
1.2.1.2. Paviršiniai vandens telkiniai.....	39
1.2.1.3. Saugomos teritorijos.....	43
1.2.1.4. Veiklos apribojimai saugomose teritorijose	50
1.2.1.5. Lankytini gamtos objektai	58
1.2.2. Kultūros vertybės ir lankytinos vietos.....	60
1.2.2.1. Kultūros paveldo objektai	60
1.2.2.2. Anykščių turizmo ir informacijos centro rekomenduojami lankytini objektai	60
1.3. Viešosios turizmo ir poilsio infrastruktūros analizė.....	62
1.3.1. Keleivių vežimui organizuoti būtina infrastruktūra	62
1.3.1.1. Susisiekimas keliais.....	62
1.3.1.2. Susisiekimas geležinkeliu	63
1.3.1.3. Susisiekimas vandeniui	65
1.3.1.3. Susisiekimas dviračiais	65
1.3.2. Informavimo priemonių analizė	65
1.3.2.1. Esamų turizmo srautų vertinimas.....	65
1.3.2.2. Informacijos apie turizmo ir rekreacijos objektus sklaida	66
1.3.3. Turistinių maršrutų analizė.....	68
1.4. Turizmo paslaugų infrastruktūros analizė	78
1.4.1. Apgyvandinimo paslaugos	78
1.4.2. Maitinimo paslaugos	83
1.4.3. Kitos paslaugos (įvairios pramogos).....	83
1.5. Anykščių miesto kurortinės teritorijos statusas.....	85
II. KONCEPCIJA.....	87
2.1. Konceptijoje naudojami apibrėžimai.....	87
2.2. Konceptijos alternatyvos	88
2.3. Konceptiją pagrindžiančios aplinkybės	88
2.3.1. Koordinuotos plėtros koncepcijos rengimo metu užsiduoti tikslai	88
2.3.2. Rekreacinės veiklos vystymo problematika ir galimybės	89
2.4. Pagrindiniai koncepcijos formavimo nuostatai	91
2.5. Rekreacinių teritorijų sistema: teritorijos ir jungtys, jų hierarchija	92
2.5.1. Rekreacinės sistemos elementai: teritorijos ir jungtys	92
2.5.2. Rekreacinių teritorijų hierarchija – vystymo prioritetai	93
2.6. Veiklos rekreacinėse teritorijose ir turizmo išteklių naudojimo principai.....	99
III. SPRENDINIAI.....	104
3.1. Naudojimo ir tvarkymo reglamentai	104
3.2. Planuojamų rekreacinių zonų apibūdinimas	106
3.2.1. Turizmas ir rekreacija Andrioniškio seniūnijoje.....	106
3.2.2. Turizmas ir rekreacija Anykščių seniūnijoje.....	109
3.2.3. Turizmas ir rekreacija Debeikių seniūnijoje	114

3.2.4. Turizmas ir rekreacija Kavarsko seniūnijoje.....	115
3.2.5. Turizmas ir rekreacija Kurklių seniūnijoje.....	118
3.2.6. Turizmas ir rekreacija Skiemonių seniūnijoje.....	121
3.2.7. Turizmas ir rekreacija Svėdasų seniūnijoje.....	123
3.2.8. Turizmas ir rekreacija Traupio seniūnijoje	125
3.2.9. Turizmas ir rekreacija Troškūnų seniūnijoje.....	126
3.2.10. Turizmas ir rekreacija Viešintų seniūnijoje	128
3.3. Reikalavimai ir rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui	131

IVADAS

UAB „Statybos inžinerija“ Anykščių rajono savivaldybės administracijos užsakymu rengia „Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialųjį planą“ (teritorijų planavimo dokumento rengimo pagrindas – Anykščių rajono 2009-2013 metų strateginis plėtros planas (2009 m. sausio 29d., Nr. TS-54), 2010 m. lapkričio 25 d. Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-376 „Dėl pritarimo rengti specialiuosius ir detaliuosius planus Anykščių r. sav.“ ir 2011 m. birželio 16 d. sutartis Nr. SU-561/S1/11-020/R).

Anykščių rajonas išsidėstęs Lietuvos Respublikos šiaurės rytuose (žr. 1 pav.). Rajono administracinis centras – Anykščiai miestas. Anykščių rajonas ribojasi su Kupiškio, Utenos, Molėtų, Ukmergės, Panevėžio rajonais.

Anykščių rajonas yra vienas didžiausių Lietuvoje. Plotas 1764,9 km², didžiąją dalį sudaro žemės ūkio naudmenos - 56,8%, miškingumas 29,8%. Rajone gyvena apie 32 tūkstančiai gyventojų. Rajoną kerta europinė magistralė E262 (A6 valstybinės reikšmės magistralinis kelias Kaunas - Utena - Daugpilis - Rezekne - Ostravas).

Didžioji Anykščių rajono dalis išsidėsčiusi Vakarų Aukštaičių plynaukštėje, pietryčiuose pereinančioje į Aukštaičių aukštumą. Aukščiausia rajono vieta – 194 metrai virš jūros lygio. Per rajoną teka Šventosios upė su savo intakais. Anykščių rajone yra 76 ežerai, žymiausias – Rubikių ežeras yra Anykščių miesto apylinkėse. Taip pat garsi Šimonių giria.

1 pav. Planuojama teritorija (Anykščių rajono savivaldybės teritorija) šalies atžvilgiu

BENDRI DUOMENYS

1. Specialiojo planavimo organizatorius: Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius, J.Biliūno g. 23, Anykščiai, Tel.: (8~381) 58041; faks.: (8~381) 58088.

2. Specialiojo plano rengėjas: UAB „Statybų inžinerija“, Smolensko g. 10, LT-03201 Vilnius, tel. (8~5) 2104150, faks. (8~5) 2784990, elektroninis paštas: info@s-inzinerija.lt, internetinis tinklalapis: www.s-inzinerija.lt. Projekto vadovė Vita Salapėtienė, At. Nr. 23337.

3. Planuojama teritorija: Anykščių rajono savivaldybės teritorija, plotas 1765 km².

4. Planavimo lygmuo ir dokumento tipas: pagal planuojamos teritorijos dydį ir sprendinių konkretizavimo lygį Anykščių turizmo ir rekreacinių teritorijų specialusis planas yra rajono lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentas. Esamos būklės ir koncepcijos brėžiniai rengiami masteliu M 1: 50 000, sprendiniai detalizuojami pagal seniūnijų administracines ribas, kiekvienai seniūnijai rengiamas atskiras sprendinių brėžinys, masteliu nuo M1:10 000 iki M 1:25 000.

5. Specialiojo plano tikslai: parengti Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialųjį planą, siekiant prisidėti prie sistemingo rekreacinių teritorijų darnaus vystymosi bei racionalaus šių teritorijų, lėšų ir kitų išteklių panaudojimo ir atsižvelgiant į šių teritorijų plėtros ilgalaikius poreikius.

6. Planavimo uždaviniai:

1. formuoti rekreacinių teritorijų sistemą, nustatyti teritorijų turizmo ir rekreacijos plėtojimo kryptis, prioritetus bei priemones, siekiant sukurti racionalų turizmo paslaugų objektų tinklą bei šių paslaugų struktūrą ir įvairovę, racionaliai naudoti, atkurti ir gausinti turizmo ir rekreacijos išteklius;
2. sudaryti prielaidas formuoti turizmo centrus ir sąlygas plėtoti turizmo paslaugas bei viešąją turizmo infrastruktūrą, planuoti (rezervuoti) tikslinio naudojimo teritorijas rekreacinės infrastruktūros objektams statyti;
3. nustatyti rekreacinių teritorijų tvarkymo ir apsaugos reglamentus bei numatyti visuomenės lankymui ir poilsio veiklai skirtose rekreacinėse teritorijose įrengti reikalingą rekreacinę infrastruktūrą;
4. patenkinti visuomenės poreikius ir suderinti valstybės, savivaldybių, įmonių, fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, plėtojančių turizmo verslą, interesus plėtojant turizmo paslaugas, saugant turizmo ir rekreacijos išteklius ir užtikrinant darnią teritorijų plėtrą;
5. detalizuoti bendrojo teritorijų planavimo dokumentų arba kitų specialiųjų planų sprendinius;
6. pagerinti investicinę aplinką, skatinant investicijas plėtoti turizmo ir rekreacinę veiklą, nustatyti, detalizuoti patrauklias teritorijas;
7. susieti su parengtu Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiuoju planu.

7. Planavimo proceso etapai, derinimo ir tvirtinimo procedūra: parengiamasis etapas, teritorijų planavimo dokumento rengimo etapas, sprendinių pasekmių vertinimo etapas, baigiamasis etapas.

8. Specialiojo plano viešo svarstymo tvarka: bendroji tvarka.

9. Specialiojo planavimo pagrindas ir sąlygos:

Teritorijos specialusis planas rengiamas vadovaujantis Anykščių rajono 2009-2013 metų strateginiu plėtros planu (2009 m. sausio 29d., Nr. TS-54), 2010 m. lapkričio 25 d. Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-376 „Dėl pritarimo rengti specialiuosius ir detaliuosius planus Anykščių r. sav.“ ir 2011 m. birželio 16 d. sutartimi Nr. SU-561/S1/11-020/R bei:

- Anykščių rajono savivaldybės Architektūros ir urbanistikos skyriaus 2011 m. sausio 13 d. patvirtintomis „Planavimo sąlygomis Nacionalinio, regiono, rajono lygmens bendrojo ir specialiojo planavimo dokumentams rengti“ Nr. TD-7;
- Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos Utenos regiono aplinkos apsaugos departamento 2011 m. sausio 4 d. išduotomis „Planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentams rengti“ Nr. S/tp-3;
- VĮ „Utenos regiono keliai“ 2011 m. sausio 18 d. išduotomis „Planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. KB-10;
- Būsto ir urbanistinės plėtros agentūros 2011 m. sausio 10 d. išduotomis „Planavimo sąlygomis specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. 1.1-27;
- Anykščių regioninio parko direkcijos 2010 m. gruodžio 28 d. išduotomis „Planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentams rengti“ Nr. T-30;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Utenos teritorinio padalinio 2010 m. gruodžio 28 d. išduotomis „Planavimo sąlygomis specialiojo planavimo dokumentams rengti“ Nr. 627;
- AB Rytų skirstomųjų tinklų Utenos regiono Anykščių skyriaus 2010 m. gruodžio 31 d. išduotomis „Planavimo sąlygomis detaliojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. 30461-600;
- Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Anykščių žemėtvarkos skyriaus 2010 m. gruodžio 31 d. išduotomis „Planavimo sąlygomis nacionalinio, regiono, rajono lygmens bendrojo ir specialiojo planavimo dokumentams rengti“ Nr. 160-13;
- Utenos visuomenės sveikatos centro Anykščių skyriaus 2010 m. gruodžio 21 d., Nr. 9A16-121;
- AB „Lietuvos dujos“ Panevėžio filialo 2011 m. sausio 4 d. išduotomis „Planavimo sąlygomis Nr. 2011/An-5 specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. 25-50-5;
- UAB „Anykščių vandenys“ 2010 m. gruodžio 22 d. išduotomis „Sąlygomis specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. SD-169;
- Anykščių rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir turto valdymo skyriaus 2010 m. gruodžio 23 d. raštu „Dėl sąlygų specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. SD-302
- Anykščių rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriaus 2010 m. gruodžio 24 d. raštu „Dėl sąlygų specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. SD-341;
- VŠĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“ 2010 m. gruodžio 27 d. raštu „Dėl sąlygų specialiųjų planavimo dokumentų rengimui“ Nr. 320;
- Anykščių rajono valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos 2010 m. gruodžio 29 d. raštu „Dėl sąlygų specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. 451;
- Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos 2011 m. rugsėjo 22 d. išduotomis „Planavimo sąlygomis specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. PS-233.

10. Teritorijoje galioja teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai:*1) bendrųjų planų:*

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (Žin., 2002, Nr. 110-4852);

Utenos apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas (rengiamas);

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 26 d. sprendimu Nr. TS-223;

Anykščių miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 13 d. sprendimu Nr. TS-142;

2) specialiųjų planų:

Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonų ribų planas (LR Vyriausybės 2008 m. gruodžio 3 d. nutarimas Nr. 1292);

Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo planas (LR Aplinkos ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. D1-699);

Anykščių rajono savivaldybės šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2005 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. TS-66;

Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. TS-138;

Anykščių miesto istorinės dalies (unikalus objekto kodas 17071, buvęs kodas UV2), Anykščių m., Anykščių r. sav. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 10 d. sprendimu nr. TS-99;

Penkių sodybų gatvinio kaimo (unikalus kodas 10307, buvęs kodas AtV295) Pakalnių k., Kavarsko sen., Anykščių r. sav. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. TS-65;

Siaurojo geležinkelio komplekso (G10KP) ruožo Panevėžys – Rubikiai, Panevėžio ir Utenos apskrityse, teritorijos ir apsaugos zonų ribų bei paveldotvarkos specialusis planas (teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas ir paveldotvarkos projektas), patvirtintas LR Kultūros ministro 2009 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. ĮV-76;

Anykščių rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas 2008-2014 metų laikotarpiui, patvirtintą Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. TS-319;

Anykščių rajono miškų priskyrimo miškų grupėms planas, patvirtintas 2002 m. lapkričio 21 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1651 (ir vėlesni jo pakeitimai);

Spėjamos Riklikų senovės gyvenvietės teritorijos planas.

3) detaliųjų planų:

pagal savivaldybės pateiktą teritorijų planavimo duomenų bazę;

4) kitų dokumentų:

Utenos regiono plėtros planas 2006-2013, patvirtintas 2006-04-13 Utenos regiono plėtros tarybos;

Anykščių rajono 2009-2013 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas 2009-01-29 Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-54 ir vėlesniais jo pakeitimais ir papildymais.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema, patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2005 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. TS-342;

Utenos apskrities kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta LR Kultūros ministro 2009 m. balandžio 24 d. Įsakymu Nr. ĮV-201;

Anykščių rajono kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta LR Kultūros ministro 2009 m. balandžio 24 d. Įsakymu Nr. ĮV-201;

Anykščių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektas, patvirtintas 2009 m. gruodžio 31 d. Nr. D1-884;

Želdynų inventorizacijos duomenys, gauti iš Anykščių rajono savivaldybės (rengė VI Valstybinis žemėtvarkos instituto Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius);

Anykščių rajono kadastro vietovių žemės reformos žemėtvarkos projektai;

Anykščių rajono kadastro vietovėse parengti žemės reformos žemėtvarkos projektai pagal Anykščių savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų registrą;

Miškų valstybės kadastro duomenys;

Šimonių girios biosferos poligono nuostatai (Žin., 2004, Nr. 181-6713).

11. Rengiamo specialiojo plano sprendinių pasekmių poveikio vertinimas atliekamas šiais aspektais:

Gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio, architektūriniu ir urbanistiniu; aplinkos kokybės; miško naudojimo; apželdinimo; higieninės būklės; ekonominiu; ekosistemų, gamtos objektų apsaugos; saugaus eismo; valstybinės reikšmės automobilių kelių tinklo plėtros; poveikio teritorijos vystymosi darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai; poveikio ekonominei aplinkai; poveikio socialinei aplinkai; kultūros paveldo išsaugojimo.

12. Specialusis planas parengtas vadovaujantis:

1. LR teritorijų planavimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617, Nr. 152-5532; 2006, Nr. 66-2429; 2008, Nr. 10-337, Nr. 135-5232; 2009, Nr. 144-6351, Nr. 159-7205; 2010, Nr. 65-3195; 2010, Nr. 84-4404, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);

2. LR žemės įstatymu 1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446 (Žin., 1994, Nr. 34-620; 1995, Nr. 53-1294; 1996, Nr. 100-2262; 1997, Nr. 66-1598; 1999, Nr. 64-2075; 2000, Nr. 42-1191; 2000, Nr. 58-1706; 2001, Nr. 71-2519; 2002, Nr. 74-3141; 2002, Nr. 102-4551; 2004, Nr. 28-868; 2004, Nr. 117-4368; 2004, Nr. 167-6098; 2005, Nr. 88-3291; 2006, Nr. 42-1504; 2006, Nr. 87-3399; 2006, Nr. 141-5392; 2006, Nr. 138-5268; 2007, Nr. 80-3216; 2008, Nr. 135-5233; 2009, Nr. 77-3166; 2009, Nr. 153-6884; 2010, Nr. 13-623; 2010, Nr. 72-3616; 2011, Nr. 49-2368; 2011, Nr. 49-2369 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);

3. Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatais (Žin., 1996, Nr. 90-2099; 2007, Nr. 33-1190; Žin., 2010, Nr. 78-4010; Žin., 2011, Nr. 50-2430 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);

4. Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklėmis (Žin., 2004, Nr. 103-3814; 2007, Nr. 4-180; 2011, Nr. 33-1580);

5. Žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties, būdų ir pobūdžių specifikacija (Žin., 2005, Nr. 41-1317; 2006, Nr. 45-1633; Žin., 2009, Nr. 147-6608; Žin., 2010, Nr. 114-5848, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

6. „Pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties žemės sklypų naudojimo būdų turiniu, žemės sklypų naudojimo pobūdžių sąrašu ir jų turiniu“, patvirtintu LR Žemės ūkio ministro ir LR Aplinkos ministro 2005 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 3D-37/D1-40 (Žin., 2005, Nr. 14-450; 2005, Nr. 93-3470; 2005, Nr. 136-4898; 2009, Nr. 147-6607; 2010, Nr. 34-1632; 2010, Nr. 114-5850 su vėlesniais pakeitimais);

7. Statybos techninių reikalavimų reglamentu STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773; 2005, Nr. 39-1285; 2005, Nr. 58-2029; 2007, Nr. 16-596; 2008, Nr. 7-253; 2009, Nr. 69-2815; 2009, Nr. 133-5822; 2010, Nr. 112-5699 su vėlesniais pakeitimais);

8. Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis (Žin., 1992, Nr.22-652 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);

9. LR Vyriausybės 2004-08-18 nutarimu Nr. 967 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 130-4650 su vėlesniais papildymais ir pakeitimais);

10. Anykščių regioninio parko apsaugos reglamentu, patvirtintu LR Aplinkos ministro 2002m. rugpjūčio 10 d. Įsakymu Nr. 410 (Žin., 2002, Nr. 86-3709; 2007, Nr. 120-4918; 2008, Nr. 141-5593 ir vėlesni jo pakeitimai);

11. Anykščių regioninio parko nuostatais, patvirtintais 1999m. gruodžio 15 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1407, (Žin. 1999, Nr. 108-3143; 2010, Nr. 120-6122 ir vėlesni jo pakeitimai);

12. Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašu (Žin., 2004, Nr. 113-4228);

13. Gamtinio karkaso nuostatais (Žin., 2007, Nr. 22-858, Žin., 2010, Nr. 87-4619);

14. LR Kelių įstatymu (Žin., 1995, Nr. 44-1076; 1997, Nr. 96-2424; 2002, Nr. 101-4492; 2008, Nr. 135-5229; su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);

15. Nekilnojamojo kultūros vertybių atskirų grupių tipiniai apsaugos reglamentai (Žin. 2002, Nr. 13-499).

16. LR Miškų įstatymu (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 1996, Nr. 110-2507; 1997, Nr. 96-2426; 1998, Nr. 56-1542; 1999, Nr. 110-3203; 2000, Nr. 111-3566; 2001, Nr. 35-1161; 2002, Nr. 31-1122; 2002, Nr. 105-4691; 2003, Nr. 38-1692; 2003, Nr. 123-5593; 2005, Nr. 31-977; 2006 Nr. 61-2174; 2007, Nr. 77-3044; 2009, Nr. 54-2137; 2010, Nr. 145-7431; 2011, Nr. 74-3548 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);

17. LR Saugomų teritorijų įstatymu (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 1995, Nr. 60-1502; 2000, Nr. 58-1703; 2001, Nr. 108-3902; 2010, Nr. 81-4229; 2011, Nr. 49-2365 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);

18. Sanitarinių apsaugos zonų nustatymo ir režimo taisyklėmis (Žin., 2004, Nr. 134-4878; Žin., 2009, Nr.152-6849; Žin., 2011; Nr.46-2201 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);

19. Kelių techniniu reglamentu KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008-01-09 įsakymu Nr. D1-11/3-3 (Žin., 2008, Nr. 9-322);

20. Kelių priežiūros tvarkos aprašu (Žin., 2004, Nr. 25-771; 2007, Nr. 37-1357; 2008, Nr. 142-5651 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);

21. Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrosios taisyklėmis BT ITK 09, patvirtintomis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. V-329 (Žin., 2009, Nr. 133-5825);

22. Teritorijų planavimo dokumentų projektų svarstymo su visuomene nuostatai (Žin., 1996, Nr. 90-2099; 1997, Nr. 90-2261; 2004, Nr. 112-4189; 2007, Nr. 33-1190; 2009, Nr. 125-5392; 2010, Nr. 78-4010; 2010, Nr. 120-6124; 2011, Nr. 50-2430);

23. Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu (Žin., 2004, Nr. 130-4650; 2007, Nr. 131-5292; 2010, Nr. 139-7125; 2011, Nr. 50-2431);

24. Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašu (Žin., 2004, Nr. 113-4228).

I. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

1.1. Teisinės aplinkos analizė ir vertinimas

Šiame skyriuje pateikiama patvirtintų teisinių norminių aktų, parengtų nacionalinio, regiono ir vietovės teritorijų ir strateginių planavimo dokumentų analizė.

1.1.1. Pagrindinės specialiojo plano sąvokos

Pagal LR teritorijų planavimo įstatymą (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617, Nr. 152-5532; 2006, Nr. 66-2429; 2008, Nr. 10-337, Nr. 135-5232; 2009, Nr. 144-6351, Nr. 159-7205; 2010, Nr. 65-3195; 2010, Nr. 84-4404, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais):

Specialusis planas (projektas) – teritorijų planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijų planavimo lygmenis ir tikslus, nustatytos atskiroms veiklos sritims reikalingų teritorijų vystymo, infrastruktūros tvarkymo ir (ar) apsaugos kryptys, priemonės ir reikalavimai.

Specialusis teritorijų planavimas – atskiroms veiklos sritims reikalingų teritorijų erdvinio organizavimo, tvarkymo, naudojimo, apsaugos priemonių planavimas.

Planavimo sąlygos – planuojamai teritorijai taikomi specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir teritorijų planavimo normų reikalavimai ir galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, taip pat ūkio šakų plėtros programų ir strateginių dokumentų nuostatos, sąlygas išduodančių institucijų reikalavimai dėl teritorijų planavimo dokumentų rengimo.

Planavimo sąlygų sąvadas – savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo savivaldybės vyriausiojo architekto patvirtintas teritorijų planavimo dokumentui rengti išduodamų planavimo sąlygų sąrašas ir planavimo sąlygos.

Teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimas – detaliųjų planų sprendiniuose nustatyto konkretaus teritorijos naudojimo tipo ir jo plėtojimo reikalavimų ir apribojimų visuma, privaloma rengiant statinių statybos ir kitos veiklos projektus..

Teritorijų planavimo dokumento sprendinių poveikio vertinimas – teritorijų planavimo proceso etapas, kurio metu surenkama ir analizuojama informacija, jos pagrindu (nustatytais aspektais ir tvarka) įvertinamas rengiamo teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimo galimas teigiamas ir (ar) neigiamas ilgalaikis ir (ar) trumpalaikis poveikis

Teritorijų planavimo dokumentų derinimas – procedūra, kurios metu tarpusavyje suderinami parengtų ir galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, patikrinama, ar buvo laikytasi planavimo sąlygų ir kitų teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Specialiosios žemės naudojimo sąlygos – įstatymais ar Vyriausybės nutarimais nustatyti ūkinės ir kitokios veiklos apribojimai, priklausantys nuo geografinės padėties, gretimybių, pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties, žemės sklypo naudojimo būdo ir pobūdžio bei žemės sklype esančių statinių ir aplinkos apsaugos poreikių.

Pagal Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisykles (Žin., 2004, Nr. 103-3814; 2007, Nr. 4-180; 2011, Nr. 33-1580):

Rekreaciniai ištekliai – gamtinės ar kultūrinės aplinkos savybės, tinkamos žmonių visaverčiam fiziniam bei dvasiniam poilsiui organizuoti.

Rekreacinė teritorija – gamtinės ar kultūrinės aplinkos savybes ir sąlygas žmonių visaverčiam fiziniam bei dvasiniam poilsiui organizuoti turinti teritorija, kurios ribos, žemės naudojimo būdas ir pobūdis yra nustatytas, rekreacinio naudojimo prioritetą suteiktas teritorijų planavimo dokumentais ar teisės aktais. Rekreacinių teritorijų samprata ir rūšys (rekreacinė sritis, rekreacinis rajonas, rekreacinė vietovė, rekreacinis žemės sklypas), šių teritorijų išskyrimas priklauso nuo teritorijų planavimo lygmens.

Rekreacinių teritorijų sistema – apibrėžtas rekreacinių teritorijų, lankytinų ir turizmo paslaugų objektų, siejamų turistinėmis trasomis ir (ar) kelių (gatvių) tinklu, teritorinis junginys.

Turizmo centras – gyvenamoji vietovė (miestas, miestelis), išsiskirianti turizmo ištekliais ir turizmo paslaugų infrastruktūros išplėtojimu bei formuojanti turistų srautus.

Turizmo paslaugų infrastruktūra – turizmo paslaugoms teikti reikalingi statiniai ir įrenginiai.

Turizmo ištekliai – turistinį interesą turintys objektai ar vietovės.

Turizmo ir rekreacijos schema – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame numatoma rekreacinių teritorijų sistema ar jos dalys bei rekreacinio teritorijų naudojimo, tvarkymo ir apsaugos prioritetai, priemonės ir reikalavimai.

Turizmo ir rekreacijos planas (projektas) – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame numatoma rekreacinės ir turizmo veiklos teritorijų plėtros ir infrastruktūros objektų išdėstymas ir planuojamos infrastruktūros naudojimo, tvarkymo priemonės ir reikalavimai.

Turizmo paslauga – fizinių ir juridinių asmenų veikla, kuria tenkinami turistų kelionės organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežimo, informacijos, pramogų ir kiti poreikiai.

Viešoji turizmo ir poilsio infrastruktūra – teritorijoms ir objektams lankyti ir (ar) poilsio veiklai organizuoti skirti stacionarūs ar laikini statiniai ir įrenginiai (įskaitant informacijos, higienos ir atliekų surinkimo statinius ir įrenginius) ir kita infrastruktūra (turistinės trasos, takai, poilsio ir sustojimo aikštelės, stovyklavietės ir jų įrenginiai, paplūdimiai ir jų įrenginiai, kiti lankytojų aptarnavimo objektai).

1.1.2. Institucinių sąlygų turizmo ir rekreacinei plėtrai analizė

Rengiant Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialųjį planą, buvo išanalizuoti ir įvertinti šie planuojamojoje teritorijoje galiojantys teritorijų planavimo strateginiai dokumentai, aktualūs galiojantys teisės aktai bei institucinės sąlygos:

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (*detalizuojama tekste žemiau*); Utenos apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas (rengiamas); Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas (*detalizuojama tekste žemiau*); Anykščių miesto teritorijos bendrasis planas (*detalizuojama tekste žemiau*); Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonų ribų planas; Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo planas (*detalizuojama tekste žemiau*); Anykščių rajono savivaldybės šilumos ūkio specialusis planas; Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialusis planas (*detalizuojama tekste žemiau*); Anykščių miesto istorinės dalies (unikalus objekto kodas 17071, buvęs kodas UV2), Anykščių m., Anykščių r. sav. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas; Penkių sodybų gatvinio kaimo (unikalus kodas 10307, buvęs kodas AtV295) Pakalnių k., Kavarsko sen., Anykščių r. sav. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas; Siaurojo geležinkelio komplekso (G10KP) ruožo Panevėžys – Rubikiai, Panevėžio ir Utenos apskrityse, teritorijos ir apsaugos zonų ribų bei paveldotvarkos specialusis planas (teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas ir paveldotvarkos projektas); Anykščių rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas 2008-2014 metų laikotarpiui; Anykščių rajono miškų priskyrimo miškų grupėms planas; Spėjamos Riklikų senovės gyvenvietės teritorijos planas; Utenos regiono plėtros planas 2006-2013; Anykščių rajono 2009-2013 metų strateginis plėtros planas; Anykščių rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema; Utenos apskrities kultūros paveldo tinklų schema; Anykščių rajono kultūros paveldo tinklų schema; Anykščių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektas; Želdynų inventorizacijos duomenys, gauti iš Anykščių rajono savivaldybės (rengė VĮ Valstybinis žemėtvarkos instituto Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius); rajono kadastro vietovėse parengti žemės reformos žemėtvarkos projektai pagal Anykščių savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų registrą; Miškų valstybės kadastro duomenys.

- LR teritorijos bendrojo plano sprendiniuose (žr. I.1.2.1 pav.) rekreacinių teritorijų brėžinyje, nurodyta, kad Anykščių miestas yra regioninės svarbos rekreacijos aptarnavimo centras, apimantis pažintinio turizmo, poilsio gamtoje ir kurortinio gydymo specializaciją. Per Anykščius ir Anykščių rajoną praeina svarbiausi turistų judėjimo keliai: bendrieji tranzitiniai (europinė magistralė E262 (Kaunas - Utena - Daugpilis - Rzekne - Ostravas)), rekomenduojamas nacionalinis maršrutas „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“, Aukštaitijos parkų žiedas. Anykščių rajone yra išsidėstęs Anykščių regioninis parkas, bendruoju planu nurodytas rekreacinis arealas, turintis didelį rekreacijos potencialą (nurodytas jo indeksas).

Sutartiniai žymėjimai

Rekreacijos aptarnavimo centrai:

- nacionalinės svarbos
- regioninės svarbos

- Pagal specializaciją:
- bendrojo turizmo
 - pažintinis turizmas
 - poilsio gamtoje
 - karacinio gydymo

- Ušienio turistų terminalai

Svarbiausi turistų judėjimo keliai

- bendrieji tranzitiniai
- Rekomenduojamos nacionalinės maršrutai "Lietuvos istorijos ir kultūros vėžiuose"
- Regioniniai valstybinių parkų žiedai:
 - "Aukštaitijos parkų žiedas"
 - "Dūkijų parkų žiedas"
 - "Žemaitijos parkų žiedas"
 - "Širvintų parkų žiedas"
 - "Pagėrių parkų žiedas"
 - "Vidurio Lietuvos parkų žiedas"
- Europos atšakos tamsu koordinatės
- Turistinis Nemuno vandens kelias
- Valstybinių parkų ribos
- Pamokytvinių valstybinių parkų ribos
- Rekreacinių zonų ribos

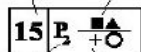
Rekreaciniai arealai

Rekreacinių zonų rekreacinio potencialo kategorija:

- labai didelis potencialas
- didelis potencialas
- vidutinis potencialas
- gana mažas potencialas
- mažas potencialas

Rekreacinių zonų židiniai:

Arealo Nr. Prioritetinė rekreacijos piktora

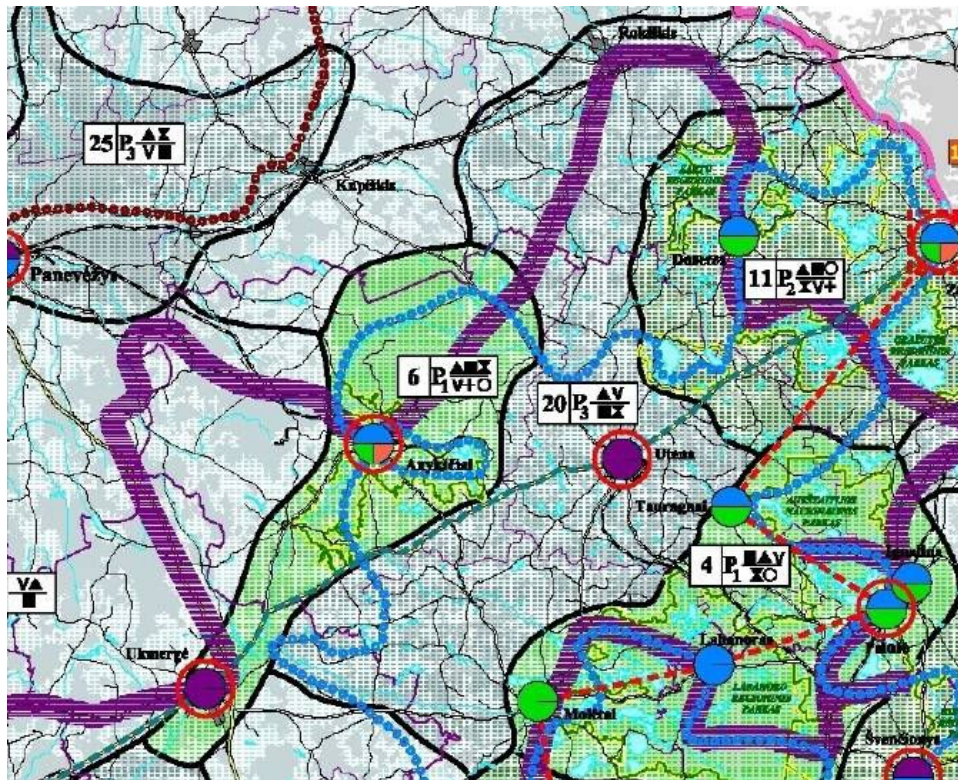

Kitos vytaštinės rekreacijos r.

Rekreacijos piktora tipas

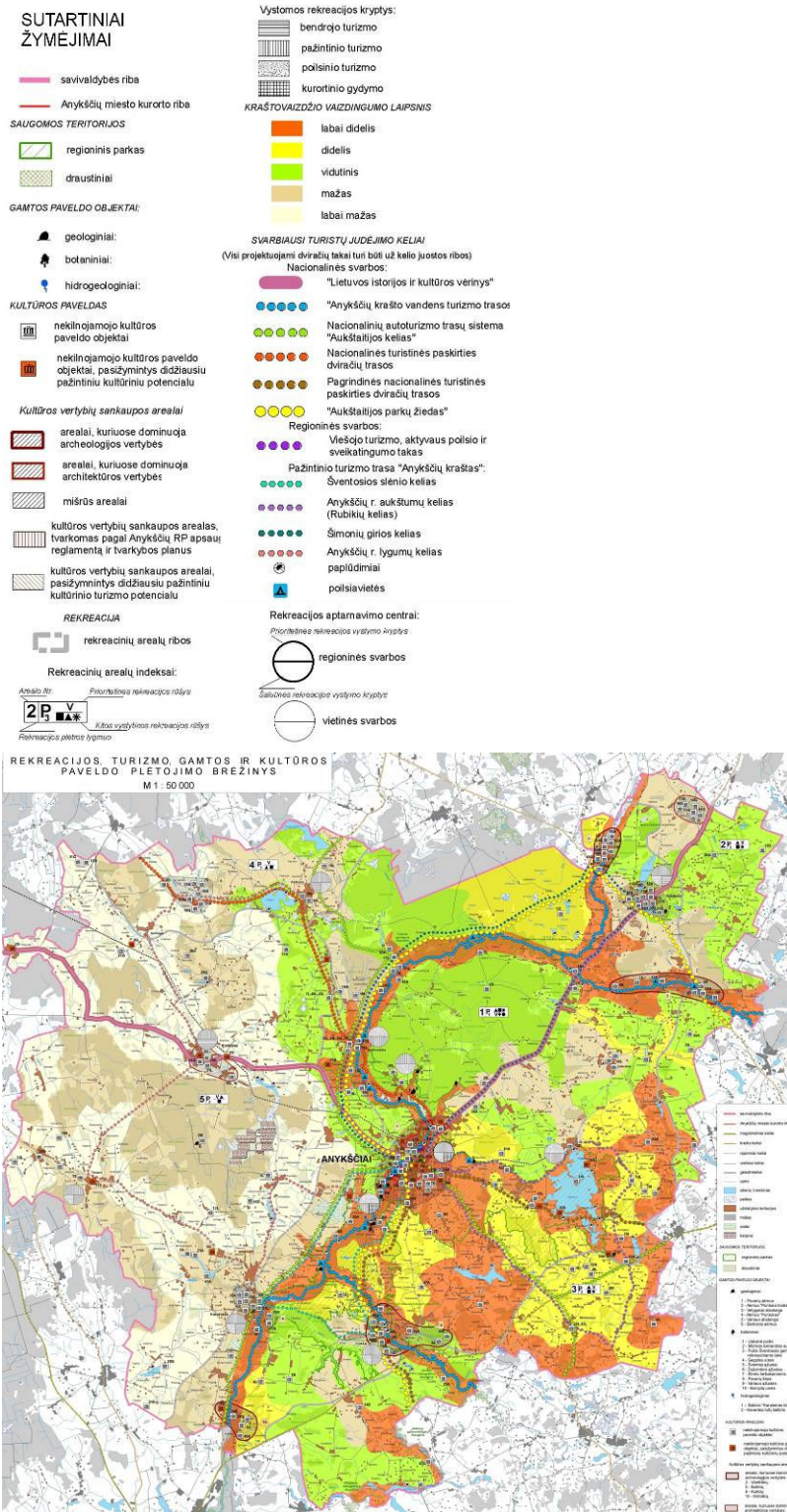
Rekreacijos stlypa:

- poilsis gamtoje
- pažintinė rekreacija
- sportinė rekreacija
- pramoginė rekreacija
- gydomoji rekreacija
- vasarinė rekreacija

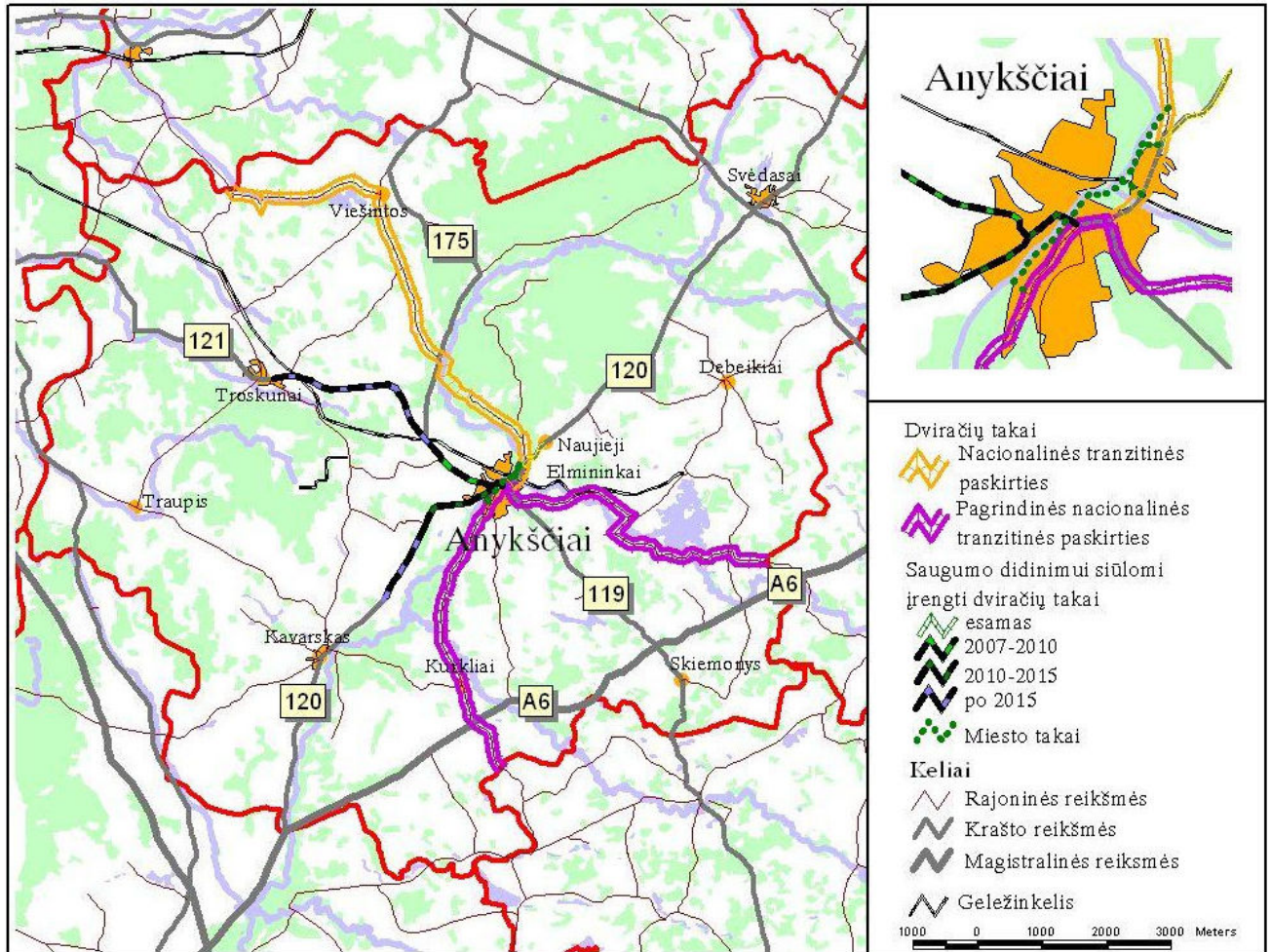
1.1.2.1 pav. Ištrauka iš LR bendrojo plano rekreacinių teritorijų brėžinio

• Anyškėių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose (žr. 1.1.2.2 pav.), rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje nurodytos saugomų teritorijų ribos, gamtos ir kultūros paveldo objektai bei teritorijos, svarbiausi turistų judėjimo keliai. Rekreacijai patrauklios zonos susitelkusios rytinėje rajono dalyje, kur gausu kultūros vertybių sankaupos arealų, vyrauja didelis ir labai didelis kraštovaizdžio vaizdingumo laipsnis, yra išsidėstę pagrindiniai rekreacijos aptarnavimo centrai bei svarbiausi turistų judėjimo keliai. Bendrojo plano sprendiniuose apibrėžtos vystomos rekreacijos kryptys, rekreacijos arealų indeksai.

1.1.2.2 pav. Ištrauka iš Anykščių rajono teritorijos bendrojo plano sprendinių, rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinio

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu yra suplanuotos ir dviračių takų trasos, kurios išilieja į pagrindinį nacionalinės paskirties dviračių taką, o šis susijungia su nacionalinės tranzitinės paskirties dviračių taku (žr. 1.1.2.3 pav.).

1.1.2.3 pav. Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu siūlomų dviračių takų trasos Anykščių rajone

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose išskirti rekreaciniai arealai atitinka tris plėtros potencialo kategorijas: didelio, gana mažo ir mažo potencialo rekreaciniai arealai, kurie atitinkamai sudaro regioninės ir lokalsios svarbos rekreacinių sistemų dalis:

- 1) Anykščių – Svėdasų – Kavarsko – Kurklių (Nr.1) didelio potencialo rekreacinis arealas;
- 2) Kunigiškių – Daujočių (Nr.2) gana mažo potencialo rekreacinis arealas;
- 3) Staškūniškio – Skiemonių (Nr.3) gana mažo potencialo rekreacinis arealas;
- 4) Viešintų – Surdegio (Nr.4) mažo potencialo rekreacinis arealas;
- 5) Troškūnų – Piktagalio – Traupio – Janušavos (Nr.5) mažo potencialo rekreacinis arealas.

Kiekvienas iš išvardintų Anykščių rajono teritorijoje lokalizuotų rekreacinių arealų yra Lietuvos Respublikos teritorijos rekreacinių arealų sistemos dalis. Rajono rekreacinių arealų rodikliai pateikiami 1.1.2.1 lentelėje.

1.1.2.1 lentelė. Anykščių rajono rekreacinių arealų charakteristikos

Eil. Nr.	Rekreacinio arealo pavadinimas	Rekreacinio potencialo kategorija	Perspektyvinės plėtros lygmuo	Rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygis	Vietos gyventojų ekonominės galimybės	Aptarnavimo tradicijos	Vystytinos rekreacijos rūšys
1.	Anykščių – Svėdasų – Kavarsko – Kurklių	II	P ₁	- r ₂	- e ₂	- t ₂	2,1,4, 5,6,3
2.	Kunigiškių – Daujočių	IV	P ₃	- r ₃	- e ₃	- t ₃	2,5, 1,4
3.	Staškūniškio – Skiemonių	IV	P ₃	- r ₃	- e ₃	- t ₃	5,2, 4,2
4.	Viešintų – Surdegio	V	P ₃	- r ₃	- e ₃	- t ₃	5, 2,1
5.	Troškūnų – Piktagalio – Traupio – Janušavos	V	P ₃	- r ₃	- e ₃	- t ₃	5,2, 1

Indeksų paaiškinimas

Pagrindinius rekreacinės aplinkos išteklius sudaro:

- gamtinė aplinka, tinkanti poilsiui (miškai, vandens telkiniai, raiškus reljefas, vaizdingas gamtovaizdis, kiti gamtos ištekliai) bei sveikatos ir darbingumo atstatymui (terapinio pobūdžio gamtinės aplinkos klimatinės savybės, mineraliniai vandenys ir purvas);
- rekreacijos reikmėms tinkantis kultūros paveldas (vertingą kultūros paveldą turintys miestai, miesteliai ir kaimų gyvenvietės bei vietovės, kultūros atžvilgiu vertingi pavieniai objektai bei gyvosios kultūros reiškiniai ir pavyzdžiai).

Rekreacinio arealo potencialas:

I – labai didelis; II – didelis; III – vidutiniškas; IV – gana mažas; V – mažas.

Rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo:

P1 – aukštas (galimybė plėtoti nacionalinės reikšmės rekreacines sistemas);

P2 – vidutinis (galimybė plėtoti regioninės reikšmės rekreacines sistemas);

P3 – žemas (galimybė formuoti lokalinės reikšmės rekreacines sistemas arba kurti pavienius vietinės svarbos rekreacinius objektus).

Vystytinos rekreacijos rūšys*:

1 – poilsis gamtoje; 2 – pažintinė rekreacija; 3 – sportinė rekreacija; 4 – pramoginė rekreacija; 5 – verslinė rekreacija; 6 – gydomoji rekreacija (Rekomenduojamos rekreacijos rūšys aukščiau esančioje lentelėje surašytos pagal svarbą rekreaciniame areale; prioritetinės specializacijos kryptys paryškintos pusjuodžiu šriftu.).

** Rekreacinėse teritorijose įgyvendinama šių rūšių rekreacija:

bendroji rekreacija - tai bendro pobūdžio, jėgas atstatantis žmogaus poilsis gamtoje, nekeliantis papildomų tikslų;

pažintinė rekreacija – tai kelionės bei poilsis gamtinėje ar kultūrinėje aplinkoje norint pažinti šią aplinką, jos istoriją, prigimtį, savybes, išplėsti kultūros akiratį;

sportinė rekreacija – tai aktyvi veikla bei poilsis gamtinėje ar dirbtinėje aplinkoje, siekiant kultūros tikslų, skirta fiziniam lavinimuisi;

pramoginė rekreacija – tai poilsis gamtoje ar tam tikslui pritaikytoje dirbtinėje aplinkoje, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pramogose;

verslinė rekreacija – tai poilsis gamtoje renkant miško gėrybes, medžiojant, žūklaujant;

gydomoji rekreacija – tai poilsis kurortinėje aplinkoje norint atstatyti ar pagerinti sveikatą.

Rekreacinės plėtros socialinės ekonominės galimybės:

Esamos rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygis:

- aukštas – (suformuota kokybiška infrastruktūra) **r1**;

- vidutinis – (tobulintina infrastruktūra) **r2**;

- žemas – (neišvystyta infrastruktūra) **r3**.

Vietos gyventojų ekonominės galimybės:

- didelės (vietos gyventojai ekonominiu atžvilgiu patys pajėgūs plėtoti rekreacinę veiklą ir kurti bei tobulinti rekreacinę infrastruktūrą, be paramos iš šalies) – **e1**;

- vidutiniškos (vietos gyventojų ekonominis pajėgumas plėtoti rekreacinę veiklą vidutiniškas: jie gali kurti rekreacinę infrastruktūrą esant papildančiai galimybes išorinei paramai) – e2;
- nedidelės (vietos gyventojai nepajėgūs patys plėtoti rekreacinę veiklą, reikalingas visas ekonominis palaikymas iš šalies) - e3.

Rekreacinio aptarnavimo tradicijos:

- raiškios (gyvuoja būdingi papročiai ir vietinės tradicijos) t1;
 - vidutiniško raiškumo (tradicijos ir papročiai iš dalies prarasti, tačiau gali būti dirbtinai atkurti) t2;
 - neraiškios (tradicijos ir papročiai nuskurdinti arba neišryškėję) t3.
- Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimo, rekreacijos ir turizmo infrastruktūros brėžinyje nurodyti Anykščių mieste esančios viešųjų erdvių – atskirųjų želdynų teritorijos, kurios skirtos skirtingo intensyvumo rekreacijai, rekreacijai reikalinga infrastruktūra, saugomos teritorijos, svarbiausios turizmo trasos, kurios nusitęsia ir eina per Anykščių rajono savivaldybės teritoriją (žr. 1.1.2.4 pav.). Dalis saugomų teritorijų, Natura 2000 teritorijų ir kultūros paveldo objektų teritorijų patenka tiek į Anykščių miesto, tiek į Anykščių rajono teritoriją.

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

- Anykščių regioninio parko riba
- Regioninio parko funkcinė zonų riba
- Regioninio parko buferinių apsaugos zonų riba
- Anykščių senamiesčio urbanistinio draustinio teritorijos riba
- Draustiniai
- Saugomos (Natura 2000) teritorijos riba
- Nekilnojamo kultūros paveldo teritorijos riba

Viesųjų erdvių - atskirųjų želdynų teritorija

- Atskirieji rekreacinės paskirties želdynai (parkai, skverai, žaliosios jungtys)
- Atskirieji apsauginės ir ekologinės paskirties želdynai
- Ekstensyvaus pritaikymo rekreacinė teritorija

- Autobusų stotis
- Geležinkelio stotis
- Turizmo informacijos centras
- Esama degalinė
- Planuojama degalinė
- Užtvanka
- Planuojama priepilauka
- Esamos ir suprojektuotos maudyklos
- Esama automobilių stovėjimo aikštelė
- Numatoma automobilių stovėjimo aikštelė
- Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai
- Apgyvendinimo ir maitinimo įstaiga
- Maitinimo įstaiga
- Kultūros ir religiniai objektai
- Esami pramogų ir rekreaciniai objektai
- Planuojami rekreacijos, gydymo rekreacijos, sporto-rekreacijos-pramogų objektai

Svarbiausios turizmo trasos

Autoturizmas

- Nacionalinės svarbos trasos
- "Aukštaitijos kelias"
- "Lietuvos istorijos ir kultūros verinys"

- Regioninės svarbos trasos
- "Anykščių kraštas"

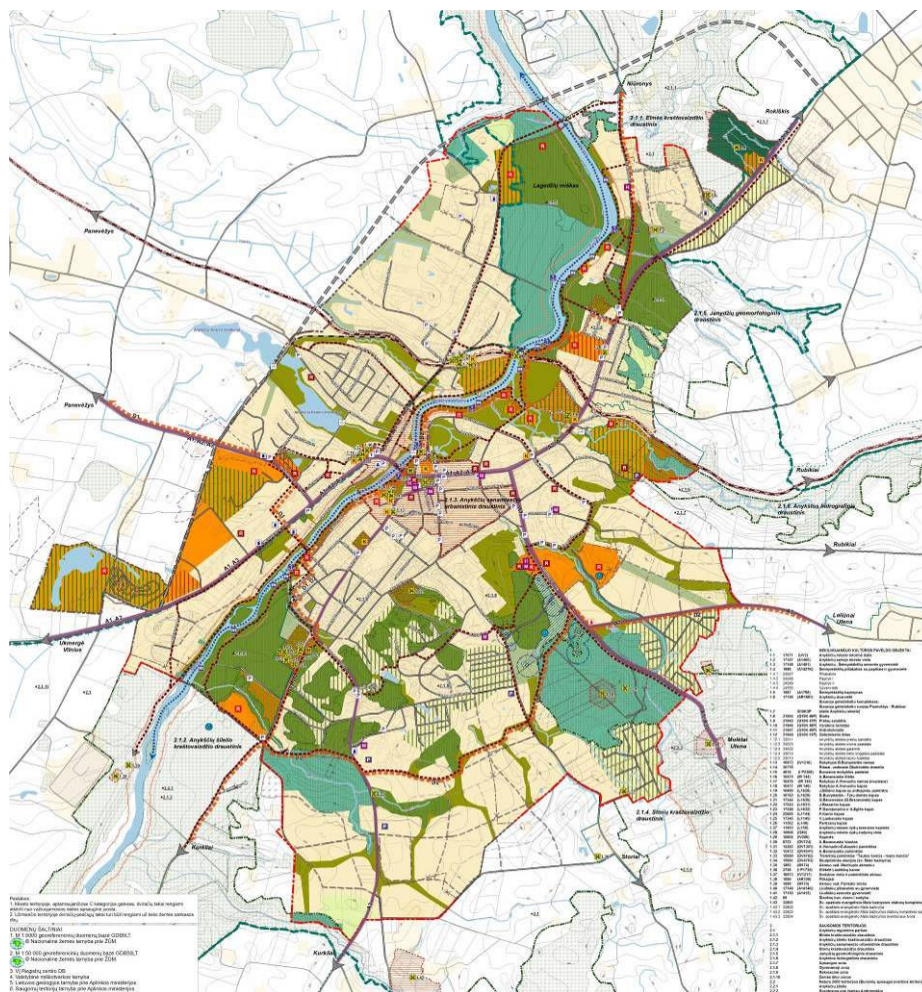
Dviračių ir pėsčiųjų turizmas

- Nacionalinės svarbos trasos
- "Aukštaitijos parkų žiedas"
- Kitos trasos

- Vietinės svarbos miesto trasos

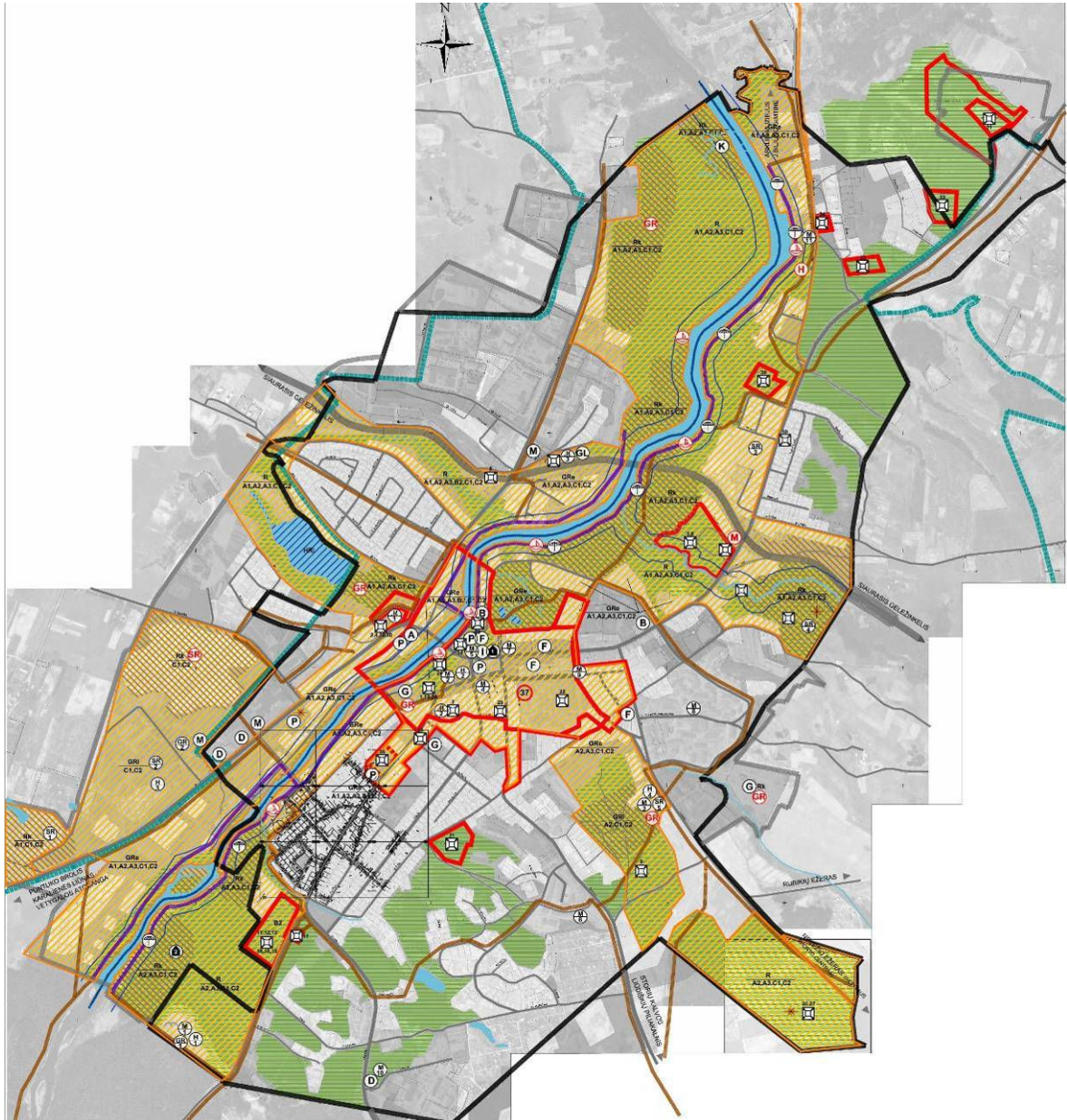
Vandens turizmas

- Nacionalinės svarbos trasa

1.1.2.4 pav. Ištrauka iš Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sprendinių, nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimo, rekreacijos ir turizmo infrastruktūros brėžinio.

- Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano sprendiniuose (žr. 1.1.2.5, 1.1.2.6 pav.) nurodytos kultūros vertybių teritorijų, įeinančių į Anykščių miesto ribas, ribos, Anykščių regioninio parko ribos, vandens telkiniai naudotini rekreacijai (dalis jų patenka už Anykščių miesto ribų), rekreacinio prioriteto zonos (kadangi Anykščių miestas yra turtingas kraštovaizdžio ir kultūros vertybėmis, šios zonos sudaro didelę Anykščių miesto teritorijos dalį), svarbiausias turistų maršrutų trasas, turizmo aptarnavimo infrastruktūros elementus, kultūros vertybių – kultūrinių pramogų kompleksą, gydymo-rekreacijos kompleksą (ir juos sudarančius elementus), nustatyti rekreacinio prioriteto zonų naudojimo reglamentai.

1.1.2.5 pav. Ištrauka iš Anykščius miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano brėžinio.

SUTARTINIAI ŽENKLAI

	ESAMA MIESTO RIBA
	PLANUOJAMA MIESTO RIBA
	KULTŪROS VERTYBIŲ TERITORIJOS RIBA
	ANYKŠČIŲ REGIONINIO PARKO TERITORIJOS RIBA
	VANDENS TELKINIAI NAUDOTINI REKREACIJAI
	REKREACINIO PRIORITETO ZONA
	REKREACINIO FUNKCINIO PRIORITETO RIBA
	VYSTOMOS REKREACIJOS INFRASTRUKTŪROS ZONA URBANIZUOTOJE TERITORIJOJE
	VYSTOMOS REKREACIJOS INFRASTRUKTŪROS ZONA MIESTO MIŠKŲ, ŽELVYNŲ TERITORIJOJE
	APŽVALGOS AIKŠTELĖS
SVARBIAUSIŲ TURISTINIŲ MARŠRUTŲ TRASOS	
	VANDENS TURIZMO TRASA
	RENOVUOJAMI ESAMI DVIRAČIŲ-PĖSČIŲŲ TAKAI
	ESAMAS DVIRAČIŲ-PĖSČIŲŲ TAKAS Į NIŪRONIS
	PLANUOJAMI DVIRAČIŲ-PĖSČIŲŲ TAKAI

TURIZMO APTARNAVIMO INFRASTRUKTŪRA

	APGYVENDINIMO VIETOS
	PLANUOJAMOS APGYVENDINIMO VIETOS
	MAITINIMO, PREKYBOS ĮSTAIGOS
	PLANUOJAMOS MAITINIMO, PREKYBOS ĮSTAIGOS
	FINANSINĖS PASLAUGOS
	DEGALINĖS
	AUTOBUSŲ STOTIS
	GELEŽINKELIO STOTIS
	PLANUOJAMOS PRIEPLAUKOS
	TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAS
	KEMPINGAS
	PARKINGAI
	MIESTO PAPLŪDIMIAI

KULTŪROS VERTYBIŲ - KULTŪRINIŲ PRAMOGŲ KOMPLEKSAS

	KULTŪROS VERTYBĖS
	MUZIEJAI
	BIBLIOTEKOS
	ŽIŪROVINIAI STATINIAI

GYDymo-REKREACIJOS KOMPLEKSAS

	GYDymo ĮSTAIGOS
	GYDOMOSIOS REABILITACIJOS, RELAKSACIJOS ĮSTAIGOS
	PLANUOJAMOS GYDOMOSIOS REABILITACIJOS, RELAKSACIJOS ĮSTAIGOS
	SPORTO REKREACIJOS- PRAMOGŲ CENTRAI
	PLANUOJAMI SPORTO REKREACIJOS- PRAMOGŲ CENTRAI

REKREACINIO PRIORITETO ZONŲ NAUDOJIMO REGLAMENTAI

VANDENS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖ (H)

HRI Intensyvaus pritaikymo (technologizuotos rekreacinės teritorijos)

KITOS PASKIRTIES ŽEMĖ

Rekreacinio prioriteto miesto teritorija

GRe Ekstensyvaus tvarkymo (palaikančio esamą pobūdį)

GRI Intensyvaus pritaikymo (formuojančio naują pobūdį)

Rekreacinio naudojimo teritorijos

R Neurbanizuojamos rekreacinės teritorijos

Rk Urbanizuojamos komercinės rekreacinio prioriteto teritorijos

REKREACINIO PRIORITETO ZONŲ APRIBOJIMŲ REGLAMENTAI

APLINKOSAUGINIAI APRIBOJIMAI

A1 Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonos

A2 Saugomos teritorijos

A3 Kraštovaizdžio vizualinė apsauga

PAMINKLOSAUGINIAI APRIBOJIMAI

B1 Kultūros paveldo apsauga

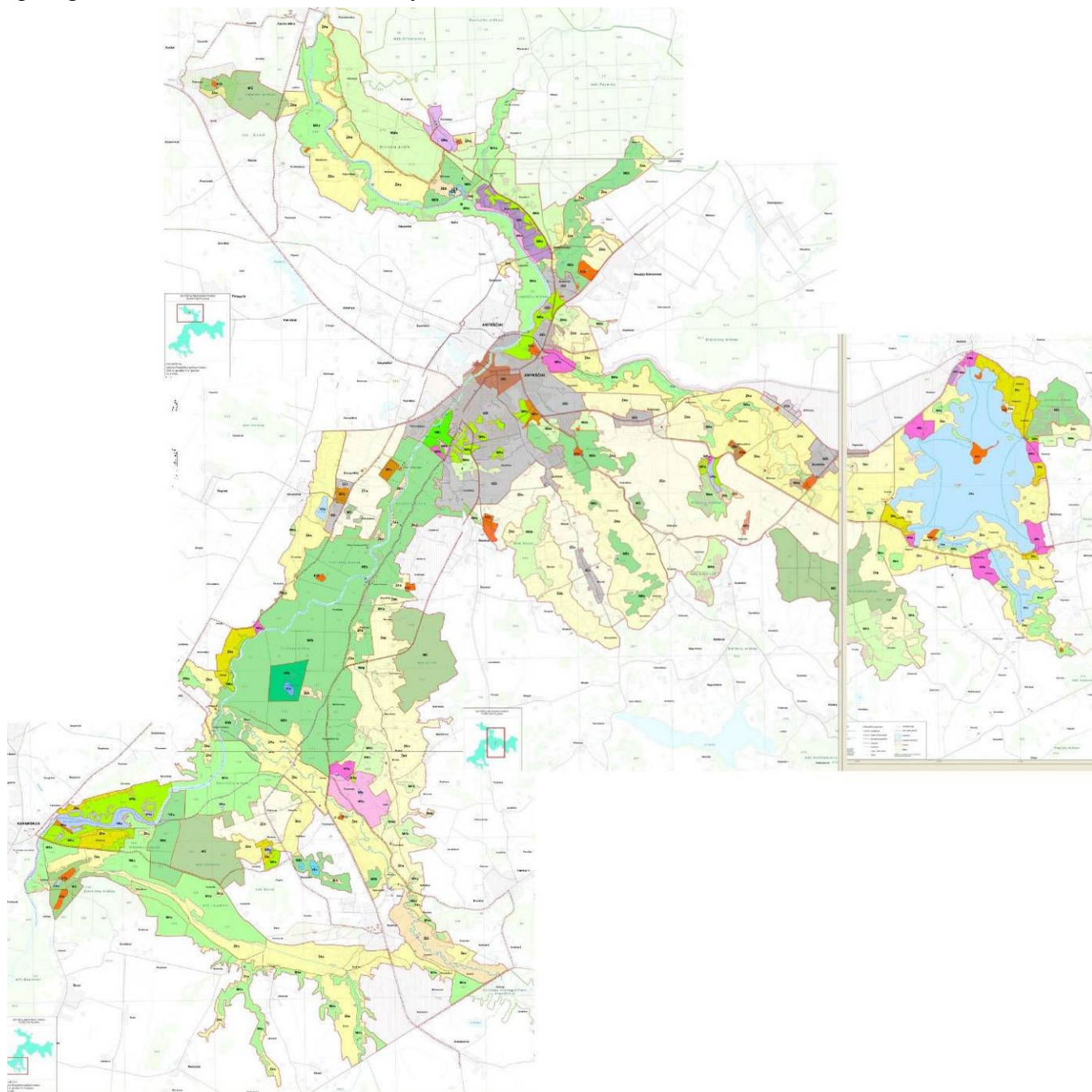
KITI APRIBOJIMAI

C1 Rekreacinių teritorijų apsauga

C2 Kurorto apsauga

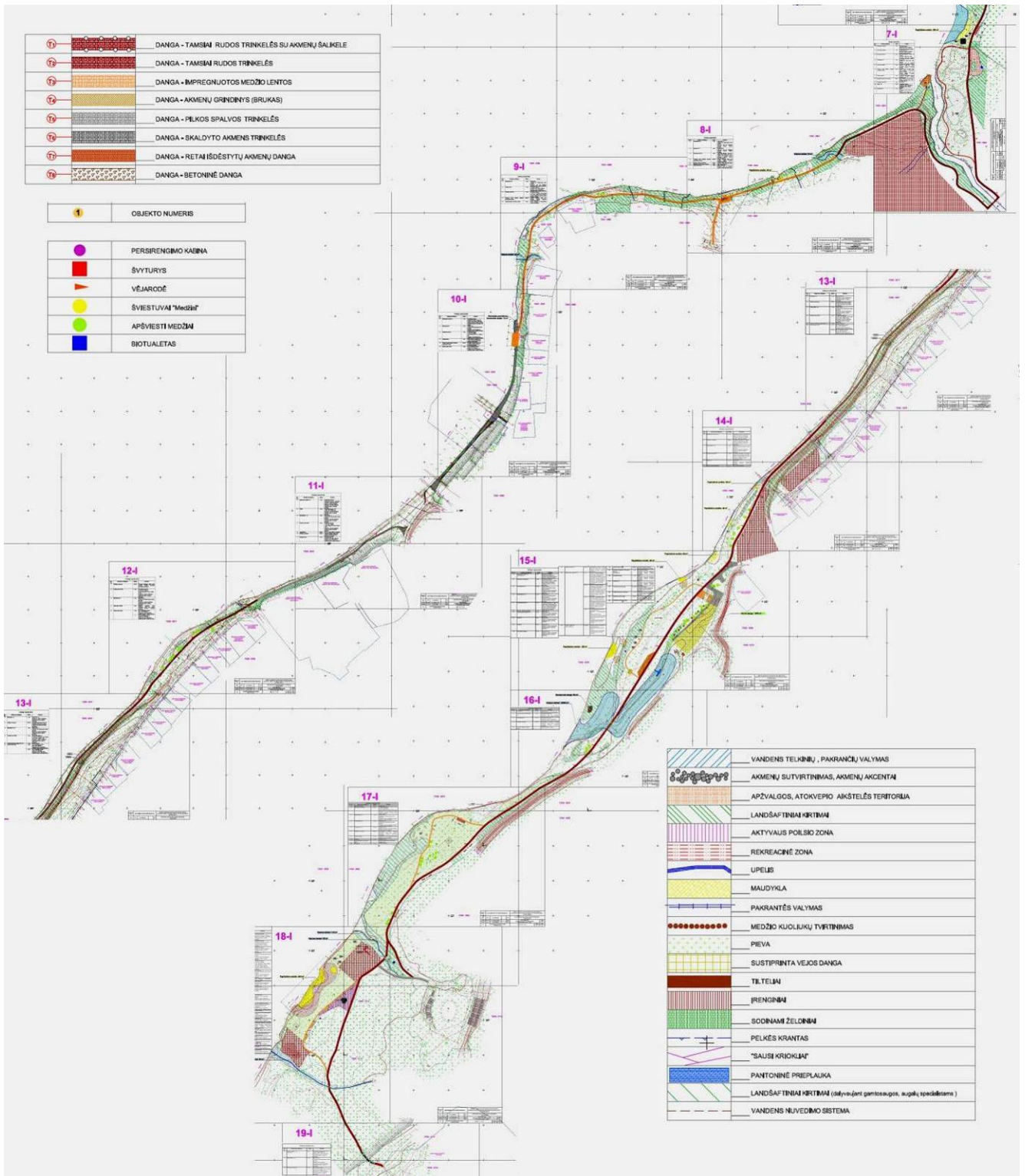
1.1.2.6 pav. Ištrauka iš Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano sutartinių žymėjimų.

- Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonų ribų plane ir Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo plane (žr. 1.1.2.7 pav.) – nurodytos regioninio parko ribos, funkcinio prioriteto zonų ribos, buferinės apsaugos zonos, valstybinių draustinių ir biosferos poligonų ribos. Taip pat nurodytos kraštovaizdžio tvarkymo zonų ribos, esamos ir siūlomos turizmo trasos, rekreacinės infrastruktūros objektai, atskirų elementų tvarkymo priemonės, esami ir siūlomi kultūros ir gamtos paveldo objektai, veikiančios kapinės, kultūros paveldo objektų vizualinės apsaugos zonos ir kraštovaizdžio tvarkymo zonos.

1.1.2.7 pav. Ištrauka iš Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo plano

- Pagal Viešosios turizmo, aktyvaus poilsio ir sveikatingumo infrastruktūros plėtros Šventosios upės kairiajame krante techninio projekto sprendinius (žr. pav. 1.1.2.8) analizuojamoje teritorijoje suprojektuotas rekreacinis dviračių ir pėsčiųjų takas, numatyta jų danga, reikalinga rekreacinė infrastruktūra (persirengimo kabinos, švyturys, vėjarodžiai, apšvietimas, biotualetai), nurodytos aplinkos tvarkymo priemonės (vandens telkinių, pakrančių valymas, akmenų sutvirtinimas bei akcentai, apžvalgos ir atokvėpio aikštelės, landšaftiniai kirtimai, aktyvaus poilsio zonos, rekreacinės zonos, maudyklų teritorijos, sutvirtinimo vietos medžių kuoliukais, sustiprinta vejų danga, tilteliai, įrenginių vietos, sodinamų želdinių vietos, sausų krioklių vietos, pantoninės prieplaukos, vandens nuvedimo sistemos). Pėsčiųjų-dviračių takas suprojektuotas kairiajame Šventosios upės krante, žemutinėje terasoje (šlaito apačioje) ir iš dalies Anykštos upelio krantuose (iki artimiausio esamo tilto). Visa techniniu projektu suprojektuota teritorija yra pritaikyta rekreacijai.

1.1.2.8 pav. Ištrauka iš Viešosios turizmo, aktyvaus poilsio ir sveikatingumo infrastruktūros plėtros Šventosios upės kairiajame krante techninio projekto sprendinių

A p i b e n d r i n i m a s. Specialiuoju planu analizuojamoje teritorijoje yra parengti esminiai teritorijų tvarkymą reglamentuojantys dokumentai. Pagrindiniai teritorijų planavimo dokumentai, kurie tiesiogiai įtakoja Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialiojo plano sprendinius, yra Lietuvos Respublikos bendrasis planas, Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, Anykščių miesto teritorijos bendrasis planas, Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialusis planas, Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonų ribų planas, Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo planas.

1.1.3. Analizuojamoje teritorijoje galiojantys tvarkymo, apsaugos, naudojimo ir kiti režimai

Planuojamoje teritorijoje galioja:

- Saugomų teritorijų nuostatai, reglamentai, taisyklės;
- Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai;
- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos
- Gamtinio karkaso nuostatai;
- Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimai;
- Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklės;
- Miškų įstatymo reikalavimai ir Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai;
- Kiti galiojantys teisiniai aktai ir dokumentai.

Rekreacinės teritorijos. Specialiuoju planu planuojama teritorija apima Anykščių rajono savivaldybės teritoriją ir jo tikslas yra parengti Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialųjį planą, siekiant prisidėti prie sistemingo rekreacinių teritorijų darnaus vystymosi bei racionalaus šių teritorijų, lėšų ir kitų išteklių panaudojimo, atsižvelgiant į šių teritorijų plėtros ilgalaikius poreikius. Pagal „*Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatus*“, patvirtintus Aplinkos ministro 2010-03-05 įsakymu Nr. D1-180, nurodyta, kad:

Savivaldybių institucijos, vykdydamos rekreacinių teritorijų naudojimo ir apsaugos priežiūrą:

- organizuoja ir savo lėšomis rengia turizmo ir rekreacijos planus (projektus), kitus vietovės lygmens specialiuosius ar detaliuosius planus rekreaciniams žemės sklypams suformuoti;
- sudaro rekreacinių teritorijų žemės sklypų nuomos, panaudos ar turto patikėjimo sutartis su Lietuvos Respublikos subjektais;
- organizuoja paplūdimių, stovyklaviečių, poilsiaviečių, kempingų, turizmo trasų, pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimo, jų eksploatavimo ir priežiūros, priešgaisrinės saugos, higienos reikalavimų, poilsiautojų saugos užtikrinimo darbus;
- organizuoja želdynų ir želdinių apsaugą, pertvarkymą ir priežiūrą, želdynų kūrimą ir naujų želdinių veisimą, želdynų tvarkymo ir (arba) kūrimo projektų rengimą;
- imasi priemonių užtikrinti rekreacinių teritorijų, viešojo naudojimo poilsio objektų lankymą ir naudojimą;
- dalyvauja užtikrinant viešąją tvarką;
- gyvenamosiose teritorijose, turinčiose kurorto ar kurortinės teritorijos statusą, tvirtina ūkinės veiklos reguliavimo apsaugos reglamentus siekiant užtikrinti rekreacinių išteklių, aplinkos, žmonių sveikatos apsaugą nuo neigiamo ūkinės veiklos poveikio;
- kartu su miškų urėdijomis įgyvendina specialias priemones, numatytas vidinės miškotvarkos projektuose, rekreacinių miškų tvarkymui;
- kartu su valstybinių parkų ir biosferos rezervatų direktijomis įgyvendina valstybinių parkų ir biosferos rezervatų tvarkymo planų sprendinius, kituose saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones, tvarko, prižiūri gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus.

Savivaldybių įmonės, įstaigos ir organizacijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, atsakingi už rekreacinių teritorijų tvarkymą, priežiūrą, apsaugą, savo veikloje turi vadovautis veiklą rekreacinėse teritorijose reglamentuojančiais įstatymais ir kitais teisės aktais, laikytis teritorijų planavimo dokumentuose nustatytų teritorijos apsaugos ir naudojimo reglamentų ir režimų bei šių reikalavimų:

- valstybinės ir savivaldybių žemės sklypus naudoti pagal panaudos, nuomos ar turto patikėjimo sutartyse nurodytas sąlygas;

- viešojo naudojimo pastatus, statinius (jų patalpas) ir įrenginius naudoti pagal jų paskirtį;
- įrengiant stovyklavietes, poilsiavietes, kempingus, turizmo trasas, statant statinius ir įrenginius laikytis Lietuvos Respublikos statybos įstatymo ir kitų statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;
- vykdam urbanizuotų teritorijų viešųjų erdvių tvarkymo darbus:
 - įrengti parkų, skverų ir kitų poilsiui skirtų želdynų, aikščių įrangą, formuoti kraštovaizdį ir rekreacinę aplinką išsaugant esamus medžius ir krūmus (išskyrus menkaverčius medžius ir krūmus, užstojančius gamtos ir kultūros paveldo objektus, vaizdingas panoramas);
 - atlikti parkų, skverų ir kitų želdynų, aikščių įrangos techninę priežiūrą, užtikrinti, kad įranga nekeltų pavojaus žmonių sveikatai, nedarytų žalos aplinkai;
 - reguliariai surinkti atliekas parkuose, skveruose ir kituose poilsiui skirtuose želdynuose, aikštėse ir jas išvežti;
 - šalinti vėjo, sniego, žaibo ar dėl kitų priežasčių išverstus, nulaužtus, apdegusius medžius ar šakas, keliančius pavojų praeiviams, statiniams, eismui;
 - reguliariai pjauti žolę formuojant ir palaikant tvarkingą veją;
 - parkuose, skveruose, kituose poilsiui skirtuose želdynuose ir aikštėse nesodinti žmogaus sveikatai pavojingų ir invazinių rūšių medžių ir krūmų;
 - parkuose, skveruose ir kituose poilsiui skirtuose želdynuose medžius ir krūmus kirsti, genėti, vykdyti kitą priežiūrą, vadovaujantis Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančių želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklėmis;
- vykdam rekreacinių vandens telkinių ir jų pakrančių tvarkymo darbus:
 - įrengti prie vandens telkinių takus, privažiavimo kelius laikantis teisės aktų nustatytų atstumų;
 - įrengti informacinius standus;
 - atlikti paplūdimių įrangos techninę priežiūrą, įrengti persirengimo kabinas, tualetus, šiukšliadėžes, užtikrinti, kad paplūdimių įranga nekeltų pavojaus žmonių sveikatai, nedarytų žalos aplinkai, statiniai prieš maudymosi sezoną būtų suremontuoti, atlikta statinių profilaktinė dezinfekcija bei deratacija;
 - paplūdimiuose ir maudyklose reguliariai surinkti atliekas ir jas išvežti;
 - šalinti menkaverčius medžius ir krūmus, išryškinant estetinį vandens telkinio vaizdą;
 - kurti želdynus, veisti želdinius vandens telkinio apsaugos zonoje (už vandens telkinio apsaugos juostos);
 - reguliariai pjauti žolę formuojant ir palaikant tvarkingą veją;
 - reguliariai valyti vandens telkinius, šalinti siūlinių dumblių biomą. Nendres pjauti statmenai kranto linijai iki 100 m pločio ruožais, tarp jų paliekant tokio pat pločio nepjautus ruožus;
 - augančių vandens telkiniuose ir jų pakrantėse augalų naikinimui nenaudoti cheminių medžiagų;
- vykdam turizmo trasų, dviračių ir pėsčiųjų takų, poilsio aikštelių ir jų įrangos tvarkymo darbus:
 - taisyti (remontuoti) ir tvarkyti turizmo trasas, poilsio aikšteles, dviračių ir pėsčiųjų takus, jų įrangą, statyti informacinius ženklus;
 - kirsti, genėti (prižiūrėti) kelio juostoje augančius medžius ir krūmus, pašalinti medžius, keliančius pavojų pėstiesiems, dviratininkams ir kitiems eismo dalyviams.

„Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose“, patvirtintose LR Vyriausybės 2010–08–12 nutarimu Nr. 1150, teigiama, kad žemės savininkai ir naudotojai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka patvirtintose rekreacinėse teritorijose plėtodami ūkinę ir kitokią veiklą, turi šią veiklą tvarkyti taip, kad nebūtų keičiamas rekreacinių teritorijų kraštovaizdis, bloginama jo fizinė būklė bei estetinė vertė ir mažinamas bei naikinamas rekreacinis potencialas. *Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojai privalo:*

1. rekreacines teritorijas įrengti pagal detalų planą, jas prižiūrėti ir tvarkyti, sodinti jose smulkius želdynus rekreacinėms sąlygoms pagerinti, ypač - vandens telkinių apsaugos juostose;
2. prižiūrėti per žemės naudotojo teritoriją einančius kelius ir takus.

Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojui draudžiama:

1. naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose;
2. statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose;
3. statyti rekreacinių teritorijų apsaugos zonose statinius, mažinančius kraštovaizdžio estetinę vertę, ir sodinti želdinius, užstojančius istorinę, kultūrinę bei estetinę vertę turinčias panoramas;
4. teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui;
5. naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą;
6. užtvirti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių;
7. užtvirti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, sanatorijų, autobusų bei geležinkelio stotelių, automobilių aikštelių;
8. užtvirti kelius ar takus, vedančius iš poilsiaviečių į visuomeninio aptarnavimo punktus;
9. trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus.

Gamtinis karkasas. „Gamtinio karkaso nuostatuose“ (Žin., 2010, Nr. 87-4619) gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, palaiko ir stiprina ekosistemų stabilumą, renatūralizaciją, kurioje vykdomas ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė.

Gamtinis karkasas jungia įvairias teritorijas: rezervatus, draustinius, valstybinius parkus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus, ekologinės apsaugos zonas, taip pat miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiškai svarbias agrarines teritorijas.

Gamtinį karkasą sudaro:

1. Geoekologinės takoskyros–teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines ekosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą. Pagal valstybinio rėmimo politika geoekologinės takoskyros skirstomos į tarptautinės, nacionalinės, regioninės svarbos;
2. Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys–teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę

įtaką gamtinėms geosistemoms. Pagal valstybinio rėmimo politika geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys skirstomos į regioninės ir rajoninės svarbos;

3. Migraciniai koridoriai–slėniai, raguvynai bei kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija. Pagal valstybinio rėmimo politika migraciniai koridoriai skirstomi į nacionalinės, regioninės ir rajoninės svarbos.

Teritorijose esančiuose gamtinio karkaso elementuose veikla gali būti vykdoma tik įvertinus poveikį gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei teisės aktų nustatyta tvarka, numačius ir įgyvendinus įvairiapuses priemones antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti ar atkurti.

Gamtinio karkaso konservacinės, miškų, žemės ūkio ir kitos rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus–formuoti urbanizuotas teritorijas, sudarytas iš 5 ar daugiau gyvenamųjų namų ar ūkininkų sodybų, atstumas tarp kurių ne didesnis kaip 150 m. Šis atstumas matuojamas nuo sodybos ar namų valdos pastato, esančio (arba nustatyta tvarka patvirtintame teritorijų planavimo dokumente numatyto) arčiausiai naujai planuojamo sklypo ribos.

Gamtinio karkaso tikslinės paskirties sklypų užstatymo tankumas ribojamas iki 30 % ploto, žemės ūkio paskirties žemės sklypų užstatymo tankumas ribojamas iki 10 % ploto. Taip pat gamtinio karkaso teritorijose, kurias bendrieji planai numato urbanizuoti, turi būti formuojamos tarpusavyje besijungiančios atskirųjų želdynų struktūros, sudarančios ne mažiau kaip 50 % teritorijos ploto.

Nekilnojamos kultūros vertybės. „Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatyme“ (Žin., 2004, Nr. 153-5571 su vėlesniais pakeitimais) nustatytos nekilnojamos kultūros paveldo vertybių apsaugos zonos. Saugomam objektui ar vietai nustatoma žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Ši zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius:

- 1) apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį – už kultūros paveldo objekto teritorijos esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, taip pat miško ir vandens plotai, kuriems taikomi draudimai vykdyti šiame pozonyje veiklą, galinčią fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms;

- 2) vizualinės apsaugos pozonį – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi draudimai vykdyti šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą.

Paviršiniai vandens telkiniai. Vandens įstatyme (Žin., 2003, Nr. 36-1544 su vėlesniais pakeitimais), vanduo gali būti naudojamas, jeigu:

- 1) naudojimas netrukdo pasiekti Vandens įstatymo pagrindu nustatytų vandensaugos tikslų;
- 2) yra numatytos priemonės, užtikrinančios, kad vanduo bus naudojamas racionaliai, vandens telkiniai bus tinkamai apsaugoti nuo užteršimo ir nebus pablogintos vandens ekosistemų gyvavimo sąlygos.

Paviršiniai vandens telkiniai rekreacijai ir sportui gali būti naudojami vadovaujantis Vandens įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Turizmo įstatymo bei Saugomų teritorijų įstatymo nustatytais reikalavimais. Maudyklų naudojimas ir maudyklų vandens kokybės rodikliai turi atitikti sveikatos apsaugos ministro nustatytą visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų) reikalavimus.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos juostos ir zonos.

„Saugomų teritorijų įstatyme“ (Žin., 2010, Nr. 81-4229) bei „Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose“, patvirtintose LR Vyriausybės 2010-08-12 nutarimu Nr. 1150, nurodomi veiklos apribojimai paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir pakrančių apsaugos juostose.

Pakrantės apsaugos juostose draudžiama:

- statyti statinius (išskyrus hidrotechninius, vandens paėmimo ir išleidimo į vandens telkinius įrenginius, vandenvietes, paplūdimių įrangą), tvirti tvoras;
- tiesti kelius;
- naudoti trąšas, pesticidus ir kitus chemikalus;
- dirbti žemę, ardyti velėnas (išskyrus kultūrinių pievų atsėjimą, suderinus šį darbą su aplinkos apsaugos tarnybomis), ganyti gyvulius;
- įrengti poilsia vietas (išskyrus paplūdimius), statyti autotransporto priemones, kūrėti laužus;
- ne miškų ūkio paskirties žemėje kirsti saugotinus medžius ir krūmus;
- vykdyti pagrindinius plynus miško kirtimus, naikinti miško paklotę.

Vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama:

- įrengti galvijų vasaros aikšteles, neišsprendus klausimų, susijusių su nuotekų surinkimu ir nukenksminimu;
- lieti srutas arba skystą mėšlą:
 - neįterpiant jų į gruntą, arčiau nei per 100 metrų nuo kranto linijos, kai pakrantės nuolydis mažesnis kaip 5 laipsniai, ir arčiau nei per 200 metrų nuo kranto linijos, kai pakrantės nuolydis didesnis kaip 5 laipsniai;
 - įterpiant juos į gruntą, arčiau nei per 5 metrus nuo sureguliuotų upelių, melioracijos griovių ir kanalų, kai jų baseino plotas mažesnis kaip 10 kv. kilometrų, ir arčiau nei per 10 metrų nuo vandens apsaugos juostos, kai vandens telkinių baseino plotas ne mažesnis kaip 10 kv. kilometrų;
- statyti pramonės įmones, cechus, nuodingųjų chemikalų, trąšų sandėlius bei aikšteles, pavojingų atliekų surinkimo punktus, naftos produktų sandėlius, degalines, mechanines remonto dirbtuves bei technikos aikšteles, taip pat kitus objektus, galinčius turėti neigiamos įtakos gamtinei aplinkai, nesuderinus šio klausimo su Aplinkos ministerija (tačiau visais atvejais atstumai nuo šių objektų iki vandens telkinio kranto linijos turi būti ne mažesni už nurodytuosius 127.9 punkte);
- steigti kapines;
- užkasti kritusius gyvulius bei šiukšles, įrengti sąvartynus;
- barstyti iš lėktuvų pesticidus ir mineralines trąšas;
- plynai kirsti medžius ir krūmus šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 10 laipsnių, išskyrus piliakalnių šlaitus, tvarkomus pagal projektus;
- auginant žemės ūkio kultūras, hektarui sunaudoti daugiau kaip 80 kilogramų azoto ir 15 kilogramų fosforo veikliosios medžiagos, jeigu skaičiavimų nenustatytos kitos ekologiniu požiūriu pagrįstos normos;
- statyti naujus gyvenamuosius namus, vasarnamius, ūkininko ūkio ir kitus pastatus už miestų, miestelių ir kaimų ribų arčiau kaip:
 - 100 metrų iki vandens telkinio kranto linijos arba 50 metrų - nuo terasos šlaito briaunos (bet visais atvejais - potvynio metu neužliejamoje teritorijoje).
Esamosiose sodybose mažesniu atstumu gali būti statomas ir rekonstruojamas gyvenamasis namas bei jo priklausiniai (tvartas, garažas, lauko virtuvė, klėtis, daržinė, malkinė, asmeninio naudojimo pirtis, kurios bendrasis plotas ne didesnis kaip 25 kv. metrai, ir kt.), kai projektuose numatomos neigiamo poveikio aplinkai išvengimo priemonės, suderintos su Aplinkos ministerija.
Nurodytuosius pastatus taip pat draudžiama statyti vandens telkinių šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 10 laipsnių;
 - 50 metrų nuo kranto šlaito viršutinės briaunos, kai vandens telkiniams - sureguliuotoms upėms ir kanalams, kurių baseino plotas mažesnis kaip 10 kv.

kilometrų, ir ežerams bei tvenkiniams, kurių plotas mažesnis kaip 0,5 hektaro - nustatytos tik pakrantės apsaugos juostos.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo principus bei pločius reglamentuoja 2001 m. lapkričio 7 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. 540 patvirtintos „Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklės“ (Žin., 2001, Nr. 95-3372 su vėlesniais pakeitimais).

Miškai. „Miškų įstatyme“ (Žin., 2010, Nr. 145-743 su vėlesniais pakeitimais) pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį miškai skirstomi į grupes:

I grupė – rezervatiniai miškai. Tai valstybinių rezervatų, valstybinių parkų bei biosferos monitoringo teritorijose esančių rezervatų ir rezervatinių apyribių miškai. Ūkininkavimo tikslas – palikti miškus natūraliai augti. Miško kirtimai, išskyrus Saugomų teritorijų įstatyme ir rezervatų nuostatuose numatytus atvejus, neatliekami.

II grupė – specialios paskirties miškai. Joje skiriami:

1) A – ekosistemų apsaugos miškai. Kraštovaizdžio, telmologinių, pedologinių, botaninių, miško genetinių, zoologinių, botaninių-zoologinių draustinių ir šių rūšių draustinių, esančių valstybiniuose parkuose bei biosferos monitoringo teritorijose, miškai, saugomų gamtos išteklių sklypų, priešeroziniai ir kiti miškai. Ūkininkavimo tikslas – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus. Stichinių arba biotinių veiksnių sudarkyti, blogos sanitarinės būklės medynai kertami neplynais arba plynais sanitariniais kirtimais. Gamtinę brandą pasiekę medynai gali būti kertami pagrindiniais neplynais kirtimais;

2) B – rekreaciniai miškai. Tai miško parkai, miestų miškai, valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai, rekreaciniai miško sklypai ir kiti poilsiui skirti miškai. Ūkininkavimo tikslas – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką. Blogos sanitarinės būklės, sudarkyti stichinių arba biotinių veiksnių medynai kertami neplynais arba plynais sanitariniais kirtimais. Gamtinę brandą pasiekę medynai gali būti kertami pagrindiniais neplynais kirtimais. Leidžiami visų rūšių ugdymo, sanitariniai ir kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Kertama ne poilsio sezono metu, išskyrus stichinių arba biotinių veiksnių sudarkytus medynus.

III grupė – apsauginiai miškai. Tai geologinių, geomorfologinių, hidrografinių, kultūrinių draustinių, šių rūšių draustinių, esančių valstybiniuose parkuose bei biosferos monitoringo teritorijose, miškai, apsaugos zonų ir kiti miškai. Ūkininkavimo tikslas – formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas. Leidžiami neplyni ir nedidelio ploto (iki 5 hektarų) plyni, ugdymo bei sanitariniai kirtimai, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje numatytus atvejus.

IV grupė – ūkiniai miškai. Tai visi kiti miškai, nepriskirti I–III miškų grupėms. Ūkininkavimo tikslas – laikantis aplinkosaugos reikalavimų, formuoti produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekti medieną. Leidžiami visi kirtimai, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje numatytus atvejus. Plynų kirtimų biržės negali būti didesnės kaip 8 hektarų, išskyrus plynus sanitarinius kirtimus.

I, III ir IV grupių miškuose plynų sanitarinių kirtimų plotas neribojamas. Pagrindiniai plyni kirtimai draudžiami nacionaliniuose parkuose esančiuose III ir IV grupių miškuose, išskyrus pelkinius ir užpelkėjusių augaviečių medynus ir blogos sanitarinės būklės medynus, kurių būklės negalima pagerinti neplynais kirtimais.

Miško valdytojai, savininkai ir naudotojai privalo saugoti miškus nuo gaisrų, kenkėjų, ligų ir kitų neigiamų veiksnių, laiku ir tinkamai atkurti iškirstą mišką, mišką naudoti tokiais būdais, kurie padėtų mažinti neigiamą poveikį aplinkai, racionaliai ūkininkauti miško žemėje (miške), palaikyti dirvožemio našumą, saugoti biologinę įvairovę, laikytis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytų reikalavimų.

Miško naudotojai privalo sutvarkyti naudojant mišką sudarkytus miško plotus taip, kad jie būtų naudoti pagal paskirtį, tausoti miško kelius, sausinimo sistemas ir kitus technologinius įrenginius, nepažeisti miško valdytojų, savininkų ir kitų naudotojų teisių bei teisėtų interesų.

Miško valdytojai ir naudotojai valstybiniuose miškuose privalo laikytis Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklių. Šias taisykles tvirtina Vyriausybė. Valstybiniuose miškuose medienos ruošėjai per miško naudojimo leidime nustatytus terminus, įskaitant pratęstus terminus, privalo iškirsti mišką ir išvežti pagamintą medieną. Miško kirtimo ir pagamintos medienos išvežimo terminai, jeigu medienos ruošėjai pageidauja, pratęsimi iki 6 mėnesių. Per nustatytą terminą, įskaitant ir pratęstąjį, neiškirstas miškas ir neišvežta žaliavinė mediena neatlygintinai pereina miško valdytojui. Miško kirtimo ir pagamintos medienos išvežimo terminų nustatymą reglamentuoja Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklės.

Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis. Miško žemę paversti kitomis naudmenomis valstybinės reikšmės miškuose galima tik tuo atveju, kai Vyriausybė priima nutarimą dėl tam tikrų valstybinės reikšmės miškų plotų išbraukimo iš valstybinės reikšmės miškų plotų. Miško iškirtimas technologinėms ir gamybinėms miško ūkio reikmėms (medelynams įrengti, miško ūkiniams keliams tiesti, priešgaisrinėms juostoms, technologiniams proskiebiams, poilsio aikštelėms ir medienos sandėliams įrengti, nustatyta tvarka žvyrui ir smėliui kasti miško ūkio reikmėms) nera miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis.

Pagal „Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatus“ (Žin., 1997, Nr.71-1808), privačių miškų savininkai II B, III ir IV miškų grupių miškuose gali įrengti poilsio aikšteles su miško baldais, rekreacinius ir pažintinius takus, atlikti kraštovaizdžio formavimo kirtimus ir kitas priemones, numatytas miškotvarkos projektuose, jeigu tai neprieštarauja saugomų teritorijų planavimo dokumentams, nuostatams ar veiklos juose reglamentams.

Inžinerinė infrastruktūra. „Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose“ (Žin., 1992, Nr.22-652 su vėlesniais pakeitimais), nurodomos nustatytos inžinerinių tinklų apsaugos zonos bei veiklos apribojimai jose.

Veiklos apribojimai Anykščių rajono saugomose teritorijose nurodyti 1.1.2.1.3.4 skyriuje.

1.2. Turizmo ir rekreacijos (gamtos ir kultūrinių) išteklių analizė

Siekiant atgaivinti vietos turizmą itin svarbu kaupti ir teikti išsamią kompleksinę informaciją apie kultūrą ir kultūros paveldą: architektūrą, meno ir istorijos paminklus, nematerialųjį paveldą, muges, religines bei kitas šventes, įvairiausius festivalius. Išsamiausia kompleksinę informaciją geriausiai galėtų parengti vietiniai kultūros ar turizmo centrai.

Anykščių rajone informaciją apie turizmą ir rekreacinę veiklą kuruoja VšĮ „Anykščių turizmo informacijos centras“, kuris kaupia ir sistemina duomenis, vykdo organizacinę, su turizmu ir vietos kultūriniu paveldu, susijusią veiklą.

Anykščių rajonas yra turtingas tiek gamtos teikiamais traukos objektais, tiek žmonių sukurtomis pramogomis ir lankomais kultūriniais objektais.

Anykščių rajonas yra vienas didžiausių šalyje. Jis ribojasi su Molėtų, Kupiškio, Panevėžio, Rokiškio, Ukmergės ir Utenos rajonais. Čia gyvena apie 33 tūkst., o Anykščiuose apie 12 tūkst. žmonių.

Anykščių krašte telkšo 76 ežerai, yra daugiau kaip 250 kultūros paminklų. Vien tik anykštėnų muziejuose kasmet apsilanko apie 100 tūkst. svečių iš visos Lietuvos ir užsienio.

Anykščių rajono centras – Anykščiai. Miestas iškūręs Šventosios ir Anykštos santakoje, apipintas kalnų kalnelių, piliakalnių, nusagstytas kvapniais pušynais, mirguliuojantis ežerais ir upeliukais.

Šiuo metu urėdija patikėjimo teise valdo 17,8 tūkst. ha valstybinės reikšmės miškų plotą, kuri administruoja šešios girininkijos: Kavarsko, Mickūnų, Mikierių, Pavarių, Svėdasų ir Troškūnų.

Anykščių rajone miškai užima 55,8 tūkst. ha plotą arba beveik 32 % teritorijos. Vyrauja spygliuočių medynai. Pušynai sudaro 36 %, eglynai – 18 %, beržynai- 25 %, drebulynai – 4,5 %, juodalksnynai – 4,5 %, baltalksnynai – 9 %, uosynai- 2%, ažuolynai -1%.

Privatūs miškai užima beveik 28 tūkst. ha plotą arba apie 51% visų rajono miškų. Valstybiniai miškai užima 17,9 tūkst. ha plotą arba 33 % rajono miškų. Daugiau nei 9 tūkst. ha arba 16 % miškų skirta nuosavybės teisių į nekilnojamą turtą atstatymui.

Didžiausi miškų masyvai plyti į šiaurę nuo Anykščių. Šventosios upės paslėnyje ošia Šimonių giria, Akmenos miškas, Andrioniškio girelė. Kairiajame paslėnyje – Ramuldavos, Duobulės, Vosgėlių, Pavarių miškai, Niūronių girelė.

Kitas stambus miškų masyvas plyti moreninėje lygumoje į vakarus ir pietus nuo Troškūnų. Tai Juostininkų, Troškūnų, Piktagalio, Butlerišio, Žerkiškių, Repšėnų ir kt. miškai, išvagoti tankaus sausinamųjų kanalų tinklo.

Trečias miškų masyvas yra į pietus nuo Anykščių. Čia miškai išsidėstę Šventosios slėnyje ir siaurame paslėnio ruože: garsusis Anykščių šilelis, ir Šilas, ir Pavirinčių, Užjudinio miškai, bei Žvirblėnų, Svirnų miškeliai. Urėdijos administruojamoje teritorijoje 45 proc. miškų – privatūs, 34 proc. – valstybiniai, kiti – rezerviniai. Vertingiausius krašto gamtinius ir kultūrinius kompleksus saugo Anykščių regioninis parkas: Rubikių – Mūšiejus ežeryną su salomis, Anykštos ir Virintos senslėnius, Šventosios senvagę, užpelkėjusius Būdragaidžio, Pabiržytės ir Ežerinio ežerėlius su pelkių kompleksu, Janydžių atragių ir raguvų kompleksą, Anykščių šilėlį su Šventosios salpinėmis pievomis. **Būdragaidžio rezervatas** saugo Raudonojoje knygoje įrašytus augalus – tai dvilapį purvuolį, liūninę viksvą, mažąžiedę vandens leliją ir kt. **Šventosios kraštovaizdžio draustinis** saugo raiškų miškingo slėnio kraštovaizdį, **Pelyšos geologinis draustinis** – Pelyšos upelio krantų atodangas su šarvuotųjų ir riešapelekių žuvų liekanomis, **Baldono geomorfologinis draustinis** – unikalios reljefo formas – gilų ežeruoją duobeklonį, **Gykių – Vaitkūnų botaninis draustinis** – pelkę su retų rūšių augalų augimvietėmis, **Šventosios ichtiologinis draustinis** – Šventosios upę su laišių, šlakų, upėtakių ir žiobrių nerštavietėmis, **Virintos hidrografinis ir ichtiologinis draustiniai** – gilų

salpinį slėnį ir upėtakių nerštavietes. Vaizdingos Anykščių apylinkės, gražūs miškai traukia turistus ir poilsiautojus. Urėdijos miškuose jų laukia įrengtos 44 atokvėpio vietos, 3 apžvalgos aikštelės, 9 poilsiavietės ir 7 stovyklavietės. Dalis jų pritaikyta žmonėms su negalia pailsėti ar stovyklauti.

1.2.1. Gamtos ištekliai

1.2.1.1. Gamtinės aplinkos potencialas

Pagal Anykščių rajono bendrąjį planą:

Anykščių rajono, kaip ir didžiosios dalies Lietuvos teritorijos medžiaginis pamatas ir paviršius buvo suformuotas paskutiniojo skandinaviškojo apledėjimo eigoje, kuris pasibaigė prieš 12 tūkst. m. Anykščių raj. teritorijos paviršius pagrindinius bruožus, artimus šiandienos išvaizdai, įgijo holocene (poledynmetinis klimato šiltėjimo periodas) vykusių postglacialinių (poledynmetinių) procesų pasekoje. Tuo laikotarpiu galutinai regeneravosi (ištirpus palaidotam ledui atsinaujino) dubakloniai paįvairinę Anykščių rajono paviršių siaurų, gilių ir stačiašlaičių ežerų virtinėmis. Tuo pat metu formavosi teritorijos vandentėmių tinklas, vyko upių slėnių gilinimas, platinimas, kalvų lėkštėjimas ir kiti procesai. Paminėtus procesus lydėjo ir tolygus augmenijos ir gyvūnijos kitimas, nuo būdingų tundrai iki šiandien esančių. Aktyvaus postglacialinių procesų vyksmo pabaiga, kartu su augalijos įsitvirtinimu užbaigė natūraliąją kraštovaizdžio formavimosi stadiją. Tolimesni kraštovaizdžio kitimai jau yra susiję su aktyvesne žmonių bendruomenės veikla pasireiškusia atlantio pabaigoje (5,6 tūkst. m. prieš Kr.). Taigi eilės skirtingų geomorfologinių procesų suformuoti paviršiaus plotai skiriasi kraštovaizdžio komponentais – litologiniu pamatu, reljefu, vidaus vandenimis, pažemio oru, dirvožemiu, augalija, gyvūnija. Jie yra vadinami žemėvaizdžiais. Anykščių rajono teritorijoje išskiriami žemėvaizdžių tipai (išvardinti užimamo ploto mažėjimo tvarka):

- kalvotų moreninių ežeringų aukštumų,
- moreninių lygumų slėnių,
- senovinių aliuvinių (deltinių) lygumų,
- priledyninių upinių lygumų.

Kaip itin vertingo kraštovaizdžio teritorijas Anykščių rajone reikia paminėti Baltiškųjų moreninių ežeringų aukštumų dalį (Aukštaičių aukštumas), su stačiais ir apystačiais kalvotais, giliai daubuotais, pelkingais ir ežeringais vietovaizdžiais, taip pat gerokai mažesnės sąskaidos ežeringų kalvotų aukštumų ruožą (Virintų kalvagūbrį) vakarinėje rajono dalyje, bei Šventosios vidurupio slėninį žemėvaizdį. Kiekvienas iš paminėtų žemėvaizdžio tipų turi individualias – vyraujančias tik jam būdingas savybes: granulometrinių pagrindą, hidroklmatinį režimą, kurie sąlygoja vienokios ar kitokios augalijos vystymąsi, o tuo pačiu ir pastarojo žemėvaizdžio pritaikomumą įvairioms ūkio šakoms, rekreacijai. Pastarieji du veiksniai sąlygoja teritorijos naudojimo kryptis, bei tvarkymo pobūdį, lemia apgyvendinimo ir infrastruktūros sistemų išsidėstymą. Siekiant išlaikyti kraštovaizdžio stabilumą skirtinguose žemėvaizdžiuose taikomos kraštovarkos priemonės turėtų būti diferencijuojamos.

Vienas iš pagrindinių šiandienos kultūrinio kraštovaizdžio požymių, apsprendžiančių jo ekologinį stabilumą – žemėnaudų teritorinė struktūra. Anykščių rajono teritorijos kraštovaizdis (kaip analogija panašaus pobūdžio kitoms Lietuvos teritorijoms) įsavinimo (žemdirbystės vystymosi) raidoje pergyveno keletą kritinių laikotarpių. Subborealio pabaigoje (3,4 tūkst. m. prieš Kr.) kraštovaizdyje, kaip lydininės žemdirbystės produktas atsiranda visiškai naujas žemėveikslis – dirbama žemė. Šį reiškinį galima prilyginti augalijos katastrofoms, kurios pradėjo trikdyti normalų jos vystymąsi. Kraštovaizdžio paveikslas ima darytis margas. Pirmaisiais amžiais po Kr. lydininę žemdirbystę keičia miškinė – dirvoninė. Tobulėjantys žemės dirbimo įrankiai žymiai palengvino ir paspartino įsavinimo procesus. Kalvotose teritorijose pradėjus arti žemes pradėjo reikštis dirvožemiu

erozija. Laipsniškas teritorijos įsavinimas vyksta nuo aukštumų – žemumų ir lygesnių, labiau padrėkusių vietų link.

Valakų reforma XVIa. atnešė dar vieną miškų mažėjimo bangą. Antropogeninių žemėveikslių plotai (dirbama žemė, pievos) išstumdami natūralią dangą, pradeda vyrtauti kraštovaizdyje. Taip vyksta tolimesnis natūralių plotų mažėjimas ir esamų augalijos bendrijų rūšinės sudėties skurdėjimas dėl pasikartojančių kirtimų. Tarpukaryje bendrą kraštovaizdžio geokologinį stabilumą (nors bendras teritorijos miškingumas buvo ir mažas) palaikė žemas antropogeninės apkrovos lygis. Smulkiai suskaidyta kraštovaizdžio struktūra su gausiais natūralių žemėveikslių (miškų, pelkių, drėgnų pievų) tarpais. XX a. antroje pusėje ši smulkiasklypė žemėveikslių struktūra buvo radikaliai pakeista, pritaikant kraštovaizdį technizuotam žemės dirbimui: sustambinti laukai, sureguliuotas vandentėkmių tinklas pakeičiant dirvos drėgmės režimą, sumažintas natūralių žemėveikslių kontūringumas. Tokiu būdu susiformavo agrarinės plynės, naikinant ir iškeliant vienkiemius suintensyvėjo koncentruoto teritorijų užstatymo – urbanizacijos procesai. Intensyvi (chemizuota), netausojanti ūkinė veikla tarybiniais metais išryškino geokologinės krizės požymius pasireiškusius per dirvos cheminių savybių kitimą, ypač suintensyvėjusią ir didelius Anykščių rajono teritorijos plotus apėmusią vandens, vėjo ir mechaninę (vykstančią nuarimo proceso metu) dirvos eroziją. Šie reiškiniai Anykščių rajono teritorijoje pirmiausia pradėjo reikštis kalvotame Aukštaičių aukštumų ruože (Rytinėje rajono dalyje), o ypač lengvesnės mechaninės sudėties dirvožemiuose. Rajono vakarinėje dalyje, kur paviršiaus reljefas mažiau raižytas vandens ir mechaninė erozija reiškesi silpniau. Anykščių raj. teritorijos kraštovaizdžio įsisavinimo pobūdis ir intensyvumas didele dalimi priklausė nuo konkrečiam žemėvaizdžiui būdingų litologinio pamato savybių, jų nulemtu dirvožemio derlingumo.

Subyrėjus kolūkinei žemės dirbimo sistemai ir prasidėjus žemės nuosavybės atstatymo procesui prieš 15 metų kraštovaizdžio vystymasis Anykščių rajone įgavo priešingas tendencijas. Didelė dalis ankščiau buvusių dirbamų, tačiau žemo našumo žemių buvo paliktos dirvonavimui. Pastarąjį procesą suaktyvino kaimo vietovėse vykstantys socialiniai procesai: kaimo gyventojų amžiaus vidurkio didėjimas, gyventojų skaičiaus mažėjimas ir kt. Pastarieji procesai labiau reiškesi ir šiuo metu reiškesi intensyviai žemės ūkio veiklai mažiau palankiuose smulkaus kalvotumo Aukštaičių aukštumų zonoje, t.y. rytinėje ir šiaurės rytinėje Anykščių raj. dalyje. Šiuo metu stebimas savaiminis buvusių nenašių dirbamų žemių užaugimas miško augmenija. Pastarąjį natūraliai besivystantį procesą intensyvina Europos sąjungos parama už miškų įveisimą.

Vakarinėje Anykščių rajono dalyje, kur dominuoja moreninių lygumų žemėvaizdis, litomorfinis pamatas yra homogeniškas, sunkesnės mechaninės sudėties, drėgnesnis ir tuo pačiu maistingesnis. Tose vietose natūrali kraštovaizdžio struktūra buvo labiausiai pakeista. Sureguliuotas hidrografinis tinklas, suformuoti stambesni bemiškiai laukų masyvai. Visiškai priešinga situacija šiaurinėje ir šiaurės rytinėje rajono dalyje, kur plyti senovinės aliuvinės ir smėlingos fluvio-glacialinės (prieledyniniu vandens srautų suformuotos) lygumos. Šios teritorijos dėl mažo derlingumo yra mažai tinkamos žemės ūkio gamybai, todėl jos išlaikė natūralų pobūdį bei organiškai susiklosčiusią žemėveikslių struktūrą. Likusi Anykščių raj. teritorijos dalis apimanti kalvotąsias Aukštaičių aukštumas, ypač tose vietose kur vyrtauja stambus kalvotumas, taip pat buvo žymiai paveikta tarybinio laikotarpio žemės ūkio plėtros stambinant žemėveikslius. Tik techniškai sunkiau pasiekiamos teritorijos dalys pačios gamtinės situacijos buvo apsaugotos nuo žemėveikslių stambinimo invazijos – išlaikė natūralų pobūdį, organiškai susiklosčiusią žemėveikslių struktūrą.

Bendrai šiandienos Anykščių raj. kraštovaizdžio vystymosi tendencijas pasireiškiančias labiau kalvotose rajono teritorijos dalyse – natūralų ir paramos skatinamą apsodinimą mišku, reikėtų vertinti tik teigiamai, kurios pasitarnaus atstatant ir dar labiau pagerinant kolektyvizacijos laikotarpiu sunaikintą geokologiniu požiūriu stabilų kraštovaizdžio struktūrą.

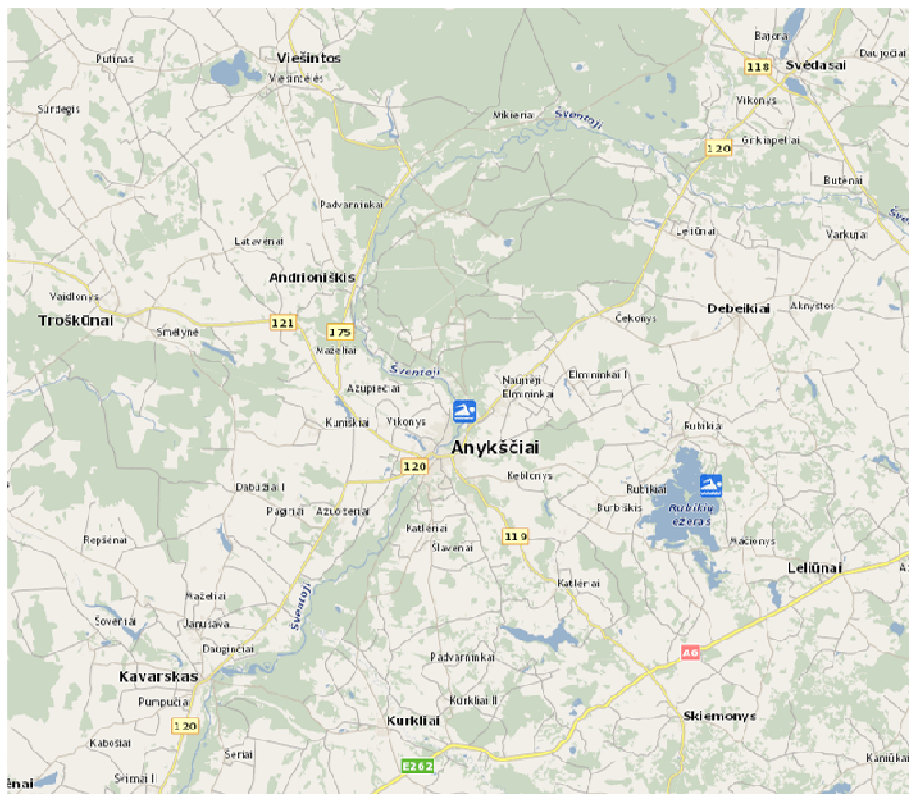
Anykščių regioninio parko kraštovaizdis. Dabartinį regioninio parko reljefą suformavo paskutinis ledynas prieš 16 tūkst. metų. Jam tirpstant atsirado senkloniniai, kuriais dabar teka Šventoji, Virinta ir daugelis kitų upių bei upelių. Aukščiausia Storių kalvyno kalva siekia iki 194 metrų, o

giliausias Šventosios upės slėnis yra 60 metrų virš jūros lygio. Parko teritorijos gelmėms būdingas nestoras ledyninių nuogulų sluoksnis. Po nuogulų sluoksniu ant senojo devono pamato stūkso klodai kvarcinio neogeninio smėlio. Jo plotai eina iš šiaurės į pietus rytine ir centrine parko dalimi.

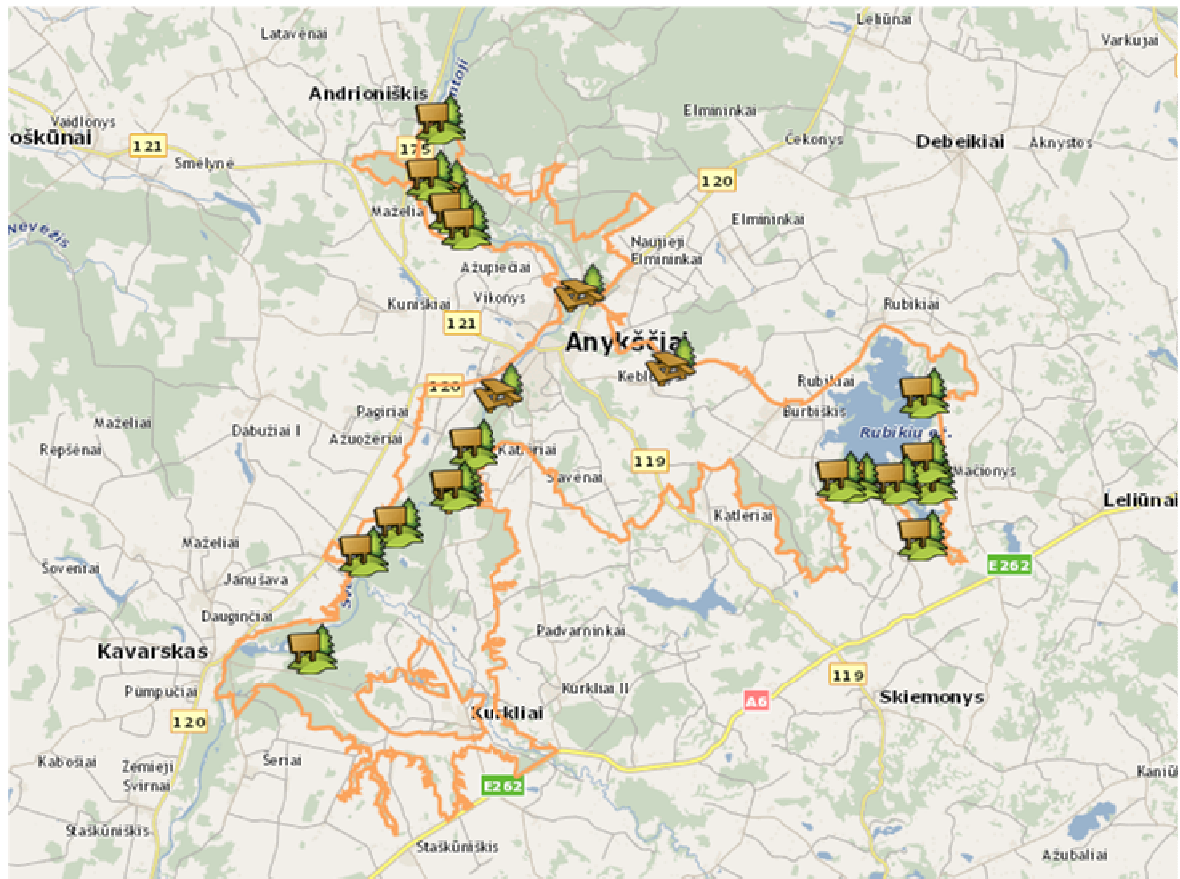
Anykščių regioniniame parke kraštovaizdžio įvairovę lemia dviejuose morfologiniuose kraštovaizdžio rajonuose esantys miškingų, mažai sukultūrintų ir urbanizuotų terasinių slėnių, gilių stačiašlaitių slėniukų, miškingo banguoto paslėnio, stambaus sukultūrinto ežero duburio, agrarinių ir miškingų moreninių kalvynų kraštovaizdžio tipai.

1.2.1.2. Paviršiniai vandens telkiniai

Anykščių rajone gausu upių, ežerų ir tvenkinių, kurie turi didelį rekreacinį potencialą. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, šiuo metu Anykščių rajone yra keletas poilsui pritaikyti paplūdimių ir maudyklų (žr. 1.2.1.2.1 pav.). Anykščių regioniniame parke yra įrengtos poilsui gamtoje pritaikytos poilsiavietės ir stovyklavietės (žr. 1.2.1.2.2 pav.), apie už šio parko ribų esančias poilsiavietes ar stovyklavietes duomenys nėra renkami.

1.2.1.2.1 pav. Paplūdimiai ir maudyklos Anykščių r. sav. (informacijos šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra). Mėlynai pažymėti paplūdimiai ir maudyklos

1.2.1.2.1 pav. Ištrauka iš Anykščių regioninio parko poilsiaviečių ir stovyklaviečių išdėstymo žemėlapis (informacijos šaltinis – Anykščių turizmo informacijos centras)

Anykščių rajono savivaldybėje yra apie 76 ežerus. Turint omenyje, kad rajone gali būti ir daugiau mažųjų bei privačių tvenkinių, galima daryti išvadą, kad paviršinių vandens telkinių Anykščių rajone yra daug ir jie išsidėstę visoje teritorijoje, kas sudaro palankias sąlygas rekreacijos vystymui. Ežerų ir tvenkinių, esančių Anykščių rajone sąrašas pateikiamas 1.2.1.2.1 lentelėje.

1.2.1.2.1 lentelė. Ežerai ir tvenkiniai Anykščių r. savivaldybėje

Pavadinimas	Telkinio tipas	Pavadinimas	Telkinio tipas	Pavadinimas	Telkinio tipas
Alaušas	ežeras	Kunigo ežerėlis	ežeras	Vašuokėnų	ežeras
Apvalainis	ežeras	Kuojinis	ežeras	Viešintas	ežeras
Baldonas	ežeras	Kurklys	ežeras	Vožupis	ežeras
Baltupio	ežeras	Kušlių	ežeras	Anykščių	tvenkinys
Bedugnis	ežeras	Laviškio	ežeras	Anykščių kvarco	tvenkinys
Biebė	ežeras	Liminas	ežeras	Dabužių	tvenkinys
Bitaitis	ežeras	Lipšys	ežeras	Debeikių I	tvenkinys
Brazgių	ežeras	Liūnas	ežeras	Debeikių II	tvenkinys
Budasas	ežeras	Mažvilka	ežeras	Debeikių III	tvenkinys
Būdragaidis	ežeras	Meiluškių	ežeras	Elmininkų	tvenkinys
Budrių	ežeras	Mušėjus	ežeras	Gabrėlių	tvenkinys
Denionių	ežeras	Narbūčių	ežeras	Jotkonių	tvenkinys
Dusynas	ežeras	Nevėža	ežeras	Judinio	tvenkinys
Elmis	ežeras	Pašilinis	ežeras	Kavarsko	tvenkinys
Ešerinis	ežeras	Pavirinčių	ežeras	Kavarsko vienkiemių	tvenkinys
Ežerėlis	ežeras	Piliakalnio	ežeras	Kiaušų	tvenkinys
Galinis	ežeras	Plaštakos	ežeras	Leliūnų	tvenkinys
Grikiapelių	ežeras	Priegodas	ežeras	Meliaušiškių	tvenkinys
Ilginis	ežeras	Rubikių	ežeras	N. Elmininkų	tvenkinys
Ilgis	ežeras	Skaistis	ežeras	Pagojės	tvenkinys
Juodeglinis	ežeras	Skvarbinis	ežeras	Pelyšų	tvenkinys

Pavadinimas	Telkinio tipas	Pavadinimas	Telkinio tipas	Pavadinimas	Telkinio tipas
Juostinas	ežeras	Smulkis	ežeras	Pienionių	tvenkinys
Jurgiškio ežerėlis	ežeras	Suosa (Jurgiškio)	ežeras	Savičiūnų	tvenkinys
Karališkių	ežeras	Svėdasas	ežeras	Staškūniškio	tvenkinys
Keršiai	ežeras	Uosintėlis	ežeras	Užunevėžio	tvenkinys
Kreivių	ežeras	Varžupis	ežeras	Vikonių	tvenkinys

Anykščių rajone taip pat gausu upių, kur jau dabar vyksta intensyvus vandens turizmas. Anykščių rajone esančių upių sąrašas pateiktas 1.2.1.2.2 lentelėje.

1.2.1.2.2 lentelė. Anykščių rajone esančių pagrindinių upių sąrašas

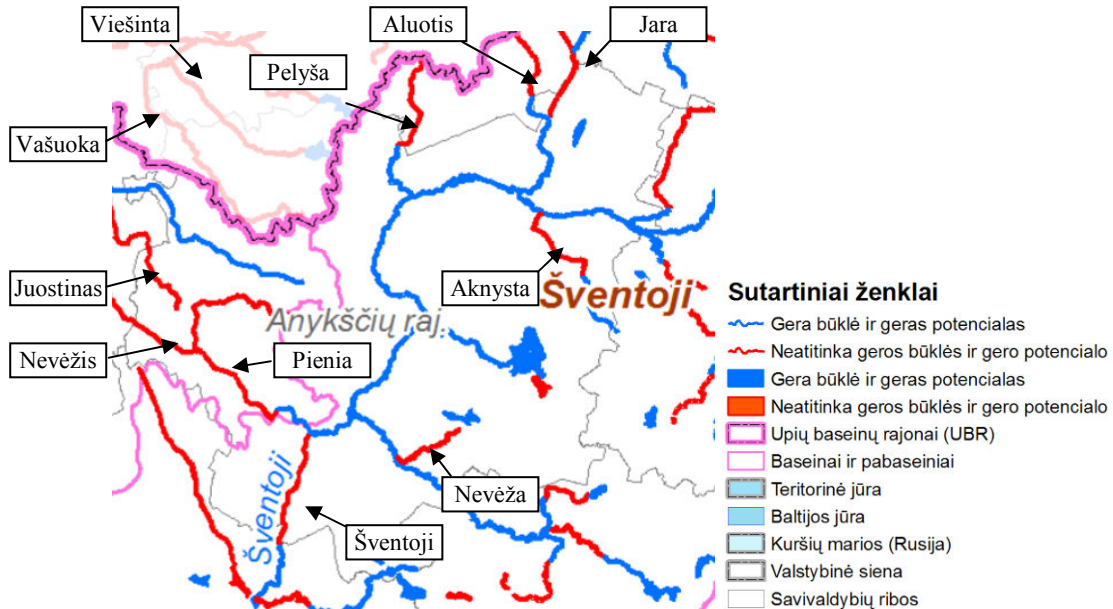
Upės pavadinimas	Upės charakteristikos
Aknysta	Ilgis 18,2 km, baseino plotas 94,2 km ² , vidutinis debitas 0,87 m ³ /s. Ištakos – Aknystėlis, žiotys – Šventoji.
Anykšta	Ilgis 13,8 km, baseino plotas 144,9 km ² , vidutinis debitas 1,18 m ³ /s. Ištakos – Rubikių ežeras, žiotys – Šventoji.
Beržuona	Ilgis 11,9 km, baseino plotas 22 km ² . Ištakos – Anykščių rajonas, žiotys – Šventoji.
Biebė	Ilgis 3,7 km, baseino plotas 7,9 km ² . Ištakos – Anykščių rajonas, žiotys – Šventoji.
Dagia	Ilgis 6,6 km, baseino plotas 14,4 km ² . Žiotys – Šventoji.
Elmė	Ilgis 17,4 km, baseino plotas 45,1 km ² , vidutinis debitas 0,17 m ³ /s. Ištakos – Elmis, žiotys – Šventoji.
Grieža	Ilgis 8,4 km, baseino plotas 12,8 km ² . Ištakos - Griežionys (Anykščių rajonas), žiotys – Šventoji.
Jara-Šetekšna	Ilgis 82 km, baseino plotas 610,5 km ² , vidutinis debitas 5,17 m ³ /s. Ištakos – Sriubiškių apylinkės, žiotys – Šventoji.
Juosta	Ilgis 50,8 km, baseino plotas 273,3 km ² , vidutinis debitas 0,82 m ³ /s. Ištakos – Juostinas, žiotys – Nevėžis.
Juostinis	Ilgis 18,44 km. Ištakos – Troškūnų apylinkės, žiotys – Juosta.
Latava	Ilgis 9,7 km, baseino plotas 19,4 km ² . Ištakos – Anykščių rajonas, žiotys – Šventoji.
Nasvė	Ilgis 24,6 km, baseino plotas 64,1 km ² , vidutinis debitas 0,5 m ³ /s. Ištakos – Norvaišiai, žiotys – Šventoji.
Nevėža	Ilgis 12 km, baseino plotas 3,1 ha
Nevėžis	Ilgis 209 km, baseino plotas 6140 km ² , vidutinis debitas 33,2 m ³ /s. Ištakos – Anykščių raj., žiotys - Nemunas.
Pelyša	Ilgis 19,3 km, baseino plotas 109,2 km ² . Ištakos – Kupiškio rajonas, žiotys – Šventoji.
Pienia	Ilgis 15,7 km, baseino plotas 6,4 ha
Šventoji	Ilgis 246 km, baseino plotas 6888,8 km ² , vidutinis debitas 55,1 m ³ /s. Ištakos – Samanis, žiotys – Neris.
Taurožė	Ilgis 8,8 km, baseino plotas 9,5 km ² . Ištakos – Anykščių rajonas, žiotys – Šventoji.
Vadaksta	Ilgis 9 km, baseino plotas 21,3 km ² . Ištakos - Anykščių rajonas, žiotys – Šventoji.
Vašuoka	Ilgis 34 km, baseino plotas 128 km ² , vidutinis debitas 0,66 m ³ /s. Ištakos – Anykščių rajonas, žiotys – Viešinta.
Viešinta	Ilgis 29 km, nuolydis 170 cm/km, baseino plotas 223 km ² , vidutinis debitas 1,16 m ³ /s. Ištakos – Viešintų apylinkės, žiotys – Lėvu.
Virinta	Ilgis 59,1 km, baseino plotas 566,3 km ² , vidutinis debitas 4,40 m ³ /s. Ištakos – Virintai, žiotys – Šventoji.

Vandens telkinių Anykščių rajone vertinimas aplinkosauginiu-ekologiniu aspektu

Paviršinių vandens telkinių būklė yra vertinama pagal nuokrypius nuo natūralių, žmogaus veiklos nepaveiktų sąlygų, dar vadinamų etaloninėmis. Įvairiuose vandens telkiniuose dėl specifinių natūralių faktorių etaloninės sąlygos yra skirtingos, todėl vandens telkiniai pagal gamtines savybes buvo suskirstyti į tipus su jiems būdingomis etaloninėmis sąlygomis.

Pagal prastesnę cheminę ar ekologinę būklę yra nustatoma bendra vandens telkinio būklė. Ekologinė būklė yra vertinama vandens telkinio biologinių, hidromorfologinių ir fizinių–cheminių kokybės elementų pagrindu ir nustatoma pagal prasčiausią būklę rodantį kokybės elementą.

Pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis, bendra Šventosios upės būklė skirtingose vietose yra nevienoda. Beveik visose vietose Šventosios upė yra geros būklės ir gero potencialo, tik pietinėje Anykščių rajono dalyje jos atkarpa neatitinka geros būklės ir gero potencialo kriterijų. Šventosios ir kitų upių Anykščių rajone būklė parodyta 2.1.2.2 pav.

1.2.1.2.2 pav. Ištrauka iš žemėlapio „Bendra Nemuno upių baseinų rajono (UBR) paviršinių vandens telkinių būklė ir potencialas“ (informacijos šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra). Pavadinimai nurodyti tik tų upių, kurios neatitinka geros būklės ir gero potencialo.

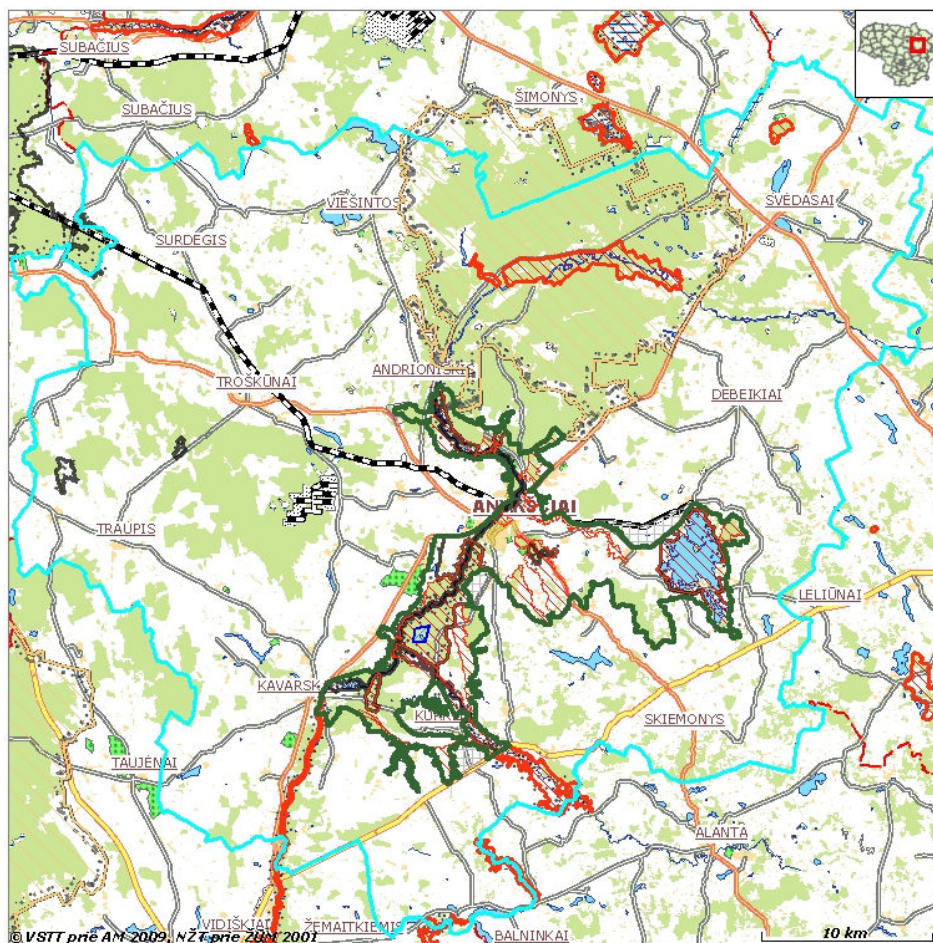
Aplinkos apsaugos agentūra taip pat teikia informaciją apie paviršinių vandens telkinių ekologinę būklę ir ekologinį potencialą. Anykščių rajone nėra upių, kurių ekologinė būklė būtų bloga ar labai bloga. Todėl galima daryti išvadą, kad Anykščių rajono vandens telkinių ekologinė būklė yra pakankamai gera ir turi didelį potencialą pritaikyti juos rekreacijai.

1.2.1.2.3 pav. Ištrauka iš žemėlapio „Nemuno UBR paviršinių vandens telkinių ekologinė būklė ir ekologinis potencialas“ (informacijos šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

1.2.1.3. Saugomos teritorijos

Anyškčių rajono savivaldybės teritorijoje 64 saugomos teritorijos ir objektai, iš jų 20 valstybės saugomų, 11 savivaldybės saugomų teritorijų ar objektų, 18 funkcinio prioriteto zonų, 15 Natura 2000 teritorijų (žr. 1.2.1.3.1 ir 1.2.1.3.2 pav., 1.2.1.3.1 lentelę).

Sutartiniai ženklai**Kadastro žemėlapiuose**

- - rezervatai
- - draustiniai
- - Nacionaliniai ir regioniniai parkai
- - biosferos rezervatai
- - biosferos poligonai
- - atkuriamieji ir genetiniai sklypai

Gamtos paveldo objektai

- - Geologiniai gamtos paveldo objektai
- - Geomorfologiniai gamtos paveldo objektai
- - Hidrogeologiniai gamtos paveldo objektai
- - Hidrografiniai gamtos paveldo objektai
- - Botaniniai gamtos paveldo objektai
- - Zoologiniai gamtos paveldo objektai

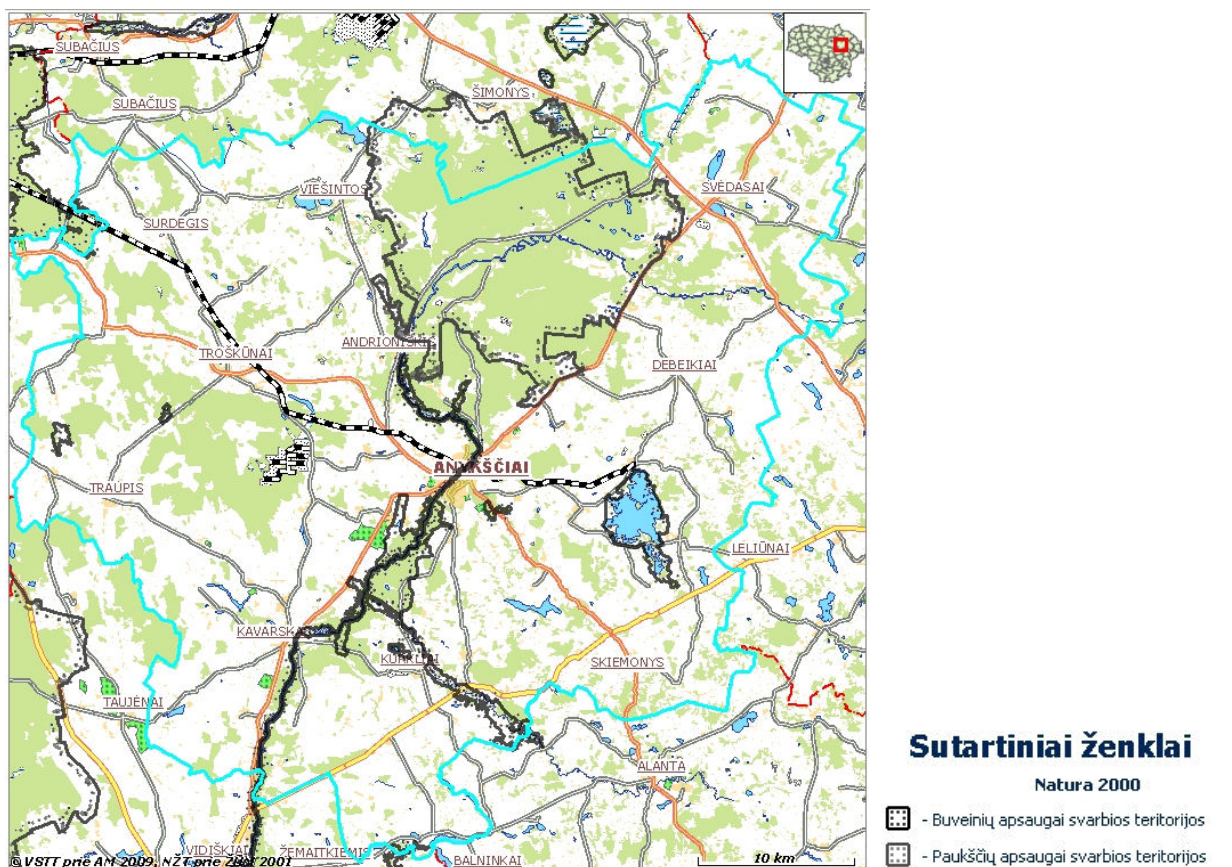
Natura 2000

- - Buveinių apsaugai svarbios teritorijos
- - Paukščių apsaugai svarbios teritorijos

Funkcinio zonavimo žemėlapiuose

- - ekologinės apsaugos prioriteto zona
- - gyvenamosios paskirties prioriteto zona
- - konservacinio prioriteto zona - rezervatas
- - konservacinio prioriteto zona - draustinis
- - rekreacinio prioriteto zona
- - miškų ūkio prioriteto zona
- - žemės ūkio prioriteto zona
- - kitos paskirties prioriteto zona
- - ūkinio prioriteto zona
- - eksperimentų zonos
- - ekologinės apsaugos prioriteto zonos
- - ekosistemų atkūrimo zonos
- - bendrojo naudojimo vandens ūkio prioriteto zona
- - buferinės apsaugos zonos

1.2.1.3.1 pav. Saugomos teritorijos Anykščių r. sav. (informacijos šaltinis – saugomų teritorijų kadastras)

1.2.1.3.2 pav. Natura 2000 teritorijos Anykščių r. sav. (informacijos šaltinis – saugomų teritorijų kadastras)

1.2.1.3.1 lentelė. Anykščių r. sav. teritorijoje esančios saugomos teritorijos

Saugomos teritorijos savivaldybėje	Saugomos teritorijos	Priklausomybė saugomai teritorijai	Kiekis	Plotas savivaldybėje, ha	Visas plotas, ha
I. Valstybinės					
1.1. Draustiniai			7	2172,65	3683,5
1.1.1. Geologiniai			1	60,5	60,5
	1.1.1.1.	Pelyšos geologinis draustinis		60,50	60,50
1.1.2. Geomorfologiniai			1	98,1	197,41
	1.1.2.1.	Baldono geomorfologinis draustinis		98,10	197,41
1.1.3. Hidrografiniai			2	530,7	955,42
	1.1.3.1.	Plaštakos hidrografinis draustinis		40,58	405,60
	1.1.3.2.	Virintos hidrografinis draustinis		490,12	549,82
1.1.4. Botaniniai			1	95,72	95,72
	1.1.4.1.	Gykių botaninis draustinis		95,72	95,72
1.1.5. Zoologiniai			1	166,09	1152,9
	1.1.5.1.	Ichtiologiniai		166,09	1152,9
	1.1.5.1.1.	Šventosios ichtiologinis draustinis		166,09	1152,90
1.1.6. Kraštovaizdžio			1	1221,54	1221,54
	1.1.6.1.	Šventosios kraštovaizdžio draustinis		1221,54	1221,54
1.2. Gamtos paveldo objektai			11	2,17	2,17
1.2.1. Geologiniai			9	1,92	1,92
	1.2.1.1.	Rieduliai		4	0
	1.2.1.1.1.	Akmuo Puntukas		0,00	0,00
	1.2.1.1.2.	Akmuo Puntuko brolis		0,00	0,00
	1.2.1.1.3.	Barboros akmuo		0,00	0,00
	1.2.1.1.4.	Pavarių akmuo		0,00	0,00
	1.2.1.2.	Atodangos		5	1,92
	1.2.1.2.1.	Abromiško atodanga		0,26	0,26
	1.2.1.2.2.	Šlavės atodanga		0,18	0,18
	1.2.1.2.3.	Variaus atodanga		0,00	0,00
	1.2.1.2.4.	Vetygalos atodanga		1,41	1,41
	1.2.1.2.5.	Vildžiūnų atodanga		0,07	0,07
1.2.2. Hidrogeologiniai			2	0,25	0,25
	1.2.3.	Šaltiniai, versmės		2	0,25
	1.2.3.1.	Kavarsko tuftų šaltinis		0,00	0,00
	1.2.3.2.	Šaltinis Karalienės lūnas		0,25	0,25
1.3. Regioniniai parkai			1	15485,7	15485,7
	1.3.1.	Anykščių regioninis parkas		15485,70	15485,70

1.4.	Biosferos poligonai	1.4.1.	Šimonių girios biosferos poligonas	1	19208,25	23265,03
	Iš viso			20	-	-
2.	Savivaldybių					
2.1.	Gamtos paveldo objektai			11	0,05	0,05
2.1.1.	Botaniniai			11	0,05	0,05
2.1.1.1.	Augalų ir grybų rūšių augavietės			1	0,05	0,05
2.1.1.1.1.	Mūrinės kalnarūtės augimvietė		Anykščių regioninis parkas		0,05	0,05
2.1.1.2.	Medžiai, krūmai			10	0	0
2.1.1.2.1.	Ažuolai			5	0	0
2.1.1.2.1.1.	Ažuolas Žirgo kaklas				0,00	0,00
2.1.1.2.1.2.	Elmės šešiakamienis ažuolas		Anykščių regioninis parkas		0,00	0,00
2.1.1.2.1.3.	Sventieji ažuolai		Anykščių regioninis parkas		0,00	0,00
2.1.1.2.1.4.	Variaus ažuolas		Anykščių regioninis parkas		0,00	0,00
2.1.1.2.1.5.	Žažumbrio ažuolas		Anykščių regioninis parkas		0,00	0,00
2.1.1.2.2.	Pušys			1	0	0
2.1.1.2.2.1.	Pušis Šventosios gamtiniame-rekreaciniame		Anykščių regioninis parkas		0,00	0,00
2.1.1.2.2.1.1.	take				0,00	0,00
2.1.1.2.3.	Drevėtos pušys			1	0	0
2.1.1.2.3.1.	Uoksinė pušis		Anykščių regioninis parkas		0,00	0,00
2.1.1.2.4.	Liepos			1	0	0
2.1.1.2.4.1.	Pavarių liepa		Anykščių regioninis parkas		0,00	0,00
2.1.1.2.5.	Uosiai			2	0	0
2.1.1.2.5.1.	Buivydytų uosis		Anykščių regioninis parkas		0,00	0,00
2.1.1.2.5.2.	Gegutės uosis		Anykščių regioninis parkas		0,00	0,00
	Iš viso			11	-	-
3.	Funkcinio prioriteto zonos					
3.1.	Rezervatai			1	65,49	654876,92
3.1.1.	Gamtiniai			1	65,49	654876,92
3.1.1.1.	Budragaidžio gamtinis rezervatas		Anykščių regioninis parkas		65,49	654876,92
3.2.	Draustiniai			17	6829,66	6829,66
3.2.1.	Geomorfologiniai			4	1217,6	1217,6
3.2.1.1.	Gojaus geomorfologinis draustinis		Anykščių regioninis parkas		295,24	295,24
3.2.1.2.	Janydžių geomorfologinis draustinis		Anykščių regioninis parkas		75,62	75,62
3.2.1.3.	Judinio geomorfologinis draustinis		Anykščių regioninis parkas		421,70	421,70
3.2.1.4.	Kurklių geomorfologinis draustinis		Anykščių regioninis parkas		425,04	425,04
3.2.2.	Hydrografiniai			4	2381,38	2381,38
3.2.2.1.	Anykštos hidrografinis draustinis		Anykščių regioninis parkas		187,99	187,99
3.2.2.2.	Rubikčių hidrografinis draustinis		Anykščių regioninis parkas		1630,68	1630,68

3.2.3.	Botaniniai	3.2.3.3. Šventosios senvagių hidrografinis draustinis	Anykščių regioninis parkas	490,70	490,70
		3.2.3.4. Vario hidrografinis draustinis	Anykščių regioninis parkas	72,01	72,01
		3.2.3.1. Gečionių botaninis draustinis	Anykščių regioninis parkas	314,43	314,43
		3.2.3.2. Vario botaninis draustinis	Anykščių regioninis parkas	136,57	136,57
		3.2.3.3. Vilkatėnų botaninis draustinis	Anykščių regioninis parkas	63,92	63,92
				113,93	113,93
3.2.4.	Telmologiniai			1	53,37
		3.2.4.1. Pakalnių telmologinis draustinis	Anykščių regioninis parkas	53,37	53,37
3.2.5.	Urbanistiniai/architektūriniai			1	52,12
		3.2.5.1. Anykščių senamiesčio urbanistinis draustinis	Anykščių regioninis parkas	52,12	52,12
3.2.6.	Kraštovaizdžio			4	2810,77
		3.2.6.1. Anykščių šilelio kraštovaizdžio draustinis	Anykščių regioninis parkas	1441,53	1441,53
		3.2.6.2. Elmės kraštovaizdžio draustinis	Anykščių regioninis parkas	230,20	230,20
		3.2.6.3. Storių kraštovaizdžio draustinis	Anykščių regioninis parkas	581,79	581,79
		3.2.6.4. Virintos kraštovaizdžio draustinis	Anykščių regioninis parkas	557,25	557,25
		Iš viso		18	-
4.	„Natura 2000“ teritorijos				
4.1.	Buveinių apsaugai svarbios teritorijos			14	24715,13
		4.1.1. Anykščių šilelis		1667,71	1667,71
		4.1.2. Girelės miškas		68,56	68,56
		4.1.3. Rubikių ežeras ir jo apyžerės		1630,68	1630,68
		4.1.4. Siesarties upė ties Valais		40,58	405,60
		4.1.5. Šimonių giria		19209,84	23266,62
		4.1.6. Šventosios senvagės		203,11	203,11
		4.1.7. Šventosios upė Žemiau Androniškio		675,65	1627,98
		4.1.8. Užraitėnų kauno apylinkės		118,18	118,18
		4.1.9. Vario upelio slėnis		72,01	72,01
		4.1.10. Vyliaudiškio pelkė		53,37	53,37
		4.1.11. Vilkatėnų miškas		113,93	113,93
		4.1.12. Virintos upė		773,04	832,74
		4.1.13. Žalioji giria		48,03	33869,66
		4.1.14. Žaliosios pievos		40,44	40,44
4.2.	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos			1	19209,84
		4.2.1. Šimonių giria		19209,84	23266,62
		Iš viso		15	-
		Iš viso		64	-

1.2.1.4. Veiklos apribojimai saugomose teritorijose

Anykščių regioninio parko nuostatuose (patvirtintuose LR Vyriausybės 1999 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1407) numatyta:

Anykščių regioninio parko paskirtis yra:

- Išsaugoti Šventosios slėnį su senvagėmis, eroziniais atkragiais ir raguvomis, Kurklių eroziniu cirku, Anykščių šilėlių su Šventosios salpinėmis pievomis ir Budragaidžio liūlinio tipo ežerėliu, Rubikių-Mūšėjaus ežeryną su salomis, Anykštos ir Virintos senslėnius, Storių takoskyrinį moreninį masyvą;
- Išsaugoti kultūros vertybes, iš jų Šeimyniškių, Liudiškių, Piliakalnio, Buivydu, Bijeikių piliakalnių, Burbiškių dvaro sodybą, Anykščių senamiestį;
- Išsaugoti gamtinės ekosistemos stabilumą, Bitos komponentus, savitą augaliją ir gyvūniją, natūralius žuvų migracijos kelius ir nerštavietes;
- Atkurti sunaikintus ir pažeistus gamtos, kultūros kompleksus bei objektus;
- Vykdyti tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją gamtosaugos, kultūros vertybių apsaugos ir kitose srityse;
- Vykdyti švietėjišką ir kultūrinę veiklą, propaguoti gamtos ir kultūros vertybes ir jų apsaugą.

Regioninio parko teritorijoje skatinama:

- Veikla, padedanti pagausinti arba išryškinti saugomus objektus bei atkurianti būdingus arba unikalius kraštovaizdžio elementus;
- Ekologinė, tausojanti žemdirbystė;
- Pažintinis turizmas nustatytais maršrutais arba įrengtais takais;
- Esamų sodybų pritaikymas (išsaugant jų tradicinę išvaizdą) turizmui ir lankytojų aptarnavimui.

Ūkinė veikla, vykdoma regioniniame parke, negali prieštarauti regioninio parko paskirčiai, keisti parko kraštovaizdžio, teršti aplinkos, pažeisti ekologinės pusiausvyros. Statiniai projektuojami, statomi, rekonstruojami ir remontuojami pagal teisės aktuose ir teritorijų planavimo dokumentuose nurodytus reikalavimus, atsižvelgiant į vietovės kraštovaizdžio pobūdį, kultūros vertybių, etnografinius planavimo ir architektūros savitumus. Regioninio parko teritorijos lankymas gali būti ribojamas. Statyti palapines, kurti laužus, važinėti ir statyti transporto priemonės leidžiama tik nustatytose vietose, tam gali būti įvedami mokami leidimai, kurie išduodami Lietuvos Respublikos įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonų ribų plane ir Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo plane (žr. 1.2.7 pav.) – nurodytos regioninio parko ribos, funkcinio prioriteto zonų ribos, buferinės apsaugos zonos, valstybinių draustinių ir biosferos poligonų ribos. Taip pat nurodytos kraštovaizdžio tvarkymo zonų ribos, esamos ir siūlomos turizmo trasos, rekreacinės infrastruktūros objektai, atskirų elementų tvarkymo priemonės, esami ir siūlomi kultūros ir gamtos paveldo objektai, veikiančios kapinės, kultūros paveldo objektų vizualinės apsaugos zonos ir kraštovaizdžio tvarkymo zonos. Anykščių regioninio parko tvarkymo plane (planavimo scheme) išskiriamos kraštovaizdžio tvarkymo zonos, kuriose teritorijos naudojimas ir apsauga reguliuojama pagal tipinius apsaugos reglamentus.

Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo plane numatytoje kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonose iš skiriama rekreacinės paskirties kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupė, nustatoma subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRn) kraštovaizdžio tvarkymo zonos.

Šiame plane taip pat numatytos rekreacinio naudojimo plėtros kryptys: rekreacinio naudojimo plėtros kryptys: pažintinio ir žirginio turizmo, poilsiaavimo gamtoje infrastruktūros, regioninio parko informacinės sistemos vystymas; rekreacijos galimybių įvairovės didinimas.

Rekreacinis naudojimas Anykščių regioniniame parke vystomas laikantis šių nuostatų:

1. prioritetinės rekreacijos rūšys regioniniame parke yra pažintinis ir žirginis turizmas, poilsis gamtoje, kurortinis gydymas;
2. pagrindinis vystytinas rekreacinio aptarnavimo centras regioniniame parke yra Anykščių miestas;
3. konservacinio prioriteto zonose vystomas pažintinis turizmas ir mokomasis lankymas;
4. rekreaciniai išteklių turi būti naudojami taip, kad nenukentėtų, neblogėtų jų kokybė, prioritetas teikiamas tradiciniams, su etnokultūra susijusiems rekreacinių išteklių naudojimo būdams, pirmiausia pažintiniam ir kaimo turizmui.

Siekiant sudaryti sąlygas turizmui tvarkymo plane pažymėtose vietose numatyta įrengti Anykščių regioninio parko lankytojų centrą, lankytojų aptarnavimo centrus, kempingus, stovyklavietes, poilsiavietes, pažintinius ir mokomuosius takus, sustojimo ir atokvėpio vietas, apžvalgos bokštus, papildant esamą informacinę sistemą – informacinį stendą; numatyta turizmo trasų sistema lankytojiems regioninio parko vietoms ir objektams pasiekti. Ją sudaro tvarkymo plano brėžinyje pažymėtos: automobilių ir dviračių turizmo trasa „Anykščių regioninio parko žiedas“; papildomos dviračių turizmo atkarpos; vandens turizmo trasos Šventosios ir Virintos upėmis, Rubikių, Dysno, Limino, Mušiejaus ežerais; žirginio turizmo trasa „Žirgo takas“.

Poilsiavietės, stovyklavietės, kempingai, poilsio kompleksai, lankytojų aptarnavimo centrai gali būti įrengiami tik tvarkymo plane numatytose vietose ir teritorijose.

Automobilių stovėjimo aikštelės, atokvėpio vietos, apžvalgos bokštai ir aikštelės, informaciniai stendai prie turizmo trasų ir lankomų objektų esant poreikiui gali būti įrengiami ir tvarkymo plane nenumatytose vietose.

Įrengiant ir rekonstruojant rekreacinę infrastruktūrą, pritaikant sodybas kaimo turizmui, tvarkant ir pritaikant rekreacines teritorijas, privaloma laikytis Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento reikalavimų.

Anykščių regioninio parko apsaugos reglamente (patvirtintame LR aplinkos ministro 2002 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. 410, nauja dokumento redakcija – Žin., 2008, Nr. 141-5593) numatyta:

Statiniai Regioniniame parke projektuojami, statomi ar rekonstruojami atsižvelgiant į vietovės kraštovaizdžio ypatumus bei tradicinės Aukštaitijos etnografinio regiono architektūros savitumus, paveldo objektų apsaugos reikalavimus.

Nauji statiniai, įskaitant ir ūkininko sodybos statinius, projektuojami ir statomi tik Regioninio parko tvarkymo plane ir specialiojo arba bendrojo teritorijų planavimo dokumentuose numatytose vietose. Esamos sodybos gali būti pritaikomos kaimo turizmo paslaugoms teikti, puoselėjant ir skleidžiant regiono etnografines tradicijas.

Projektuojant, statant ar rekonstruojant turi būti:

1. palaikomas darnus šiuolaikinės architektūros santykis su architektūros paveldu bei gamtine aplinka – būtų neužgožiamos ir nesumenkinamos saugomos vertybės, atskleidžiamas jų savitumas ir svarba;
2. šiuolaikinės architektūros priemonėmis puoselėjamos, plėtojamos ir praturtinamos vietos ar regiono architektūrinės kūrybos ir statybos tradicijos bei ypatumai;
3. užtikrinamos tvarios, visavertės ir sveikos žmogui gyventi ir dirbti aplinkos sąlygos.

Rengiant detalų planą arba statinių projektus buvusioms sodyboms atkurti, vietos pastatams statyti gali būti parinktos kitose vietose, nei jie stovėjo anksčiau, tačiau visais atvejais nepažeidžiant vertingų kraštovaizdžio elementų. Kitose vietose pastatai gali būti projektuojami (statomi) ir tuo atveju, kai buvusiose negalima statyti dėl inžinerinių tinklų, susiformavusių želdinių ir kt.

Regioniniame parke esančiose namų valdose, esamose ir buvusiose sodybose, išskyrus Anykščių miestą ir gyvenamąsias zonas, gyvenamieji namai bei jų priklausiniai statomi ir rekonstruojami atsižvelgiant į vietovei taikytinus kraštovaizdžio bei gamtos ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimus, laikantis tradicinės etnografinio regiono architektūros savitumą, paveldo objektų apsaugos reikalavimų ir šių sąlygų:

1. viename žemės sklype gali būti statomas tik vienas gyvenamasis namas ir priklausiniai, reikalingi tam gyvenamajam namui aptarnauti. Neleidžiama statyti sublokuotų gyvenamosios paskirties (dviejų ir daugiau butų (daugiabučių) pastatų (namų);

2. sodyboje gali būti šie pastatai: gyvenamasis namas, lauko virtuvė, lauko rūšys, tvartas, daržinė (gali būti sujungta su tvartu), klėtis, svirnas, klojimas, pirtis, malkinė, kiti priklausiniai ir statiniai (kalvė, malūnas, koplytėlė, aliejaus spaudykla). Pastatai architektūriniais sprendimais turi būti derinami prie tradicinių pastatų;

3. nauji gyvenamieji namai ir priklausiniai statomi dvišlaičiais stogais. Gyvenamojo namo aukštis – iki 7 m, priklausinių – 5–6 m, klojimas gali būti iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo pastatu užstatomo ploto žemės paviršiaus nuolydžio vidurkio iki stogo kraigo). Gyvenamojo namo bendras užstatomas plotas – iki 150 m²;

4. pastatų statybai ir apdailai naudojamos statybinės ir apdailos medžiagos (medis, akmuo, plytos, molis) laikantis tradicinių medžiagos apdirbimo technologijų (pjauti, tašyti, netekinti rąstai; tipinių formų apdailos lentos). Karkasinės ir mūrinių pastatų išorinės sienos apkalamos lentomis arba medinėmis dailylentėmis ir dažomos regionui būdingomis sodriomis spalvomis: pilka, ruda, žalia, juoda, geltona. Pastatų apdailai draudžiama naudoti plastikines medžiagas. Saugomi plūkto molio ūkiniai pastatai;

5. gyvenamųjų ir ūkinių pastatų stogai gali būti dengiami tamsių spalvų (ruda, juoda, pilka, žalia), Lietuvoje sertifikuota stogo danga, natūralia ar vizualiai panašia ekologiška danga. Visų rekonstruojamų ar naujai projektuojamų sodybos pastatų stogai dengiami vienodomis medžiagomis ir spalviniais sprendimais turi būti artimi ir suderinti tarpusavyje;

6. pastatams, statomiems ūkininko sodyboje, netaikomi 3 punkte nurodyti pastatų aukščių ir užstatymo ploto reikalavimai;

7. kai žemės sklypo plotas yra iki 0,5 ha, sodybos pastatų bendras užimamas plotas turi atitikti statybos techninio reglamento STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai gyvenamieji pastatai“, patvirtinto 2005 m. liepos 1 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-338 (Žin., 2005, Nr. 93-3464), 9 priedo reikalavimus, bet negali viršyti 450 kv.m. Šios nuostatos netaikomos esamoms sodyboms, kurių užstatymo plotas yra didesnis; kai žemės sklypo plotas yra iki 3 ha, sodybos pastatų bendras užimamas plotas – iki 600 kv.m.;

8. ūkininko sodybos pastatais užstatomas žemės plotas:

iki 800 kv.m. – kai nuosavybės teise turimas žemės ūkio paskirties žemės plotas nuo 3 ha iki 10 ha; iki 1200 kv.m. – kai nuosavybės teise turimas žemės ūkio paskirties žemės plotas nuo 10 iki 50 ha; iki 2000 kv.m. – kai nuosavybės teise turimas žemės ūkio paskirties žemės plotas daugiau kaip 50 ha.

Rekonstruojant esamas ir rengiant naujas elektros perdavimo linijas, rekomenduojama jas tiesti požeminiais kabeliais.

Inžineriniai statiniai, inžineriniai tinklai bei susisiekimo komunikacijos projektuojamos, statomos (tiesiamos), rekonstruojamos ar kapitališkai remontuojamos kuo mažiau keičiant kraštovaizdžio pobūdį bei neteršiant aplinkos. Rekonstruojant kelius, teritorijų planavimo dokumentuose numatytus naudoti autoturizmui, gerinant kelių dangą išlaikomas esamų kelių pobūdis.

Lengvųjų automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelės projektuojamos ne arčiau kaip 25 m nuo vandens telkinio kranto, bet visais atvejais už vandens telkinio pakrantės apsaugos juostos ribų, organiškai įkomponuojant jas kraštovaizdyje. Didesnėms kaip 500 kv.m. ploto aikštelėms turi būti numatytos želdinių juostos, skaidančios aikšteles mažesnėmis dalimis. Visos stovėjimo aikštelės turi turėti aiškias automobilių statymo ribas ir žymimos atitinkamais ženklais.

Regioninio parko miškuose, išskyrus rekreacinio funkcinio prioriteto zonų miškus, formuojama tik minimali rekreacinė infrastruktūra: įrengiami pažintiniai (pėsčiųjų, dviračių, žirginio turizmo),

mokomieji takai, apžvalgos aikštelės (regyklos), atokvėpio vietos ir kiti mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai išsaugant natūralią gamtinę aplinką.

Mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių įrengimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

1. tvorų pobūdis, dydžiai ir medžiagos numatomos atsižvelgiant į kraštovaizdžio tvarkymo zonos, kurioje yra planuojama teritorija, reikalavimus bei aptveriamų pastatų stilių. Paveldo objektams aptverti nustatomos specialios sąlygos ir kompleksų proporcijos, naudojamos autentiškos medžiagos ir formos;

2. sodybas (namų valdas) galima aptverti ne aukštesnėmis nei 1,5 m aukščio ažūrinėmis tvoromis be cokolių (vielos, virbų, tašelių ir kt.) ir be masyvių stulpų. Tveriamos tvoros forma gali būti pasirenkama iš Anykščių rajono savivaldybės Architektūros ir urbanistikos parengto ir patvirtinto tipinio katalogo;

3. neleidžiama užverti paežerių, paupių, apžvalgos aikštelių ir pravažiavimų bei praėjimų į juos, pažintinių, mokomųjų takų, taip pat kelių, saugomų atvirų kraštovaizdžio erdvių, užstatyti ar kitaip riboti Regioninio parko lankymą;

4. neleidžiama aptverti miškų, išskyrus daigynus, plantacijas, miško želdinius, specializuotus miško ūkio plotus bei atvejus, kai reikia atkurti pažeistus medynus, kitus gamtos išteklius, kai to reikia miško želdiniams apsaugoti nuo žvėrių daromos žalos bei nustatyta tvarka steigiant aptvarus medžiojantiems gyvūnams laikyti arba kai tai būtina saugioms eisimo sąlygoms keliuose užtikrinti;

5. vandens telkinių, išskyrus esančių gamtiniame rezervate, pakrantėse greta esamų sodybų, parengus statinio supaprastintą projektą, gali būti įrengtas medinis lieptas iki 15 m ilgio nuo vandens telkinio kranto, ne didesnis kaip 30 m² ploto. Kitais atvejais (užžėlęs švendrėmis krantas, urbanizuojama rekreacinė teritorija), liepto ilgis gali būti ir didesnis. Tais atvejais rengiamas statinio techninis projektas.

Pavėsinės statomos iš medžio ar kitų regionui būdingų medžiagų laikantis bendrų regioninės architektūros principų ir vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai (Žin., 2002, Nr. 43-1639) nustatyta tvarka.

Užrašai informaciniuose, reklaminiuose skyduose, stenduose, nuorodose rašomi valstybine kalba bei vadovaujantis Valstybinės kalbos įstatymo (Žin., 1995, Nr.15-344) ir poįstatyminių teisės aktų nuostatomis, Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančios išorinės reklamos įrengimo taisyklėmis, patvirtintomis Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2004 m. gegužės 27 d. sprendimu Nr. TS-165. Informacinių skydų ar stendų pastatymo vieta turi būti derinama su Regioninio parko direkcija. Draudžiama informacijos ir reklamos skydus, stendus kabinti ar kitaip tvirtinti ant medžių, gamtos ir kultūros paveldo objektų, įrengti juos paminklų vizualinės apsaugos zonoje, išskyrus informacijos stendų apie pačius paminklus įrengimą.

Buvusių žemės ūkio įmonių pastatus, ypač esančius draustiniuose, ekologinės apsaugos bei rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje, prie pažintinių, mokomųjų takų, apžvalgos aikštelių (regyklų) bei lankomų objektų, gyvenviečių vizualinėje aplinkoje, rekomenduojama griauti arba perstatyti į atitinkančius Regioninio parko architektūrinius ir aplinkosauginius reikalavimus pastatus, skaidant ir mažinant jų tūrius.

Draudžiama statyti, laikyti ir naudoti apgyvendinimui, nakvynei, maitinimui ir kitoms panašioms funkcijoms vagonėlius ir kilnojamuosius objektus ar įrenginius (kilnojamuosius namelius, konteinerius, nebenaudojamas transporto priemonės, metalinius garažus), išskyrus atvejus, kai jie naudojami kaip laikini statiniai statybvietėse, statiniai, reikalingi mokslo institucijų moksliniams stebėjimams ir tyrimams, bitininkystei, masiniams renginiams, taip pat kilnojamuosius namelius kempinguose, įrengtuose teritorijų planavimo dokumentuose numatytose vietose ir teisės aktuose numatytais atvejais.

Regioniniame parke draudžiama viešo ir bendro naudojimo vietose (gatvėse, šaligatviuose, žaliosiose zonoje, parkuose, skveruose, miškeliuose, sporto aikštelėse ir kitose viešo naudojimo vietose) laikyti metalo ar statybinių laužą, mėšlą, sandėliuoti malkas, statybines medžiagas, išskyrus atvejus, numatytus teisės aktuose.

Anykščių regioninio parko apsauga ir tvarkymas, veiklos reglamentavimas siejamas su teritorijos funkcinio prioriteto zonomis, kurioms taikomi bendrieji ir papildomi reikalavimai:

1. konservacinio prioriteto (Būdragaidžio gamtinis rezervatas, Elmės, Storių, Anykščių šilelio, Virintos kraštovaizdžio, Vilkatėnų, Gečionių, Variaus botaniniai, Kurlių, Judinio, Gojaus, Janydžių geomorfologiniai, Variaus, Šventosios senvagių, Anykštos, Rubikių hidrografiniai, Vyliadiškio telmologinis, Virintos ichtiologinis, Anykščių senamiesčio urbanistinis, Burbiškio kraštovaizdžio architektūros draustiniai).

Papildomi reikalavimai šiai zonai:

Regioninio parko Būdragaidžio gamtiniame rezervate statinių statyba draudžiama, išskyrus statinius, reikalingus rezervato steigimo tikslams įgyvendinti.

Anykščių senamiesčio urbanistiniame draustinyje statiniai statomi ir rekonstruojami pagal Anykščių miesto centrinės dalies regeneravimo projekto nuostatas. Draudžiama statyti naujus statinius ir vykdyti teritorijos tvarkymo darbus, nesusijusius su sunykusio paminklo dalių atkūrimu ir istoriskai pagrįstu papildymu Burbiškio dvaro teritorijoje, namų muziejų teritorijose (J. Biliūno, A. Žukausko-Vienuočio, B. Buivydatės).

Rengiant detaliuosius planus etnografiniu požiūriu vertingų kaimų, išlaikusių senąją struktūrą ir/ar architektūrą, planus, iš esmės nekeičiama susiklosčiusi planinė struktūra, numatomi būdai vertingų gamtos ar kultūros elementų išryškinimui ir atkūrimui. Būtina išlaikyti (neperstatyti ir negriauti) vertingų senosios architektūros pastatų, išsaugoti originalius senosios architektūros elementus.

Esamos ir buvusios sodybos (sodybose, numatytose Regioninio parko tvarkymo plane ir draustinių tvarkymo planuose) projektuojami ir statomi ne aukštesni kaip 7 m gyvenamieji namai ir 5–6 m aukščio priklausiniai, išskyrus atvejus, kai reikia atkurti bei tvarkyti draustinyje esančius kultūros paveldo objektus (nekilnojamas kultūros vertybes) arba kai reikia atkurti, formuoti buvusio (iki 1940 m.) užstatymo pobūdį, pastatyti apžvalgos ar miškų priešgaisrinio stebėjimo bokštą.

Neleidžiama statyti naujų bei plėsti esamų rekreacinių pastatų ir kompleksų, statyti naujų ūkininko sodybų, fermų ir kitų žemės ūkio verslo kompleksų.

Išekspluatuotus nerūdinių statybinių medžiagų karjerus ir durpynus rekultivuoti taikant priemones, atitinkančias draustinio steigimo tikslus (įveisiant miškus, įrengiant vandens telkinius, atkuriant pievų ir pelkių bendrijas), biologinės įvairovės apsaugos bei gausinimo reikalavimus.

Valčių pastoges, vėjo jėgaines ir mobiliojo ryšio bokštus ar ryšio stiebus statyti draudžiama.

Draudžiama važiuoti motorinėmis transporto priemonėmis vandens telkinių ledu.

2. ekologinės apsaugos prioriteto.

Papildomi reikalavimai šiai zonai:

Paveldo objektų (saugomų kraštovaizdžio objektų) teritorijose, jų apsaugos zonose neleidžiama statyti statinių, užstojančių paveldo objektus, trukdančių juos apžvelgti nuo pagrindinių priėjimų, pažeidžiančių jų raiškumą, didinančių teritorijos vizualinę (regimąją) taršą.

3. rekreacinio prioriteto.

Papildomi reikalavimai šiai zonai:

Rekreacinio funkcinio prioriteto zonose išskiriamos intensyvaus ir ekstensyvaus rekreacinio naudojimo tvarkymo teritorijos.

Rekreacinio funkcinio prioriteto zonose plėtojama tik poilsio, turizmo infrastruktūra. Jose negalima bloginti rekreacinių išteklių kokybės, naikinti kraštovaizdžio estetinio potencialo, projektuoti ir statyti su rekreacija nesusijusių pastatų bei įrangos.

Esamos sodybos gali būti pritaikomos rekreaciniams pastatams įrengti.

Rekreacinių pastatų (įstaigų) talpumas gali būti didinamas rekonstruojant esamus rekreacinius pastatus.

Intensyvaus rekreacinio naudojimo teritorijose, numatytose Regioninio parko tvarkymo plane, pagal detaliuosius planus galima naujų rekreacinių pastatų ir kitų rekreacinių statinių ir įrenginių statyba.

Ekstensyvaus rekreacinio naudojimo teritorijose gamtinė aplinka rekreaciniams interesams pertvarkoma minimaliai, įrengiamos trumpalaikio poilsio vietos – poilsiavietės, atokvėpio vietos bei paplūdimiai su minimalia rekreacine įranga.

Autoturizmui pritaikomi esami bendro naudojimo keliai ir miško bei lauko keliai, įrengiant pažintinius autoturizmo maršrutus.

Turistinių trasų tinklas kuriamas taip, kad būtų sudarytos galimybės pasiekti visus svarbiausius lankomus Regioninio parko objektus.

Rekreacinio funkcinio prioriteto zonose, įskaitant miškus, įgyvendinamos sanitarinių-higieninių ir estetinių savybių gerinimo, reginių formavimo bei medynų atsparumo didinimo priemonės.

Intensyvinamas želdinimas teritorijose, kuriose vyrauja žemės ūkio naudmenos.

Vykdomi darbai, didinantys vietovės estetinį potencialą.

Gerinamos vietovės eksponavimo galimybės.

Išeksplatuoti nerūdinių statybinių medžiagų karjerai ir durpynai rekultivuojami pritaikant juos visuomenės reikmėms (įrengiant vandens telkinius, sodinant miškus, kt.).

4. ūkinio prioriteto.

Papildomi reikalavimai šiai zonai netaikomi.

5. kitos (gyvenamosios) paskirties zonomis.

Papildomi reikalavimai šiai zonai:

Gyvenviečių plėtra diferencijuojama pagal Regioninio parko tvarkymo plane nustatytą jų reglamento tipą.

Anykščių miestas plečiamas pagal miesto bendrojo plano sprendiniuose nustatytus urbanistinius ir architektūrinius tvarkymo reglamentus, laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Gyvenamosiose vietovėse įrengiami šiuolaikinių technikos lygį atitinkantys inžineriniai tinklai, gerinama kelių, gatvių, aikščių bei kiemų paviršiaus danga. Prioritetas teikiamas inžinerinei įrangai, kuo mažiau keičiančiai tradicinį kaimų ir miestelių vaizdą bei esamą kraštovaizdžio pobūdį.

Anykščių regioniniame parke skatinama:

- veikla, išsauganti ir/ar išryškinanti kraštovaizdžio įvairovę;
- tradicinis ir ekologinis ūkininkavimas, užleistų pievų rekonstravimas pritaikant ekstensyvią gamybą;
- miškų ekosistemų apsaugos funkcijų stiprinimas, didinant biologinę įvairovę, veisiant ir formuojant mišrius medynus;
- miškų sodinimas nuskurdintose agrarinėse teritorijose, esančiose gamtinio karkaso elementuose, nustatytoje Anykščių rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schemoje, patvirtintoje Anykščių savivaldybės tarybos 2005 m. lapkričio mėn. 24 d. sprendimu Nr. 342;
- pažeistų kraštovaizdžio kompleksų: natūralių sausųjų (karbonatinių ir stepinių) pievų bendrųjų kraštovaizdžio draustinių kalvose, žolinių pelkiapielių, natūralių pievų fragmentų užkrūmijusiose vandens telkinių pakrantėse bei objektų atkūrimas;
- apleistų gamybinių ūkinių kompleksų likvidavimas, pažeistų teritorijų (karjerų ir kt.) renatūralizacija, naujai formuojant reljefą, želdynus, didinant ir atkuriant vietovės vizualinę, estetinę vertę;
- gamtos ir kultūros paveldo objektų tyrimas, ieškant efektyvesnių jų išsaugojimo bei panaudojimo būdų, taip pat naujų vertingų objektų paieška ir įteisinimas, Burbiškio dvaro ir parko atkūrimas;

- gamtos ir kultūros paveldo objektų, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos propagavimas, siekiant suinteresuoti objektų savininkus, valdytojus ir naudotojus vertybių apsauga, pritraukti Regioninio parko lankytojus, sukuriant galimybę gauti papildomų pajamų;
- apžvalgos bokštų įrengimas pagal nustatyta tvarka parengtus projektus;
- pažintinio turizmo organizavimas, prioritetą teikiant dviračių, pėsčiųjų, vandens ir žirginiam turizmui, žiemos sezono metu pažintinius takus bei jų įrangą panaudojant slidžių turizmui ir kt.;
- poilsiaviečių ir stovyklaviečių įrengimas rekreacinio prioriteto zonose, kitose teritorijų planavimo dokumentuose nustatytose vietose;
- rekreacinės infrastruktūros kūrimas, mokomųjų ir pažintinių takų projektavimas ir įrengimas;
- skansenų (muziejų po atviru dangumi) įrengimas;
- etnokultūros, tradicinės kaimo gyvenamos puoselėjimas, kaimo turizmo paslaugos teikimo, rekreacinio verslo plėtra nustatytose vietose.

Vietovėse, atitinkančiose BAST atrankos kriterijus, skatinamas saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytų gamtotvarkos priemonių ir ūkininkavimo formų, palaikančių tinkamą buveinių būklę, įgyvendinimas.

Anykščių regioninio parko lankymo taisyklėse numatyta:

Parko lankytojai turi teisę:

1. lankytis parke, išskyrus atskiras išimtis dėl Vyliadiškio telmologinio draustinio ir Būdragaidžio gamtinio rezervato;
2. statyti palapines, kurti laužus atitinkamuose teritorijų planavimo dokumentuose pažymėtose ir tik specialiai tam įrengtose, informaciniais ženklais pažymėtose vietose (stovyklavietėse, poilsiavietėse);
3. važinėti transporto priemonėmis valstybinės ir vietinės reikšmės keliais, kuriuose eismas leidžiamas Kelių eismo taisyklių nustatyta tvarka;
4. statyti transporto priemones tam tikslui įrengtose aikštelėse ir kelių kelkraščiuose, jeigu tai netrukdo saugiam eismui, nėra draudžiamųjų kelio ženklų ir nepažeidžiamos kitų asmenų teisės bei nedaroma žala aplinkai;
5. žvejoti, medžioti laikantis Aplinkos ministro patvirtintos tvarkos, kitų teisės aktų reikalavimų;
6. uogauti, grybauti, riešutauti, rinkti vaistažoles laikantis laukinės augalijos išteklių naudojimo tvarkos, kitų teisės aktų reikalavimų;
7. plaukioti parko vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis, laikantis Aplinkos ministro patvirtintų aplinkosaugos sąlygų;

Parko lankytojams draudžiama:

1. lankytis Vyliadiškio telmologiniame draustinyje nuo balandžio 1 d. iki rugsėjo 1 d., išskyrus bendro naudojimo kelius bei dirbamus laukus;
2. pažeisti Anykščių regioninio parko Būdragaidžio gamtinio rezervato lankymo tvarką;
3. kurti laužus, statyti palapines tam tikslui neįrengtose ir nenumatytose vietose;
4. naikinti ir žaloti gamtos ir kultūros paveldo objektus (vertybes);
5. gadinti, naikinti ar savavališkai perkelti rekreacinius įrenginius, informacines rodykles, stendus, riboženklius, kvartalinius stulpus ir ženklus, priešgaisrinius įrenginius;
6. savavališkai kirsti, naikinti, žaloti medžius ar krūmus;
7. gaudyti, naikinti ir žaloti laukinius gyvūnus, išsinešti juos su savimi, rinkti paukščių kiaušinius, ardyti jų būstus (olas, dreves, lizdus ir pan.) ar kitaip kenkti gyvūnų aplinkai;
8. rinkti į Lietuvos Respublikos raudonąją knygą įrašytų rūšių augalus ir grybus, naikinti jų augimvietes;

9. naikinti ar žaloti skruzdėlynus;
10. naikinti, žaloti, rinkti ar išsinešti, išsivežti miško paklotę;
11. triukšmauti, garsiai leisti muziką ar kitaip trukdyti kitų valstybinio parko lankytojų ar vietos gyventojų poilsį;
12. kelti pavojų kitų asmenų saugumui;
13. leisti bėgioti palaidiems šunims, išskyrus Aplinkos ministro patvirtintose medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėse nustatyta tvarka, maudyti juos paplūdimiuose ar kitose žmonių susitelkimo vietose;
14. statyti, plauti autotransporto priemonės vandens telkiniuose bei arčiau kaip 25 metrai nuo vandens telkinio kranto ar vandens telkinio šlaito viršutinės briaunos, kai krantai yra statūs, išskyrus stovėjimą įrengtose ir atitinkamais ženklais pažymėtose automobilių stovėjimo aikštelėse;
15. važinėti automobiliais vandens telkinių ledo paviršiumi;
16. šiukšlinti aplinką, teršti vandens telkinius;
17. užkasti šiukšles ir atliekas;
18. deginti sausą žolę, nendres, nukritusius medžių lapus, buitines atliekas;
19. ardyti, gadinti šlaitus ar kitaip skatinti žemės paviršiaus eroziją;
20. trukdyti stovyklaviečių, poilsiviečių įrengimo, apželdinimo, pažintinių takų žymėjimo ir įrengimo bei kitiems tvarkymo darbams parke, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus ir nustatyta tvarka suderintus projektus;
21. savavališkai įrenginėti sūpuokles, kitus poilsiui ar sportui reikalingus įrenginius.

Lankytis Būdragaidžio gamtiniame rezervate leidžiama tik mokslo tiriamaisiais, mokomaisiais ar pažintiniais tikslais, laikantis Anykščių regioninio parko lankymo taisyklėse nurodytos tvarkos.

Lankymasis mokslo tiriamaisiais tikslais yra gamtinės medžiagos ir duomenų rinkimas bei stebėjimai, vadovaujantis patvirtintomis parko gamtos tyrimų programomis. Šiais tikslais lankytis rezervate leidžiama specialistams, kurių darbo ar studijų sritis yra susijusi su gamtos tyrimais, pagal patvirtintas ir su direkcija suderintas tyrimų programas. Programose nurodomi tyrimų tikslai, renkamų duomenų ir kolekcinės medžiagos apimtys, numatomi duomenų skelbimo būdai, tyrimų vieta, laikas, maršrutai, ataskaitų apie atliktus tyrimus ir jų rezultatus pateikimo valstybinio parko direkcijai tvarka.

Lankymasis mokomaisiais tikslais yra studentų, moksleivių grupių, gamtos mokyklų dalyvių lankymasis parko rezervato teritorijoje mokomųjų praktikų metu, siekiant stebėti ir tirti gamtą (tokio lankymosi metu draudžiama paimti ir išsinešti gyvūnus, augalus ar grybus). Mokomaisiais tikslais lankytis rezervatų teritorijose leidžiama tik su grupių vadovais, lydint valstybinio parko direkcijos specialistui, direkcijos nustatytu paros laiku ir laikotarpiu ir pagal patvirtintas bei su direkcija suderintas mokymo programas, kuriose turi būti nurodyti mokymo tikslai, mokymo vieta, laikas, maršrutai, ataskaitų apie atliktus stebėjimus ir jų rezultatus pateikimo valstybinio parko direkcijai tvarka.

Lankymasis pažintiniais tikslais yra lankytojų grupių ar pavienių asmenų lankymasis parko rezervato teritorijoje, siekiant susipažinti su rezervate saugomais gamtos kompleksais ir objektais (tokio lankymosi metu draudžiama tyrimams paimti ir išsinešti gyvūnus, augalus ar grybus). Pažintiniais tikslais lankytis rezervatų teritorijose leidžiama tik pažintiniais takais bei direkcijos nustatytu paros laiku ir laikotarpiu.

Už Anykščių regioninio parko ribų yra šie draustiniai:

- Šventosios kraštovaizdžio draustinis;
- Pelyšos geologinis draustinis;
- Virintos hidrografinis draustinis;
- Gykių botaninis draustinis;
- Baldono geomorfologinis draustinis;
- Plaštakos hidrografinis draustinis;
- Šventosios ichtiologinis draustinis.

Šiems draustiniams taikomi bendrieji veiklos reglamentai, draustiniuose draudžiama:

- 1) naikinti ar žaloti reljefo formas bei saugomus objektus;
- 2) kasti durpes ir ežerų nuosėdas (sapropelį), išskyrus pradėtas kasti iki draustinio įsteigimo;
- 3) įrengti naujus naudingųjų iškasenų karjerus ir šachtas, taip pat naujus gręžinius naftos ir dujų žvalgybai bei gavybai, statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, aerodromus, vėjo jėgainės, išskyrus atstatomus vėjo malūnus, rengti sąvartynus, kitus aplinką teršiančius, įskaitant vizualiai, statinius;
- 4) rinkti, sprogdinti, pjaustyti ar kitaip naikinti didesnius kaip 0,5 kubinio metro natūraliai juose esančius akmenis;
- 5) tvenkti ir reguliuoti natūralias upes, keisti jų vagas ir natūralų ežerų vandens lygį. Atstatyti buvusias užtvankas, kitus hidrotechninius statinius, tvirtinti krantus, valyti vagas, įrengti dirbtinius vandens telkinius, atlikti kitus darbus galima tik tais atvejais, kai tai reikalinga draustinyje esantiems kultūros paveldo objektams (nekilnojamosioms kultūros vertybėms) atkurti bei tvarkyti ir vykdant prevencines priemones miestuose, miesteliuose ir kaimuose stichinėms nelaimėms išvengti;
- 6) įrengti naujus su draustinio paskirtimi nesusijusius, didesnius kaip 0,1 hektaro vandens telkinius;
- 7) sausinti ir keisti į kitas žemės naudmenas pelkes ir jų apypelkius;
- 8) statyti su draustinio steigimo tikslais nesusijusius statinius, išskyrus pastatus esamose ir buvusiose sodybose (kai yra išlikę buvusių statinių ir (ar) sodų liekanų arba kai sodybos yra pažymėtos vietovės ar kituose planuose, taip pat nustatant juridinį faktą), taip pat vietas, nustatytas draustinių tvarkymo planuose ar projektuose ir bendrojo planavimo dokumentuose, statyti pastatus ar didinti jų tūrius šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 15 laipsnių, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės bei apatinės briaunos;
- 9) sodinti želdinius, užstojančius istorinę, kultūrinę bei estetinę vertę turinčias panoramas;
- 10) įrengti išorinę reklamą, išskyrus miestų ir miestelių teritorijas, nesusijusią su draustinyje saugomais kompleksais ir objektais (vertybėmis);
- 11) atlikti kitą veiklą, kuri gali pakenkti saugomiems kompleksams bei objektams (vertybėms).

1.2.1.5. Lankytini gamtos objektai

Anykščių rajone yra šie lankytini gamtos objektai (*informacijos šaltinis – Anykščių turizmo ir informacijos centras*):

- **Akmuo Puntukas.** Labiausiai lankomas akmuo Lietuvoje, priešistorinio laikotarpio liudininkas Puntukas dunkso 5 km į pietus nuo Anykščių, Šventosios kairiajame krante, Anykščių šilelio landšaftiniame draustinyje. Tai antras pagal dydį akmuo Lietuvoje (po Barstyčių akmens). Domina Puntukas lankytojus ne tik kaip išpūdingas geologijos paminklas ar apipintas legendomis mitologinis akmuo. Vokiečių okupacijos metais, 1943 m. viduvasarį, skulptorius Bronius Pundzius Puntuko akmenyje baigė kalti Atlanto vandenyną perskridusių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno bareljefus bei jų testamento žodžius.

- **Anykščių šilelis.** Į A. Baranausko poemoje „Anykščių šilelis“ išgarsintą mišką užsuka beveik kiekvienas, atvykęs aplankyti A. Baranausko, J. Biliūno, A. Vienuolio gimtinės. Anykščių šilelis, 1960 m. paskelbtas landšaftiniu draustiniu, užima daugiau kaip 1800 hektarų plotą. Draustinis prasideda nuo pietinių Anykščių miesto ribų ir tęsiasi neplačia (apie 1 km pločio) juosta abipus Šventosios beveik 9 km. Kurklių miestelio link. Šilelio reljefas labai įvairus ir sudėtingas: kalvos, raguvos, gilių griovių išraižyti pašventupių šlaitai. Tomis griovomis Šventojon alma upeliai – Marčiupys, Piktupis, Išplėstravis, Vingerštytė, Pakalnytė, Paramavietė, Gaugarys, Pašaltupys, Limenė, Šlavė.

- **Puntuko brolis.** Maždaug pusiaukeleje tarp Ažuožerių ir Anykščių Pašventupio šile pūpsa akmuo, vadinamas Puntuko broliu. Akmens ilgis – 6 m, plotis – 4 m, aukštis – 1,9 m.

- **Karalienės liūnas.** Netoli Ažuožerių telkšantis gėlo vandens šaltinis, vienas didžiausių Lietuvoje. Karalienės liūnas yra Šventosios dešiniojo šlaito papėdėje, kur išeina į žemės paviršiu požeminiai vandenys. Jo plotas apie 0,7 ha, o gylis siekia 6–7 m.

- **Vetygalos atodanga** 90 m. ilgio, apie 20 m. aukščio skardis kairiajame Šventosios krante, kuriame galima pamatyti ikiledyninius šviesaus kvarco ir žėručio smėlio sluoksnius.

- **Šeimyniškélių (Vorutos) piliakalnis.** Dunkso netoli Anykščių, prie Naujųjų Elmininkų. Piliakalnis yra tarp dviejų gilių slėnių, kuriais kadais almėjo sraunūs Vorelio ir Volupio vandenys. Kai kurie istorikai mano čia stovėjus karaliaus Mindaugo Vorutos pilį. Šiandien tai plačiausiai tyrinėtas piliakalnis Lietuvoje ir vienas plačiausiai tyrinėtų visame Rytų Pabaltijyje.

- **Storių kalnai.** Tai moreninių kalvų grupė, aukščiausia iš jų – 194 m. virš jūros lygio.

- **Ažuožeriai** – A.Vienuolio gimtinė.

- **Kavarsko Šv. Jono krikštytojo šaltinis.** Legendomis apipintas, neva stebuklingas gydomąsias galias slepiantis šv. Jono šaltinis jau nuo žilos pagonybės laikų audrino ne tik čia gyvenusių mūsų tautos vaizduotę, bet vis dar lieka didžiule paslaptimi ir mįsle net ir šių dienų žmogui - gaivaus tyro vandens versmė nuo Šventosios upės vagos lygio į kalno viršų prasigrauzusi net 134 metrus. Švenčių dienomis Jono šaltinis ir nuostabios jo prieigos tampa masinių kavarskiečių susibūrimų vieta.

I š v a d o s.

Anykščių rajone yra gausu paviršinių vandens telkinių, kurie išsidėstę visoje teritorijoje ir tai sudaro palankias sąlygas rekreacijos vystymui, tačiau šiuo metu Anykščių turizmo informacijos centro duomenimis, Anykščių rajone yra tik 2 poilsiui pritaikyti paplūdimiai ir maudyklos.

Anykščių rajono pagrindinėmis upėmis vyksta intensyvus vandens turizmas, baidarių ir valčių nuomos paslaugas teikia keletas subjektų.

Anykščių rajone nėra upių, kurių ekologinė būklė būtų bloga ar labai bloga. Todėl galima daryti išvadą, kad Anykščių rajono vandens telkinių ekologinė būklė yra pakankamai gera ir turi didelį potencialą pritaikyti juos rekreacijai.

Anykščių rajone yra nemažai saugomų teritorijų, kurių didžiausia pagal plotą – Anykščių regioninis parkas.

Pagal *Anykščių regioninio parko nuostatus* regioninio parko teritorijoje skatinama: pažintinis turizmas nustatytais maršrutais arba įrengtais takais; esamų sodybų pritaikymas (išsaugant jų tradicinę išvaizdą) turizmui ir lankytojų aptarnavimui.

Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonų ribų plane ir *Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo plane* nurodyta, kad prioritetinės rekreacijos rūšys regioniniame parke yra pažintinis ir žirginis turizmas, poilsis gamtoje, kurortinis gydymas; pagrindinis vystytinas rekreacinio aptarnavimo centras regioniniame parke yra Anykščių miestas; konservacinio prioriteto zonose vystomas pažintinis turizmas ir mokomasis lankymas. Plane yra pažymėtos vietos, kuriose numatyti pagrindiniai turizmo infrastruktūros objektai, nurodyti jų įrengimo būdai ir taisyklės.

Anykščių regioninio parko apsaugos reglamente Anykščių regioninio parko tvarkymas reglamentuojamas atskiroms zonoms, iš kurių didžiausią įtaką Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialiojo plano sprendiniams turi šie reikalavimai:

- konservacinio prioriteto zonose - neleidžiama statyti naujų bei plėsti esamų rekreacinių pastatų ir kompleksų, statyti naujų ūkininko sodybų, fermų ir kitų žemės ūkio verslo kompleksų; valčių pastoges, vėjo jėgaines ir mobiliojo ryšio bokštus ar ryšio stiebus statyti draudžiama.

- rekreacinio prioriteto zonose - rekreacinio funkcinio prioriteto zonose plėtojama tik poilsio, turizmo infrastruktūra. Jose negalima bloginti rekreacinių išteklių kokybės, naikinti kraštovaizdžio estetinio potencialo, projektuoti ir statyti su rekreacija nesusijusių pastatų bei įrangos.

Anykščių regioninio parko lankymo taisyklėse numatytos parko lankytojų teisės ir draudžiama veikla. Taip pat pažymėtina, kad Lankytis Būdragaidžio gamtiniame rezervate leidžiama tik mokslo

tiriamaisiais, mokomaisiais ar pažintiniais tikslais, laikantis Anykščių regioninio parko lankymo taisyklėse nurodytos tvarkos.

1.2.2. Kultūros vertybės ir lankytinos vietos

1.2.2.1. Kultūros paveldo objektai

(informacijos šaltinis – Kultūros paveldo vertybių registras)

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje yra 516 kultūros paveldo objektų (kultūros paveldo vertybių sąrašas pateiktas esamos būklės brėžinyje), iš kurių 2005-2011 m. įregistruota 129, o nuo 2010 m. – 63. Galima prieiti išvados, kad kasmet kultūros paveldo objektų įregistruojama vis daugiau, kas daro Anykščių rajoną patrauklesnį, o potencialių rekreacijos teritorijų naudojimas tampa labiau apibrėžtas, aiškesnėmis tampa jų naudojimo galimybės. Rajone gausu kultūros paveldo objektų, kurie sudaro palankias sąlygas kultūriniam ir pažintiniam turizmui vystyti, todėl reikalinga vystyti tiek viešąjį turizmo ir poilsio infrastruktūrą, tiek turizmo paslaugų infrastruktūrą. Iš kitos pusės, būtina atsižvelgti į tai, kad padidėjus lankytojų srautams, reikalinga užtikrinti kultūros paveldo vertybių apsaugos reikalavimus.

1.2.2.2. Anykščių turizmo ir informacijos centro rekomenduojami lankytini objektai

- **Antano Baranausko** (1835-1902) klėtelė, pastatyta 1826 m. – pirmasis memorialinis **muziejus** Lietuvoje. Čia 1858-1859 m. vasaromis A. Baranauskas sukūrė poemą „Anykščių šilelis“. **Antano Žukausko - Vienuolio** (1882–1957) **memorialinio namo-muziejaus** pirmajame aukšte įrengta ekspozicija, atspindinti rašytojo gyvenimą ir kūrybą, antrajame – memorialiniai kambariai. Sodelyje – rašytojo kapas. Vyksta literatūros edukacinės programos. Muziejaus parodų salėje veikia **Stanislovo Petraškos akmens tapybos paroda**. Čia eksponuojami anykštėno tautodailininko paveikslai, sukurti originalia technika. Adresas: A. Vienuolio g. 4, LT-29147, Anykščiai.

- **Sakralinio meno centre** eksponuojama monsinjoro Alberto Talačkos (1921-1999) Anykščių parapijai paliktas XVII–XX a. dailės kūrinių kolekcija ir asmeninė biblioteka, vyksta įvairi kultūrinė veikla. 2010 m. centre įkurtas **Angelų muziejus**, kurio pagrindas – meno mecenatės Beatričės Kleizaitės–Vasaris unikali ir vertinga angelų kolekcija. Adresas: Vilniaus g. 11, LT-29145 Anykščiai.

- **Bronės Buivydaitės** (1895–1984) **memorialinio namo-muziejaus** ekspozicijoje – kūrinių rankraščiai, knygos, nuotraukos, asmeniniai daiktai. Sodelyje pradėtas kurti skulptūrų ir gėlių sodas. Gegužės mėnesį vyksta „Meistrelio menų diena“. Adresas: Vilniaus g. 21, LT-29145, Anykščiai.

- **Gimtosios Jono Biliūno** (1879–1907) **sodybos-muziejaus** ekspozicijoje – Biliūnų giminės daiktai, rašytojo knygos, nuotraukos, kieme – tautodailininkų medžio drožiniai pagal J. Biliūno apsakymus. Adresas: Niūronių k., LT-29175, Anykščių r.

- **Didžiulių memorialinėje sodyboje-muziejuje** gyveno rašytoja Liudvika Didžiulienė-Žmona (1856–1925) ir bibliofilas Stanislovas Didžiulis (1850–1927). Lietuviško rašto draudimo laikais sodyba buvo spaudos platinimo centras, yra išlikusi draudžiamosios spaudos slėptuvė. Adresas: Griežionėlių k., LT-29330, Anykščių r.

- **Anykščių koplyčia-kamerinių menų centras** (dar vadinama **Senųjų miesto kapinių koplyčia** arba Mažaisiais Dievo namais, dvarininkų Venclovavičių statyta 1858 m. ant Burbišio dvarininko kapo rūšio. Statinys įstabiai stilingas, jo statybą aprašė A. Vienuolis apysakoje „Vėžys“. Jau keleri metai koplyčia kultūros centras, kur renkasi žmonės, ieškantys atgaivos sielai. Nuo 1992 m. – kamerinių kultūros ir meno renginių bei parodų vieta, čia nuolat veikia meno galerija. Adresas: Vilniaus g. 36, LT-29145 Anykščiai.

- Šimtmetės Anykščių geležinkelio stoties komplekse įsikūrusio **Siauruko muziejus** ekspozicijose – 1949 m. pagamintas garvežys „Kukuška“ bei kiti siaurojo geležinkelio riedmenys, įvairios ryšio bei signalizavimo priemonės. Stotyje – tarpukario Lietuvos stoties viršininko kabinetas.

Galima išbandyti veikiančius eksponatus – rankinę dreziną bei dviratį ant bėgių. Adresas: Vilties g. 2, LT-29107 Anykščiai.

- **Arklio muziejuje** eksponuojami arkliniai žemės dirbimo padargai, arklio galdynės transporto priemonės, kalvio įrankiai, unikalios filatelijos bei drožinių kolekcijos. Amatus demonstruoja audėja, kalvis, drožėjas bei muzikos instrumentų meistras. Adresas: Niūronių k, LT-29175 Anykščių r.

- **Mediniame apžvalgos bokšte prie šeimyniškėlių piliakalnio įrengtoje ekspozicijoje** supažindinama su buvusios Šeimyniškėlių (Vorutos) pilies – vienos didžiausių medinių pilių Rytų Europoje – istorija, archeologiniais radiniais, XIII-XIV a. kario ginkluote, pilėnų buities daiktais. Galima šaudyti iš lanko. Adresas: J. Biliūno g. 97A, Anykščiai.

- **Šv. Mato evangelisto bažnyčia Anykščiuose** (statyta 1899–1909 m.). Tai svarbiausias Anykščių panoramos akcentas. Anykščių bažnyčia – aukščiausia dvibokštė Lietuvoje, jos bokštai siekia 79 m. Bažnyčioje gausu meno paminklų: stiklo blokų vitražas „Šv. Matas“ (aut. A. Mackėlaitė), granitinis vyskupo A. Baranausko biustas (aut. H. Rudzinskas), kunigo K. Sirvydo biustas (skulpt. J. Meškelevičius), kunigo K. Kairio bareljefas (skulpt. L. Žuklys). Bažnyčios šventoriuje galima pasigrožėti originaliomis dažyto medžio kryžiaus kelio stotimis (aut. R. Idzelis), paminklu žymiųjų anykštėnų tėvams atminti (skulpt. A. Kmieliauskas). Raudonų plytų ir aukštų skliautų bažnyčia sutalpina daug anykštėnų maldų, saugo nemažai meno paminklų.

- **Skiemonių Šv. Mergelės aplankymo bažnyčia**. Medinė Šv. Marijos bažnyčia minima dar 1669 m. 1884 m. pastatyta nauja medinė bažnyčia.

- **Kavarsko bažnyčia**. Dabartinė mūrinė bažnyčia buvo pradėta statyti 1857 m., klebonaujant Aleksandrui Jacevičiui. Lėšomis šį sumanymą rėmė Pienionių dvarininkas Leonas - Daumantas Siesickis. 1879 m. klebonas Pranciškus Idzelis sparčiai pastūmėjo vykdomus maldos namų statybos darbus: buvo išmūrytas bažnyčios bokštas, pastatytas didelis namas bažnyčios tarnams. 1887 m. klebonas Petras Legeckis užbaigė užsitęsusių bažnyčios statybos darbus. Jau antrą šimtmetį Kavarsko parapijos žmonės maldai kviečia pusketvirto šimto kilogramų sveriantis varpas „Adomas“ (nulietas 1883 m.), varpas „Juozapas“ savo amžių skaičiuoja nuo 1889 m, trečiasis, kiek mažesnis, varpas pažymėtas 1769 m. data.

- **Troškūnų Šv. Trejybės bažnyčia ir bernardinų vienuolyno ansamblis**. Šv. Trejybės bažnyčios ir bernardinų vienuolyno ansamblis pastatytas 1774–1787 m. pagal žinomo to meto architekto Martyno Knakfuso projektą. Pereinamasis laikotarpis architektūroje, kai puošnų baroką keitė grakštusis klasicizmas, atsispindi ir ansamblio stiliuje. Mūrinė bažnyčia Troškūnuose buvo pastatyta 1789 m. -A. Kolpingo draugijos centras, stovyklų ir konferencijų vieta.

- **Viešintų Šv. Mykolo Arkangelo bažnyčia**

- **Inkūnų Šv. M. Marijos Aušros vartų bažnyčia**. Medinė bažnyčia pastatyta 1942 m. Pro bažnyčią teka nedidelis, bet sraunus Šaltinėlio upelis.

- **Andrioniškio Šv. Petro ir Povilo bažnyčia**. Pastatyta 1933–1935 m, šalia vaizdingos Šventosios ir Griežos santakos. Bažnyčios statymo mecenatas buvo inžinierius P. Markūnas. Andrioniškio bažnyčioje yra nuo seno išlikusių religinio meno vertybių: Šv. Baltramiejaus paveikslas, XIX a. medinės skulptūros „Arkangelas Gabrielius“, „Kristus, nešantis kryžių“ ir „Šv. Petras“ šventoriaus vartuose, vitražai. Šventoriuje yra ir įdomus paminklas iš geležies ir akmens kun. Petru Buzui, statytas XIX a. pab.

- **Burbiškio dvaras**. Dvarininkų Venslovavičių statyti neoklasicistinio dvaro rūmai yra kairiajame Anykštos upės krante. Šalia dvaro yra parkas, užimantis apie 5 ha plotą, kuriame auga įvairių rūšių medžiai ir krūmai. Burbiškio dvaro ansamblis su parku, įsikūrusiu Anykštos upelio slėnyje. Burbiškio kraštovaizdžio architektūros draustinis užima 22ha plotą. Rūmai neoklasicistinio stiliaus, XIXa. istorinis architektūros paminklas. Dvaras įtrauktas į Europos paveldo lankytinų objektų sąrašą.

- **Raguvėlės dvaras**. Didžiausia Raguvėlės vertybė – architektūrinis ansamblis, kurį sudaro rūmai, 19 gamybinių – ūkinių pastatų, bažnyčia ir parkas. Dvaro sodyba užima ~20 ha plotą. Tai vienas didžiausių architektūros ansamblių Lietuvoje. Klasicistiniai, stačiakampio formos, dviejų aukštų mūriniai rūmai statyti XVIII a. pab. Rūmų pirmame aukšte buvo didelis valgomasis, svečių ir tarnų

kambariai, per visą dešinę fasado šoną – žiemos sodas. Antrame aukšte – Komarų gyvenamos patalpos. Kambarių grindis puošė raštuoti parketai, išpūdingai atrodė juodo marmuro palangės. Netoli rūmų yra vienaaukštė oficina ir į ją panaši ratinė. Ten pat ir du dviaukščiai su aukštais cokoliais, simetriškai išsidėstę mūriniai aštuonkampiai svirnai. Ant Juostos šlaito – mūrinis malūnas, nedidelė mūrinė pirtis, buvusi smuklė. 1796 m. Jurgis Komaras pastatė medinę bažnyčią. Ūkinė – gamybinė dvaro ansamblio dalis išsidėstęsi kitapus upelio. Kiek toliau - kapinės ir pseudogotinio stiliaus koplyčia – mauzoliejus, kuriame ilsisi garsios Komarų giminės atstovų palaikai. Dvarą puošia 8 ha teritoriją užimantis parkas. 1992 m. dvaras gražintas Akvilinai Rimševičienei – Komaraitei.

- **„Laimės žiburys”** – J.Biliūno antkapinis paminklas. Pušų apsuptyje, ant aukšto, stataus kalno J. Biliūno kapas. 1953 m. rašytojo palaikai pervežti iš Zakopanės ir palaidoti ant Liūdiškių kalvos. 1958 m. virš kapo pastatytas 14 m. granitinis antkapis (aut. V. Gabriūnas, bareljefas – B. Vyšniausko). Baltas ir aukštas jis iškyla virš tamsiai žalių kalvos pušų tarsi svajonė apie laimę...

- **Paminklas A. Baranauskui.** Skulptorius A.Sakalauskas iškalė (1993m.) akmenyje ne tik Dainiaus bruožus, bet ir Mintį: simbolinę bažnyčios durų arką, joje moters – gimtinės siluetą.

- **Paminklas A. Vienuoliui.** Paminklas pastatytas netoli paminklo A. Baranauskui, kitapus gatvės. Skulptorius P.Aleksandravičius, pastatytas 1982 m.

- **Okuličiūtės dvarelis rūmai.** Anykščių centre, ant Šventosios upės kranto, stovi XIX a I-oje pusėje pastatyti nedideli neoklasicistiniai rūmai. Apie Okuličiūtės dvaro rūmų pastatymo istoriją kol kas nieko nežinoma. Tačiau patys rūmai apipinti su jais susietomis žmonių likimų istorijomis, įvairiais atmintyje išlikusių nutikimų pasakojimais. Dvarelis rūmai iš karto krinta į akis, žingsniuojant iš Anykščių autobusų stoties per Šventosios tiltą į miesto centrą – kaip baltuojantis namas su kolonomis. Anykščių miesto statinių kontekste, kuris dėl istorijos eigoje pražusių karų, gaisrų ir kitų negandų dabar turi skurdoką senosios architektūros paveldą, šis pastatas yra neįkainojamas perlas, priklausantis XIX a carinės Lietuvos aukštosios bajoriškosios materialinės kultūros palikimui.

I š v a d o s . Kasmet kultūros paveldo objektų įregistruojama vis daugiau, kas daro Anykščių rajoną patrauklesnį, o potencialių rekreacijos teritorijų naudojimas tampa labiau apibrėžtas, aiškesnėmis tampa jų naudojimo galimybės. Rajone gausu kultūros paveldo objektų, kurie sudaro palankias sąlygas kultūriniam ir pažintiniam turizmui vystyti, todėl reikalinga vystyti tiek viešąjį turizmo ir poilsio infrastruktūrą, tiek turizmo paslaugų infrastruktūrą. Informaciją apie kultūros paveldo objektus teikia Kultūros paveldo departamentas ir Anykščių turizmo informacijos centras.

1.3. Viešosios turizmo ir poilsio infrastruktūros analizė

1.3.1. Keleivių vežimui organizuoti būtina infrastruktūra

1.3.1.1. Susisiekimas keliais

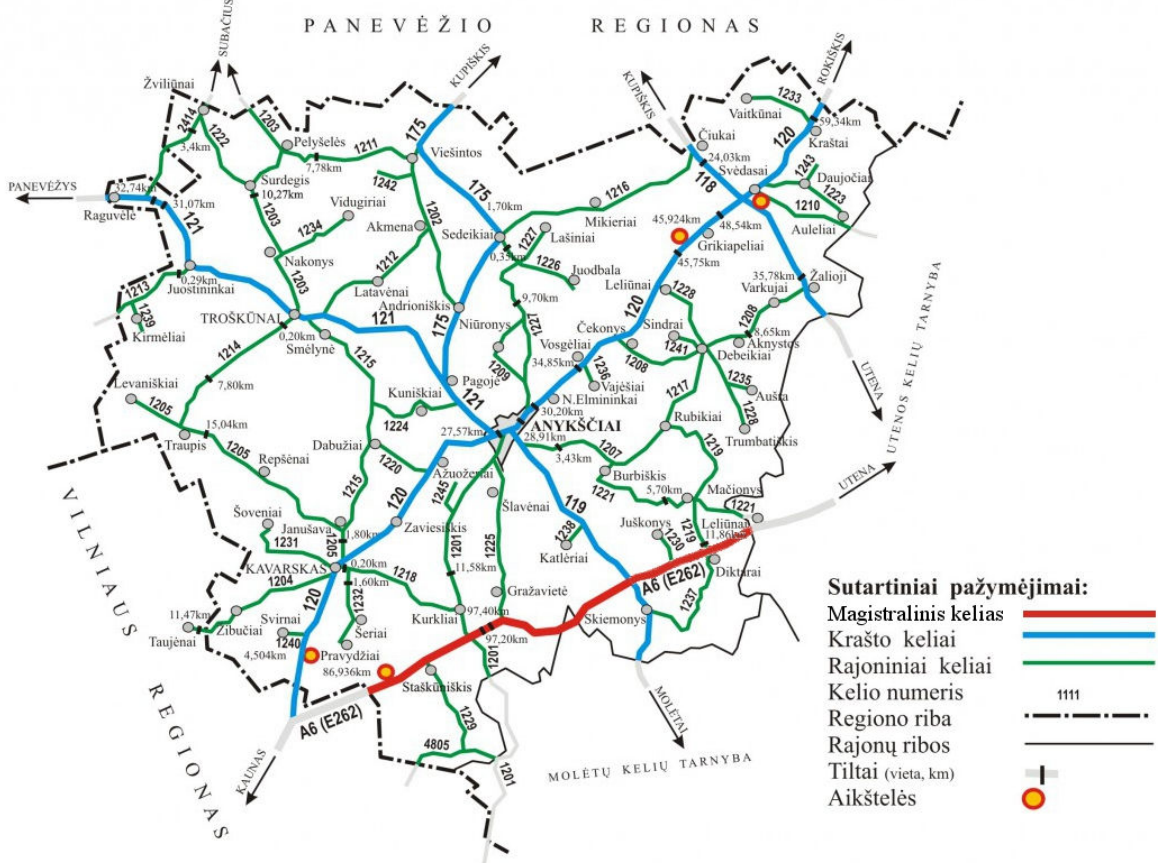
Atlikta susisiekimo infrastruktūros analizė parodė, kad tiek valstybinės reikšmės, tiek vietinių kelių tinklas Anykščių rajone yra rišlus ir gerai išvystytas. Vietinės reikšmės kelių kiekybinė ir kokybinė plėtra galėtų būti vystoma trumpose privažiavimo iki atskirų rekreacinių objektų atkarpose, kas turėtų padidinti šių objektų patrauklumą.

Anykščių rajono pietrytinėje dalyje rajoną kerta europinė magistralė E262 (Kaunas - Utena - Daugpilis - Rezekne - Ostravas). Miestus, miestelius ir gyvenvietes jungia tankus kelių tinklas. Viso Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje rajoninių, krašto, magistralinių kelių yra 561,441 km (tame skaičiuje rajoninių kelių yra 379,069 km, krašto kelių – 156,672 km, magistralinių kelių – 25,700 km). Dauguma jų yra asfaltbetonio ir juodos dangos (atitinkamai 25,321 km ir 340,03 km), žr. 1.3.1.1.1 pav.

Taip pat rajone yra tankus vietinės reikšmės automobilių kelių tinklas. 2010 m. pabaigoje Anyškčių rajono savivaldybėje buvo 1340 km vietinės reikšmės kelių, kurių daugumą sudarė keliai su danga (1172 km), žr. 1.3.1.1.1 lentelę.

1.3.1.1.1 lentelė. Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis metų pabaigoje Anyškčių rajono savivaldybėje (informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamento duomenys)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis, km	1062	1046	1197	1197	1307	1329	1340	1340	1341	1340	1340
Vietinės reikšmės automobilių kelių su danga ilgis, km	1032	1016	1061	1061	1152	1160	1170	1170	1171	1171	1172
Vietinės reikšmės automobilių kelių su patobulinta danga ilgis, km	179	179	136	137	131	136	137	143	143	148	148
Žvyro kelių ilgis, km	853	837	925	924	1021	1024	1032	1026	1028	1023	1024
Grunto kelių ilgis, km	31	31	136	136	155	169	170	170	170	169	169

1.3.1.1.1 pav. Anyškčių kelių tarnybos magistralinių, krašto ir rajoninių kelių schema (informacijos šaltinis VĮ Utenos regiono keliai)

Didelis kelių tinklo tankumas užtikrina gerą esamų ir potencialių rekreacinių zonų ir objektų pasiekiamumą visoje rajono teritorijoje.

1.3.1.2. Susisiekimas geležinkeliais

AB „Lietuvos geležinkeliai“ Anyškčių rajone paslaugų neteikia, tačiau čia yra kultūros paveldo objektas – veikiantis siaurasis geležinkelis, kuriuo užsakomosios kelionės metu keleiviai vežami nuo Panevėžio iki Rubikių (žr. 1.3.1.2.1 pav.).

Veikiantis siaurasis geležinkelis yra vienas unikaliausių ir saugotinų šalies inžinerinio paveldo objektų. Geležinkelis jungia 20 valstybei nuosavybės teise priklausančių geležinkelio infrastruktūros paminklų bei dar 22 kitus saugomus statinius. VŠĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“, pelno nesiekianti organizacija, prižiūri, saugo ir eksploatuoja komplekso dalį nuo Panevėžio iki Rubikių, išsidėsčiusį 260 ha erdvėje. Įstaigos misija - išsaugoti veikiantį siaurojo geležinkelio - Lietuvos Respublikos kultūros paminklų kompleksą, bei integruoti jį į visuomenės gyvenimą.

Rengiami reguliariai reisai, užsakomosios kelionės, ypatingos šventinės iškylos. Kelionės traukiniu jungiamos su įvairiomis edukacinėmis programomis, kultūriniais renginiais. Mūsų keleivius keliauti motyvuoja inžinerinis paveldas, kitos senojo geležinkelio vertės bei per keturiasdešimt gamtos, istorijos ir architektūros paveldo objektų greta siaurojo geležinkelio.

VŠĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“ rengia šiuos reguliariusius reisuos:

- Maršrutas Anykščiai – Troškūnai – Anykščiai;
- Maršrutas Anykščiai – Rubikiai – Anykščiai.

Reguliarūs reisai – tai trumpos kelionės, organizuojamos gegužės – spalio mėnesiais iš Anykščių geležinkelio stoties.

Taip pat galimos šios užsakomosios kelionės:

- Panevėžys - Rekstino miškas – Panevėžys;
- Panevėžys - Surdegis – Panevėžys;
- Panevėžys - Troškūnai – Panevėžys;
- Panevėžys - Anykščiai – Panevėžys;
- Panevėžys - Anykščiai - Rubikiai – Panevėžys;
- Anykščiai - Rubikiai – Anykščiai;
- Anykščiai - Žažumbris – Anykščiai;
- Anykščiai - Troškūnai – Anykščiai;
- Anykščiai - Surdegis - Raguvėlė – Anykščiai;
- Anykščiai - Rekstino miškas – Anykščiai.

1.3.1.2.1 pav. Siaurojo geležinkelio maršruto schema

1.3.1.3. Susisiekimas vandeniu

Reguliarus vandens susisiekimo transporto Anykščių rajone nėra, tačiau čia populiarus vandens turizmas.

Pro Anykščius teka Šventoji, Jara, Vyžuona. Šiomis upėmis galima plaukti baidarėmis, kanojomis, plaustais. Šventoji yra ilgiausia ir tik per Lietuvos teritoriją tekanti upė. Plaukimas Šventąja ramus ir tolygus. Daugiau apie susisiekimą vandeniu pateikiama 1.3.3 skyriuje.

1.3.1.3. Susisiekimas dviračiais

Anykščių rajono savivaldybės bendrojo plano sprendiniuose išskirti svarbiausi turistų judėjimo keliai, tarp kurių yra ir pagrindiniai dviračių keliai – nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasos (jungiančios Anykščių miestą su Panevėžio miesto kryptimi (už Anykščių rajono ribų)) ir pagrindinės nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasos (jungiančios Anykščių miestą su Utenos kryptimi ir Kurklių kryptimi). Daugiau apie susisiekimą dviračiais pateikiama 3.3 skyriuje.

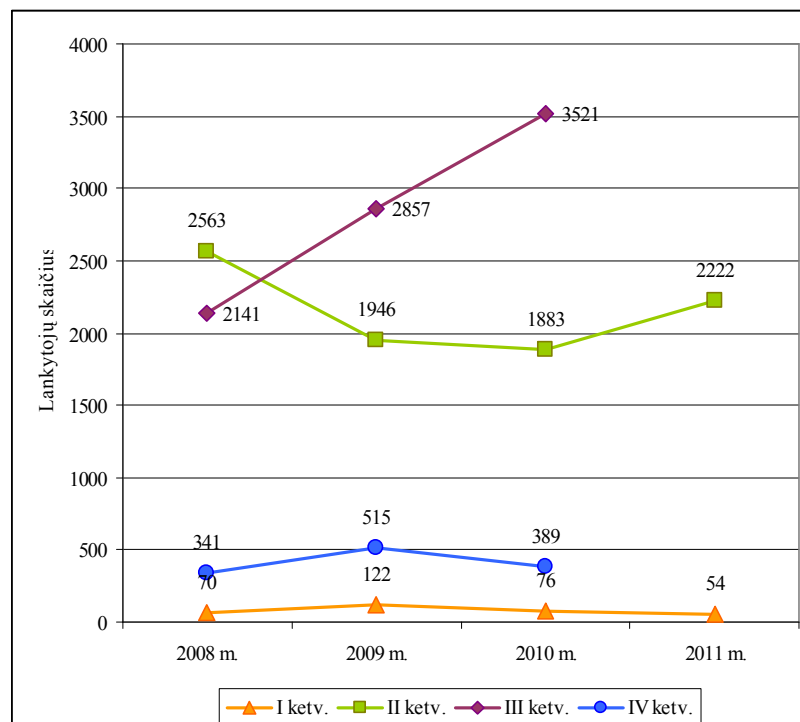
1.3.2. Informavimo priemonių analizė

1.3.2.1. Esamų turizmo srautų vertinimas

Keleivių vežimui organizuoti būtinos infrastruktūros vystymas priklauso nuo turistų srautų rajone. Anykščių turizmo centro duomenimis, Anykščių rajone pastaraisiais metais vyravo turistų daugėjimo tendencija (žr. 1.3.2.1.1 lentelę). Vertinant turistų skaičiaus kaitą metų eigoje, daugiausia turistų rajone apsilanko per II ir III ketvirčius, pastaraisiais metais didžiausia turistų skaičiaus didėjimo tendencija pastebima liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais (žr. 1.3.2.1.1 pav.).

1.3.2.1.1 lentelė. Anykščių turizmo informacijos centro lankytojų skaičiaus kaita 2008-2010 m.

Metai	Turistų skaičius rajone
2008	10160
2009	10758
2010	11662

1.3.2.1.1 pav. Anykščių turizmo informacijos centro lankytojų skaičiaus kaitos pasiskirstymas pagal metų laiką 2008-2010 m.

Tam, kad būtų atlikta pilnavertė susisiekiimo ir srautų pasiskirstymo analizė Anykščių rajone, buvo atlikta seniūnijų apklausa, kuri parodė, kad turistų srautų pasiskirstymas ir infrastruktūros poreikis atskirose seniūnijose yra netolygus, pasireiškia skirtingai.

Andrioniškio seniūno nuomone, šioje seniūnijoje labiausiai turistus traukia Šventosios upė, Šimonių giria ir kiti miškai, turistų srautą dar padidinti galėtų geležinkelio įsisavinimas, laivyba upėmis, aerodromo įrengimas, asfaltuoti keliai. Seniūno teigimu, į šią seniūniją daugiausia turistų atvyksta iš Panevėžio.

Anykščių seniūno nuomone, turistų srautas turėtų būti ribojamas dėl nepakankamos turizmo infrastruktūros seniūnijoje.

Debeikių ir Kavarsko seniūnijų duomenimis, jose teikiamos vandens turizmo paslaugos, siūloma ir toliau plėtoti vandens turizmą Šventosios upe, sutvarkyti paplūdimį prie Lipšio ežero Aušros kaime, kitų vandens telkinių, taip pat įrengti pažintinius takus Šimonių girios poligone, informacinius standus, nuorodas. Į šias seniūnijas daugiausia atvykstama iš Vilniaus, Kauno, Panevėžio.

Į Kurklių seniūniją paprastai atvyksta turistai iš Anykščių m., Ukmergės rajono. Seniūnijos patrauklumo didinimui siūloma gerinti kelių būklę. Tuo tarpu Skiemonių seniūnijoje jaučiamas kempingų ir viešbučių poreikis, čia paprastai turistai atvyksta iš Panevėžio.

Traupio seniūnijos duomenimis, į Traupio seniūniją dažniausiai atvyksta turistai iš Anykščių, Panevėžio, Ukmergės. Čia jaučiamas vandens telkinio su paplūdimiu poreikis, siūloma numatyti unikalias edukacines ir pažintines programas, siejamas su botaniniu daržu, taip pat reikalingos maitinimo paslaugos ir nedidelis amatų centras.

1.3.2.2. Informacijos apie turizmo ir rekreacijos objektus sklaida

Anykščių rajone informaciją apie turizmą ir rekreacinę veiklą kuruoja VšĮ „Anykščių turizmo informacijos centras“ (žr. 1.3.2.2.2 pav.), kuris kaupia ir sistemina duomenis, vykdo organizacinę, su turizmu ir vietos kultūrinio paveldu, susijusią veiklą. Anykščių turizmo informacijos centras teikia šias paslaugas bei informaciją:

- Nemokamai teikia informaciją apie turizmo infrastruktūrą;
- Organizuoja pramogines ir pažintines ekskursijas, dalykinius susitikimus Anykščių rajone, parengia turistams individualius maršrutus;
- Tarpininkauja užsakant apgyvendinimo, maitinimo paslaugas turistinėms grupėms ir individualiems asmenims;
- Leidžia informacinius leidinius apie turistines paslaugas Anykščių rajone;
- Parduoda turistinius-informacinius leidinius, žemėlapius, suvenyrus.

Anykščių turizmo informacijos centro tinklalapyje www.antour.lt pateikiama trumpa informacija apie Anykščių kraštą, apie kasmetinius ir aktualius renginius, apie lankytinas vietas ir kaimo turizmo sodybas, pramogų, laisvalaikio praleidimo vietas, nakvynės galimybes. Taip pat informaciją apie maitinimo įstaigas, originalių lauktuvių ir suvenyrų įsigijimo vietas, gido paslaugas, populiariausius turistinius maršrutus, Anykščių miškus (VĮ Anykščių miškų urėdijos duomenis), poilsiaviečių ir stovyklaviečių interaktyvų žemėlapi, Šventosios pažintinio tako interaktyvų žemėlapi.

Informacinių priemonių apie turizmo ir rekreacijos objektus rajone sistema yra išvystyta pakankamai, prie visų svarbiausių lankytinų objektų pastatyti informaciniai standai (žr. 1.3.2.2.5 pav.). Standai su nuorodomis ir informacija apie lankytinas vietas taip pat įrengti lankomiausiose Anykščių miesto vietose bei ten, kur yra didžiausi pėsčiųjų ir automobilių srautai (žr. 1.3.2.2.1, 1.3.2.2.3, 1.3.2.2.4 pav.). Anykščių turizmo informacijos centro tinklalapyje ir Anykščių regioninio parko tinklalapyje galima rasti aktualią informaciją apie turizmo infrastruktūrą Anykščių rajone (žr. 4 skyrių).

1.3.2.2.1 pav. Informacinis stendas su lankytinų vietų ir nakvynių vietų nuorodomis

1.3.2.2.2 pav. Anykščių turizmo informacijos centras

1.3.2.2.3 pav. Informaciniai stendai ir kelio ženklas – nuoroda į A Baranausko ir A vienuolio muziejus

1.3.2.2.4 pav. Nuorodų ženklas su kryptimis link lankytinų objektų

1.3.2.2.5 pav. Informacinis stendas prie lankytinų (traukos) objektų

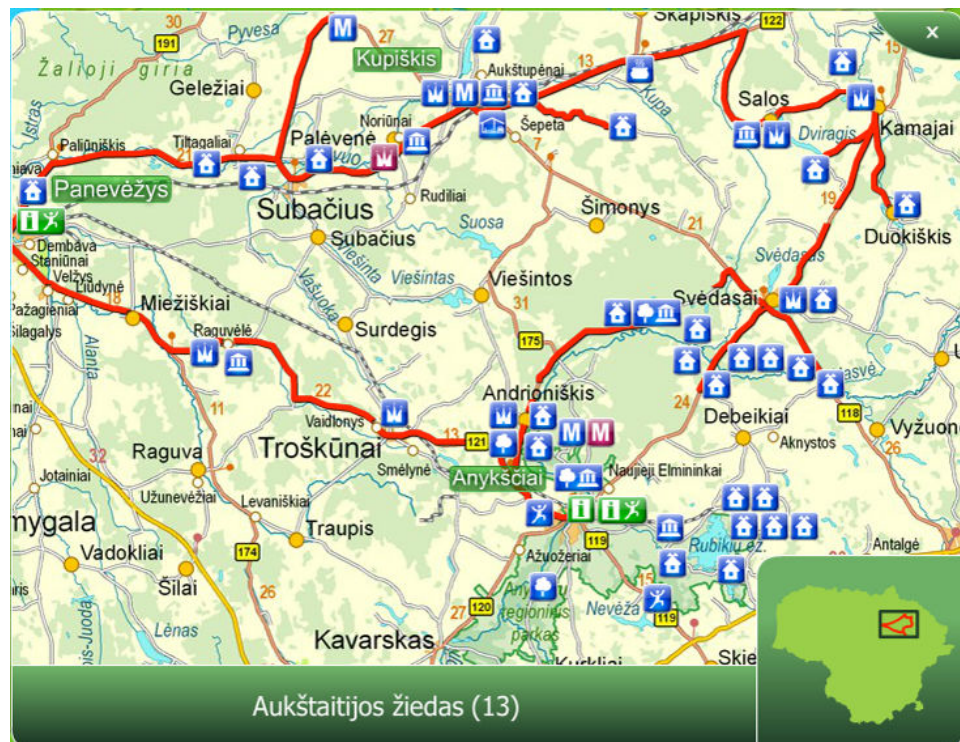
Anykščių informacijos centras taip pat sudaro puikias sąlygas susipažinti su Anykščių rajone esančiomis pramogomis, pažintiniais maršrutais. Šiuo metu čia nemokamai dalinama padalomoji medžiaga su teminiais pramogų ir paslaugų rinkiniais, orientuotais tiek į tikslines turistų grupes, tiek į mišrias (žr. 1.3.2.2.6 pav. ir 1.4.3 skyrių).

1.3.2.2.6 pav. Anykščių turizmo informacijos centro padalomoji medžiaga

1.3.3. Turistinių maršrutų analizė

Lietuvoje vykdoma multimedinė Lietuvos turistinių maršrutų prezentacija (www.lithuanianroutes.eu/ www.lietuvosmarsrutai.eu/ www.reiserouteninlitauen.eu/), sukurta ES struktūrinių fondų paramos lėšomis. Projekto tikslas - pagerinti Lietuvos kaip turizmui palankios šalies įvaizdį tikslinėse rinkose, sukuriant multimedinę Lietuvos turistinių maršrutų prezentaciją, jos rinkodaros taktinį veiksmų planą, tuo pačiu mažinant sezoniškumo poveikį, populiarinant ne vasaros sezono aktyvaus turizmo galimybes Lietuvoje bei patraukliai reprezentuojant turizmo galimybes turistiniais maršrutais, ypač probleminiuose regionuose. 19 Lietuvos turistinių maršrutų pristatomi elektroninės svetainės, CD ir DVD formatuose. Anykščių rajone išsidėsčiusi vieno iš pristatomų maršrutų dalis – „Aukštaitijos žiedas“, kuris apima svarbiausius turistinius ir kultūrinius objektus šiaurinėje Anykščių rajono dalyje (žr. 1.3.3.1 pav.).

1.3.3.1 pav. Maršruto „Aukštaitijos žiedas“ schema

Anykščių regioninio parko tinklalapyje teikiama informacija apie veikiančias turizmo trasas (žr. 1.3.3.2 pav.) ir du pagrindinius maršrutus pėsčiomis ar dviračiais:

Dviračių takas „Jono Biliūno kelias“

Maršrutas: Dvarvietė – Jono Biliūno tėviškė – Arklio muziejus – Žirgo takas – Andrioniškis – Anykščiai. Maršruto ilgis apie 18 km.

Kelionę siūloma pradėti nuo buvusios dvarvietės, kur stovi senieji dvaro ir buvusios mokyklos pastatai, 1895 m. mokėsi būsimasis rašytojas A. Žukauskas – Vienuolis. Šiuo metu šiame pastate įsikūrusi Anykščių regioninio parko direkcija. Visai šalia – cerkvė, pastatyta 1867 m. ir pavadinta didžiojo Rusijos kunigaikščio Aleksandro Nevskio vardu. Nukeliavus apie 100 metrų J. Biliūno gatve, pasiekiami „siauruko“ bėgiai, kurie į dešinę pusę veda Rubikių ežero link, o į kairę – geležinkelio stoties Anykščiuose link.

Važiuojant tolyn nuo „siauruko“ bėgių, po dešinę pravažiuojamas Janydžių geomorfologinis draustinis, kairėje Anykščių miesto stadionas. Pavažiavus keliu apie 100 m., privažiuojamas posūkis į kairę, vedantis į Niūronis. Pasukus šia kryptimi, už 250 m., dešinėje pusėje, prie Piestupio upelės – antrasis stogastulpis su šv. Jonu (aut. tautodailininkas Alvydas Seibutis). Sekantis stogastulpis su šv. Jono krikštytojo skulptūra (aut. tautod. Pranas Kaziūnas) stovi prie Elmės upelės, jos baseinas yra Elmės kraštovaizdžio draustinyje. Ji įveikia 17 km kelią nuo Kelmiškio ežerėlio iki Šventosios.

Važiuojant tolyn prie Variaus upelio (už 0.5 km) yra ketvirtasis stogastulpis su šv. Jono Krikštytojo skulptūra (aut. tautod. Aloyzas Urbšys). Variaus upelis yra paskelbtas hidrografiniu draustiniu, šalia jo yra Variaus botaninis draustinis. Už poros kilometrų Pievelėje stovi anykštėno Valentino Survilos išskobtas šv. Jonas Nepomukas. Šiek tiek pavažiavus, dešinėje pusėje kelias veda į rašytojo Jono Biliūno gimtinę.

Už 0,5 km yra „Arklio muziejus“. Aplankius muziejų galima aplankyti Variaus atodangą. Už 300 m yra senosios Niūronių kapinės, kuriose palaidoti 1945 m. žuvę šių apylinkių partizanai.

Keliaujant toliau mišku, atsiveria puikus Šventosios upės vaizdas. Kairėje keliuko pusėje – Anykščių regioninio parko direkcijos įrengta poilsiovietė, kurioje galima trumpam apsistoti, pasimaudyti. Andrioniškio miestelis dešiniajame Šventosios krante, prie Griežos ir Šventosios santakos. Vienas gražiausių šių apylinkių objektų – Andrioniškio bažnyčia. Važiuojant mišku reikia pravažiuoti brastą per istorinį Latavos upelį. Latavos ir Šventosios santakoje yra įrengta stovyklavietė.

Nuo stovyklavietės grįžtant Latavos pakrante, pasukus link Sabaliūnų, kirtus Biebės upelį, galima per Migdoliškio ir Gylių kaimus grįžti į Anykščius.

Pėsčiųjų, dviračių maršrutas Anykščiai - Puntukas (maršruto ilgis – 20 km)

Šiame maršrute gausu saugomos ir gražios gamtos, kultūros paveldo objektų. Kelionę siūloma pradėti A.Baranausko aikštėje. Čia yra senoji miesto širdis, Anykščių senamiestis. Šis senamiestis 1972 metais paskelbtas urbanistiniu draustiniu. Paėjus Vilniaus gatve vos 200 m, pasiekiamas paminklas A.Baranauskui, pastatytas pačioje gražiausioje miesto vietoje. Šalia paminklo, ant Šventosios kranto – neogotikinio stiliaus Šv. Mato bažnyčia (statyta 1909 m). Jos bokštų aukštis 79 m. Tai aukščiausia dvibokštė bažnyčia Lietuvoje. Netoli bažnyčios, kairėje pusėje ties Šaltupio upeliu, yra žalias namas. Šiame name (dabar tai memorialinis muziejus), ilgą laiką gyveno ir dirbo rašytoja B.Buivydaite - Tyrų Duktė (1895–1984).

Einant tolyn, dešinėje kelio pusėje stovi originalus pastatas, darniai jungiantis senosios ir naujosios architektūros bruožus. Tai senųjų Anykščių miesto kapinių Kopyčia, vienas iš keleto pastatų, išlikusių mieste iš XIX a. vidurio. Pastatyta grafienės Kristinos rūpesčiu 1858 m. Dabar kopyčia – kamerinių menų centras.

Vykstama toliau link miesto kapinių, kur 1989 metais sukurtas stovi Tremtinių kryžiaus. Ši paminklą, lietuvių ištremtų į Sibirą atminimui, sukūrė medžio drožėjai Jonas Tvardauskas ir Liudas Tarabilda. Čia pat, priešais – karių, žuvusių 1944 m., kapai. Pakeliui už 200 m, dešinėje kelio pusėje – keliukas į Dainuvos slėnį. O dar už 200 metrų apdainuotasis „Anykščių šilelis“ ir netoliese tekantis Marčiupys. Vasarą jis išdžiūsta, bet pavasarį būna sraunus. Šilelio šiauriniu pakraščiu tekąs Marčiupio upelis A.Baranausko laikais vingiavo per šilelio vidurį – tuo metu šilelis buvęs didesnis.

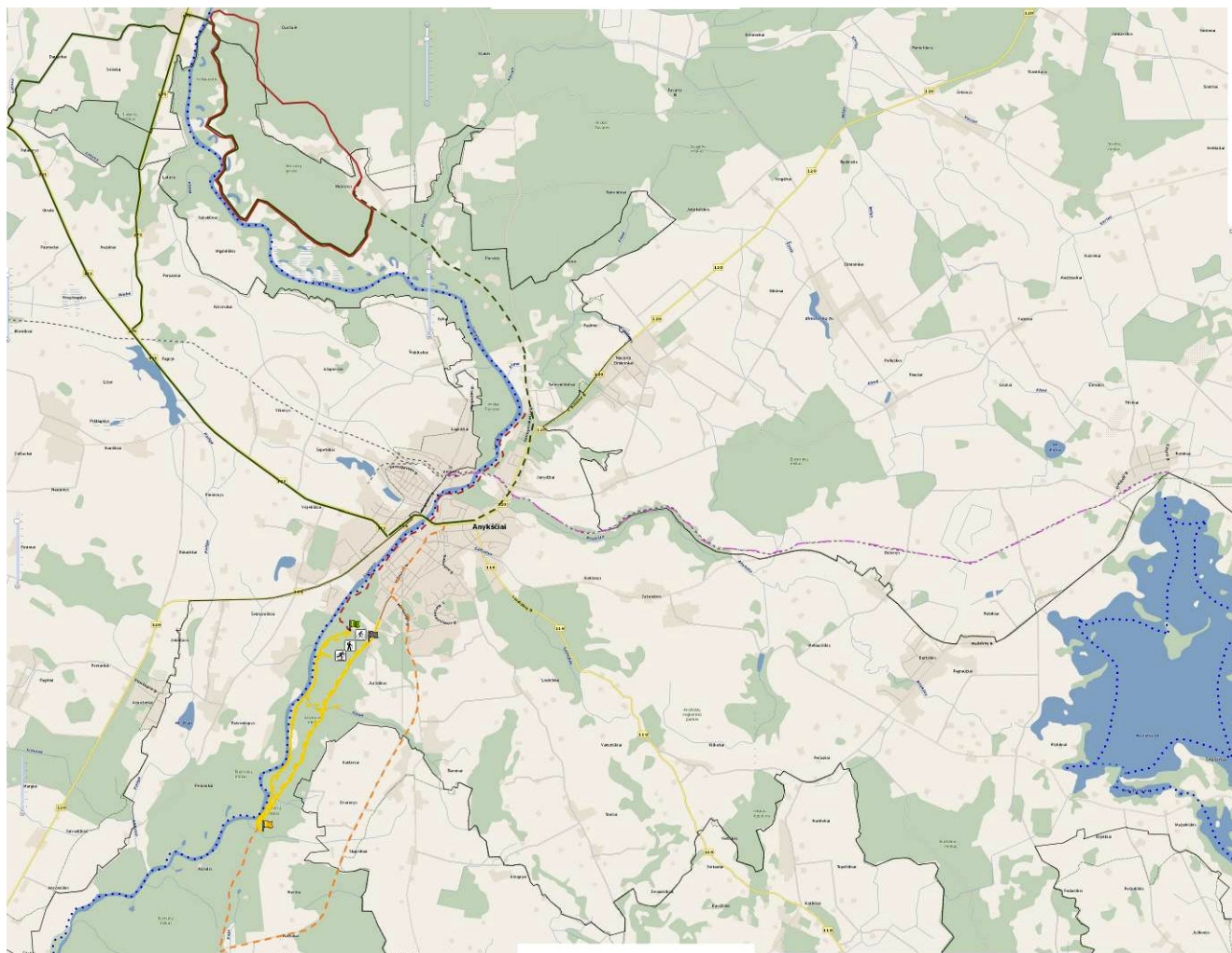
Baigiasi miestas ir pasideda Anykščių šilelio kraštovaizdžio draustinis. Čia maršrutas pasidalina į du kelius:

1. maršrutą galima tęsti Šventosios gamtiniu pažintiniu taku, kurį įrengė Anykščių regioninio parko direkcija, jame yra 19 gamtinių pažintinių stotelių, Šlavės upelis ir 15 metrų aukščio Šlavės atodanga. Galima sustoti ir pailsėti „3 – čio kilometro stovyklavietėje“ prie Šventosios upės. Takas baigiasi ties galiūnu – Puntuko akmeniu. Čia pat vieta poilsiui.
2. maršrutą galime tęsti asfaltuotu keliu, kuris kelis dešimtmečius buvo naudojamas anykštėnų norint pasiekti kitus miestus. Vykstant šiuo keliu galima pasigrožėti Anykščių šilelio grožiu, pakvėpuoti grynu šilo oru, pamatyti Šlavės atodangą ir garsųjį Puntuko akmenį.

Ties Puntuko akmeniu šie du keliai vėl susieina. Pailsėjęs kelionė tęsiama toliau. „Šventieji Ažuolai“ – užrašas šalia kelio, tai saugomi Anykščių regioninio parko medžiai. Dar A.Vienualis rašė, kad netoli Puntuko stovėję keli tvirti ažuolai. Čia buvusi šventykla, ir žmonės po jais meldavęsi, čia susieidavo rožinio giedoti. Nuo šventųjų ažuolų paėję tolyn apie 600 m, kairėje kelio pusėje miško takelis vedantis iki dar vieno saugomo medžio - Gegutės uosio.

Aplankius šias vietas pajudama iki kelio Anykščiai – Kurkliai ir pasukama Anykščių link, likus 1,5 km iki miesto, 20 m į rytus nuo kelio, Marčiupio upelio slėnyje, dar vienas saugomas - Marčiupio akmuo.

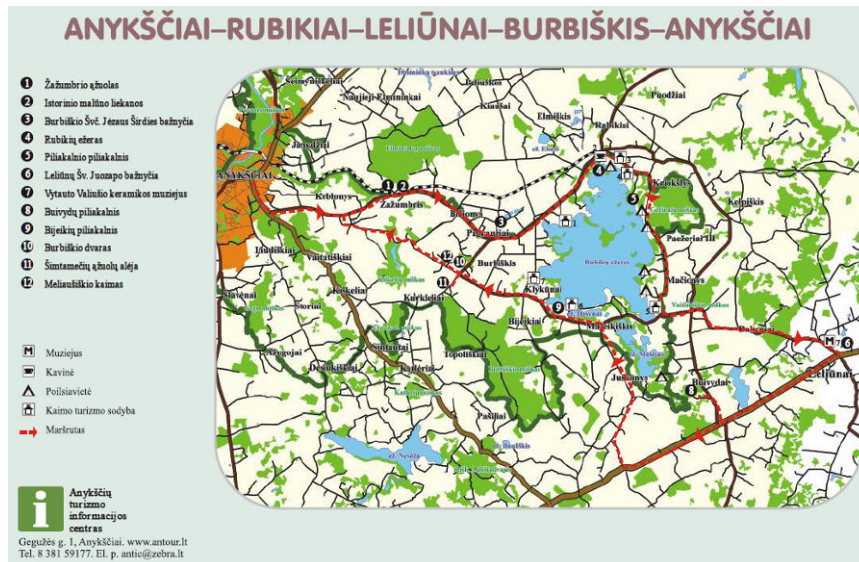
Kitų turistinių maršrutų schemos pateiktos 1.3.3.3-1.3.3.8 pav. Informacijos šaltinis - Anykščių turizmo ir informacijos centras (<http://www.antour.lt>).

1.3.3.2 pav. Veikiančios turizmo trasos einančios per Anyškėių regioninį parką (informacijos šaltinis – Anyškėių regioninio parko interneto tinklalapis <http://www.anyskciuparkas.lt>). Mėlyna taškine linija žymimos ir vandens trasos Šventosios upė ir Rubikių ežere

1.3.3.3 pav. Turistinių maršrutų Anyškėių mieste schema

1.3.3.4 pav. Turistinio maršruto Anykščiai-Rubikiai-Leliūnai-Burbiškis-Anykščiai schema

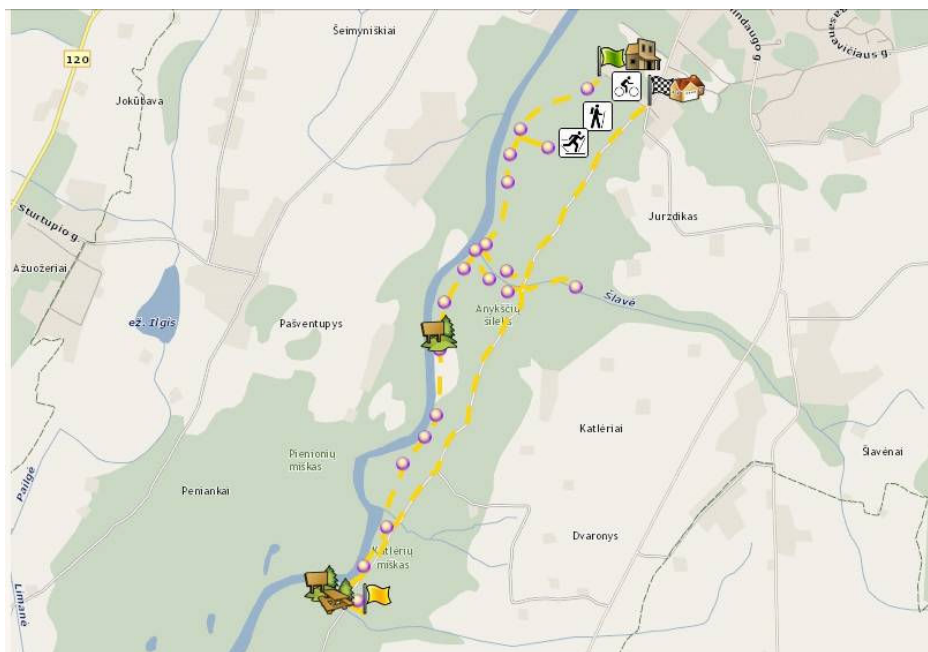
1.3.3.5 pav. Turistinio maršruto Anykščiai-Troškūnai-Traupis-Kavarskas-Anykščiai schema

1.3.3.6 pav. Turistinio maršruto Anykščiai-Svėdasai-Andrioniškis-Niūronys-Anykščiai schema

1.3.3.7 pav. Turistinio maršruto Anykščiai-Alanta-Kurkliai-Anykščiai schema

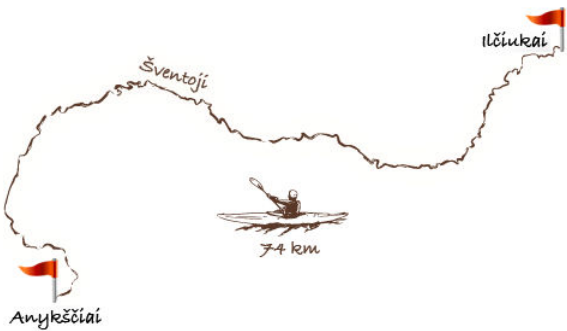

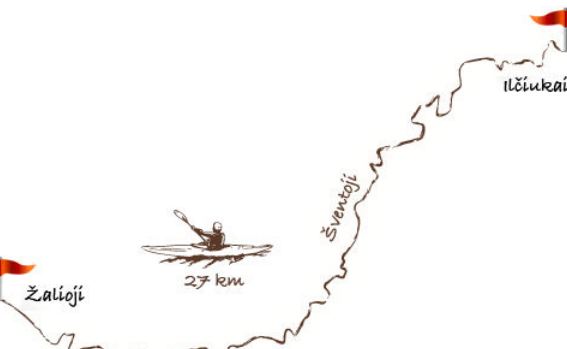
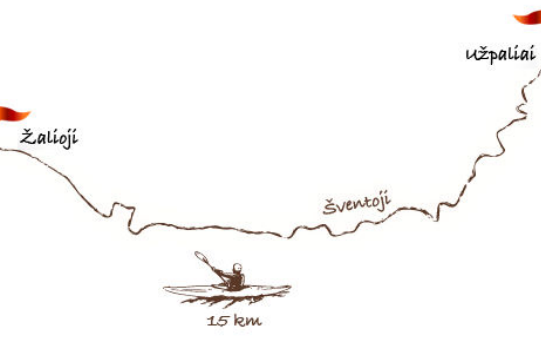
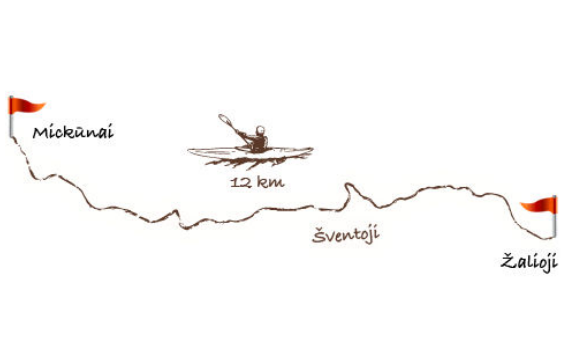
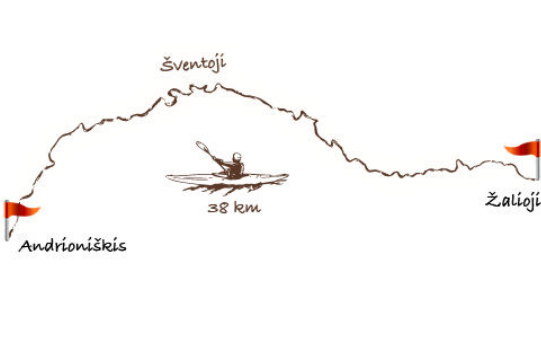

Rindzevičių sodyba "Šventosios upės slėnis" siūlo maršrutus visomis pagrindinėmis Anykščių bei aplinkiniuose rajonuose esančiomis upėmis. Pagrindiniai maršrutai vasaros sezono metu - Šventosios, Jaros, Siesarties, Virintos upėmis. Rekomenduojami maršrutai ne sezono metu bei pavasario potvynių metu - Anykšta, Šatekšna, Jara, Siesartis, Širvinta, Virinta. Plaukiant Šventosios kraštovaizdžio draustiniu, turistų laukia rami upė, vaizdingi, sausi krantai, grakštūs upės vingiai ir didingi skardžiai, spygliuočiai miškai. Pakeliui yra daug tvarkingų stovyklaviečių. Vienoje iš jų galima palikti mašinas ir tik vakarui reikalingą inventorių – t.y. plaukti be mantos. Yra galimybė išsinuomoti pirtį ar vasarnamį.

Jara-Šventoji – tai maršrutas, tinkamas norintiems skirtingų potyrių. Pirmą dieną laukia aktyvesnis plaukimas siaura ir vingiuota Jaros-Šatekšnos upele. Pakeliui galimos užvartos ir maži slenkstukai. Pakeliui vaizdingų sustojimų nėra daug, tačiau po dienos atrakcijų priplaukiama Šventoji. Šioje pusiaukelėje galima apsistoti nakčiai. Nakvynė galima tiek palapinėse, tiek kaimo turizmo sodybose. Antrą dieną žygis tęsiasi jau Šventosios kraštovaizdžio draustiniu.

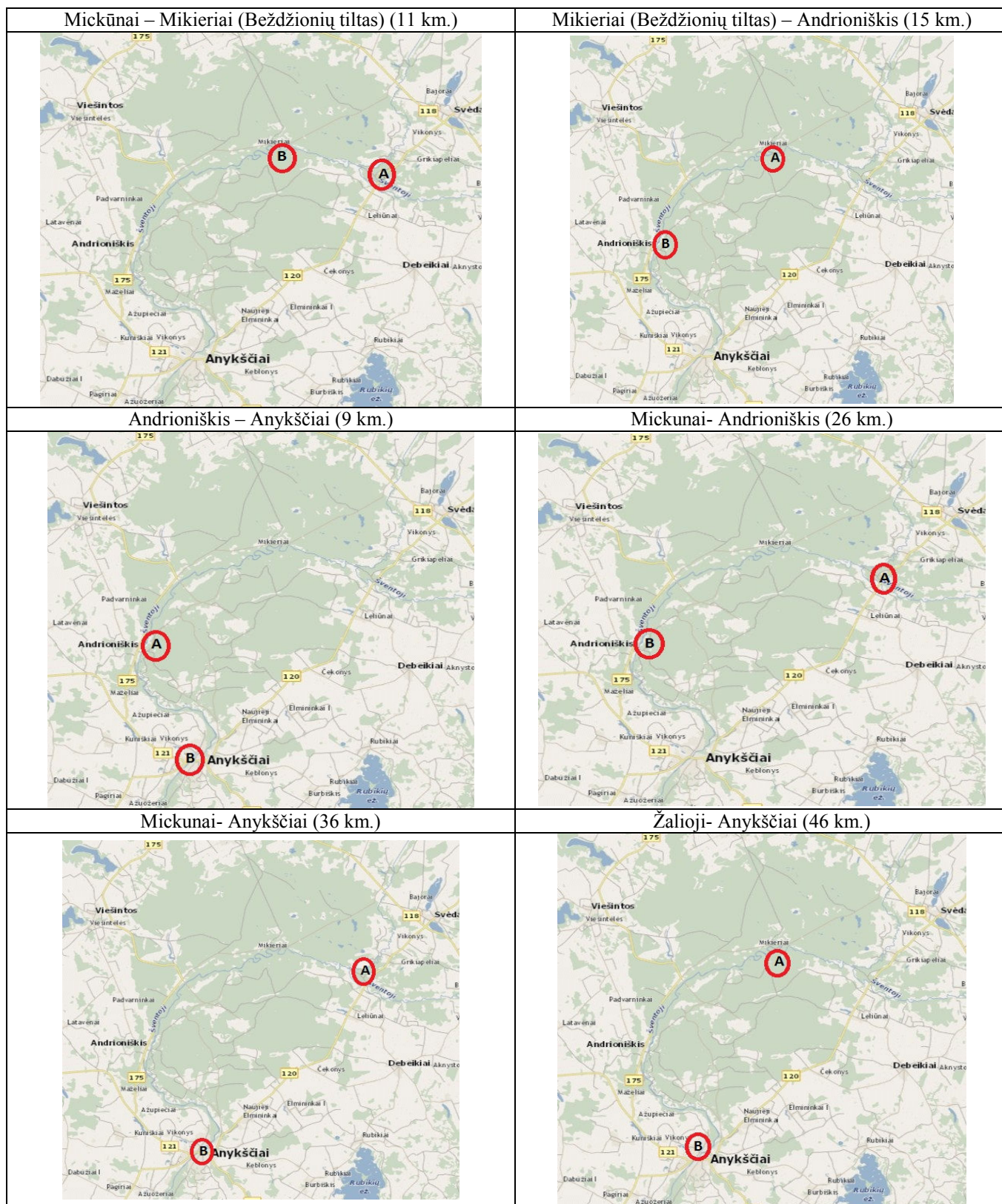
Virinta – upė mėgstantiems aktyvų plaukimą: kai kuriose atkarpose gausu užvartų, nedidelių slenkstčių ir kitų kliūčių. Pakeliui Virintos kraštovaizdžio draustinis, o vos įplaukus į Šventąją – Vetygalos atodanga. Virinta rekomenduojama plaukti su manta, nes nakvynei tinkamų vietų nėra daug. Žygį galima baigti vos įplaukus į Šventąją arba plaukti Šventąją žemyn iki pat Kavarsko užtvankos.

Sodyba „Žalioji stotelė“, įsikūrusi Žaliosios kaime, siūlo šiuos vandens maršrutus (www.upesubaidare.lt):

<p>Ilčiukas-Anykščiai (74 km)</p> 	<p>ež.Paštys- Užpaliai(18km)</p>
<p>Ilčiukai - Žalioji (27 km.)</p> 	<p>Užpaliai - Žalioji (15 km.)</p>
<p>Žalioji - Mickūnai (12 km.)</p> 	<p>Žalioji - Andrioniškis (38 km.)</p>
<p>Žalioji - Anykščiai (47 km.)</p>	<p>Žalioji - Mikieriai (Beždžionių tiltas) (27 km.)</p>

<p>Šventoji Anykščiai Žalioji 47 km</p>	<p>Mikieriai (Beždžionių tiltas) Šventoji Žalioji 27 km</p>
<p>Mikieriai (Beždžionių tiltas) - Anykščiai (20 km.)</p>	<p>Anykščiai - Kavarskas (17 km.)</p>
<p>Šventoji Anykščiai Mikieriai (Beždžionių tiltas) 20 km</p>	<p>Anykščiai Kavarskas Šventoji 17 km</p>
<p>Jaros upe (14 km.) iki Šventosios ir Šventaja iki Mikierių (8 km.)</p>	<p>Vyžuonos upe (12 km.)</p>
<p>Mikieriai Šventoji Jara 22 km 14 km</p>	<p>Žalioji Šventoji Vyžuona Vyžuonos 12 km</p>

“Dvynių baidarės” siūlomi maršrutai:

I š v a d o s.

Didelis kelių tinklo tankumas užtikrina gerą esamų ir potencialių rekreacinių zonų ir objektų pasiekiamumą visoje rajono teritorijoje. Vietinės reikšmės kelių kiekybinė ir kokybinė plėtra galėtų būti vystoma trumpose privažiavimo iki atskirų rekreacinių objektų atkarpose, kas turėtų padidinti šių objektų patrauklumą. Atskirose Anykščių rajono savivaldybė seniūnijose pageidaujama gerinti kelių būklę (asfaltuoti, įrengti daugiau informacinių ženklų).

AB „Lietuvos geležinkeliai“ Anykščių rajone paslaugų neteikia, tačiau čia yra kultūros paveldo objektas – veikiantis siaurasis geležinkelis, kuriuo užsakomosios kelionės metu keleiviai vežami nuo Panevėžio iki Rubikių. Rekomenduojama apsvarstyti bendro bilieto galimybes (pvz. Perkant autobuso ar traukinio bilietą į Panevėžį, į kainą būtų įtraukta ir galimybė apsilankyti muziejuje ar kelionės siauruku galimybė).

Reguliarus vandens susisiekimo transporto Anykščių rajone nėra, tačiau čia populiarus vandens turizmas, baidarių ir valčių nuomos paslaugas teikia keletas subjektų.

Informacinių priemonių apie turizmo ir rekreacijos objektus rajone sistema yra išvystyta pakankamai, prie visų svarbiausių lankytinų objektų pastatyti informaciniai stendai. Stendai su nuorodomis ir informacija apie lankytinas vietas taip pat įrengti lankomiausiose Anykščių miesto vietose bei ten, kur yra didžiausi pėsčiųjų ir automobilių srautai. Anykščių turizmo informacijos centre teikiama nemokama informacija, dalijama padalomoji medžiaga. Anykščių turizmo informacijos centro tinklalapyje ir Anykščių regioninio parko tinklalapyje galima rasti aktualią informaciją apie turizmo infrastruktūrą Anykščių rajone.

1.4. Turizmo paslaugų infrastruktūros analizė

1.4.1. Apgyvandinimo paslaugos

Anykščių rajono savivaldybėje didžiąją dalį apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų sudaro kaimo turizmo sodybos. Vyrauja tendencija, kad ilgai (nuo 2008 m.) nakvynių kaimo turizmo sodyboje mažėja (nuo 24,3 iki 6,8 nakvynių per 2008-2010 m. laikotarpį), tačiau kaimo turizmo sodybų skaičiaus dinamika nėra tokia dėsninga (žr. 1.4.1.1 lentelę, informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamento duomenys). Tikėtina, kad ateityje kaimo turizmo sodybų skaičius išliks stabilus arba mažės nežymiai.

Išsamūs duomenys apie apgyvendinimo paslaugas teikiančias įmones pateikti 1.4.1.2-1.4.1.4 lentelėse

1.4.1.1 lentelė. Poilsiautojų skaičius kaimo turizmo sodybose Anykščių r. sav.

Rodiklis	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Suteikta nakvynių, tūkstančiai	14,4	11,3	18,7	24,3	18,6	6,8
Apgyvendinta poilsiautojų, tūkstančiai	5	6,5	8,2	9,8	6,2	4,2
Kaimo turizmo sodybų skaičius	19	22	22	23	28	27
Vidutinis vieno poilsiautojo nakvynių skaičius	2,88	1,73	2,27	2,49	3	1,62

1.4.1.2 lentelė. Viešbučiai Anykščių r. sav.

Pavadinimas, adresas	Žvaigždučių/Gandrų sk.	Nakvynės vietų sk.	Pobūvių, konferencijų salių vietų sk.	Priima svečius	Galima susikalbėti	Paslaugos	Pramogos	Maitinimas	Vietos kaina, Lt	Kambario kaina, Lt
Viešbučiai										
1. "Keturi kalnai" Liudiškių g. 18	3	55	2 konferencijų, (100 vietų) 1 pobūvių salė (30 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų	dušas arba vonia ir WC, TV, telefoninė linija, internetinis ryšys, bagažo saugykla, pašto paslaugos	kėglinė, biliardas, sauna su baseinu, sporto salė, teniso kortai, krepšinio aikštelė	+	50-120 Lt	
2. "Puntukas" Baranausko al. 15	2	94	konferencijų, pobūvių salė (100 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų	soliariumas, kirpykla, kavinė-baras		+	50 Lt	50-150 Lt
3. "Romuvos parkas" Žaliosios kaimas, Svėdasų sen.		14	konferencijų, pobūvių salė (20 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų	gido paslaugos, ekskursijos, kempingas, drabužių tvarkymas	teniso kortai, krepšinio aikštelė, dviračiai, baidarės, žvejyba, pirtis, baseinas, kubilas	+	300 Lt restorano nuoma	70-150 Lt

1.4.1.3 lentelė. Kaimo turizmo sodybos Anykščių r. sav.

Pavadinimas, adresas	Žvaigždučių/Gandrių sk.	Nakvynės vietų sk.	Pobūvių, konferencijų salių vietų sk.	Priima svečius	Galima susikalbėti	Paslaugos	Pramogos	Maitinimas	Vietos kaina, Lt	Kambario kaina, Lt
Sodybos										
1. "Tarp liepų" Ragaišių k., Debeikių sen.	4	18	pobūvių salė (30 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų	mini virtuvėlė, priešpirtis, WC, dušai, bibliotekėlė	biliardas, tenisas, tinklinis, baidarės, pirtis, žvejyba	-	600 Lt sodybos	
2. "Barono vila" Butėnų k., Svėdasų sen.	4	30	konferencijų, pobūvių salė (50 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų, vokiečių	TV, internetas, lauko, vidaus židinytis, biblioteka, šokių aikštelė,	vaikų žaidimo aikštelė, žvejyba, baidarės, pirtis, kubilas, parkas, dažasvydis	-	50-70 Lt žmogui, 3500- 4000 Lt sodybos nuoma	
3. "Bitės vila" Antežerio k., Skiemonių sen.		70	konferencijų, pobūvių salė (80 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų, vokiečių, prancūzų	dušas, vonia, židinytis, garso aparatura, TV+DVD grotuvas, kompiuteris, projektorius		-	pagal susitarimą	
4. "Egidijaus sodyba" Kuprių k., Anykščių r.		22		visus metus	lietuvių, rusų	laužavietė, virtuvėlė, tualetas, dušas, židinytis	žvejyba, medžioklė, jodinėjimas, baidarės, valčių nuoma, dviračių nuoma, tinklinis, krepšinis, futbolas, vaikų žaidimo aikštelė, baseinas, pirtis, kubilas	-	30 Lt	50-120 Lt
5. "Esina" Aniūnų k., Skiemonių sen.	2	43	pobūvių salė (50 vietų)	balandis – spalis	lietuvių, rusų	TV, dušas, WC, židinytis	oro balionai, apžvalginiai skrydžiai, krepšinis, tinklinis, žvejyba, pirtis	-	18-38 Lt	
6. "Gamtos harmonija" Pavarių k., Anykščių r.		20		visus metus	lietuvių, rusų	WC, dušai, židinytis, lauko palėpė, laužavietė, šašlykinė	krepšinio aikštelė, futbolo aikštelė, stalo tenisas, žvejyba, pirtis	-	40 Lt žmogui, 900 Lt sodybos nuoma	

7. "Geras" Pūstinkos k., Debeikių sen.	3	20	pobūvių salė (20 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų, vokiečių,	židynys, WC, dušai, garso aparatus, laužavietė, šašlykinė	krepsinio aikštelė, dviračiai, jodinėjimas, baidarės, žvejyba, keturračiai, dažasvydis, pirtis, kubilas, oro šautuvas, medžioklė	-	50 Lt žmogui, 2500 Lt sodybos nuoma	
8. "Gojus" Gojaus k., Anykščių r.		30		visus metus	lietuvių, rusų, anglų	WC, dušai, mini virtuvėlė, židynys	Slidinėjimas, ekskursijos džipais, ekstremalus važinėjimasis, oro balionai, orinis šautuvas, jodinėjimas, pirtis, baseinas	-		
9. "Karališkis" Antaplaštakis, Kurklių sen.	4	74	pobūvių salė (80 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų	WC, dušai, mini virtuvėlė, židynys	tinklinio aikštelė, krepsinio aikštelė, pirtis, kubilas, valtys, slidinėjimas, vandens dviračiai	-	30-70 Lt žmogui, 1500- 1600 Lt sodybos nuoma	
10. "Lašinių" Lašinių k., Anykščių r.	3	8		visus metus	lietuvių, rusų, anglų	lauko pavėsinė su židiniu	pirtis, baseinas, vaikų žaidimo aikštelė, dviračiai, valčių nuoma	-	600 Lt sodybos nuoma	
11. "Pušų takas" Paandrioniškio k., Andrioniškio sen.	4	60	pobūvių salė (100-200 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų	internetas, TV, kempingas, drabužių tvarkymas	pirtis, kubilas, krepsinio aikštelė, dviračiai, jodinėjimas, valtys, dažasvydis, slidinėjimas, stalo žaidimai	-	50-80 Lt žmogui, 4000 Lt sodybos nuoma	
12. "Riešutų šilas" Kunigiškių k., Svėdasų sen.	3	12	pobūvių salė (20 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų	WC, dušai, vidaus židynys, internetas, kompiuteris, garso aparatus, TV+DVD grotuvas, laužavietė, šašlykinė	baseinas, pirtis, krepsinio, futbolo, tinklinio aikštelės, teniso kortai, dviračių takai, valtys, vandens dviračiai, žvejyba, dažasvydis, oro balionas	-	600-1200 Lt sodybos nuoma	

13. "Kartavė" Pajudinio k., Kavarsko sen.	3	8	pobūvių salė (20 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, vokiečių	židiny, WC, dušas, internetas, kompiuteris, garso aparatura, TV, laužavietė	pirtis, krepšinio aikštelė, sporto inventorius, dviračiai, žvejyba	-	300-500 Lt sodybos nuoma	50 Lt
14. "Ajerinė" Mačionių k., Skeimonių sen.	3	60	pobūvių salė (60 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų,	vidaus, lauko židiny, WC, TV+DVD grotuvas, laužavietė, pavėsinė, kempingas	pirtis, krepšinio aikštelė, tinklinio aikštelė, sporto inventorius, valtys, vandens dviračiai, žvejyba, stalo žaidimai, slidinėjimas	-	1000-2000 Lt sodybos nuoma	50 Lt
15. "Svajonių dvaras" Pakeršių k., Kurklių sen.	3	40	pobūvių salė (40 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų	židiny, WC, dušas, internetas, garso aparatura, TV+DVD grotuvas, vaikų žaidimo aikštelė, laužavietė, pavėsinė	pirtis, krepšinio aikštelė, tinklinio aikštelė, sporto inventorius, teniso kortai, valtys, žvejyba, biliardas, slidinėjimas	+	40-60 Lt žmogui, 500 Lt sodybos nuoma	
16. "Pagirės" Pagirės viensėdis, Kurklių sen.	1	15	pobūvių salė (25 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų	židiny, dušas, laužavietė, pavėsinė, WC	pirtis, krepšinio, tinklinio aikštelė, baidarės, žvejyba	-	2000 Lt sodybos	
17. "Šventosios upės slėnis" Mikierių k., Andrioniškio sen.	1	17	pobūvių salė (25 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų, anglų, vokiečių	židiny, WC, dušas, muzikos instrumentai, TV, laužavietė	pirtis, dviračiai, jodinėjimas, baidarės, žvejyba, dažasvydis, slidinėjimas, krepšinio aikštelė,	-	1500 Lt sodybos nuoma	140-200 Lt
18. Almos Švelnienės sodyba Bajorų k., Anykščių r.		8		visus metus	lietuvių, rusų, lenkų, anglų	internetas, WC, laužavietė	badmintonas, dviračiai, jodinėjimas, sporto aikštelė, stalo žaidimai, valtys, žvejyba	-		30-40 Lt
19. "Antežeris" Antežerio k., Skiemonių sen.		8		visus metus	lietuvių, rusų	laužavietė, WC, edukacinės programos	žvejyba, valtys, vandens pramogos	-	25 Lt	
20. "Janinos klėtis" Aniūnų k., Skiemonių sen.		12	pobūvių salė (100 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų	kempingas	sporto aikštelė, pirtis, valtys	-		

21. "Pas Diržius" Rubikių k., Anykščių sen.		14	pobūvių salė (50 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų	kempingas, pavėsinės, laužvietės, garso aparaturą, TV, WC, židiny	pirtis, valtys, vandens dviračiai, baidarės, sporto aikštelė, žvejyba, čiuožykla	-		10-35 Lt žmogui, 1000- 1500 Lt sodybos nuoma
22. "Pasagėlė" Niūronių k., Anykščių sen.		6		visus metus	lietuvių, rusų		arklio muziejus, jodinėjimas, pasivažinėjimas vežimaičiu ar rogėmis	-		
23. Ričardo Vasiliausko sodyba Paandrioniškio k., Andrioniškio sen.		50	pobūvių salė (60 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų	šalia pastatas laisvalaikui	vaikų žaidimo aikštelė, pirtis, žaidimų salė, plaustai, žygiai	-		
24. Šapokų sodyba Rubikių k., Anykščių sen.		27	pobūvių salė (30 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų		jodinėjimas	+		
25. "Žvejo sapnas" Bijeikių k., Anykščių r.		55	2 pobūvių salės (50 ir 20 vietų)	visus metus	lietuvių, rusų	dušai, WC, pavėsinės, šokių aikštelės, kempingas	pirtis, valčių nuoma, jachta, baidarių nuoma, žvejyba, sporto aikštelė	-		

1.4.1.3 lentelė. Bendrabučiai Anykščių r. sav.

Pavadinimas, adresas	Žvaigždutė/Gandry sk.	Nakvynės vietų sk.	Pobūvių, konferencijų salių vietų sk.	Priima svečius	Galima susikalbėti	Paslaugos	Pramogos	Maitinimas	Vietos kaina, Lt	Kambario kaina, Lt
Bendrabučiai										
1. Anykščių technologijos mokyklos bendrabutis Ažupiečių g. 2, Anykščiai		40	pobūvių salė	visus metus	lietuvių, rusų, anglų	treniruoklių salė, masažo kabinetas, kavinė	baseinas, vandens kaskados, sukūrinė vonia, hidromasažinis baseinėlis, 6 pirtys.	-	12 Lt	

1.4.2. Maitinimo paslaugos

Anykščių rajonas nepasižymi didele gausa maitinimo paslaugas teikiančių įmonių. Dauguma jų yra kavinės, kurios talpina iki 50 žmonių. Rajone yra 2 „restorano“ statusą turinčios įmonės ir vos trys įmonės talpina daugiau nei 100 žmonių (žr. 1.4.2.1 lentelę).

1.4.2.1 lentelė. Maitinimo paslaugas teikiančios įmonės Anykščių rajone.

Eil. Nr.	Tipas	Pavadinimas	Adresas	Salių sk./ vietų sk.
1.	Kavinė	„Bangelė“	Paupio g. 1, Anykščiai	2 / 38
2.	Kavinė	„Erdvė“	A. Baranausko aikštė 8, Anykščiai	3 / 150
3.	Kavinė	„Pasagėlė“	Niūronių kaimas, Anykščių raj.	1 / 30
4.	Kavinė-baras	„Punktukas“	A. Baranausko aikštė 15, Anykščiai	3 / 100
5.	Picerija	„Jara Jums“	Ladygos g. 13, Anykščiai	1 / 50
6.	Kavinė, baras, restoranas	„Keturi kalnai“	Liudiškių g. 18, Anykščiai	2 / 80
7.	Greito maisto užkandinė		Statybininkų g. 8-1, Anykščiai	1 / 20
8.	Restoranas	„Romuvos parkas“	Žaliosios kaimas, Anykščių raj.	1 / 30
9.	Kavinė	„Žuvienės pašiūrė“	Rubikių kaimas, Anykščių raj.	1 / 40
10.	Kavinė	„Šaltinis“	Šaltinio g. 1, Kavarskas	2 / 76
11.	Kavinė	„Pušynas“	Storių g. 1, Anykščiai	1 / 30
12.	Kavinė	„Laumės juosta“	Šaltupio g. 26, Anykščiai	1 / 20
13.	Kavinė	„Laumės vingis“	Mindaugo g. 2, Anykščiai	2 / 300
14.	Kavinė	„Anykščių šilelio“ sanatorijoje	Vilniaus g. 80, Anykščiai	1 / 40
15.	Kavinė	J. Malinausko kavinė	Miško g. 1, Viešintų mstl.	2 / 30

1.4.3. Kitos paslaugos (įvairios pramogos)

Anykščių turizmo informacijos centre teikiama informacija ir dalinama padalomoji medžiaga (reklaminiai lankstinukai, skrajutės), kuri nuolat atnaujinama. Čia galima rasti informacijos apie šias Anykščių rajone esančias pramogas:

„Dainuvos nuotykių slėnis“ – tai laipynių parkas, esantis Dainuvos slėnyje. Atrakcijų dalyviai keliaudami nuo medžio ant medžio, įveikdami lengvas ir sudėtingas trasas čia gali patirti malonių išpūdžių ir aštrių pojūčių. Kiekvienas lankytojas, nesvarbu koks jo amžius ar fizinis pasirengimas, gali atrasti sau tinkamą trasą - parke yra 6 skirtingo sudėtingumo trasos, kurios įrengtos iki 13 metrų aukščio, tad kiekvienas lankytojas gali rinktis trasas pagal savo fizinį pasirengimą. Mažiesiems lankytojams yra įrengta „Mažylių trasa“, kurioje save gali išbandyti 6-11 m vaikai. Lankytojams išduodama profesionali alpinizmo įranga, apmoko kvalifikuoti instruktoriai.

Plaukimo baidarėmis Šventosios upe paslaugas teikia net 12 įmonių ar asmenų, pakeliui galima apsistoti daugybėje kaimo turizmo sodybų, turistinėje stovykloje „Žalioji stotelė“, pavalgyti kavinėse, aplankyti tokius gamtos paveldo objektus kaip Puntuko ir Puntuko brolio akmenis, Vetygalos atodangą.

Vandens pramogos ant Nevėžos ežero – vandens slidės, parašiotas, pripučiamas ratas „Tornado“, taip pat poilsis paplūdimyje prie Nevėžos, kaimo turizmo sodybose.

Kartodromas ir technikos sporto klubas „Motorsportas“, esantis prie Kelio Nr. 120 (Anykščiai-Ukmergė), 1 km nuo Anykščių.

Vasaros rogučių atrakcionas ir kalnų slidinėjimas Kalitos pramogų centre Kalno g. 25, Anykščiuose. Rogutės veikia visais metų laikais, rogutes galima valdyti savarankiškai rankiniais

stabdžiais, trasos ilgis – 0,5 km. Pramogų centre yra 3 slidinėjimo trasos su 3 keltuvais, kurie taip pat pritaikyti vaikams ir pradedantiesiems. Trasų ilgiai nuo 200 iki 400 m. Tamsiu paros metu trasos apšviečiamos. Yra slidinėjimo inventoriaus nuomos punktai, teikiamos instruktorių paslaugos. Centre yra lauko kavinė.

Verslo ir laisvalaikio centre „Keturi kalnai“ Liūdiškių g. 18, Anykščiuose įsteigtas trijų žvaigždučių viešbutis, restoranas, kėglinė, biliardas, sauna su baseinu, treniruoklių salė, sporto salė, lauko teniso kortai, uždaras lauko kiemelis su baseinu, lauko krepšinio aikštelė.

VšĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“ organizuoja keliones Siauruku iš Anykščių geležkelių stoties prie Rubikių ežero arba į Troškūnus (edukacines keliones) ir atgal gegužės-spalio mėnesiais, taip pat teikia užsakomųjų, edukacinių, šventinių kelionių paslaugas. Siauruko muziejuje Anykščių geležinkelio stotyje, Vilties g. 2, Anykščiuose, galima pasivažinėti rankine drezina, triračiais ant bėgių, apžiūrėti siaurojo geležinkelio inžinerinę ekspoziciją.

Troškūnų geležinkelio stotis yra XIX a. pab. kultūros paminklas, čia įrengta muziejaus ekspozicija, o Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčioje ir bernardinų vienuolyno ansamblyje – dailės galerija.

Viešbutis ir kavinė „Punktukas“, įsikūrę A. Baranausko g. 15;

Baseinas ir pirčių kompleksas „Bangenis“, įsikūręs Ažupiečių g. 1a, jame įrengtas 25 m ilgio plaukimo baseinas, įvairios pirtys, kubilas, treniruoklių salė, vandens aerobika, vandens kaskados, kavinė ir kitos paslaugos.

Kasmetinę Joninių regatą „Rubikiai“ Rubikių ežere, Kriokšlio paplūdimyje organizuoja Panevėžio jachtklubas.

Kriokšlio paplūdimys – nemokamas paplūdimys su infrastruktūra.

Edukacinė programa „Saulės blynas“ Burbiškyje, Slėnio g. 9.

Žirginio sporto klubas „Vilartas“ teikia jodinėjimo, pasivažinėjimo karieta, rogėmis, jodinėjimo pamokų, gardų nuomos, žirgų ruošimo paslaugas.

Arklio muziejuje, įsikūrusiame Niūronių kaime, galima pajodinėti, pasivažinėti vežimaičiais, rogėmis

Niūronyse taip pat įsikūrusi Rytų Aukštaitijos kulinarinio paveldo kavinė „Pasagėlė“.

Bijeikiuose įrengtas 15 m aukščio apžvalgos bokštas prie Rubikių ežero. Bokšto lankymas nemokamas.

Mickūnuose vyksta varžybos motokroso trasoje, jas organizuoja Anykščių motokroso sporto klubas „MKS-ČIVERSA“.

Visame rajone gausu kaimo turizmo sodybų.

I š v a d o s .

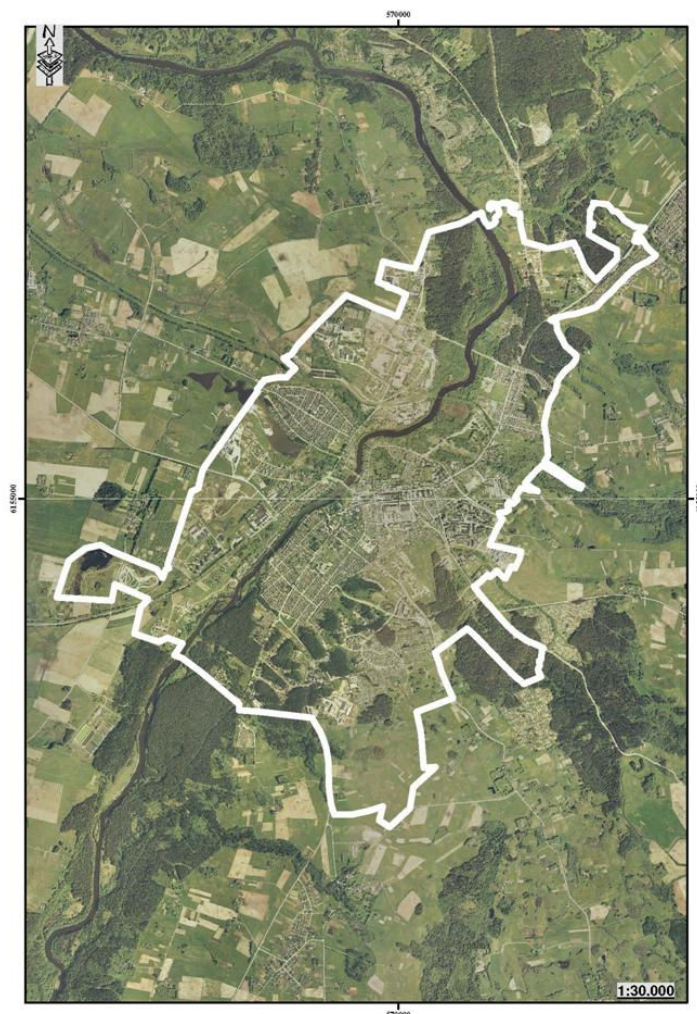
Anykščių rajono savivaldybėje didžiąją dalį apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų sudaro kaimo turizmo sodybos. Vyrauja tendencija, kad ilgainiui (nuo 2008 m.) nakvynių kaimo turizmo sodyboje mažėja (nuo 24,3 iki 6,8 nakvynių per 2008-2010 m. laikotarpį), tačiau kaimo turizmo sodybų skaičiaus dinamika nėra tokia dėsninga (žr. 4.1.1 lentelę, informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamento duomenys). Tikėtina, kad ateityje kaimo turizmo sodybų skaičius išliks stabilus arba mažės nežymiai.

Anykščių rajonas nepasižymi didele maitinimo paslaugas teikiančių įmonių gausa. Dauguma jų yra kavinės, kurios talpina iki 50 žmonių. Rajone yra 2 „restorano“ statusą turinčios įmonės ir vos trys įmonės talpina daugiau nei 100 žmonių.

Anykščių rajone yra daug intensyvios rekreacijos paslaugas teikiančių įmonių, kurių veikla dauguma atvejų susiję su vandens turizmu. Unikalus turizmo objektai susiję su laipynėmis, žirginiu turizmu, šiauriuoju geležinkeliu ir rogučių bei slidinėjimo trasa.

1.5. Anykščių miesto kurortinės teritorijos statusas

Anykščių miestui kurorto statusas suteiktas 2007 m. liepos 11 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 727 „Dėl kurortinės teritorijos statuso suteikimo Anykščių miestui“. Anykščių miesto kurortinės teritorijos ribų planas pateiktas 1.5.1 pav.

1.5.1 pav. Anykščių miesto kurortinės teritorijos ribų planas

Gautas kurortinės teritorijos statusas suteikia didelį impulsą Anykščiams ir rajonui visose gyvenimo srityse. Kai dar tik buvo pradėta kalbėti apie galimą tokių Anykščių posūkį, iš karto dvigubai padidėjo verslininkų susidomėjimas šiuo Rytų Aukštaitijos kampeliu, jų galimybėmis čia dirbti, investuoti, kažką statyti, kurti. Druskininkų kurortas kažkada buvo gerokai apleistas bankrutuojantis miestas.

Lietuvoje nėra kito tokio rajono, patraukiančio gausiu lankytinų vietų, muziejų ir gamtos paminklų pasirinkimu. Šie krašto turtai ir minėti privalumai buvo pagrindas 2007 metais suteikiant miestui kurortinės teritorijos statusą. Anykščių miestas ir jo apylinkės įeina į Anykščių regioninio parko teritoriją, kurio centrinė ašis – Šventosios upė ir jos pakrantės. Trečdalį parko teritorijos užima miškai.

Svarbiausiu gydomuoju faktoriumi Anykščiuose laikytini sausi pušynai, kurių grynas oras sudaro puikias sąlygas klimatinei rehabilitacijai. Anykščiuose yra gydomojo mineralinio vandens šaltinis, kuris naudojamas gydomosioms vonioms VŠĮ „Anykščių šilelis“ atliekamose procedūrose.

Anykščių šilelio pušys padeda plaučiams bei kraujotakos sistemai, lapuočiai ramina veikia centrinę nervų sistemą. Anykščiuose teikiamos sveikatos gražinamojo, palaikomosios ir ambulatorinės reabilitacijos gydymo paslaugos, orientuotos į nervų sistemos ligas, judamojo – atramos aparato pažeidimų atstatymą, virškinamosios sistemos ligas. Mieste taip pat galima pasimėgauti masažų teikiama malonumais, užsisakyti kosmetines veido priežiūros paslaugas.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Anykščių miestas pažymėtas kaip vietovė, turinti didelį gamtinių kurortologinių išteklių potencialą, kuri galima panaudoti gydomosios (sanatorinės) rekreacijos plėtojimui.

Anykščių kurortinė teritorija užpildo akivaizdžią teritorinę rekreacinių paslaugų spragą šiaurės rytų Lietuvoje.

Pagal „Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas“ (Žin., 1992, Nr.22-652 su vėlesniais pakeitimais), Kurortų apsaugos zonas sudaro 3 juostos: pirmoji - griežto režimo, antroji - apribojimų, trečioji - stebėjimų. Pirmoji juosta apima teritorijas, kuriose yra mineralinio vandens, gydomųjų purvo ar durpių telkinių ir kitų gydomųjų bei rekreacinių gamtos išteklių (upės, ežerai, jūra, paplūdimiai, kopos). *Pirmojoje juostoje draudžiama:*

1. vykdyti statybos, kasybos ir kitus teritorijos tvarkymo darbus, nesusijusius su gydomųjų ir rekreacinių išteklių naudojimu;
2. nuolat ar laikinai gyventi žmonėms.

Antroji juosta apima teritorijas, iš kurių paviršiniai ir gruntiniai vandenys teka link mineralinio vandens, purvo bei gydomųjų durpių telkinių bei kitų gydomųjų gamtos išteklių. Šiai juostai priklauso vietovės, supančios natūralias ir dirbtines mineralinio vandens, gydomojo purvo saugyklas, sanatorijų teritorijos, naujų sanatorijų ir kitų greta esančių kurorto pastatų statybos sklypai, numatyti kurorto generaliniame plane ir detaliuosiuose planuose, miškai ir kiti želdiniai. *Antrojoje juostoje draudžiama:*

1. vykdyti statybos ir kasybos darbus, nesusijusius su kurorto paskirtimi ir jo plėtojimu bei aplinkos tvarkymu;
2. statyti nutekamojo vandens valymo ir požeminio filtravimo įrenginius;
3. įrengti kapines;
4. užkasti kritusius gyvulius;
5. įrengti sąvartynus;
6. naudoti pavojingas chemines ir radioaktyvias medžiagas;
7. vykdyti pagrindinius miško kirtimus.

Prie trečiosios juostos priskiriamos kitos kurorto arba jį supančios teritorijos, kuriose draudžiama vykdyti darbus, kurie gali turėti neigiamą poveikį gydomiesiems bei rekreaciniams gamtos ištekliams ir kurorto higieninei būklei.

I š v a d o s .

Nors Anykščių miestas paskelbtas kurortine vietove, čia nepakankamai išvystyta gydymo ir sveikatingumo paslaugų infrastruktūra.

II. KONCEPCIJA

2.1. Konceptijoje naudojami apibrėžimai

- Esamos būklės analizės metu buvo išanalizuoti Anykščių rajone esantys:
 - **rekreaciniai ištekliai** (gamtinės ar kultūrinės aplinkos savybės, tinkamos žmonių visaverčiam fiziniam bei dvasiniam poilsiui organizuoti¹),
 - **turizmo ištekliai** (turistinį interesą turintys objektai ar vietovės¹),
 - **esama ir suplanuota turizmo paslaugų infrastruktūra** (turizmo paslaugoms teikti reikalingi statiniai ir įrenginiai¹) bei
 - **viešojo turizmo ir poilsio infrastruktūra** (teritorijoms ir objektams lankyti ir (ar) poilsio veiklai organizuoti skirti stacionarūs ar laikini statiniai ir įrenginiai (įskaitant informacijos, higienos ir atliekų surinkimo statinius ir įrenginius) ir kita infrastruktūra (turistinės trasos, takai, poilsio ir sustojimo aikštelės, stovyklavietės ir jų įrenginiai, paplūdimiai ir jų įrenginiai, kiti lankytojų aptarnavimo objektai¹).
- Konceptijos sprendiniai paremti patvirtintu Anykščių rajono bendroju planu, kuriame pažymėtos:
 - **rekreacinės teritorijos** (vietovė, turinti gamtinių ar kultūrinių aplinkos savybių ir sąlygų visaverčiam žmonių fiziniam bei dvasiniam poilsiui organizuoti¹).
- Konceptijos rengimo stadijoje bus:
 - sudaryta **rekreacinių teritorijų sistema** (apibrėžtas rekreacinių teritorijų, lankytinų ir turizmo paslaugų objektų, siejamų turistinėmis trasomis ir (ar) kelių (gatvių) tinklu, teritorinis junginys¹),
 - nurodyti jos vystymo **prioritetai** (pirmumas laiko ir investicijų atžvilgiu).
- Nustačius plėtros prioritetus, bus sudarytos prielaidos formuoti **turizmo centrus** (gyvenamoji vietovė (miestas, miestelis), išsiskirianti turizmo ištekliais ir turizmo paslaugų infrastruktūros išplėtojimu bei formuojanti turistų srautus¹). Pagrindinis prioritetas teikiamas Anykščių miestui kaip turizmo centrui ir kurortui.
- **Kurortas** – įstatymo suteiktas statusas gyvenamajai vietovei, kurioje yra mokliškai ištirtų ir pripažintų gydomaisiais gamtinių gydomųjų veiksnių (mineralinių vandenių, gydomojo purvo, sveikatai palankus mikroklimatas, rekreacinių želdinių, vandens telkinių) ir išplėtotą speciali infrastruktūra naudoti šiuos veiksnius gydymo, sveikatinimo, turizmo ir poilsio reikmėms².
- Turizmo centruose skirtingomis proporcijomis bus skatinama sveikatingumo, gydymo, poilsio, sporto, maitinimo, apgyvendinimo ir kitų su rekreacijos infrastruktūra susijusių pastatų bei kompleksų statyba. Kurortui būdinga šių pastatų statyba:
 - **reabilitacijos centras** (apgyvendinimo paslaugoms teikti skirtas (pritaikytas) pastatas ar jų grupė, kur teikiamos sveikatingumo, fizinės kultūros, maitinimo ir kitos reabilitacijos paslaugos, tam tikslui naudojant rekreacinius išteklius³);
 - **sanatorija** (apgyvendinimo paslaugoms teikti skirtas (pritaikytas) pastatas ar jų grupė, kuriame taip pat teikiamos gydymo, antirecidyvines, sveikatą gražinančios, reabilitacinės, fizinės kultūros, dietinio maitinimo ir kitos paslaugos, tam tikslui naudojant gamtinius gydomuosius ir rekreacinius išteklius³);
 - **gydymo paskirties pastatai** (skirti gydymo reikmėms; juose teikiama medicinos pagalba sergantiems žmonėms ar gyvūnams, jie ten prižiūrimi (ligoninės, klinikos, poliklinikos, sanatorijos, reabilitacijos centrai, specialiujų įstaigų sveikatos apsaugos pastatai, gydyklų pastatai, medicininės priežiūros įstaigų slaugos namai, veterinarijos gydyklų pastatai ir kiti³);
 - **poilsio paskirties pastatai** (skirti žmonių visaverčiam fiziniam bei dvasiniam poilsiui³).

¹ Pagal Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklės (Žin., 2004, Nr. 103-3814 su vėlesniais pakeitimais)

² Pagal Kurorto statuso suteikimo gyvenamosioms vietovėms reikalavimų aprašą (Žin., 2006, Nr. 42-1514 su vėlesniais pakeitimais)

³ STR 1.01.09:2003 Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį (Žin., 2003, Nr. 58-2611 su vėlesniais pakeitimais)

2.2. Konceptijos alternatyvos

Rengiant Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialųjį planą ir siekiant nustatyti tinkamiausią sprendinių alternatyvą, analizuojamos dvi koncepcijų alternatyvos: savaiminės plėtros koncepcija ir koordinuotos plėtros koncepcija.

Savaiminės plėtros koncepcija. Status quo atveju, nenustačius rekreacinių teritorijų ir objektų vystymo prioritetų, šios teritorijos rajone būtų vystomos neorganizuotai, remiantis nepasvertais vienos ar kitos vietovės vystymo argumentais, kurie atspindėtų ne rajono ar regiono įvaizdį, tačiau mažos suinteresuotos visuomenės dalies poreikius. Dauguma rekreacijai tinkamų vietų taip ir nebūtų išvystyta, ilgainiui nyktų saugomų teritorijų ir objektų bruožai, jie prarastų patrauklumą, kultū grėsmė gamtinei aplinkai. Viso rajono rekreacinis potencialas nebūtų išnaudotas, nebūtų sudaromos sąlygos bendruomenei vystytis, jos identitetui išsaugoti. Anykščių kurortas nebūtų išvystytas, nebūtų tinkamai plėtojama sveikatingumo ir gydymo paslaugų infrastruktūra. **Dėl šių priežasčių Savaiminės plėtros koncepcija yra nepriimtina ir toliau detaliau nenagrinėjama.**

Koordinuotos plėtros koncepcija. Šioje koncepcijoje įvertinami Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniai, traukos objektų (tarp jų ir kultūros vertybių) sankaupos vietos, turistinių maršrutų ir turistų srautų išsidėstymas, saugomų teritorijų lankymo ir vystymo apribojimai. Šios koncepcijos įgyvendinimas nepažeistų teritorijoje galiojančių veiklos apribojimų, užtikrintų esamų gamtos ir kultūros vertybių išsaugojimą ir puoselėjimą, aplinkosauginių reikalavimų įgyvendinimą ir sąlygotų efektyvų finansinių išteklių panaudojimą.

Specialiojo plano rengėjų nuomone, pranašesnė yra ir įgyvendinama turėtų būti koordinuotos plėtros koncepcija, kuri detalizuojama tekste žemiau.

2.3. Koncepciją pagrindžiančios aplinkybės

2.3.1. Koordinuotos plėtros koncepcijos rengimo metu užsiduoti tikslai

A. Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklėse (Žin., 2004, Nr. 103-3814) nurodyti koncepcijos rengimo tikslai:

1. nustatyti turizmo ir rekreacijos plėtros prioritetus bei rekreacinių teritorijų tvarkymo principus, apibrėžti viešosios turizmo infrastruktūros tinklo struktūrą, siekiant racionaliai naudoti, atkurti ir gausinti planuojamos teritorijos rekreacinius išteklius ir tenkinti visuomenės turizmo ir rekreacijos poreikius, pagerinti ar išlaikyti teritorijos ekonominę, socialinę ir ekologinę būklę;
2. nustatyti rekreacinių teritorijų ir kitų teritorijų, reikalingų rekreacinės infrastruktūros plėtrai, poreikį;
3. įvardyti plėtotinus turizmo centrus, kurortinės vietoves (vietoves, turinčios gausius rekreacinius išteklius) ir potencialias poilsiaviečių (vasarnamių) statybos zonas;
4. nustatyti viešosios turizmo infrastruktūros plėtros prioritetus;
5. parengti turizmo išteklių naudojimo principus;
6. suformuluoti uždavinius įvardytoms plėtros kryptims ir rekreacinių teritorijų tvarkymui įgyvendinti bei problemoms spręsti.

B. Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano sprendiniuose numatyti tikslai:

- intensyvinti reklamines priemones, gerinti laisvalaikio praleidimo paslaugų ir nakvynės paslaugų prieinamumą;

- gerinti poilsio, turizmo bei jo teikiamų paslaugų infrastruktūrą, vykdyti kultūros paveldo objektų pritaikymą turizmo reikmėms ir propaguoti Anykščių rajono turizmo objektų patrauklumą šalies ir tarptautiniu mastu;
- Anykščių, kaip kurortinio miesto plėtros kryptį ir teritorijos tvarkymo, naudojimo bei apsaugos principų ir reglamentų nustatymas.

C. Planavimo užduotyje ir planavimo sąlygose numatyti planavimo tikslai ir uždaviniai (žr. 5 psl.).

D. Esamos būklės analize paremti koncepcijos rengimo tikslai:

1. Pasiūlyti bendrą Anykščių rajono turizmo ir rekreacijos vystymo viziją ir pagrindines kryptis;
2. Stiprinti ir vystyti esamus Anykščių rajono rekreacinius išteklius, juos susisteminti, apjungti ir taip didinti jų išnaudojimo efektyvumą;
3. Pasiūlyti plėtros galimybių įgyvendinimo priemonės, kurios padės apsaugoti nuo galimų grėsmių.

2.3.2 Rekreacinės veiklos vystymo problematika ir galimybės

Specialiojo plano koncepcija formuojama siekiant įgyvendinti jai išsikeltus tikslus, įvertinus esamos būklės analizės ir galiojančių teritorijų planavimo bei strateginių dokumentų nuostatus. Remiantis atliktos esamos būklės analizės išvadomis, Anykščių rajono bendruoju planu, Anykščių rajono 2009-2013 metų strateginiu plėtros planu ir Anykščių rajono turizmo plėtros kompleksine galimybių studija, buvo sudaryta stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) matrica (žr. 2.3.2 lentelę).

2.3.2 lentelė. Anykščių rajono turizmo plėtros SSGG matrica.

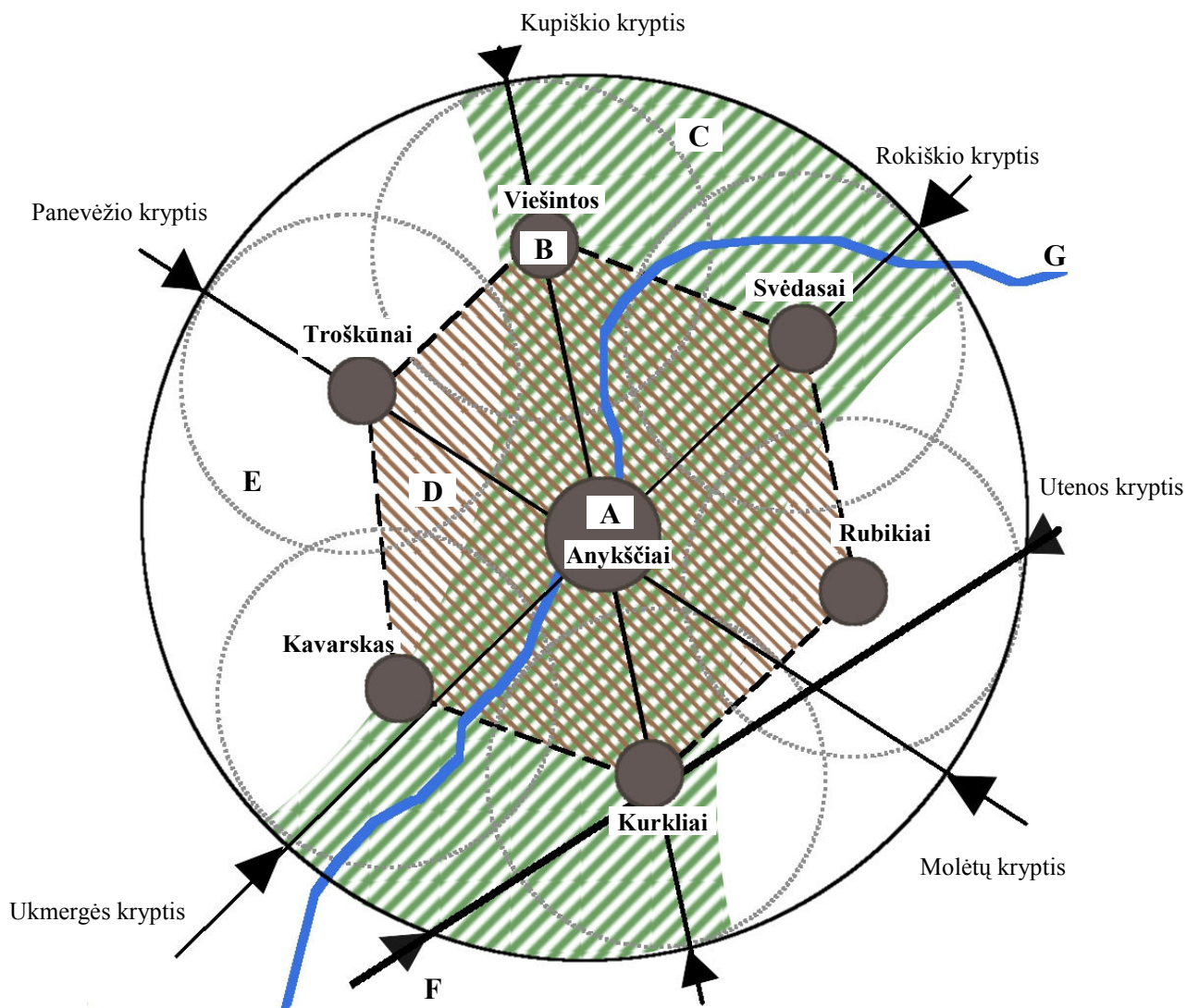
<p>Kurorto statusas;</p> <p>Turizmas – pirmasis prioritetas rajono strateginiuose ir pagrindiniuose planavimo dokumentuose;</p> <p>Vertingų gamtos elementų ir kultūros paveldo objektų gausa;</p> <p>Brandžių savimonę ir savitumą išlaikiusi bendruomenė;</p> <p>Anykščių regioninis parkas – pagrindinis rajono rekreacinio potencialo šaltinis;</p> <p>Dėl ilgalaikės kraštovaizdžio ir žemės gelmių apsaugos egzistuoja didelis gamtinių gydomųjų išteklių potencialas;</p> <p>Vandens telkinių ekologinė būklė yra pakankamai gera ir turi didelį potencialą pritaikyti juos rekreacijai;</p> <p>Rajone vyrauja mažai urbanizuotas kaimiškuj teritorijų kraštovaizdis;</p> <p>Per rajoną praeina pagrindinės nacionalinės dviračių ir vandens trasos;</p> <p>Anykščių rajone gerai sutvarkytas muziejų tinklas – lankytojų skaičius nuolat auga;</p> <p>Anykščių rajone organizuojama daug švenčių ir teminių festivalių, kuriuos kasmet aplanko daug svečių iš gretimų rajonų, miestų ir užsienio;</p> <p>Anykščių rajonas, lyginant su gretimais rajonais, pagal lankytojų skaičių turizmo informacijos centruose (TIC), yra vienas pirmaujančių ir iš esmės atsilieka tik nuo Panevėžio TIC;</p> <p>Gerai išvystytas rajono maitinimo paslaugų tinklas;</p> <p>Gerai išvystyta kelių sistema;</p> <p>Vystomas kaimo turizmas;</p> <p>Kasmet kultūros paveldo objektų Anykščių rajone registruojama vis daugiau, kas daro rajoną patrauklesnį, o potencialių rekreacijos teritorijų naudojimas tampa labiau apibrėžtas, aiškesnėmis tampa jų naudojimo galimybės.</p>	<p>Nėra bendros rajonui aiškios vizijos, nėra nustatytos pagrindinės vystymo kryptys turizmo atžvilgiu;</p> <p>Nesuformuotas Anykščių, kaip kurorto, įvaizdis nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu;</p> <p>Neišvystyta sveikatingumo ir gydymo paslaugų infrastruktūra Anykščiuose;</p> <p>Nepakankamai išvystyta turizmo paslaugų ir viešojo turizmo infrastruktūra;</p> <p>Turistų srautų sezoniškumas;</p> <p>Nepakankamai vykdoma rinkodaros funkcija, nėra aiškios konkurencingumo politikos regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu;</p> <p>Kurortinio gydymo plėtros Anykščiuose gairės bendrojo plano sprendiniuose nėra aptartos;</p> <p>Bendrasis prioritetas bendrojo plano sprendiniuose teikiamas pažintinio turizmo ir bendrojo poilsio gamtoje, tarp jų ir kaimiškoje aplinkoje, plėtrai, tačiau šios sritys nesukuria didesnės pridėtinės vertės;</p> <p>Vyrauja trumpalaikio apsistojimo apsilankymai;</p> <p>Anykščių rajonas, lyginant su gretimais rajonais, pagal apgyvendinimo įstaigų skaičių (tame tarpe ir kaimo turizmo sodybų) ir vietų skaičių jose yra vidutiniškai išvystytas, jis atsilieka nuo Panevėžio, Molėtų ir Utenos r. savivaldybių;</p> <p>Žemas rajono kultūros centrų finansavimas.</p>				
<table border="1"> <tr> <td style="background-color: #cccccc;">Stiprybės</td> <td style="background-color: #cccccc;">Silpnybės</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #cccccc;">Galimybės</td> <td style="background-color: #cccccc;">Grėsmės</td> </tr> </table>	Stiprybės	Silpnybės	Galimybės	Grėsmės	
Stiprybės	Silpnybės				
Galimybės	Grėsmės				
<p>Anykščių kurortui konkuruoti su kitais turizmo centrais Lietuvoje ir užsienyje;</p> <p>Pritraukti privačias investicijas ir ES lėšas;</p> <p>Išnaudoti ekoturizmo potencialą, sveikatingumo turizmo populiarėjimą;</p> <p>Specialiųjų turizmo poreikių įsisavinimas, išplečiant veiklos sritis;</p> <p>Anykščių rajonui konkuruoti su kitais Lietuvos rajonais susisteminant teritorijas ir veiklos kryptis, nustatant prioritetus;</p> <p>Išvystyti turizmo paslaugų infrastruktūrą taip, kad ji būtų pajėgi generuoti ir aptarnauti didesnius turistų srautus (kuri jau šiuo metu yra patraukli Lietuvos turizmo rinkai);</p> <p>Vystyti automobilių, dviračių, slidinėjimo bei vandens turizmą.</p>	<p>Kitų Lietuvos rekreacinių regionų ir kurortų didėjantis konkurencinis patrauklumas;</p> <p>Kvalifikuoto aptarnaujančio personalo mažėjimas ir tikėtinas trūkumas ateityje;</p> <p>Bendruomenių identiteto nykimas;</p> <p>Rekreacinių išteklių kokybinis ir kiekybinis nykimas;</p> <p>Nesugebėjimas sumažinti sezoniškumo įtakos.</p>				

Įvertinus esamos situacijos stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes, siūloma pagrindinė rekreacinių teritorijų vystymo *vizija*:

Bendra hierarchinė sistema (susidedanti iš rekreacinių teritorijų ir jungčių tarp jų), pasižyminti vietos ypatumų išnaudojimu bei išskirtinumu, lemia vietovės konkurencingumą (žr. 2.4 skyrių).

2.4. Pagrindiniai koncepcijos formavimo nuostatai

Koncepcijos sprendiniais siūloma turizmo centrų ir rekreacinių teritorijų sistema, paremta pagrindinio turizmo centro su jį supančiais turizmo pcentriais ir teritorijomis struktūra. Principinė tokios sistemos schema pateikiama 2.4.1 pav.

2.4.1 pav. Principinė turizmo ir rekreacinių teritorijų vystymo Anykščių rajone schema: A – pagrindinis (prioritetinis) turizmo centras; B – mažiau svarbūs turizmo centrai (pocentriai), C – saugomų teritorijų ir pagrindinių traukos objektų sankaupos zona; D – pagrindinio turizmo centro įtakos zona rajono atžvilgiu; E – mažiau svarbių turizmo centrų (pocentrių) įtakos zonos; F – pagrindiniai turistų judėjimo keliai; G – upė

Pagrindinėmis turizmo ir rekreacijos vystymo kryptimis identifikuojami ir siūlomi šie elementai:

- Sveikatingumo, gydymo ir sporto paslaugų infrastruktūra, Anykščių kurorto statuso įtvirtinimas (žr. 2.4.1 pav. – „A“);
- Saugomų teritorijų apsaugą užtikrinantis ekoturizmas (žr. 2.4.1 pav. „C“);

- Bendruomenės identiteto stiprinimas ir etninis paveldas;
- Unikalių, konkurencingų objektų ir veiklų skatinimas, kuris būtų įgyvendinamas lygiagrečiai su kūrybinės ir švariosios industrijos kūrimu.

2.5. Rekreacinių teritorijų sistema: teritorijos ir jungtys, jų hierarchija

Pagal koordinuotos plėtros koncepciją, planuojamoje teritorijoje siūloma vystyti Anykščių rajono bendrojo planu (patvirtintu Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 26 d. sprendimu Nr. TS-223) nustatytas teritorijas, kuriose vystoma rekreacija, ir Anykščių regioninio parko teritoriją. Specialiuoju planu numatoma susisteminti šias teritorijas, nustatyti jų vystymo prioritetus ir nurodyti prioritetas šias teritorijas jungiančias jungtis.

2.5.1. Rekreacinės sistemos elementai: teritorijos ir jungtys

Teritorijos. Anykščių rajono turizmo ir rekreacijos specialiojo plano koncepcija rengiama vadovaujantis Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniais ir numato rekreacines teritorijas detalizuoti tik Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniais nurodytose teritorijose (teritorijų poreikis buvo įvertintas bendrojo plano rengimo metu), kuriose galima rekreacinių teritorijų plėtra, t.y. tose teritorijose, kuriose nurodytos zonos ir jų reikalavimai pateikiami 2.5.1.1 lentelėje (teritorijos pažymėtos brėžinyje „koncepcija“).

2.5.1.1 lentelė. Koncepcijoje analizuojamos teritorijos ir jų reikalavimai pagal Anykščių rajono bendrąjį planą.

Urbanizuotų ir kitai paskirčiai naudojamų teritorijų plėtra:	Leidžiama žemės ūkio veiklos konversija į kitą veiklą, pakeitus pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį į kitą paskirtį, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.	
1. Teritorijose, esančiose miestų ir perspektyvių kaimo gyvenviečių įtakos zonose (toliau - Užgr)	Jai priskiriamos teritorijos aplink šias vietas: Anykščių, Kavarsko ir Troškūnų miestus, Andrioniškio, Naujųjų Eliminkų, Debeikių, Kurklių, Skiemonių, Staškūniškio, Svėdasų, Traupio, Levaniškių ir Viešintų miestelius bei stambius kaimus. Be to, numatomi rekreaciniai arealai prie Rubikių ežero (Rubikių, Aniūnų ir kiti kaimai) ir prie Nevėžos ežero (Katlėrių, Nagurkiškių ir kiti kaimai).	Skatinamas specializuotų intensyvios gamybos ūkių steigimas. Galima pramoninės, komercinės, rekreacinės ir gyvenamosios paskirties pastatų statyba pagal detaliuosius planus.
2. Arealuose, skirtuose rekreacijai ir komercijai (toliau - RK)	Tai plotai prie valstybinių kelių, kuriuose tikslinga planuoti rekreacinės ir komercinės paskirties pastatų, taip pat (specialiaisiais planais nustatytose vietose) – gyvenamųjų namų statybą.	Galima pramoninės, komercinės, rekreacinės ir gyvenamosios paskirties pastatų statyba pagal detaliuosius planus.
3. Rekreaciniuose arealuose (toliau - R)	Tai plotai prie ežerų, tvenkinių ir kitų rekreacinių objektų.	Skatinamas kaimo turizmas ir intensyvi rekreacija. Galima rekreacinių pastatų ir gyvenamųjų namų statyba pagal detaliuosius planus.

Jungtys. Pagal koordinuotos plėtros koncepciją, numatomos šios viešosios turizmo infrastruktūros tinklo struktūros prioritetas jungtys, kurios apima ir pagrindinius Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodytus turistų maršrutus (žr. brėžinį „Koncepcija“):

- jungtys, kurios jungia Anykščių rajoną su išoriniais ryšiais, jungtis, per kurią eina vandens maršrutas Šventosios upe (dalis maršruto „Anykščių krašto vandens turizmo trasos“); siaurojo geležinkelio jungtis.

- jungtys, per kurias eina pagrindiniai Anykščių rajono turistiniai maršrutai ir antrinės svarbos jungtys, jungiančios Anykščių rajoną su išoriniais ryšiais.
- nacionalinės ar regioninės reikšmės dviračių takai.

2.5.2. Rekreacinių teritorijų hierarchija – vystymo prioritetai

Šiame skyrelyje pateikiama rekreacinių teritorijų ir jungčių tarp jų vystymo prioritetai (aukščiau aprašytų jungčių hierarchija (prioritetai) pateikti 92 psl.).

Teritorijos. Koordinuotos plėtros koncepcijoje numatytos teritorijos suskirstytos į rekreacinės plėtros/išvystymo (turistiniu-rekreaciniu požiūriais) lygmenis:

P1 – aukštas išvystymo/plėtros lygmuo, kai plėtojama nacionalinės reikšmės rekreacinės sistema;

P2 – vidutinis išvystymo/plėtros lygmuo, kai plėtojama regioninės reikšmės rekreacinė sistema;

P3 – žemas išvystymo/plėtros lygmuo, kai plėtojama vietinės reikšmės rekreacinės sistema;

P4 – žemiausias išvystymo/plėtros lygmuo, kai teritorija visiškai nepritaikyta ir nenaudojama turizmui-rekreacijai.

Specialiuoju planu planuojamoje teritorijoje pagal esamus rekreacinės plėtros/išvystymo (turistiniu-rekreaciniu požiūriais) lygmenis ir numatomus prioritetus išskirtinos teritorijos pateiktos 2.5.2 lentelėje, taip pat žiūrėti brėžinį „Koncepcija“.

2.5.2 lentelė. Rekreacinės teritorijos pagal numatomus prioritetus ir esamus išvystymo lygmenis

Teritorijos prioritetas, Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijos vertinimas esant dabatinei turizmo infrastruktūrai, paslaugoms ir ištekliams (esamas išvystymo lygmuo)	Numatoma zonos (teritorijos) vertė įgyvendinus koncepcijos sprendinius)
P1	Pirmo prioriteto zona. Teritorija, apimanti Anykščių regioninį parką, Anykščių kurortinę vietovę ir su jais besiribojančias teritorijas, kuriose galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr, RK ir R.		
P1.1	Pirmo prioriteto pozonis. Teritorija, apimanti Anykščių kurortą.	P2 - šiuo metu mieste trūksta gydymo ir sveikatingumo paslaugų, nėra nustatytos kurorto apsaugos zonos.	P1 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorijoje būtų išvystyta sveikatingumo ir gydymo įstaigų sistema, teritorija taptų patrauklesnė ir taptų vienu svarbiausių rekreacinių objektų Lietuvoje.
P1.2	Pirmo prioriteto pozonis. Teritorija, apimanti Rubikių ežerą ir Anykščių reg. parko rekr. prioriteto zonas ir prie jų besišliejančias teritorijas, kuriose galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr ir R.	P1 – šiuo metu šioje teritorijoje gausu traukos objektų, kurių vystymą ir tvarkymą reglamentuoja Anykščių regioninio parko nuostatai ir taisyklės, tačiau šiuo metu nėra pakankamai išvystytos teritorijos, esančios šalia Anykščių regioninio parko.	P1 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija bus išvystyta tolygiai ir taps patrauklesnė ir išsilaikys svarbiu rekreaciniu objektu nacionaliniu lygmeniu.

Teritorijos prioritetas, Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijos vertinimas esant dabartinei turizmo infrastruktūrai, paslaugoms ir ištekliams (esamas išvystymo lygmuo)	Numatoma zonos (teritorijos) vertė įgyvendinus koncepcijos sprendinius)
P1.3	Pirmo prioriteto pozonis. Teritorija, apimanti Kavarsko miestelį ir jo plėtros teritorijas, kuriose galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr ir Anykščių regioninio parko rekr. prioriteto zona.	P2 – teritorijoje gausu traukos objektų, miestelio infrastruktūra pritaikyta turizmui ir rekreacijai, teritorija yra patrauklioje vietoje – gerai pasiekama iš magistralinio kelio A6, šalia teka Šventosios upė.	P1 - numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorijos taptų patrauklesnės, padidėtų jų reikšmė nacionaliniu lygmeniu.
P1.4	Pirmo prioriteto pozonis. Teritorija, apimanti Kurklių miestelį jo plėtros teritorijas, kuriose galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr, RK.	P2 – teritorijoje gausu traukos objektų, gamtinių išteklių, miestelio infrastruktūra pritaikyta turizmui ir rekreacijai.	P1 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorijos taptų patrauklesnės, padidėtų jų reikšmė nacionaliniu lygmeniu.
P1.5	Pirmo prioriteto pozonis. Teritorija, apimanti Anykščių regioninio parko rekreacinio prioriteto zonas, kurioms reglamentai nustatyti Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo plane.	P2 – teritorijos, kuriose gausu gamtinių išteklių ir jų apsaugos statusas sudaro palankias sąlygas rekreacijai vystyti. Veiklą šiose teritorijose reglamentuoja Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonų ribų planas ir Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo planas.	P1 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorijos taptų patrauklesnės, padidėtų jų reikšmė nacionaliniu lygmeniu.
P1.6	Pirmo prioriteto pozonis. Teritorija, apimanti Anykščių regioninio parko teritorijas, nepatenkančias į prieš tai aprašytus pirmo prioriteto pozonius.	P2 – šių teritorijų apsaugos statusas nesudaro palankių sąlygų rekreacijai vystyti, tačiau jos yra labai svarbios gamtinės ir rekreacinės sistemos vientisumui išlaikyti. Veiklą šiose teritorijose reglamentuoja Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonų ribų planas ir Anykščių regioninio parko teritorijos tvarkymo planas.	P1 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija išlaikytų savo apsaugos statusą, pagerėtų šių teritorijų nuolatinė stebėseną ir apsauga bei būtų sudarytos palankesnės sąlygos pažintiniam turizmui.
P2	Antro prioriteto zona. Tai teritorijos, pasižyminčios traukos objektų gausa arba jos yra prisišliejusios prie P1 prioriteto teritorijų ir joms galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nustatyti reglamentai: Užgr, R.		
P2(1)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti Viešinto ežero pakrantę, kurioje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: R.	P3 – teritorija pasižymi traukos objektų gausa, gamtiniais ištekliais, tačiau turistinių-rekreacinių paslaugų trūkumas mažina jos vertę, todėl teritorija vertinama kaip vietinės reikšmės.	P2 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo ne tik kaip atskiras turizmo-rekreacijos segmentas, bet ir taptų svarbia regioninės reikšmės turistinės-rekreacinės sistemos dalimi.

Teritorijos prioritetas, Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijos vertinimas esant dabartinei turizmo infrastruktūrai, paslaugoms ir ištekliams (esamas išvystymo lygmuo)	Numatoma zonos (teritorijos) vertė įgyvendinus koncepcijos sprendinius)
P2(2)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti Juostino ežero pakrantę, kurioje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: R.	P3 – teritorija pasižymi traukos objektų gausa, gamtiniais ištekliais, tačiau turistinių-rekreacinių paslaugų ir infrastruktūros trūkumas mažina jos vertę, todėl teritorija vertinama kaip vietinės reikšmės.	P2 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo ne tik kaip atskiras turizmo-rekreacijos segmentas, bet ir taptų svarbia regioninės reikšmės turistinės-rekreacinės sistemos dalis.
P2(3)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti Šventosios upės ir Svėdaso ežero pakrantes, kuriose galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai – R, Leliūnų k., Svėdasų mstl. ir jos įtakos zonas, kuriose galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai – Užgr, R.	P3 – teritorija pasižymi traukos objektų gausa, gamtiniais ištekliais, tačiau turistinių-rekreacinių paslaugų ir infrastruktūros trūkumas mažina jos vertę, todėl teritorija vertinama kaip vietinės reikšmės.	P2 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo ne tik kaip atskiras turizmo-rekreacijos segmentas, bet ir taptų svarbia regioninės reikšmės turistinės-rekreacinės sistemos dalis.
P2(4)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti Elmininkų k. ir dalį valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 120 atkarpos (bei gretimų teritorijų). Teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai – Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo. Naujų turizmo ir rekreacijos išteklių nesukurtų, tačiau būtų svarbi Anykščių rajono turizmo infrastruktūros dalis (galima apgyvendinimo, maitinimo paslaugų infrastruktūros vystymo dalis. Šių teritorijų plėtra atvykstamojo turizmo poreikių tenkinimui.
P2(5)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti teritorijas, išsidėsčiusias į vakarus nuo Anykščių miesto, kuriose galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai – Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P2(6)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti Dabužių ežero pakrantę, kurioje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: R.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo. Naujų turizmo ir rekreacijos išteklių nesukurtų, tačiau būtų svarbi Anykščių rajono turizmo infrastruktūros dalis (galima apgyvendinimo, maitinimo paslaugų infrastruktūros vystymo dalis. Šių teritorijų plėtra atvykstamojo turizmo poreikių tenkinimui.

Teritorijos prioritetas, Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijos vertinimas esant dabatinei turizmo infrastruktūrai, paslaugoms ir ištekliams (esamas išvystymo lygmuo)	Numatoma zonos (teritorijos) vertė įgyvendinus koncepcijos sprendinius)
P2(7)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti Andrioniškių miestelio plėtos zoną ir teritorija, išsidėsčiusią išilgai valstybinės reikšmės rajoninio kelio Nr. 1202. Joje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo. Naujų turizmo ir rekreacijos išteklių nesukurtų, tačiau būtų svarbi Anykščių rajono turizmo infrastruktūros dalis (galima apgyvendinimo, maitinimo paslaugų infrastruktūros vystymo dalis. Šių teritorijų plėtra atvykstantojo turizmo poreikių tenkinimui.
P2(8)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti Laviškio ežero pakrantę, kurioje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: R.	P3 – teritorija pasižymi traukos objektų gausa, gamtiniais ištekliais, tačiau turistinių-rekreacinių paslaugų ir infrastruktūros trūkumas mažina jos vertę, todėl teritorija vertinama kaip vietinės reikšmės.	P2 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo ne tik kaip atskiras turizmo-rekreacijos segmentas, bet ir taptų svarbia regioninės reikšmės turistinės-rekreacinės sistemos dalis.
P3	Trečio prioriteto zona. Tai teritorijos nepasižyminčios traukos objektų gausa, tačiau yra valstybinės reikšmės kelių sandūroje ir joms galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nustatyti reglamentai: Užgr, R, RK.		
P3(1)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Surdegio k. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P3(2)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Daujočių k. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P3(3)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Debeikių mstl. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P3(4)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Troškūnų m. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P3 – teritorija pasižymi traukos objektų gausa, gamtiniais ištekliais, tačiau turistinių-rekreacinių paslaugų ir infrastruktūros trūkumas mažina jos vertę, todėl teritorija vertinama kaip vietinės reikšmės.	P2 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo ne tik kaip atskiras turizmo-rekreacijos segmentas, bet ir taptų svarbia regioninės reikšmės turistinės-rekreacinės sistemos dalis.

Teritorijos prioritetas, Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijos vertinimas esant dabartinei turizmo infrastruktūrai, paslaugoms ir ištekliais (esamas išvystymo lygmuo)	Numatoma zonos (teritorijos) vertė įgyvendinus koncepcijos sprendinius)
P3(5)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Traupio mstl. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P3(6)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Dabužių k. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P3(7)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Šerių k. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P3(8)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Staškūniškio k., iš dalies Staškūniškio tvenkinį ir teritoriją, išsidėsčiusią išilgai valstybinės reikšmės magistralinio kelio Nr. A6. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr, RK.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P3(9)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Skiemonių k. ir Skiemonių mstl. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P3(10)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, išsidėsčiusi palei valstybinės reikšmės magistralinį kelią Nr. A6 (netoli Skiemonių k.). Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: RK.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo. Naujų turizmo ir rekreacijos išteklių nesukurtų, tačiau būtų svarbi Anykščių rajono turizmo infrastruktūros dalis (galima apgyvendinimo, maitinimo paslaugų infrastruktūros vystymo dalis. Šių teritorijų plėtra atvykstamojo turizmo poreikių tenkinimui.
P3(11)	Trečio prioriteto zona. Tai teritorija, apimanti Viešintų mstl., Viešintų k. ir iš dalies Suosos ežero pakrantę. Šioje teritorijoje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nepakankamumo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.

Teritorijos prioritetas, Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijos vertinimas esant dabartinei turizmo infrastruktūrai, paslaugoms ir ištekliams (esamas išvystymo lygmuo)	Numatoma zonos (teritorijos) vertė įgyvendinus koncepcijos sprendinius)
P3(12)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti Kavarsko miesto plėtos teritorijas, išsidėčiusias į šiaurę nuo Kavarsko miestelio, joje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo kaip atskiras turizmo-rekreacijos vietinės reikšmės segmentas.
P2(13)	Antro prioriteto zona. Teritorija, apimanti Kavarsko miesto plėtos teritorijas, išsidėčiusias į pietus nuo Kavarsko miestelio, palei valstybinės reikšmės krašto kelią Nr. 120, joje galioja Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose nurodyti reglamentai: Užgr.	P4 – teritorija patraukli dėl savo išsidėstymo turistų srautų atžvilgiu, tačiau dėl turistinių paslaugų ir infrastruktūros nebuvimo, teritorija turizmui-rekreacijai nenaudojama.	P3 – numatoma, kad įgyvendinus koncepcijos sprendinius, teritorija įgautų daugiau patrauklumo. Naujų turizmo ir rekreacijos išteklių nesukurtų, tačiau būtų svarbi Anykščių rajono turizmo infrastruktūros dalis (galima apgyvendinimo, maitinimo paslaugų infrastruktūros vystymo dalis. Šių teritorijų plėtra atvykstamojo turizmo poreikių tenkinimui.

Anykščių bendrojo plano sprendiniuose nustatyti šie prioritetingi tvarkytini kultūros paveldo objektai (dauguma jų patenka į specialiojo plano koncepcija vystytinas teritorijas):

1. Anykščių senamiestis (patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
2. Šeimyniškių archeologinis kompleksas (patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
3. Siaurojo geležinkelio kompleksas (dalis patenka į numatomą P1 prioriteto zoną, I prioriteto jungtis);
4. Kiti Anykščių rajono piliakalniai;
5. Infrastruktūra didinanti kultūros paveldo objektų pasiekiamumą ir pritaikymą lankymui.

Anykščių rajono turizmo plėtos kompleksinėje galimybių studijoje numatomi šie svarbiausi investiciniai turizmo objektai, kurie patenka į P1 prioritetu vystytinas teritorijas (žr. brėžinį „Koncepcija“):

1. Pasakų parko įkūrimas (Anykščiuose, patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
2. Kalitos pramogų parko plėtra (Anykščiuose, patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
3. Šeimyniškių piliakalnio komplekso plėtra atstatant medinę pilį; Šeimyniškių piliakalnio komplekso plėtra įkuriant vizualiųjų menų centrą (į šiaurę nuo Anykščių, patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
4. Laisvalaikio ir sveikatingumo centras Lagedžių miške (į šiaurę nuo Anykščių, patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
5. Golfo aikštynas Kurkliuose (patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
6. Naujo 50 m baseino statyba ir esamo baseino rekonstrukcija, sukuriant mini vandens parką (Anykščiuose, patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
7. Kempingo ir paplūdimių plėtra prie Rubikių ežero. Paplūdimių ir vandens sporto pramogų infrastruktūros kūrimas prie Nevėžos ežero (patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
8. Šventosios upės krantinės sutvarkymas iki Niūronių (į šiaurę nuo Anykščių, beveik visa atkarpa patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
9. SPA centro ir SPA viešbučio įrengimas senosios ligoninės pastate (Anykščiuose, patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);

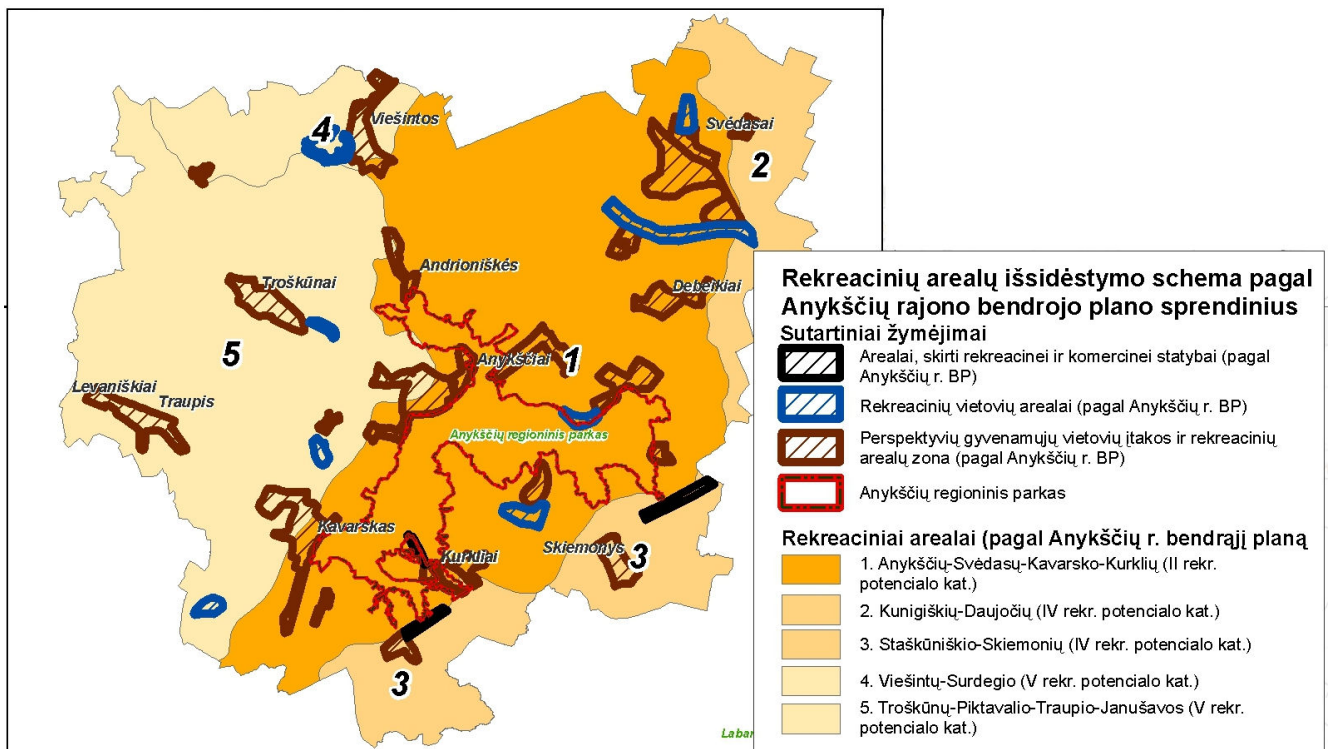
10. Anykščių „senamiesčio“ renovacija (patenka į numatomą P1 prioriteto zoną);
11. Turizmo srautų valdymo priemonių įdiegimas (automobilių stovėjimo aikštelės, turizmo informacija).

Jungtys. Pagal koordinuotos plėtros koncepciją, numatomos šios viešosios turizmo infrastruktūros tinklo struktūros prioritetingos jungtys (žr. brėžinį „Koncepcija“):

- I prioriteto jungtys – tai: a) jungtis, kurios jungia Anykščių rajoną su išoriniais ryšiais, b) jungtis, per kurią eina vandens maršrutas Šventosios upe (dalis maršruto „Anykščių krašto vandens turizmo trasos“); c) siaurojo geležinkelio jungtis.
- II prioriteto jungtys – tai jungtys, per kurias eina pagrindiniai Anykščių rajono turistiniai maršrutai ir antrinės svarbos jungtys, jungiančios Anykščių rajoną su išoriniais ryšiais.
- III prioriteto jungtys – tai nacionalinės ar regioninės reikšmės dviračių takai.

2.6. Veiklos rekreacinėse teritorijose ir turizmo išteklių naudojimo principai.

Pagal aukščiau nustatytus prioritetus, specialiojo plano koncepcijos sprendiniuose numatytos rekreacinės teritorijos buvo įvertintos Anykščių rajono bendrojo plano sprendinių kontekste, taip pat įvertinti plėtotini turizmo centrai bei pagrindinės rekreacijos rūšys planuojamose teritorijose (žr. 2.6.1 lentelę ir 2.6.1 pav.).

2.6.1 lentelė. Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniais siūlomos vystyti teritorijos Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniais įvertintų rekreacinių arealų atžvilgiu.

2.6.1 lentelė. Specialiojo plano koncepcijos sprendiniais siūlomos vystyti teritorijos (prioritetai) Anykščių rajono bendrojo plano sprendinių kontekste ir siūlomos rekreacijos rūšys

Konceptija nustatyta teritorijos prioritetas, Nr.	Rekreacinio arealo, į kurį patenka teritorija, pavadinimas ir potencialo kategorija ¹	Rekreacinio potencialo, į kurį patenka teritorija, perspektyvinės plėtros lygmuo ¹	Vystytinos rekreacijos rūšys rekreaciniame areale ¹	Vyraujantis kraštovaizdžio vaizdingumo laipsnis teritorijoje ir jos aplinkoje ¹	Arčiausias rekreacijos aptarnavimo centras ir vystomo rekreacijos kryptys juose (proporcinės dalys pagal svarbą) ¹	Specialiojo plano koncepcija siūlomos rekreacijos rūšys
P1.1	Anykščių-Svėdasų-Kavarsko-Kurklių (II)	P ₁	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Gydomoji rekreacija, Sportinė rekreacija	Labai didelis	Anykščiai (regioninės svarbos; a kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; kurortinio gydymo ¼. Ažuožeriai: poilsinio turizmo – ½; pažintinio turizmo – ¼; kurortinio gydymo – ¼.	Gydomoji rekreacija, Sportinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P1.2					Rubikiai: poilsinio turizmo – ½; pažintinio turizmo – ½.	Pramoginė rekreacija, Sportinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P1.3					Kavarskas (c kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; bendrojo turizmo – ¼.	Pažintinė rekreacija, Pramoginė rekreacija, Poilsis gamtoje
P1.4					Kurkliai (d kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; bendrojo turizmo – ¼.	Pažintinė rekreacija, Pramoginė rekreacija, Poilsis gamtoje, Sportinė rekreacija
P1.5					Visos, nurodytos P1.1-P1.4 punktuose	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P1.6					Visos, nurodytos P1.1-P1.4 punktuose	Pažintinė rekreacija
P2(1)	Viešintų-Surdegio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Vidutinis	Viešintos (d kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; bendrojo turizmo – ¼; poilsinio turizmo – ½.	Verslinė rekreacija, Pramoginė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P2(2)	Troškūnų-Piktagalio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Labai mažas	Troškūnai (b kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; bendrojo turizmo – ½.	Verslinė rekreacija, Pramoginė rekreacija, Poilsis gamtoje
P2(3)	Anykščių-Svėdasų-Kavarsko-Kurklių (II)	P ₁	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Gydomoji rekreacija, Sportinė rekreacija	Labai didelis ir didelis	Svėdasai (b kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; bendrojo turizmo – ¼.	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija
P2(4)				Vidutinis ir mažas	Anykščiai (regioninės svarbos; a kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; kurortinio gydymo ¼.	Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Poilsis gamtoje

Konceptija nustatyta teritorijos prioritetas, Nr.	Rekreacinio arealo, į kurį patenka teritorija, pavadinimas ir potencialo kategorija ¹	Rekreacinio potencialo, į kurį patenka teritorija, perspektyvinės plėtros lygmuo ¹	Vystytinos rekreacijos rūšys rekreaciniame areale ¹	Vyraujantis kraštovaizdžio vaizdingumo laipsnis teritorijoje ir jos aplinkoje ¹	Arčiausias rekreacijos aptarnavimo centras ir vystomo rekreacijos kryptys juose (proporcinės dalys pagal svarbą) ¹	Specialiojo plano koncepcija siūlomos rekreacijos rūšys
P2(5)	Troškūnų-Piktagalio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Vidutinis ir mažas	Anykščiai (regioninės svarbos; a kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; kurortinio gydymo ¼.	Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Sportinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P2(6)				Labai mažas		
P2(7)	Anykščių-Svėdasų-Kavarsko-Kurklių (II)	P ₁	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Gydomoji rekreacija, Sportinė rekreacija	Vidutinis ir mažas	Andrioniškis: Poilsinio turizmo – ½; Pažintinio turizmo – ½.	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P2(8)	Troškūnų-Piktagalio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Labai mažas	-	Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P3(1)	Viešintų-Surdegio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Labai mažas	-	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P3(2)	Kunigiškių-Daujočių (IV)	P ₃	Pažintinė rekreacija, Verslinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pramoginė rekreacija	Vidutinis	Svėdasai (b kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; bendrojo turizmo – ¼.	Poilsis gamtoje, Pažintinė rekreacija
P3(3)	Anykščių-Svėdasų-Kavarsko-Kurklių (II)	P ₁	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Gydomoji rekreacija, Sportinė rekreacija	Mažas ir didelis	-	Verslinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pažintinė rekreacija
P3(4)	Troškūnų-Piktagalio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Labai mažas	Troškūnai (b kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; bendrojo turizmo – ½.	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje

Konceptija nustatyta teritorijos prioritetas, Nr.	Rekreacinio arealo, į kurį patenka teritorija, pavadinimas ir potencialo kategorija ¹	Rekreacinio potencialo, į kurį patenka teritorija, perspektyvinės plėtros lygmuo ¹	Vystytinos rekreacijos rūšys rekreaciniame areale ¹	Vyraujantis kraštovaizdžio vaizdingumo laipsnis teritorijoje ir jos aplinkoje ¹	Arčiausias rekreacijos aptarnavimo centras ir vystomo rekreacijos kryptys juose (proporcinės dalys pagal svarbą) ¹	Specialiojo plano koncepcija siūlomos rekreacijos rūšys
P3(5)	Troškūnų-Piktagalio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Mažas	Traupis/ Levaniškiai (d kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; bendrojo turizmo – ¼.	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P3(6)	Troškūnų-Piktagalio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Labai mažas	-	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P3(7)	Anykščių-Svėdasų-Kavarsko-Kurklių (II)	P ₁	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Gydomoji rekreacija, Sportinė rekreacija	Vidutinis	Kavarskas (c kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; bendrojo turizmo – ¼.	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pramoginė rekreacija
P3(8)	Staškūniškio-Skiemonių (IV)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Pramoginė rekreacija	Labai didelis	Kurkliai (d kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; bendrojo turizmo – ¼.	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Pramoginė rekreacija
P3(9)	Staškūniškio-Skiemonių (IV)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Pramoginė rekreacija	Didelis	-	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Pramoginė rekreacija
P3(10)	Staškūniškio-Skiemonių (IV)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Pramoginė rekreacija	Labai didelis ir didelis	-	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Pramoginė rekreacija
P3(11)	Viešintų-Surdegio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Vidutinis ir mažas	Viešintos (d kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; bendrojo turizmo – ¼; poilsinio turizmo – ½.	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje
P3(12)	Troškūnų-Piktagalio (V)	P ₃	Verslinė rekreacija, Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje	Mažas	Kavarskas (c kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; bendrojo turizmo – ¼.	Pramoginė rekreacija, Poilsis gamtoje

Konceptija nustatytas teritorijos prioritetas, Nr.	Rekreacinio arealo, į kurį patenka teritorija, pavadinimas ir potencialo kategorija ¹	Rekreacinio potencialo, į kurį patenka teritorija, perspektyvinės plėtros lygmuo ¹	Vystytinos rekreacijos rūšys rekreaciniame areale ¹	Vyraujantis kraštovaizdžio vaizdingumo laipsnis teritorijoje ir jos aplinkoje ¹	Arčiausias rekreacijos aptarnavimo centras ir vystomo rekreacijos kryptys juose (proporcinės dalys pagal svarbą) ¹	Specialiojo plano koncepcija siūlomoms rekreacijos rūšys
P3(13)	Anykščių-Svėdasų-Kavarsko-Kurklių (II)	P ₁	Pažintinė rekreacija, Poilsis gamtoje, Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Gydomoji rekreacija, Sportinė rekreacija	Labai didelis	Kavarskas (c kat. vietovė): pažintinio turizmo – ½; poilsinio turizmo – ¼; bendrojo turizmo – ¼.	Pramoginė rekreacija, Verslinė rekreacija, Poilsis gamtoje

¹ – pagal Anykščių rajono bendrojo plano sprendinius

Pastabos: *Rekreacinio arealo potencialas*: II – didelis, IV – gana mažas, V – mažas.

Rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo: P₁ – aukštas (galimybė plėtoti nacionalinės reikšmės rekreacines sistemas); P₃ – žemas (galimybė formuoti lokalinės reikšmės rekreacines sistemas arba kurti pavienius vietinės svarbos rekreacinius objektus).

Vystytinos rekreacijos rūšys (paryškintos rekreacijos rūšys yra prioritetingos):

Pažintinė rekreacija – tai kelionės bei poilsis gamtinėje ar kultūrinėje aplinkoje norint pažinti šią aplinką, jos istoriją, prigimtį, savybes, išplėsti kultūros akiratį;

Sportinė rekreacija – tai aktyvi veikla bei poilsis gamtinėje ar dirbtinėje aplinkoje, siekiant kultūros tikslų, skirta fiziniams lavinimuisi;

Pramoginė rekreacija – tai poilsis gamtoje ar tam tikslui pritaikytoje dirbtinėje aplinkoje, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pramogose;

Verslinė rekreacija – tai poilsis gamtoje renkant miško gėrybes, medžiojant, žūkluojant;

Gydomoji rekreacija – tai poilsis kurortinėje aplinkoje norint atstatyti ar pagerinti sveikatą;

Bendroji rekreacija – tai bendro pobūdžio, jėgas atstatantis žmogaus poilsis gamtoje, nekeliantis papildomų tikslų.

Specialiojo plano koncepcijos sprendiniuose siūloma *detalizuoti, konkretizuoti* kiekvienos iš planuojamų teritorijų rekreacijos rūšis, identifikuojant šalia jų Anykščių rajono specialiojo plano sprendiniuose numatytus rekreacijos aptarnavimo centrus (žr. 2.4.3.1 lentelę). Siūlomoms rekreacijos rūšys buvo parinktos atsižvelgiant į vietos specifiką ir bendrą rekreacijos vystymo kryptį rajone.

Didžiausias prioritetas teikiamas kurortinės teritorijos statusą turintiems Anykščiams, kuris yra regioninės svarbos turizmo centras, jame specialiojo plano koncepcijos sprendiniuose siūloma vystyti gydomąją, sportinę ir pažintinę rekreaciją kaip prioritetingas rekreacijos rūšis.

Mažesnės svarbos turizmo centrais numatomi Rubikiai ir Kavarskas. Rubikių turizmo centre ir įtakos zonoje numatoma vystyti pramoginę ir sportinę rekreaciją. Kavarsko įtakos zonoje numatoma pažintinė ir pramoginė rekreacija.

Svėdasai, Kurkliai, Viešintos dėl savo palankios situacijos taip pat yra svarbūs turizmo centrai.

Troškūnai ir Traupis yra mažiausios svarbos turizmo centrai ir atlieka lokalinių centrų funkciją.

Sprendinių konkretizavimo stadijoje bus detalizuojama kiekviena iš koncepcijos metu nustatytų prioritetinių teritorijų, nurodomi konkretūs jos tvarkymo sprendiniai, nurodytos potencialios poilsiaviečių (vasarnamių) ir kitų objektų statybos zonos. Teritorijų tvarkymo sprendiniai specialiuoju planu nebus numatomi tik Anykščių regioninio parko teritorijoje, kur veikla šiuo metu jau yra reglamentuota atitinkamų teisės aktų ir planavimo dokumentų (žr. 21 ir 43 psl.).

III. SPRENDINIAI

3.1. Naudojimo ir tvarkymo reglamentai

Rekreacinės teritorijos - teritorijos, skirtos ilgalaikio (stacionaraus) poilsio statiniams ar statinių grupėms statyti, trumpalaikio poilsio statiniams ar statinių grupėms statyti bei kitiems laikiniems pastatams statyti, kurie reikalingi išvardytiems objektams aptarnauti, taip pat paplūdimiams ir jų infrastruktūros objektams statyti:

- **Ri** – intensyvos veiklos rekreacinės teritorijos, skirtos ilgalaikio (stacionaraus) poilsio pastatų (viešo naudojimo) statyboms. Tai žemės sklypai, kuriuose yra arba numatoma statyti sanatorijas, sveikatingumo kompleksus, motelius, kempingus, turizmo bazes, nakvynės paslaugų namus, jaunimo nakvynės namus, gelbėjimo stotis, kt.;
- **Re** – ekstensyvos veiklos rekreacinės teritorijos, skirtos trumpalaikio poilsio statinių (viešo naudojimo) statyboms. Tai žemės sklypai, kuriuose yra arba numatoma įrengti stovyklavietes, poilsiavietes, paplūdimius, kt.

Specialiuoju planu yra tikslinami Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniai, nurodant intensyvos ir ekstensyvos veiklos rekreacinių teritorijų ribas, kuriuose yra galimas turizmo ir rekreacinių objektų įrengimas ar statyba. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietos ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.

Pagal Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą, žemės sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis į kitą paskirtį gali būti keičiama:

1) miestuose, kompaktiškai užstatytose gyvenvietėse ir žemės sklypuose, įeinančiuose į Užgr zoną – pagal parengtus detaliuosius planus. Jeigu išduodant planavimo sąlygas nustatomas poreikis turėti specialųjį planą inžinerinės infrastruktūros objektų ir komunikacijų išdėstymui, prieš rengiant detalųjį planą turi būti parengtas specialusis planas;

2) esamose sodybose, suformavus namų valdų žemės sklypus – visoje savivaldybės teritorijoje;

3) žemės sklypuose, suformuotuose prie esamų ūkinės-komercinės paskirties pastatų – visoje savivaldybės teritorijoje;

4) žemės sklypuose, suformuotuose ūkinės-komercinės ne žemės ūkio paskirties pastatų statybai – vietose, kur tai numato specialieji planai ir jų pagrindu parengti detalieji planai;

5) žemės sklypuose, suformuotuose rekreacinės paskirties pastatų statybai vietose, kur tai numato detalieji planai.

Reikalavimus rekreacinių teritorijų įrengimui, kuriuose numatoma teikti atskiras turizmo (apgyvendinimo, kaimo turizmo, turistinės stovyklos ir kt.) paslaugas, nustato Turizmo įstatymas, kiti įstatymai bei teisės aktai.

Poilsiautojai turi racionaliai naudoti ir tausoti rekreacinius išteklius, mišką, vandenį, tinkamai sutvarkyti paliekamą rekreacinę teritoriją, nepažeisti žemės savininkų, naudotojų teisių.

Papildomos rekreacinių teritorijų tvarkymo ir naudojimo nuostatos:

- Žemės ir kito nekilnojamojo turto savininkai, valdytojai ir naudotojai privalo užtikrinti visuomenei laisvą priėjimą prie vandens telkinio servitutiniais keliais ir pakrantės apsaugos juosta (pagal LR Žemės įstatymo 21 str. 10 p.: „Žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo leisti kitiems asmenims prieiti prie paviršinio vandens telkinių nustatytais pakrantės apsaugos juostomis, lankyti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus bei objektus ir bendro naudojimo rekreacinius objektus (teritorijas)“).
- Visose rekreacinėse teritorijose privalo būti stacionari ar laikina įranga higienos poreikiams tenkinti ir atliekoms surinkti, taip pat lankytojams skirta informacinė infrastruktūra (pagal LR Turizmo įstatymo 19 str. 3 p.: „Visuomenės lankymui ar poilsiui rekreacinio naudojimo (paskirties) teritorijose (gyvenamųjų vietovių parkuose ar želdynuose, turistinėse trasose, kitose

poilsio vietose) privalo būti įrengiama tinkama viešoji turizmo ir poilsio infrastruktūra, sudaranti saugias lankytojų (poilsiautojų) visaverčio poilsio sąlygas”.

- Nepriklausomai nuo zonos numatyto žemės naudojimo pobūdžio bei naudojimo ir tvarkymo reglamento teritorijoje/sklype galiojančios specialios naudojimo sąlygos lieka galioti: dirvožemio apsauga, elektros linijų apsaugos zona, kelių apsaugos zonos, valstybei priklausiančios melioracijos sistemos bei įrenginiai, vandens telkinių apsaugos juostos ir zonos, kt.
- Paplūdimiai ir jų maudyklos turi atitikti Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ (Žin., 2007, Nr. 139-5716 su vėlesniais pakeitimais) reikalavimus (pagal LR Turizmo įstatymo 19 str. 7 p.: „Paplūdimių infrastruktūrą sudaro persirengimo, higienos, atliekų surinkimo, geriamojo vandens tiekimo, gelbėjimo (stebėjimo), informacijos, poilsio organizavimo įranga ir statiniai. Prie paplūdimių turi būti įrengti takai ar keliai, transporto priemonių stovėjimo aikštelės ir kita poilsiautojams aptarnauti reikalinga infrastruktūra.“).
- Įsisavinant rekreacines teritorijas, rekomenduojama vietose, iš kurių atsiveria graži panorama, sudaryti sąlygas apžvalgai, pvz. įrengti apžvalgos bokštą.
- Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai (Žin., 1992-08-10, Nr. 22-652 su vėlesniais pakeitimais).
- Kelių apsaugos zonose veiklą vykdyti vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų II p. reikalavimais. Kelių apsaugos zonoje draudžiama statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius pastatus, kurie nesuję su transporto ir keleivių aptarnavimu; įrengti išorinę reklamą, jeigu ji gali užstoti technines eismo reguliavimo priemones, kelio ženklus, bloginti matomumą, akinti eismo dalyvius, tuo keldama pavojų eismo dalyviams; naudoti reklamą, imituojančią kelio ženklus; statyti paminklinius akcentus-simbolius, įrengti karjerus, vandens telkinius, sandėliuoti medžiagas be kelio ir žemės valdytojo ar jų savininko leidimo; vykdyti kitus darbus (iš jų antžeminių ar požeminių inžinerinių tinklų tiesimo ar rekonstrukcijos) be kelio ir žemės valdytojo ar jų savininko leidimo.
- Neplanuoti, neprojektuoti ir nestatyti pastatų, atvirų vandens telkinių, vizualiosios reklamos valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonose.
- Visi objektai (dviračių, pėsčiųjų takai, turizmo trasos ir t.t.) ir jų komunikacijos turi būti planuojami tik už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų.
- Įvažiavimus ir išvažiavimus iš planuojamų teritorijų numatyti iš esamų, vietinės reikšmės kelių (gatvių) naudojant valstybinės reikšmės keliuose esamas sankryžas (nuovažas), atitinkamai jas rekonstravus (pagal techninius reikalavimus bei įvertinus esamą ir planuojamą eismo dalyvių sudėtį ir intensyvumą) savo lėšomis. Naujos nuovažos į turizmo ir rekreacijos infrastruktūros objektus nuo valstybinės reikšmės kelių gali būti planuojamos tik pagal kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ reikalavimus. Eismo organizavimo schemas derinti Kelių direkcijoje, prieš tai atlikus planuojamo eismo organizavimo įvertinimą eismo saugumo požiūriu.
- Planuojamų turizmo trasų informacinė sistema (informaciniai skydai, ženklinimas ir kt.) turi būti projektuojama, statoma ir prižiūrima užsakovo. Turizmo ir rekreacijos paslaugų informacinę sistemą ir turistinius maršrutus valstybinės reikšmės keliuose nužyminių kelių ženklų įrengimą ir priežiūrą organizuoja savivaldybė. Konkrečios šių priemonių įrengimo vietų schemas turi būti derinamos atskirai su LR Automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos. Planuojamų turizmo trasų informacinė sistema (informaciniai skydai, ženklinimas ir kt.) turi būti projektuojama, statoma ir prižiūrima užsakovo.
- Elektros energijos poreikis turi būti nustatytas rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus ir techninius projektus.

- Miestų ir miestelių teritorijose (Anykščių, Kavarsko ir Troškūnų miestų, Andrioniškio, Debeikių, Kurklių, Skiemonių, Svėdasų, Traupio, Surdegio ir Viešintų miestelių administracinėse ribose) prie visų paviršinių vandens telkinių – apsaugos zonų plotis lygus tokiems paviršiniams vandens telkiniams nustatomų pakrančių apsaugos juostų pločiui (pagal „Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašą“, Žin., 2007, Nr. 23-892).
- Kultūros vertybių teritorijos tvarkomos, vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais, paveldotvarkos projektais bei pagal kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkybos reglamentus, nustatančius reikalavimus konkreitiems tvarkybos darbams.

3.2. Planuojamų rekreacinių zonų apibūdinimas

Anykščių rajono rekreacinės teritorijos, jų naudojimo būdas bei naudojimo turinys numatyti remiantis rekreacinių išteklių pobūdžiu pagal gamtinės aplinkos išteklių ir kultūros paveldo turtingumą, atsižvelgiant į aplinkos ekologinį atsparumą bei sveikumą, socialinės aplinkos saugumo, rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygį bei rekreacinio aptarnavimo tradicijas.

Planuojamoje teritorijoje nustatytos 62 rekreacinės zonos. Žemiau pateikti specialiuoju planu joms nustatyti naudojimo režimai, pobūdžiai, veiklų specializacijos ir numatomas veiklas apibendrinanti informacija.

3.2.1. Turizmas ir rekreacija Andrioniškio seniūnijoje

Andrioniškis – numatomas rekreacinių teritorijų turizmo (aptarnavimo) centras ir rekreacinės teritorijos (II prioriteto teritorija, žymėjimas plane 61, 62)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo objektai (17235 - Šv. Petro ir Šv. Povilo bažnyčia; 25101 - Lietuvos šaulių kapai; 17257 - Knygnešio Juozo Mickūnaičio kapas; 16784 - A. Biliūno kapas; 17258 - Partizanų kapai), rengiami kasmetiniai renginiai („Andrių sostinė“, Joninių šventė, kt.).

Turizmo paslaugos: paštas (Andrioniškis), kavinė (Anykščių g. 54, Andrioniškis), maisto prekių parduotuvė (Anykščių g. 54, Andrioniškis ir kt.), baidarių nuomos punktas (Paandrioniškio k. prie Šventosios).

Turizmo infrastruktūra: informaciniai stendai pastatyti šalia Andrioniškio esančiose Anykščių regioninio parko stovyklavietėse ir poilsiavietėse, viešasis tualetas.

Per Andrioniškio seniūniją praeinantys maršrutai. Andrioniškio seniūniją kerta dalis nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“, dalis nacionalinių autoturizmo trasų sistema „Aukštaitijos kelias“, dalis „Anykščių krašto vandens turizmo trasos“, nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasos, dalis nacionalinės svarbos trasa „Aukštaitijos parkų žiedas“, dalis „Anykščių krašto vandens turizmo trasos“.

Nacionalinių autoturizmo trasų sistema „Aukštaitijos kelias“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir nacionalinio autoturizmo trasų specialiojo plano sprendiniuose; II prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa reprezentuoja kalvotus ir ežeringus Aukštaitijos kraštovaizdžius, gamtinę įvairovę ir poilsį gamtoje. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Šventosios upė, miškai, kultūros paveldo vertybės (21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas; 12361 - Krepšiagalio k. senosios kapinės; 12363 - Neveikiančios kapinės, vad. Kapeliais; 12364 - II-ojo pas. karo dviejų vokiečių karių kapas; 16784 - A. Biliūno kapas; 17257 - Knygnešio Juozo Mickūnaičio kapas; 17258 - Partizanų kapai; 17235 - Šv. Petro ir Šv. Povilo bažnyčia; 16015 – Sodyba; 11683 - Sedeikių k. senosios kapinės; 12362 - Sedeikių k. senosios kapinės vad. Dvaro kapinėmis; 65 - Sedeikių buv. dvaro sodybos fragmentai; 16125 - Katinų, Sedeikių senovės kulto vieta).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos (dvi sodybos Paandrioniškio k. prie Šventosios), kavinė (Anykščių g. 54, Andrioniškis); maisto prekių parduotuvė (Statybininkų g. 9-9, Andrioniškis ir kt.), baidarių nuomos punktas (Paandrioniškio k. prie Šventosios).

Turizmo infrastruktūra: poilsiavietė prie Šventosios upės ties Andrioniškiu.

Nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano koncepcijoje; II prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: apjungia išspūdingiausias ir reprezentatyviausias pietų ir rytų Lietuvos vietas. Maršrutas skirtas keliauti dviračiais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo vertybės (22539 - Vėjo malūnas; 25694 - Knygnešio Jono Šaučiūno kapas; 10479 - Knygnešio Stanislovo Didžiulio; 26154 - Rašytojos Liudvikos Didžiulienės-Žmonos kapas; 10478 - Stanislovo ir Liudvikos Didžiulių sodyba; 17257 - Knygnešio Juozo Mickūnaičio kapas; 16784 - A. Biliūno kapas; 17258 - Partizanų kapai; 17235 - Šv. Petro ir Šv. Povilo bažnyčia).

Turizmo paslaugos: kavinė (Anykščių g. 54, Andrioniškis); maisto prekių parduotuvė (Anykščių g. 54, Andrioniškis ir kt.), paštas (Andrioniškyje); baidarių nuomos punktas (Paandrioniškio k. prie Šventosios), kaimo turizmo sodybos (dvi sodybos Paandrioniškio k. prie Šventosios).

Turizmo infrastruktūra: poilsiavietė prie Šventosios upės.

Nacionalinės svarbos turizmo trasa „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Maršrutas apjungia pagrindinius Lietuvos istorinius ir kultūrinius objektus bei vietas. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai.

Turizmo paslaugos: nėra.

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Nacionalinės svarbos trasa „Aukštaitijos parkų žiedas“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose, II prioriteto jungtis).

Maršruto idėja: gamtinio ir kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų pažintinio autoturizmo trasa.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo vertybės (21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas; 22539 - Vėjo malūnas; 25694 - Knygnešio Jono Šaučiūno kapas; 10479 - Knygnešio Stanislovo Didžiulio; 26154 - Rašytojos Liudvikos Didžiulienės-Žmonos kapas; 10478 - Stanislovo ir Liudvikos Didžiulių sodyba; 17257 - Knygnešio Juozo Mickūnaičio kapas; 16784 - A. Biliūno kapas; 17258 - Partizanų kapai; 17235 - Šv. Petro ir Šv. Povilo bažnyčia; 12361 - Krepšiagalio k. senosios kapinės; 12363 - Neveikiančios kapinės, vad. Kapeliais; 12364 - II-ojo pas. karo dviejų vokiečių karių kapas; 16015 – Sodyba; 11683 – Sedeikių k. senosios kapinės; 1883 - Senkapis, vad. Milžinkapiais).

Turizmo paslaugos: kavinė (Anykščių g. 54, Andrioniškis); maisto prekių parduotuvė (Anykščių g. 54, Andrioniškis); paštas (Andrioniškyje); baidarių nuomos punktai

(Paandrioniškio k. prie Šventosios ir Mikierių k. prie Šventosios); kaimo turizmo sodybos (dvi sodybos Paandrioniškio k. prie Šventosios, Mikierių k. prie Šventosios).

Turizmo infrastruktūra: poilsiavietės ir stovyklavietė prie Šventosios upės.

„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa skirta keliavimui vandens transportu, pakeliui aplankant šalia upės išsidėsčiusius gamtos ir kultūros objektus.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Šventosios upė, miškai, kultūros paveldo vertybės (10481 - Namas (muziejus); 12363 - Neveikiančios kapinės, vad. Kapeliais; 17235 - Šv. Petro ir Šv. Povilo bažnyčia; 16015 - Sodyba; 1883 - Senkapis, vad. Milžinkapiai; 11683 - Sedeikių k. senosios kapinės; 2793 - Partizanų kapai).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos (dvi sodybos Paandrioniškio k. prie Šventosios, Mikierių k. prie Šventosios), baidarių nuomos punktai (Paandrioniškio k. prie Šventosios ir Mikierių k. prie Šventosios), paštas (Andrioniškyje), kavinė (Statybininkų g. 9-9, Andrioniškis); maisto prekių parduotuvė (Statybininkų g. 9-9, Andrioniškis).

Turizmo infrastruktūra: poilsiavietės ir stovyklavietės prie Šventosios upės.

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.1.1 lentelėje.

3.2.1.1 lentelė. Andrioniškio seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
61	Andrioniškis. Rekreacinės teritorijos plotas ~7 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodyba
62	Andrioniškis. Rekreacinės teritorijos plotas ~19 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Stovyklavietė
Maršrutai	„Aukštaitijos kelias“. Maršruto ilgis seniūnijoje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai stendai ▪ Stovyklavietė ▪ Kaimo turizmo sodyba
	Nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informacinis stendas ▪ Stovyklavietė ▪ Kaimo turizmo sodyba
	„Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“.	
	„Aukštaitijos parkų žiedas“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai stendai ▪ Stovyklavietė ▪ Kaimo turizmo sodyba
	„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stovyklavietė ▪ Kaimo turizmo sodyba

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietas ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

Taip pat be paminėtų rekreacinių objektų ir maršrutų, rekomenduojama skatinti turistų srautus į šalia Andrioniškio seniūnijos esantį Inkūnų kaimą, Butkiškio kaimą (kur į buvusią Karaliaus Mindaugo partizanų srities vadavietę yra nuorodos ir vyksta kasmetiniai renginiai), Mikierių kaimą

(kuriame esantį danielyną, Andrioniškio seniūnijos duomenimis, aplanko 40-50 organizuotų ekskursijų per metus). Taip pat rekomenduojama vystyti Anykščių regioninio parko tvarkymo planu numatytas automobilių ir dviračių turizmo trasą bei žirginio turizmo trasą, VŠĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“ organizuojamų žygių iki Troškūnų maršruto trasą.

3.2.2. Turizmas ir rekreacija Anykščių seniūnijoje

Anykščiai – numatomas rekreacinių teritorijų turizmo (aptarnavimo) centras ir rekreacinės teritorijos (I prioriteto teritorija, žymėjimas plane 52, 53, 54, 55, 56, 57)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Šventosios ir Anykštos upės, Anykščių kvarco tvenkiniai, kultūros paveldo objektai (1893 - Akmuo, vad. Marčiupio akmeniu; 17244 - G. Bžozovskio (G. Brzozowski) kapas; 16782 - B. Buivydaitės-Tyrų duktės kapas; 25695 - Knygnešio Felikso Kairio kapas; 17243 - J. Brazaičio kapas; 15690 - Tremtinių paminklas "Tautos kančia-mano kančia"; 17245 - Knygnešio Valerijono Laskausko kapas; 17246 - P. Damijonaičio ir A. Eglės kapai; 10805 – Kapinės; 11953 - Anykščių m. žydų senosios kapinės; 17071 - Anykščių miesto istorinė dalis; 17147 - Anykščių senojo miesto vieta; 32801 - Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios statinių kompleksas; 16972 – Namas; 30776 - Rūmai, vad. Okuličiūtės dvareliu; 10475 – Klėtis; 10477 – Kapas; 10476 - Namas (muziejus); 17146 - Anykščių dvarvietė; 4818 - Buvusios mokyklos pastatai; 21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas; 17148 - Anykščių, Šeimyniškių senovės gyvenvietė; 1887 - Šeimyniškių kapinynas; 1886 - Šeimyniškių piliakalnis su papiliais ir gyvenvietė; 10480 - Kapas su antkapiniu paminklu; 10806 - Anykščių žydų žudynių vieta ir kapai), rengiami kasmetiniai renginiai („Nykštietiškas triatlonas“, „Bėk bėk, žirgeli!“ ir kt.), mieste ir jo apylinkėse veiklą vykdo virš dešimties liaudies amatininkų.

Turizmo paslaugos: paštas, kavinės, restoranai, viešbučiai, maisto prekių parduotuvės, prekybos centrai, konferencijų centras, kaimo turizmo sodybos, motosportas (kartingai), baseinai, organizuojama medžioklė, sporto ir turizmo inventoriaus nuomos punktai, medžiotojų ir žvejų draugija, baidarių nuomos punktas, slidinėjimo sporto centras bei klubas, kelionių organizatorius ir agentūra, turizmo informacijos centras, autoservisai, degalinės, autobusų stotis, bankų skyriai, automobilių dirbtuvės, ligoninė, poliklinikos, pramogų centras, pirtis, sporto klubai ir aikštynas, suvenyrų parduotuvė, turgavietės, verslo centras, valiutos keityklos, muziejai, kultūros centras, bibliotekos, parodų centras.

Turizmo infrastruktūra: siaurojo geležinkelio stotis, dviračių takas palei Šventosios upę, dviračių takai Anykščiai-Puntuko akmuo ir Anykščiai-Elmininkai, informaciniai standai Anykščių regioniniame parke.

Per Anykščių seniūniją praeinantys maršrutai. Anykščių seniūniją kerta dalis nacionalinių autoturizmo trasų sistemos „Aukštaitijos kelias“, dalis Nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasos, dalis nacionalinės svarbos turizmo trasos „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“, dalis nacionalinės svarbos trasa „Aukštaitijos parkų žiedas“, dalis „Anykščių krašto vandens turizmo trasos“, dalis pagrindinės nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasos.

Nacionalinių autoturizmo trasų sistema „Aukštaitijos kelias“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir nacionalinio autoturizmo trasų specialiojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa reprezentuoja kalvotus ir ežeringus Aukštaitijos kraštovaizdžius, gamtinę įvairovę ir poilsį gamtoje. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Šventosios upė, miškai, kultūros paveldo vertybės (1888 - Jakšiškio pilkapynas; 3554 - Knitiškių pilkapynas; 53 - Jakšiškio buv. dvaro sodyba; 24545 - Svirnų, Žiogų piliakalnis su gyvenvietė; 68 - Svirnų I dvaro sodyba; 3223 - Judinio pilkapynas; 3224 - Pilkapynas II; 10809 - Kavarsko m. žydų

žudynių vieta ir kapas; 32645 - Kavarsko šaltinis, vad. Švento Jono šaltiniu; 8740 - Stogastulpis triaukštis...; 1316 - Koplyčia; 17250 - Knygnešio A. Griganavičiaus ir pulkininko V. Griganavičiaus kapas; 11572 - Žydų senosios kapinės; 12251 - Kavarsko dvarvietė; 16277 - Peniankų pilkapynas; 10814 - Sodybos vieta; 1899 - Akmuo, vad. Puntuko broliu; 1898 - Pilkapiai; 17071 - Anykščių miesto istorinė dalis; 17147 - Anykščių senojo miesto vieta; 32801 - Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios statinių kompleksas; 16972 - Namas; 11953 - Anykščių m. žydų senosios kapinės; 30776 - Rūmai, vad. Okuličiūtės dvareliu; 0477 - Kapas; 10475 - Klėtis; 10476 - Namas (muziejus); 17146 - Anykščių dvarvietė; 4818 - Buvusios mokyklos pastatai; 21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas; 10480 - Kapas su antkapiniu paminklu; 10806 - Anykščių žydų žudynių vieta ir kapai; 17150 - Liudiškių senovės gyvenvietė; 17149 - Liudiškių piliakalnis su gyvenviete). Anykščiuose veikia vykdo virš dešimties liaudies amatininkų. Kavarske ir Anykščiuose rengiami kasmetiniai renginiai.

Turizmo paslaugos: turizmo paslaugų įvairovė ir kiekis skiriasi maršruto trasoje. Daugiausia turizmo paslaugų yra teikiama Anykščių mieste.

Turizmo infrastruktūra: poilsiavietės, maudyklos, informaciniai stendai Anykščių regioniniame parke.

Nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano koncepcijoje; I ir III prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: apjungia išpūdingiausias ir reprezentatyviausias pietų ir rytų Lietuvos vietas. Maršrutas skirtas keliauti dviračiais.

Turizmo išteklių (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo vertybės (11562 - Partizanų kapas; 17148 - Anykščių, Šeimyniškių senovės gyvenvietė; 1887 - Šeimyniškių kapinynas; 1886 - Šeimyniškių piliakalnis su papiliais ir gyvenviete; 10481 - Namas (muziejus); 17235 - Šv. Petro ir Šv. Povilo bažnyčia; 17258 - Partizanų kapai; 16784 - A. Biliūno kapas; 17257 - Knygnešio Juozo Mickūnaičio kapas; 25101 - Lietuvos šaulių kapai). Anykščiuose veiklą vykdo virš dešimties liaudies amatininkų. Anykščiuose rengiami kasmetiniai renginiai.

Turizmo paslaugos: turizmo paslaugos susikaupę Anykščių mieste ir jo apylinkėse, už Anykščių miesto yra keletas kaimo turizmo sodybų, teikiamos žirginio turizmo paslaugos.

Turizmo infrastruktūra: informacinis stendas Anykščiuose, dviračių ir pėsčiųjų takai, poilsiavietės prie Šventosios upės.

Pagrindinė nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano sprendiniuose, III prioriteto jungtis).

Maršruto idėja: apjungia išpūdingiausias ir reprezentatyviausias pietų ir rytų Lietuvos vietas. Maršrutas skirtas keliauti dviračiais.

Turizmo išteklių (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo vertybės (25184 - Dvaronių dvarvietė; 69 - Šlavėnų buv. dvaro I sodyba; 1893 - Akmuo, vad. Marčiupio akmeniui; 10805 - Kapinės; 11953 - Anykščių m. žydų senosios kapinės; 17071 - Anykščių miesto istorinė dalis; 17147 - Anykščių senojo miesto vieta; 32801 - Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios statinių kompleksas; 16972 - Namas; 30776 - Rūmai, vad. Okuličiūtės dvareliu; 10476 - Namas (muziejus); 10475 - Klėtis; 17146 - Anykščių dvarvietė; 4818 - Buvusios mokyklos pastatai; 21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas; 12361 - Krepšiagalio k. senosios kapinės; 12363 - Neveikiančios kapinės, vad. Kapeliais; 12364 - II-ojo pas. karo dviejų vokiečių karių kapas; 16784 - A. Biliūno kapas; 17257 - Knygnešio Juozo Mickūnaičio kapas; 17258 - Partizanų kapai; 10308 - Dviejų dalių, septynių sodybų kaimas; 21302 - Vandens malūnas su technologine įranga; 1319 - Burbiškio dvaro sodyba; 24533 - Bijeikių piliakalnis su

gyvenvietė; 12152 - Knygnešio Jono Tumo kapas). Anykščiuose veiklą vykdo virš dešimties liaudies amatininkų. Anykščiuose rengiami kasmetiniai renginiai.

Turizmo paslaugos: turizmo paslaugos susikaupę Anykščių mieste ir jo apylinkėse, keletas kaimo turizmo sodybų yra prie Rubikių ežero.

Turizmo infrastruktūra: informacinis stendas Anykščiuose, dviračių ir pėsčiųjų takai, poilsiavietės Anykščių regioniniame parke, maudykla prie Meliaušiškių tvenkinio.

Nacionalinės svarbos turizmo trasa „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Maršrutas apjungia pagrindinius Lietuvos istorinius ir kultūrinius objektus bei vietas. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, Pajūrio tvenkinys, Šventosios upė, miškai, kultūros paveldo vertybės (17071 - Anykščių miesto istorinė ; 10477 - Kapas; 10475 - Klėtis; 10476 - Namas (muziejus); 17147 - Anykščių senojo miesto vieta; 30776 - Rūmai, vad. Okuličiūtės dvareliu; 32801 - Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios statinių kompleksas; 16972 - Namas; 17146 - Anykščių dvarvietė; 4818 - Buvusios mokyklos pastatai; 21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas; 11562 - Partizanų kapas; 17148 - Anykščių, Šeimyniškių senovės gyvenvietė; 1887 - Šeimyniškių kapinynas; 1886 - Šeimyniškių piliakalnis su papiliais ir gyvenvietė; 24602 - Vosgių k. senosios kapinės). Anykščiuose veiklą vykdo virš dešimties liaudies amatininkų. Kavarske ir Anykščiuose rengiami kasmetiniai renginiai.

Turizmo paslaugos: turizmo paslaugų sanauja Anykščių mieste, už jo ribų yra keletas kaimo turizmo sodybų.

Turizmo infrastruktūra: informacinis stendas Anykščiuose, dviračių ir pėsčiųjų takai.

Nacionalinės svarbos trasa „Aukštaitijos parkų žiedas“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose, II prioriteto jungtis).

Maršruto idėja: gamtinio ir kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų pažintinio autoturizmo trasa.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo vertybės (25184 - Dvaronių dvarvietė; 69 - Šlavėnų buv. dvaro I sodyba; 1893 - Akmuo, vad. Marčiupio akmeniui; 10805 - Kapinės; 11953 - Anykščių m. žydų senosios kapinės; 17071 - Anykščių miesto istorinė dalis; 17147 - Anykščių senojo miesto vieta; 32801 - Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios statinių kompleksas; 16972 - Namas; 30776 - Rūmai, vad. Okuličiūtės dvareliu; 10476 - Namas (muziejus); 10475 - Klėtis; 17146 - Anykščių dvarvietė; 4818 - Buvusios mokyklos pastatai; 21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas; 12361 - Krepšiagalio k. senosios kapinės; 12363 - Neveikiančios kapinės, vad. Kapeliais; 12364 - II-ojo pas. karo dviejų vokiečių karių kapas; 16784 - A. Biliūno kapas; 17257 - Knygnešio Juozo Mickūnaičio kapas; 17258 - Partizanų kapai). Anykščiuose veiklą vykdo virš dešimties liaudies amatininkų. Kavarske ir Anykščiuose rengiami kasmetiniai renginiai.

Turizmo paslaugos: Visos turizmo paslaugos susikaupę Anykščių mieste ir jo apylinkėse.

Turizmo infrastruktūra: informacinis stendas Anykščiuose, dviračių ir pėsčiųjų takai.

„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa skirta keliavimui vandens transportu, pakeliui aplankant šalia upės išsidėsčiusius gamtos ir kultūros objektus.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Šventosios upė, miškai, kultūros paveldo vertybės (16277 - Peniankų pilkapynas; 1891 - Akmuo, vad. Puntuku; 25184 - Dvaronių dvarvietė; 1899 - Akmuo, vad. Puntuko broliui; 1898 - Pilkapiai; 10805 - Kapinės; 25695 - Knygnešio Felikso Kairio kapas; 17244 - G. Bžozovskio (G. Brzozowski) kapas; 16782 - B. Buivydaitės-Tyrų duktės kapas; 17243 - J. Brazaičio

kapas; 15690 - Tremtinių paminklas "Tautos kančia-mano kančia"; 17245 - Knygnešio Valerijono Laskausko kapas; 17246 - P. Damijonaičio ir A. Eglės kapai; 17071 - Anykščių miesto istorinė dalis 17147 - Anykščių senojo miesto vieta; 32801 - Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios statinių kompleksas; 16972 - Namas; 30776 - Rūmai, vad. Okuličiūtės dvarelių; 10477 - Kapas; 10475 - Klėtis; 17146 - Anykščių dvarvietė; 4818 - Buvusios mokyklos pastatai; 21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas; 11562 - Partizanų kapas; 17148 - Anykščių, Šeimyniškių senovės gyvenvietė; 1887 - Šeimyniškių kapinynas; 1886 - Šeimyniškių piliakalnis su papiliais ir gyvenvieta). Anykščiuose veiklą vykdo virš dešimties liaudies amatininkų. Kavarske ir Anykščiuose rengiami kasmetiniai renginiai.

Turizmo paslaugos: turizmo paslaugų sancaupa Anykščių mieste, už jo ribų yra keletas kaimo turizmo sodybų, teikiamos žirginio sporto paslaugos.

Turizmo infrastruktūra: poilsiavietės ir stovyklavietės prie Šventosios upės, informaciniai stendai Anykščių regioniniame parke.

Siaurojo geležinkelio trasa (I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Maršrutas skirtas keliauti siaurojo geležinkelio traukiniais, kelionės rengiamos pagal užsakymus arba iš anksto nustatytą tvarkaraštį.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, Rubikių ežeras, kultūros paveldo objektai (17071 - Anykščių miesto istorinė dalis; 17147 - Anykščių senojo miesto vieta; 32801 - Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios statinių kompleksas; 16972 - Namas; 10477 - Kapas; 10475 - Klėtis; 10476 - Namas (muziejus); 17146 - Anykščių dvarvietė; 4818 - Buvusios mokyklos pastatai; 11562 - Partizanų kapas; 16336 - Senkapis; 17248 - Paminklas; 21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas).

Turizmo paslaugos: turizmo paslaugų sancaupa Anykščių mieste, kaimo turizmo sodybos prie Rubikių ežero, maisto prekių parduotuvė, kavinė, paštas ir apgyvendinimo paslaugos teikiamos Rubikiuose.

Turizmo infrastruktūra: poilsiavietė netoli Žažumbrio ažuolo, siaurojo geležinkelio stotys, informaciniai stendai Anykščių regioniniame parke.

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.2.1 lentelėje.

3.2.2.1 lentelė. Anykščių seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
52	Anykščiai – Pagojės tvenkinys. Rekreacinės teritorijos plotas ~8 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvos rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudykla
53	Anykščiai - Ažuožeriai. Rekreacinės teritorijos plotas ~247 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvos rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Teminis pramogų centras
54, 56	Anykščiai. Rekreacinės teritorijos plotas ~53 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvos rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kempingas ▪ Kaimo turizmo sodyba
55	Anykščiai - Anykščių kvarco tvenkinys. Rekreacinės teritorijos plotas ~12 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvos rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudykla

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
57	Anykščiai – Elmininkai. Rekreacinės teritorijos plotas ~4 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvos rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudykla
58, 59, 60	Rubikių ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~145 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvos rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodybos ▪ Viešbutis-motelis ▪ Sporto įrenginiai ▪ Stovyklavietė ▪ Informacinis stendas
25	Rubikių ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~18 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvos rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Stovyklavietė ▪ Informacinis stendas
Maršrutai	„Aukštaitijos kelias“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maudykla ▪ Kempingas ▪ Teminis pramogų centras ▪ Objektai, numatyti Anykščių rajono bendrojo plano, Anykščių regioninio parko tvarkymo plano, Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano bei Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiojo plano sprendiniais
	Nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informacinis stendas ▪ Kiti objektai, numatyti Anykščių rajono bendrojo plano, Anykščių regioninio parko tvarkymo plano, Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano bei Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiojo plano sprendiniais
	Pagrindinė nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai stendai ▪ Objektai, numatyti Anykščių rajono bendrojo plano, Anykščių regioninio parko tvarkymo plano, Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano bei Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiojo plano sprendiniais
	„Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaimo turizmo sodyba ▪ Kempingas ▪ Maudykla ▪ Objektai, numatyti Anykščių rajono bendrojo plano, Anykščių regioninio parko tvarkymo plano, Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano bei Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiojo plano sprendiniais
	„Aukštaitijos parkų žiedas“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai stendai ▪ Kempingas ▪ Maudykla ▪ Kiti objektai, numatyti Anykščių rajono bendrojo plano, Anykščių regioninio parko tvarkymo plano, Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano bei Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiojo plano sprendiniais
	„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Objektai, numatyti Anykščių rajono bendrojo plano, Anykščių regioninio parko tvarkymo plano, Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano bei Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiojo plano sprendiniais
	Siaurojo geležinkelio trasa,	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Objektai, numatyti Anykščių rajono bendrojo plano, Anykščių regioninio parko tvarkymo plano, Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiojo plano bei Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiojo plano sprendiniais

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietos ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

Anykščių seniūnijoje yra (arba šiuo specialiuoju planu rekomenduojami) turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektai - **1319 - Burbiškio dvaro sodyba** (ši kultūros paveldo objektą numatoma pritaikyti turizmui pasinaudojant Europos sąjungos parama, pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programą, kurio prioritetas – vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai (pareiškėjas UAB „Livintus“), projekto pavadinimas – Burbiškio dvaro rūmų ansamblio restauravimas ir pritaikymas turizmo paslaugų teikimui; šiuo metu sprendimas dėl projekto finansavimo nėra priimtas); **69 - Šlavėnų buv. dvaro I sodyba** (ši sodyba sąlyginai gerai išsilaikiusi – išlikę mūriniai sodybos pastatai, o dėl sodybos vietos turistų srautų atžvilgiu yra svarbus turizmo objektas).

3.2.3. Turizmas ir rekreacija Debeikių seniūnijoje

Šventosios upė ir jos pakrantės (II prioriteto teritorija, žymėjimas plane 44, 46, 47, 49, 50, 51)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo objektai (24815 – Tiltas; 1896 - Grikiapelių pilkapynas; 1895 - Butėnų pilkapynas, vad. Milžinų kapais; 20718 – Vyžuonų mstl. žydų žudynių vieta ir kapas; 1897 - Šaltinių pilkapynas; 16276 - Šaltinių pilkapynas II; 8764 - Koplytėlė).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos, motelis-restoranas su sporto aikštynu.

Turizmo infrastruktūra: stovyklavietė prie Denionių ežero, maudykla prie Leliūnų tvenkinio.

Per Debeikių seniūniją praeinantys maršrutai. Debeikių seniūniją kerta dalis nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“, dalis „Anykščių krašto vandens turizmo trasos“, dalis „Aukštaitijos parkų žiedo“.

Nacionalinės svarbos turizmo trasa „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Maršrutas apjungia pagrindinius Lietuvos istorinius ir kultūrinius objektus bei vietas. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo objektai (8727 - Koplytstulpis su Kristaus, nešančio kryžių, skulptūra; 24815 - Tiltas).

Turizmo paslaugos: maisto prekių parduotuvė (Leliūnuose), paštas (Leliūnuose), kaimo turizmo sodybos.

Turizmo infrastruktūra: maudykla prie Leliūnų tvenkinio.

„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa skirta keliavimui vandens transportu, pakeliui aplankant šalia upės išsidėsčiusius gamtos ir kultūros objektus.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Šventosios upė, miškai, kultūros paveldo vertybės (24815 – Tiltas; 1896 - Grikiapelių pilkapynas; 1895 - Butėnų pilkapynas, vad. Milžinų kapais; 12210 - Butėnų dvarvietė, vad. Bobkalniu; 20718 - Vyžuonų mstl. žydų žudynių vieta ir kapas; 1897 - Šaltinių pilkapynas; 16276 - Šaltinių pilkapynas II; 8764 – Koplytėlė; 8727 - Koplytstulpis su Kristaus, nešančio kryžių, skulptūra).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos, motelis su sporto įranga, stovyklavietė.

Turizmo infrastruktūra: stovyklavietė prie Denionių ežero, maudykla prie Leliūnų tvenkinio.

Nacionalinės svarbos trasa „Aukštaitijos parkų žiedas“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose).

Maršruto idėja: gamtinio ir kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų pažintinio autoturizmo trasa.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo vertybės (16276 - Šaltinių pilkapynas II; 1897 - Šaltinių pilkapynas; 8764 - Kopolytėlė).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos, motelis (Žaliosios k.).

Turizmo infrastruktūra: stovyklavietė (Žaliosios k.).

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.3.1 lentelėje.

3.2.3.1 lentelė. Debeikių seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
44, 47, 51 (dalis)	Šventosios upė. Rekreacinės teritorijos plotas ~259 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Informacinis stendas
46, 48, 49, 50 (dalis)	Šventosios upė. Rekreacinės teritorijos plotas ~201 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Sporto įrenginiai ▪ Stovyklavietė ▪ Vaikų žaidimų aikštelė ▪ Informacinis stendas ▪ Maudykla
Maršrutai	„Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sporto įrenginiai ▪ Stovyklavietė ▪ Vaikų žaidimų aikštelė ▪ Informacinis stendas ▪ Maudykla
	„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sporto įrenginiai ▪ Stovyklavietė ▪ Vaikų žaidimų aikštelė ▪ Informacinis stendas ▪ Maudykla
	„Aukštaitijos parkų žiedas“	

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietas ir kiekius turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

3.2.4. Turizmas ir rekreacija Kavarsko seniūnijoje

Kavarskas – numatomas rekreacinių teritorijų turizmo (aptarnavimo) centras ir rekreacinės teritorijos (I prioriteto rekreacinės teritorijos, žymėjimas plane 15, 16, 17, 18)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Šventosios upė, Pienios upė ir tvenkinys, kultūros paveldo objektai (12251 - Kavarsko dvarvietė; 11572 - Žydų senosios kapinės; 8740 - Stogastulpis triaukštis...; 17250 - Knygnešio A. Griganavičiaus ir pulkininko V. Griganavičiaus kapas; 1316 – Kopolyčia; 16974 - Partizanų kapas; 32645 - Kavarsko šaltinis, vad. Švento Jono šaltiniu; 10809 - Kavarsko m. žydų žudynių vieta ir kapas; 3224 - Pilkapynas II; 3223 - Judinio pilkapynas Anykščių r. sav.), rengiami kasmetiniai renginiai (poezijos vakarai ir kt., dauguma prie Šv. Jono šaltinio).

Turizmo paslaugos: paštas, kavinė (Šaltinio g. 1), maisto prekių parduotuvės (P. Cvirkos g. 3, P. Cvirkos g. 11, J. Tumo-Vaižganto g. 3, P. Cvirkos g. 20).

Turizmo infrastruktūra: maudykla prie Šventosios upės, viešasis tualetas.

Šeriai (III prioriteto rekreacinė teritorija, žymėjimas plane 21)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, kultūros paveldo objektai (10309 - šešiolikos sodybų gatvinis kaimas; 55 - buv. dvaro kalvė).

Turizmo paslaugos: nėra.

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Dabužių tvenkinys ir jo pakrantės (II prioriteto teritorija, žymėjimas plane 12, 13, 14)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: Dabužių tvenkinys, kultūros paveldo objektas - 16975 - Paminklas.

Turizmo paslaugos: nėra.

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Laviškio ežeras ir jo pakrantės (II prioriteto teritorija, žymėjimas plane 19, 20)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: Laviškio ežeras, kultūros paveldo vertybė 57 - Laviškio buv. dvaro sodybos fragmentai. Šalia Laviškio ežero (Šovenių kaime) yra liaudies amatininkė – audėja Eleonora Aukštakojienė.

Turizmo paslaugos: nėra.

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Per Kavarsko seniūniją praeinantys maršrutai. Kavarsko seniūniją kerta dalis nacionalinių autoturizmo trasų sistemos „Aukštaitijos kelias“ trasa ir nacionalinės svarbos vandens turizmo trasa „Anykščių krašto vandens turizmo trasos“.

Nacionalinių autoturizmo trasų sistema „Aukštaitijos kelias“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir nacionalinio autoturizmo trasų specialiojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa reprezentuoja kalvotus ir ežeringus Aukštaitijos kraštovaizdžius, gamtinę įvairovę ir poilsį gamtoje. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Suosos ežeras, Jotauto ežeras, miškai, pavieniai kultūros paveldo objektai (3051 - Senkapis, vad. Švedkapiu, 25102 - Partizanų kapai, 11680 - Žydų senosios kapinės, 8780 – Kryžius, 11682 - Ažubalių k. senosios kapinės).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodyba (Varneliškiuose); kavinė (Miško g. 1, Viešintos); maisto prekių parduotuvė (Vytauto g. 26, Viešintos); viešasis WC prie autobusų stotelės (Vytauto g. 26, Viešintos).

Turizmo infrastruktūra: šiuo metu yra viena maudykla Viešintėlėse su įranga (persirengimo kabinomis ir suoliukais), dviračių ar pėsčiųjų takų bei informacinių stendų nėra.

„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir nacionalinių vandens turizmo trasų specialiojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa skirta keliavimui vandens transportu, pakeliui aplankant šalia upės išsidėsčiusius gamtos ir kultūros objektus.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Šventosios upė, miškai, kultūros paveldo vertybės (27625 - Knitiškių pilkapis; 3554 - Knitiškių pilkapynas; 1888 - Jakšiškio pilkapynas; 53 - Jakšiškio buv. dvaro sodyba; 10309 - šešiolikos sodybų gatvinis kaimas; 68 - Svirnų I dvaro sodyba; 3223 - Judinio pilkapynas; 3224 - Pilkapynas II; 10809 - Kavarsko m. žydų žudynių vieta ir kapas; 32645 - Kavarsko šaltinis, vad. Švento Jono šaltiniu; 8740 - Stogastulpis triaukštis...; 16974 - Partizanų kapas; 1316 - Koplyčia 17250 - Knygnešio A. Griganavičiaus ir pulkininko V. Griganavičiaus kapas). Kavarske esanti kavinė garsėja koldūnais, ruošiamais tradiciniu būdu.

Turizmo paslaugos: maisto prekių parduotuvė (Kavarske), kavinė (Kavarske), paštas (Kavarske), kaimo turizmo sodyba Paberžėje.

Turizmo infrastruktūra: stovyklavietė (Žemuosiuose Svirnuose), viešasis tualetas (Kavarske), poilsio vieta (Knitiškiuose), poilsio vieta prie Svirnų piliakalnio, degalinė (Kavarske), autobusų stotis (Kavarske), maudykla Kavarske, informacinis stendas prie Vetygalos atodangos.

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.4.1 lentelėje.

3.2.4.1 lentelė. Kavarsko seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
12	Dabužių tvenkinys. Rekreacinės teritorijos plotas ~37 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
13, 14	Dabužių tvenkinys. Rekreacinės teritorijos plotas ~69 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudykla ▪ Stovyklavietė ▪ Sporto įrenginiai
15	Kavarskas. Rekreacinės teritorijos plotas ~31,5 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
16	Kavarskas. Rekreacinės teritorijos plotas ~18 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodyba arba teminis (alpinizmo, kartingų ar kt. aktyvaus poilsio) pramogų parkas
17	Kavarskas. Rekreacinės teritorijos plotas ~28 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudykla
18	Kavarskas. Rekreacinės teritorijos plotas ~22 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodyba arba teminis (alpinizmo, kartingų ar kt. aktyvaus poilsio) pramogų parkas
19	Laviškio ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~49 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudykla ▪ Stovyklavietė ▪ Sporto įrenginiai

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
20	Laviškio ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~62 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodyba
21	Šeriai. Rekreacinės teritorijos plotas ~12 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ III prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
23 (dalis)	Magistralinio kelio A6/E26 aplinkinės teritorijos. Rekreacinės teritorijos plotas ~87 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ III prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kempingas
Maršrutai	„Aukštaitijos kelias“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informacinis stendas ▪ Poilsio vieta ▪ Atokvėpio vieta ▪ Teminis pramogų parkas ▪ Kaimo turizmo sodyba
	„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poilsio vieta ▪ Informacinis stendas ▪ Atokvėpio vieta ▪ Teminis pramogų parkas ▪ Kaimo turizmo sodyba

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietos ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

Kavarsko seniūnijoje taip pat yra arba šiuo specialiuoju planu rekomenduojami turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektai: **10309 - Šešiolikos sodybų gatvinis kaimas** (pagal KPD pirmosios nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2012 m. gegužės 29 d. sprendimą Nr. VT-35, kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta, tačiau pagal Utenos apskrities bendrąjį planą, tai yra prioritetiškai tvarkytinas etnografinis kaimas, todėl labai svarbu šią vietovę tvarkyti, tausojant jos vertingąsias savybes); **53 - Jakšiškio buv. dvaro sodyba** (sodyba beveik neišlikusi, tačiau rekomenduojama tvarkyti sodybos aplinką, pastatus (visų pirma juos konservuojant) ir įrengti informacinius ženklus teritorijoje); **10307 - Pakalnių gatvinis kaimas** (2011 m. vasario 24 d. Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-65 buvo patvirtintas „Penkių sodybų gatvinio kaimo (unikalus kodas 10307) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas, kurio sprendiniai numato saugomų ir kitų objektų pritaikymą šiuolaikinėms reikmėms; veikla šioje teritorijoje turi būti vykdoma remiantis minėtuoju specialiuoju planu); **57 - Laviškio buv. dvaro sodybos fragmentai** (sodyba beveik neišlikusi, tačiau rekomenduojama tvarkyti sodybos aplinką, pastatus (visų pirma juos konservuojant) ir įrengti informacinius ženklus teritorijoje); **63 - Pienionių dvaro sodyba** (sodyba tvarkoma privataus investuotojo, tačiau rekomenduojama šiuos tvarkymus ir iš kitų šaltinių); **68 - Svirnų I dvaro sodyba** (sodyba beveik neišlikusi, tačiau dėl turizmo srautų rekomenduojama tvarkyti sodybos aplinką, statinius ir jų liekanas (visų pirma juos konservuojant) ir įrengti informacinius ženklus teritorijoje).

3.2.5. Turizmas ir rekreacija Kurklių seniūnijoje

Kurkliai – numatomas rekreacinių teritorijų turizmo (aptarnavimo) centras ir rekreacinės teritorijos (I prioriteto teritorija, žymėjimas plane 22)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo objektai (16338 – Senkapis; 10811 - Kapinės; 2752 – Kryžius; 21303 - Vandens malūnas su technologine įranga; 24537 - Buteikių piliakalnis su gyvenvieta; 56 - Kurklių II buv. dvaro I sodybos fragmentai), rengiami kasmetiniai renginiai (miesto šventės). Kurklių I k. veiklą vykdo keramikė Lina Bekerienė, Kališkų kaime - keramikė Dangira Pyragaitė ir keramikas Andrius Riazanovas.

Turizmo paslaugos: paštas, maisto prekių parduotuvė (Ukmergės g. 1).

Turizmo infrastruktūra: pėsčiųjų takas, viešasis tualetas.

Staškūniškis (III prioriteto teritorija, žymėjimas plane 23, 24)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo objektai (16338 – Senkapis; 10811 - Kapinės; 2752 – Kryžius; 21303 - Vandens malūnas su technologine įranga; 24537 - Buteikių piliakalnis su gyvenvieta; 56 - Kurklių II buv. dvaro I sodybos fragmentai), rengiami kasmetiniai renginiai (miesto šventės). Staškūniškyje veiklą vykdo tautodailininkė Regina Alešiūnienė.

Turizmo paslaugos: paštas, kaimo turizmo sodyba.

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Nevėžos ežeras ir jo pakrantės (I prioriteto teritorija, žymėjimas plane 27, 26).

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Nevėžos ežeras. Katlėrių kaime veiklą vykdo tapytojas Jonas Katkevičius.

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodyba.

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Per Kurklių seniūniją praeinantys maršrutai. Kurklių seniūniją kerta dalis nacionalinės svarbos trasos „Aukštaitijos parkų žiedas“, dalis pagrindinės nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasos, dalis „Anykščių krašto vandens turizmo trasų“.

Nacionalinės svarbos trasa „Aukštaitijos parkų žiedas“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose, III prioriteto jungtis).

Maršruto idėja: gamtinio ir kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų pažintinio autoturizmo trasa.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo vertybės (33161 - Pavirinčių dvaro sodybos fragmentai; 21303 - Vandens malūnas su technologine įranga; 16976 - Partizanų kapas; 10811 - Kapinės; 2752 – Kryžius).

Turizmo paslaugos: maisto prekių parduotuvė (Kurkliuose), paštas (Kurkliuose).

Turizmo infrastruktūra: pėsčiųjų takas Kurkliuose.

Pagrindinė nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano sprendiniuose, III prioriteto jungtis).

Maršruto idėja: apjungia išpūdingiausias ir reprezentatyviausias pietų ir rytų Lietuvos vietoves. Maršrutas skirtas keliauti dviračiais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo vertybės (33161 - Pavirinčių dvaro sodybos fragmentai; 21303 - Vandens malūnas su technologine įranga; 16976 - Partizanų kapas; 10811 - Kapinės; 2752 – Kryžius).

Turizmo paslaugos: maisto prekių parduotuvė (Kurkliuose), paštas (Kurkliuose).

Turizmo infrastruktūra: pėsčiųjų takas Kurkliuose.

„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa skirta keliavimui vandens transportu, pakeliui aplankant šalia upės išsidėsčiusius gamtos ir kultūros objektus.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Šventosios upė, miškai, kultūros paveldo vertybės (33161 - Pavirinčių dvaro sodybos fragmentai; 21303 - Vandens malūnas su technologine įranga; 16976 - Partizanų kapas; 24816 - Vandens malūnas su technologine įranga; 24817 - Vandens malūnas; 1876 - Kurklių pilkapynas vad. Švedkapiais; 16274 - Trakinių piliakalnis piliakalnis vad. Milžinkapiu).

Turizmo paslaugos: baidarių nuomos punktas, maisto prekių parduotuvė (Kurkliuose), paštas (Kurkliuose).

Turizmo infrastruktūra: viešasis tualetas (Kurkliuose).

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.5.1 lentelėje.

3.2.5.1 lentelė. Kurklių seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
22	Kurkliai. Rekreacinės teritorijos plotas ~50 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Golfo aikštynas ▪ Viešbutis-motelis
23 (dalis)	Staškūniškis. Rekreacinės teritorijos plotas ~87 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ III prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viešbutis-motelis ▪ Informacinis stendas ▪ Kempingas
24	Staškūniškis. Rekreacinės teritorijos plotas ~9,4 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ III prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poilsiavietė
26	Nevėžos ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~40 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaimo turizmo sodyba
27	Nevėžos ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~40 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poilsiavietė
Maršrutai	„Aukštaitijos parkų žiedas“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai stendai ▪ Golfo aikštynas
	Pagrindinė nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai stendai ▪ Golfo aikštynas
	„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maudyklos ▪ Informacinis stendas

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietos ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

Kurklių seniūnijoje taip pat yra arba numatomas turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektas - 33161 - Pavirinčių dvaro sodybos fragmentai (sodyba sąlyginai gerai išsilaikiusi, išlikę keletas medinių ir mūrinių pastatų; sodybos tvarkymu rūpinasi privatūs asmenys, šioje teritorijoje ar jos apylinkėse pagal Anykščių rajono turizmo plėtros kompleksinę galimybių studiją numatyta įrengti golfo aikštynus).

3.2.6. Turizmas ir rekreacija Skiemonių seniūnijoje

Nevėžos ežeras ir jo pakrantės (I prioriteto teritorija, žymėjimas plane 27, 28, 29, 30, 31).

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Nevėžos ežeras. Katlėrių kaime veiklą vykdo tapytojas Jonas Katkevičius.

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodyba.

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Rubikių ežeras ir jo pakrantės (I prioriteto teritorija, žymėjimas plane 36, 37, 38).

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: Rubikių ežeras, miškai, kultūros paveldo vertybės (24533 - Bijeikių piliakalnis su gyvenviete; 24543 - Piliakalnio piliakalnis su gyvenviete; 10812 - Sala (Didžioji sala)).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos, kavinės.

Turizmo infrastruktūra: maudykla, poilsia vietės, siaurojo geležinkelio stotis.

Magistralinio kelio A6/E26 aplinkinės teritorijos (III prioriteto teritorija, žymėjimas plane 32, 33, 34, 35).

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: Smulkio ežeras, kultūros paveldo vertybės (5835 - Diktarų kapinynas; 24535 - Buivydu piliakalnis su gyvenviete; 11539 - Klevėnų k. senosios kapinės; 21525 - Klevėnų kapinynas; 32641 - Jonydžių piliakalnis, vad. Balnakalniu).

Turizmo paslaugos: nėra.

Turizmo infrastruktūra: degalinė.

Per Skiemonių seniūniją praeinantys maršrutai. Andrioniškio seniūniją kerta dalis nacionalinių autoturizmo trasų sistemos „Aukštaitijos kelias“ ir dalis pagrindinės nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasos.

Nacionalinių autoturizmo trasų sistema „Aukštaitijos kelias“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir nacionalinio autoturizmo trasų specialiojo plano sprendiniuose; I ir II prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa reprezentuoja kalvotus ir ežeringus Aukštaitijos kraštovaizdžius, gamtinę įvairovę ir poilsį gamtoje. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Nevėžos ežeras, Smulkio ežeras, miškai, kultūros paveldo vertybės (30349 - Kurklelių dvarvietė; 32641 - Jonydžių piliakalnis, vad. Balnakalniu; 25696 - J. Juodžio kapas; 16977 - Partizanų kapas; 11539 - Klevėnų k. senosios kapinės; 21525 - Klevėnų kapinynas; 24535 - Buivydu piliakalnis su gyvenviete; 5835 - Diktarų kapinynas).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos (prie Nevėžos ežero); maisto prekių parduotuvė (Skiemonyse), paštas (Skiemonyse).

Turizmo infrastruktūra: maudykla prie Nevėžos ežero, degalinė. Skiemonių seniūnijoje maršruto trasoje nėra įrengto dviračių tako.

Pagrindinė nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano sprendiniuose, III prioriteto jungtis).

Maršruto idėja: apjungia išpūdingiausias ir reprezentatyviausias pietų ir rytų Lietuvos vietoves. Maršrutas skirtas keliauti dviračiais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Rubikių ežeras, Mūšėjaus ežeras, miškai.

Turizmo paslaugos: maisto prekių parduotuvė (Mačionyse), kavinė (Mačionyse), kaimo turizmo sodyba,

Turizmo infrastruktūra: poilsiavietė prie Rubikių ežero.

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.6.1 lentelėje.

3.2.6.1 lentelė. Skiemonių seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
27, 29, 30, 31	Nevėžos ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~23 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudyklos ▪ Stovyklavietė ▪ Poilsiavietė
28	Nevėžos ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~65 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
37, 38	Rubikių ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~42 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
36	Rubikių ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~10 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ I prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Stovyklavietė ▪ Atokvėpio vieta ▪ Informacinis stendas
32, 33, 35	Magistralinio kelio A6/E26 aplinkinės teritorijos. Rekreacinės teritorijos plotas ~64 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ III prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kempingas ▪ Viešbutis-motelis ▪ Informacinis stendas
34	Magistralinio kelio A6/E26 aplinkinės teritorijos. Rekreacinės teritorijos plotas ~8 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ III prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudyklos
Maršrutai	„Aukštaitijos kelias“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viešbutis-motelis ▪ Informacinis stendas ▪ Kempingas ▪ Maudyklos ▪ Rekomenduojama įrengti dviračių taką maršruto atkarpoje Anykščiai-Alanta
	Nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informacinis stendas ▪ Stovyklavietė ▪ Atokvėpio vieta

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietos ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

Skiemonių seniūnijoje taip pat yra arba šiuo specialiuoju planu rekomenduojami turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektai: 5835 - Diktarių kapinynas (saugomas objektas patenka į specialiuoju planu numatomas intensyvios veiklos rekreacines teritorijas, rekomenduojama prie šio objekto įrengti informacinį stendą, o veiklą šio objekto teritorijoje vykdyti pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus: vadovaujantis tipiniu apsaugos reglamentu, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais, paveldotvarkos projektais bei pagal kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkybos reglamentus, nustatančius reikalavimus konkreitiems tvarkybos darbams).

3.2.7. Turizmas ir rekreacija Svėdasų seniūnijoje

Svėdasai – numatomas rekreacinių teritorijų turizmo (aptarnavimo) centras ir rekreacinės teritorijos (II prioriteto teritorija, žymėjimas plane 39, 40, 41, 42)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Alaušo ir Svėdaso ežerai, kultūros paveldo objektai (7684 – Ornamentuoti kryžiai (3); 1329 – Koplytėlė; 12211 – Svėdasų dvarvietė; 1328 – Bažnyčia ir koplyčia; 7682 – Juozo Tumo-Vaižganto paminklas; 15692 – Lietuvos nepriklausomybės paminklas-stogastulpis; 894 – Svėdasų mstl. žydų senosios kapinės; 67 - Svėdasų buv. dvaro sodybos fragmentai), rengiami kasmetiniai renginiai. Svėdasuose veiklą vykdo liaudies amatininkė juostų audėja Aušra Petniūnaitė.

Turizmo paslaugos: paštas, kavinė (J. Tumo-Vaižganto g. 18A), maisto prekių parduotuvė (J. Tumo-Vaižganto g. 18), baidarių nuomos punktas.

Turizmo infrastruktūra: viešasis tualetas.

Šventosios upė ir jos pakrantės (II prioriteto teritorija, žymėjimas plane 43, 44, 45, 48, 51)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Šventosios upė, kultūros paveldo objektai (24815 – Tiltas; 1896 - Grikiapelių pilkapynas; 1895 - Butėnų pilkapynas, vad. Milžinų kapais; 20718 – Vyžuonų mstl. žydų žudynių vieta ir kapas; 1897 - Šaltinių pilkapynas; 16276 - Šaltinių pilkapynas II; 8764 - Koplytėlė).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos, motelis-restoranas su sporto aikštynu.

Turizmo infrastruktūra: stovyklavietė prie Denionių ežero, maudykla prie Leliūnų tvenkinio.

Per Svėdasų seniūniją praeinantys maršrutai. Svėdasų seniūniją kerta dalis nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (pagal LR teritorijos bendrąjį planą ir Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą), dalis nacionalinės svarbos trasos „Aukštaitijos parkų žiedas“, dalis „Anykščių krašto vandens turizmo trasos“.

Nacionalinės svarbos turizmo trasa „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Maršrutas apjungia pagrindinius Lietuvos istorinius ir kultūrinius objektus bei vietas. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, ežeras Alaušas, kultūros paveldo objektai (24815 – Tiltas; 7684 - Ornamentuoti kryžiai (3); 1329 – Koplytėlė; 12211 - Svėdasų dvarvietė; 1328 - Bažnyčia ir koplyčia; 7682 - Juozo Tumo-Vaižganto paminklas; 15692 - Lietuvos nepriklausomybės paminklas-stogastulpis; 64 - Savičiūnų

dvaro sodyba; 10813 – Namas; 1324 - Sodyba; 1327 - Sodyba III; 10482 - Sodybos vieta; 1326 - Sodyba II; 1325 - Sodyba I; 23837 - Juodonių piliakalnis su gyvenvieta.

Turizmo paslaugos: maisto prekių parduotuvė (Svėdasuose), paštas (Svėdasuose), kavinė (Svėdasuose), baidarių nuoma (Svėdasuose).

Turizmo infrastruktūra: degalinė ir viešasis tualetas (Svėdasuose).

Nacionalinės svarbos trasa „Aukštaitijos parkų žiedas“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose, III prioriteto jungtis).

Maršruto idėja: gamtinio ir kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų pažintinio autoturizmo trasa.

Turizmo išteklių (patenkantys į maršrutą): miškai, Svėdaso ir Alaušo ežerai, ežeras Kuojinis, ežeras Priegodas, Šventosios upė, kultūros paveldo vertybės (16335 - Pilkapiai su V-XIII m.e.a. gr. ir dg. kp.; 12252 - Akmens a. gyvenvietė; 16246 - Akmens a. gyvenvietė; 16488 - Akmens a. gyvenvietė III; 16486 - Akmens a. gyvenvietė I; 16275 - Miškinių pilkapynas; 16490 - žalvario a. gyvenvietė; 16247 - Sen. gyvenvietė; 67 - Svėdasų buv. dvaro sodybos fragmentai; 12211 - Svėdasų dvarvietė; 1329 – Kopyltėlė; 7684 - Ornamentuoti kryžiai (3); 1328 - Bažnyčia ir koplyčia; 7682 - Juozo Tumo-Vaižganto paminklas; 894 - Svėdasų mstl. žydų senosios kapinės; 897 - Šaltinių pilkapynas; 16276 - Šaltinių pilkapynas II; 8764 – Kopyltėlė).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos, maisto prekių parduotuvė (Svėdasuose), kavinė (Svėdasuose), baidarių nuoma (Svėdasuose), motelis (Žaliosios k.).

Turizmo infrastruktūra: degalinė ir viešasis tualetas (Svėdasuose), stovyklavietės prie Priegodo ežero.

„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa skirta keliavimui vandens transportu, pakeliui aplankant šalia upės išsidėsčiusius gamtos ir kultūros objektus.

Turizmo išteklių (patenkantys į maršrutą): Šventosios upė, miškai, kultūros paveldo vertybės (24815 – Tiltas; 1896 - Grikiapelių pilkapynas; 1895 - Butėnų pilkapynas, vad. Milžinų kapais; 12210 - Butėnų dvarvietė, vad. Bobkalniu; 20718 - Vyžuonų mstl. žydų žudynių vieta ir kapas; 1897 - Šaltinių pilkapynas; 16276 - Šaltinių pilkapynas II; 8764 - Kopyltėlė).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodybos, motelis su sporto įranga, stovyklavietė.

Turizmo infrastruktūra: viešasis tualetas (Kurkliuose).

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.7.1 lentelėje.

3.2.7.1 lentelė. Svėdasų seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas	
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)	
39	Svėdaso ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~120 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaimo turizmo sodyba
40, 41	Svėdaso ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~52,3 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maudykla ▪ Plūduriuojančių priemonių (vasarnamių, kavinių, pirčių) vieta ▪ Stovyklavietė
42	Alaušo ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~14,4 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maudykla

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
43, 45, 48 (dalis)	Šventosios upė. Rekreacinės teritorijos plotas ~225 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudykla
44, 51 (dalis)	Šventosios upė. Rekreacinės teritorijos plotas ~235 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos
Maršrutai	„Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“.	
	„Aukštaitijos parkų žiedas“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai standai
	„Anykščių krašto vandens turizmo trasos“.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai standai ▪ Maudykla

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietos ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

Svėdasų seniūnijoje rekomenduojama vystyti turizmą Šventosios ir Jaros upėmis, Uosintėlio ežere ir jų aplinkoje.

Svėdasų seniūnijoje taip pat yra arba šiuo specialiuoju planu rekomenduojami turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektai: 64 - Savičiūnų dvaro sodyba (sodyba gana apleista, mažai išlikusių statinių ir dėl didelio atstumo nuo turistinių maršrutų ar teritorijų, šią teritoriją rekomenduojama tvarkyti tik sutvarkius kitas šiuo specialiuoju planu rekomenduojamas tvarkyti kultūros paveldo vertybių teritorijas ar objektus); 67 - Svėdasų buv. dvaro sodybos fragmentai (sodyba gana apleista, tačiau išlikę mūriniai pastatai ar jų fragmentai, rekomenduojama šį saugomą objektą tvarkyti prioritetiškai – dėl šalia specialiuoju planu numatomų rekreacinių teritorijų ir esamų bei perspektyvinių turistų srautų).

3.2.8. Turizmas ir rekreacija Traupio seniūnijoje

Levaniškiai (III prioriteto rekreacinė teritorija, žymėjimas plane 11).

Esama situacija:

Turizmo išteklių: upė Nevėžis, nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės (1900 - Piliakalnio, Levaniškių piliakalnis; 54 - Janapolio dvaro sodybos fragmentai; 30591 - Šiaurės vakarų svirnas; 30592 - Pietryčių svirnas), rengiami kasmetiniai renginiai (Šv. Onos atlaidai).

Turizmo paslaugos: alaus baras, maisto prekių parduotuvė, paštas (Traupyje).

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Per Traupio seniūniją praeinantys maršrutai. Per Traupio seniūniją nepraeina svarbių maršrutų.

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.8.1 lentelėje.

3.2.8.1 lentelė. Traupio seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
11	Levaniškiai. Rekreacinės teritorijos plotas ~20 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ III prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodyba

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietos ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

Traupio seniūnijoje taip pat yra arba šiuo specialiuoju planu rekomenduojami turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektai: 54 - Janapolio dvaro sodybos fragmentai ((sodyba gana apleista, mažai išlikusių statinių ir dėl didelio atstumo nuo turistinių maršrutų ar teritorijų, šią teritoriją rekomenduojama tvarkyti tik sutvarkius kitas šiuo specialiuoju planu rekomenduojamas tvarkyti kultūros paveldo vertybių teritorijas ar objektus).

3.2.9. Turizmas ir rekreacija Troškūnų seniūnijoje

Troškūnai ir Smėlynė – numatomas rekreacinių teritorijų turizmo (aptarnavimo) centras ir rekreacinės teritorijos (III prioriteto rekreacinė teritorija, žymėjimas plane 8)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: Miškai (girininkijos arboretumas, skulptūrų parkas, pažintinis takas), kultūros paveldo objektai (29920 - Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statinių ansamblis (kompleksą sudaro bažnyčia (1332; 1); (29921; 2); mokykla (1331; 3); varpinė (29922; 4); šventoriaus tvora su vartais (29923; 5), 21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas, 16783 - F. Povickaitės-Bortkevičienės kapas, 31869 - Lietuvos šaulio Petro Liktoro kapas, 31870 - Lietuvos šaulio Petro Tomkevičiaus kapas, 70 - Troškūnų (Smėlynės) buv. dvaro sodyba), rengiami kasmetiniai renginiai. Smėlynėje yra liaudies amatininkė – mezgėja Anelė Geleževičienė.

Turizmo paslaugos: kavinė (Nepriklausomybės a. 6-6, Troškūnai), maisto prekių parduotuvė (Nepriklausomybės a. 5, Troškūnai), paštas, siaurojo geležinkelio stotis.

Turizmo infrastruktūra: gyvenvietės teritorijoje yra dviračių takai, informaciniai stendai (ženklai) yra pastatyti miško pažintiniame take, prie Troškūnų geležinkelio stoties, yra viešasis tualetas.

Juostino ežeras ir jo pakrantės (II prioriteto rekreacinė teritorija, žymėjimas plane 9, 10).

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, Juostino ežeras.

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodyba.

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Per Troškūnų seniūniją praeinantys maršrutai. Per seniūnijos teritoriją praeina dalis nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (pagal LR teritorijos bendrąjį planą ir Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą) bei dalis siaurojo geležinkelio trasos.

Nacionalinės svarbos turizmo trasa „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose; I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Maršrutas apjungia pagrindinius Lietuvos istorinius ir kultūrinius objektus bei vietas. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): ežeras Juostinas, miškai, Troškūnų miestelis su jame esančiais lankytiniais objektais, siaurojo geležinkelio stotis, kultūros paveldo objektai (25974 – Palatavio piliakalnis; 33336 – Bareišių senosios kapinės; 33337 – Karčių senosios kapinės; 21901 – Panevėžio-Rubikių ruožas; 20715 – Žydų žudynių vieta; 20716 – Žydų senosios kapinės; 70 – Troškūnų (Smėlynės) buv. dvaro sodyba; 31870 – Lietuvos šaulio Petro Tomkevičiaus kapas; 31869 – Lietuvos šaulio Petro Liktoro kapas; 16783 – F. Povickaitės-Bortkevičienės kapas; 31869 – Lietuvos šaulio Petro Liktoro kapas; 29920 – Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statinių ansamblis (kompleksą sudaro 17255 – žuvimo vieta ir memorialinė lenta; 29923 – Šventoriaus tvora su vartais; 1332 – Švč. Trejybės bažnyčia; 29922 – Varpinė); 1353 – Raguvėlės dvaro sodyba (kompleksą sudaro 24837 – Šv. Stepono bažnyčia; 24839 – Varpinė; 24838 – Varpinė; 24850 – Kumetynas; 24834 – Užvažiuojamieji namai; 24835 – Pirtis; 24836 – Vandens malūnas; 11663 – Senosios kapinės; 24853 – Koplyčia-mauzoliejus; 24851 – Parkas; 23809 – Svirnas; 23815 – Svirnas; 24833 – Kalvė; 23766 – Ratinė; 24868 – Rūmai; 23803 – Oficina; 24852 – Tvoros liekanos; 24841 – Magazinas; 24840 – Sodininko namas; 24848 – Spirito saugykla; 24846 – Spirito varykla; 24845 – Karvidė; 24847 – Arklidė; 24844 – Kumetynas; 24843 – Kluono liekanos; 24842 – Daržinės liekanos; 24849 – Kalvė). Smėlynėje yra liaudies amatininkė – mezgėja Anelė Geleževičienė. Įrengtas skulptūrų parkas ir arboretumas Troškūnų girininkijoje.

Turizmo paslaugos: maisto prekių parduotuvė (Troškūnuose ir Raguvėlėje), gydymo paslaugos (Troškūnuose), kavinė (Troškūnuose), paštas (Troškūnuose).

Turizmo infrastruktūra: degalinė (Troškūnuose), autobusų stotis (Troškūnuose), siaurojo geležinkelio stotis, pėsčiųjų-dviračių takas miške prie Troškūnų girininkijos.

Siaurojo geležinkelio trasa (I prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Maršrutas skirtas keliauti siaurojo geležinkelio traukiniais, kelionės rengiamos pagal užsakymus arba iš anksto nustatytą tvarkaraštį.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): miškai, ež. Juostinas, kultūros paveldo objektai (21901 - Panevėžio-Rubikių ruožas; 62 - Petkūnų buv. dvaro sodybos fragmentai; 20715 – Žydų žudynių vieta; 20716 – Žydų senosios kapinės; 70 – Troškūnų (Smėlynės) buv. dvaro sodyba; 31870 – Lietuvos šaulio Petro Tomkevičiaus kapas; 31869 – Lietuvos šaulio Petro Liktoro kapas; 16783 – F. Povickaitės-Bortkevičienės kapas; 31869 – Lietuvos šaulio Petro Liktoro kapas; 29920 – Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statinių ansamblis (kompleksą sudaro 17255 – žuvimo vieta ir memorialinė lenta; 29923 – Šventoriaus tvora su vartais; 1332 – Švč. Trejybės bažnyčia; 29922 – Varpinė).

Turizmo paslaugos: maisto prekių parduotuvė (Troškūnuose), kavinė (Troškūnuose), paštas (Troškūnuose), gydymo paslaugos (Troškūnuose).

Turizmo infrastruktūra: degalinė (Troškūnuose), autobusų stotis (Troškūnuose), siaurojo geležinkelio stotis, pėsčiųjų-dviračių takas miške prie Troškūnų girininkijos.

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.9.1 lentelėje.

3.2.9.1 lentelė. Troškūnų seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
8	Troškūnai. Rekreacinės teritorijos plotas ~68 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ III prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodyba
9	Juostino ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~22 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodyba
10	Juostino ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~34 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniais numatytos maudyklos ▪ Stovyklavietė ▪ Sporto įrenginiai ▪ Vaikų žaidimo aikštelė ▪ Poilsiavietė
Maršrutai	„Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“.	▪ Informacinis stendas
	Siaurojo geležinkelio trasa.	▪ Informacinis stendas

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietos ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

Taip pat rekomenduojama vystyti Anykščių regioninio parko tvarkymo planu numatytą automobilių ir dviračių turizmo trasą, VŠĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“ organizuojamų žygių iki Andrioniškio maršruto trasą (apimant Palatavio piliakalnį, Bareišių senąsias kapines, Karčių senąsias kapines, Kiaušagalio senąsias kapines, Lietuvos šaulių gimtinę, Pienagalio senąsias kapines, vyskupo A. Baltakio tėviškę ir siaurojo geležinkelio stotį Žiedonių k., Troškūnų sen.).

Troškūnų seniūnijoje taip pat yra arba šiuo specialiuoju planu rekomenduojami turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektai: 1353 - Raguvėlės dvaro sodyba (sodyba jau šiuo metu pritaikyta turizmui, teikia su turizmu susijusias paslaugas, rekomenduojama ir toliau vystyti teritorijos ir objekto tvarkymą, organizuoti renginius, skatinant turistų srautus į šį objektą bei apylinkes); 70 - Troškūnų (Smėlynės) buv. dvaro sodyba (ši sodyba sąlyginai gerai išsilaikiusi – išlikę mūriniai sodybos pastatai, o dėl sodybos vietos turistų srautų atžvilgiu yra svarbus turizmo objektas). 62 - Petkūnų buv. dvaro sodybos fragmentai (sodyba sąlyginai gerai išsilaikiusi, išlikę dalis mūrinių pastatų; sodyba randasi šalia siaurojo geležinkelio stoties, todėl dėl esamų ir perspektyvinių turistų srautų siūloma stotyje įrengti informacinius ženklus, nukreipiančius į šią sodybą).

3.2.10. Turizmas ir rekreacija Viešintų seniūnijoje

Viešinto ežeras ir jo pakrantės (II prioriteto rekreacinė teritorija, žymėjimas plane 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: Viešintos ežeras, miškai.

Turizmo paslaugos: neteikiamos.

Turizmo infrastruktūra: šiuo metu yra viena maudykla Viešintėlėse su įranga (persirengimo kabinomis ir suoliukais), dviračių ar pėsčiųjų takų bei informacinių stendų nėra.

Suosos ežeras ir jo pakrantės (II prioriteto rekreacinė teritorija, žymėjimas plane 1).

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: Suosos ežeras, miškai.

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodyba su valčių prieplauka, suoliukais (Varneliškiuose).

Turizmo infrastruktūra: nėra.

Viešintos ir Viešintėlės – numatomas rekreacinių teritorijų turizmo (aptarnavimo) centras

Esama situacija:

Turizmo ištekliai: miškai, kultūros paveldo objektai (11680 - Žydu senosios kapinės; 25102 - Partizanų kapai), rengiami kasmetiniai renginiai (Joninių šventė, rudens šventė ir atlidai, kitos tradicinės šventės).

Turizmo paslaugos: kavinė (Miško g. 1); maisto prekių parduotuvė (Vytauto g. 26).

Turizmo infrastruktūra: šiuo metu yra viena maudykla Viešintėlėse su įranga (persirengimo kabinomis ir suoliukais), viešasis WC prie autobusų stotelės (Vytauto g. 26), dviračių ar pėsčiųjų takų bei informacinių stendų nėra.

Per Viešintų seniūniją praeinantys maršrutai. Pagal Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą, per seniūnijos teritoriją praeina dalis nacionalinės reikšmės dviračių maršruto, dalis nacionalinių autoturizmo trasų.

Nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano koncepcijoje; II prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: apjungia išpūdingiausias ir reprezentatyviausias pietų ir rytų Lietuvos vietas. Maršrutas skirtas keliauti dviračiais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Viešintos ežeras; miškai; kultūros vertybių sankaupos arealas ties Antalinės ir Pelyšos I kaimais (kultūros paveldo vertybės 5833 - Senkapis, vad. Kapeliais, 61 - Pelyšų I dvaro rūmai, 50 - Antalinės buv. dvaro sodybos fragmentai, 24541 - Papilių piliakalnis su gyvenvietė, 1321 - Kapinių kompleksas); pavieniai kultūros paveldo objektai visoje maršruto atkarpoje (11680 – Žydu senosios kapinės, 13051 – Senkapis, vad. Švedkapiu, 22539 – Vėjo malūnas, 25102 – Partizanų kapai).

Turizmo paslaugos: kavinė (Miško g. 1, Viešintos); maisto prekių parduotuvė (Vytauto g. 26).

Turizmo infrastruktūra: šiuo metu yra viena maudykla Viešintėlėse su įranga (persirengimo kabinomis ir suoliukais), viešasis WC prie autobusų stotelės, dviračių ar pėsčiųjų takų bei informacinių stendų nėra.

Nacionalinių autoturizmo trasų sistema „Aukštaitijos kelias“ (numatyta Anykščių rajono bendrojo plano sprendiniuose ir nacionalinio autoturizmo trasų specialiojo plano sprendiniuose; II prioriteto jungtis):

Maršruto idėja: Trasa reprezentuoja kalvotus ir ežeringus Aukštaitijos kraštovaizdžius, gamtinę įvairovę ir poilsį gamtoje. Maršrutas skirtas keliauti automobiliais.

Turizmo ištekliai (patenkantys į maršrutą): Suosos ežeras, Jotauto ežeras, miškai, pavieniai kultūros paveldo objektai (3051 - Senkapis, vad. Švedkapiu, 25102 - Partizanų kapai, 11680 - Žydu senosios kapinės, 8780 – Kryžius, 11682 - Ažubalių k. senosios kapinės).

Turizmo paslaugos: kaimo turizmo sodyba (Varneliškiuose); kavinė (Viešintose); maisto prekių parduotuvė (Viešintose).

Turizmo infrastruktūra: šiuo metu yra viena maudykla Viešintėlėse su įranga (persirengimo kabinomis ir suoliukais), viešasis WC prie autobusų stotelės (Viešintose), dviračių ar pėsčiųjų takų bei informacinių stendų nėra.

Numatomas veiklas apibendrinanti informacija pateikta 3.2.10.1 lentelėje.

3.2.10.1 lentelė. Viešintų seniūnijos rekreacinių zonų naudojimą apibendrinanti informacija

Teritorijos Nr.	Teritorijos aprašymas	Teritorijoje numatomų veiklų apibūdinimas
		Priemonės (taip pat žr. sprendinių brėžinį)
1	Suosos ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~61 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ III prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodyba ▪ Maudykla
2, 3, 7	Viešinto ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~121 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Ri – intensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Kaimo turizmo sodybos ▪ Informacinis stendas ▪ Vaikų žaidimo aikštelė ▪ Sporto įrenginiai ▪ Poilsiavietė ▪ Pėsčiųjų-dviračių takas
4, 5, 6	Viešinto ežeras. Rekreacinės teritorijos plotas ~66,2 ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ II prioritetas ▪ Numatomas rekreacinės teritorijos tipas Re – ekstensyvios rekreacinės veiklos teritorijos ▪ Maudyklos ▪ Stovyklavietės ▪ Poilsiavietė ▪ Plūduriuojančių priemonių (vasarnamių, kavinių, pirčių) vieta ▪ Pėsčiųjų dviračių takas
Maršrutai	<i>Nacionalinės turistinės paskirties dviračių trasa. Maršruto ilgis seniūnijoje</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai stendai ▪ Kaimo turizmo sodyba ▪ Stovyklavietė ▪ Poilsiavietė ▪ Sporto įrenginiai ▪ Vaikų žaidimų aikštelė
	<i>„Aukštaitijos kelias“. Maršruto ilgis seniūnijoje</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informaciniai stendai ▪ Maudykla ▪ Kaimo turizmo sodyba

Pastabos:

1. Numatomų turizmo paslaugų ir infrastruktūros objektų vietos ir kiekis turi būti tikslinami rengiant žemesnio lygmens planavimo dokumentus pagal nustatytą poreikį ir interesus.
2. Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas.
3. Veikla Anykščių regioniniame parke turi būti vykdoma pagal Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento nuostatomis ir Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniais.
4. Rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui pateiktos 3.3 skyriuje.

Viešintų seniūnijoje taip pat yra arba šiuo specialiuoju planu rekomenduojami turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektai: 50 - Antalinos buv. dvaro sodybos fragmentai (sodyba sąlyginai gerai išsilaikiusi, išsilaikę dalis mūrinių pastatų; vietos bendruomenės iniciatyva pradėti būtinieji paveldo objekto tvarkymo darbai, tačiau norint pritaikyti šį objektą turizmui, reikalingi ir kiti finansiniai šaltiniai).

3.3. Reikalavimai ir rekomendacijos rekreacinių objektų įrengimui

Rengiant Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialųjį planą, parinktos rekomenduojamos vietos, skirtos poilsio ir atokvėpio (trumpalaikio sustojimo) vietoms, paplūdimiams ir maudykloms, turistinėms stovykloms ir kaimo turizmo stovykloms (žr. brėžinį „Sprendiniai“). Šiame skyriuje pateikiami reikalavimai ir rekomendacijos šioms rekreaciniams objektams.

Reikalavimai paplūdimiams ir maudykloms. Paplūdimiai ir jų maudyklos turi atitikti Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ (Žin., 2007, Nr. 139-5716 su vėlesniais pakeitimais) reikalavimus.

Paplūdimys turi būti pritaikytas ramiam arba aktyviam poilsiui, kaitinimuisi saulėje, maudymuisi. Projektuojant paplūdimių statinius (persirengimo paviljonus arba kabinas, pavėsines, tualetus, medicinos ir gelbėjimo punktus, privažiuojamuosius kelius, prieigas, lengvųjų automobilių, motociklų, dviračių stovėjimo aikšteles) bei įrenginius (vandentiekio, nuotekų, telekomunikacijos, atliekų surinkimo ir rūšiavimo) būtina atsižvelgti į poilsiautojų skaičių. Upių ir ežerų paplūdimiuose vienam poilsiautojui turi būti ne mažiau kaip 8 kv. m. sausumos ploto.

Paplūdimiai prie upių turi būti įrengiami pagal vandens tėkmę, ne mažesniu kaip 100 m atstumu aukščiau taršos šaltinių. Paplūdimiai prie ežerų įrengiami tose vietose, kur nėra nuotekų išleidimo. Paplūdimiuose priėjimas prie vandens turi būti neslidus, neklampus, patogus ir saugus visiems, taip pat ir neįgaliems žmonėms. Paplūdimių dirvožemyje esančios kenksmingos cheminės medžiagos neturi viršyti didžiausių leidžiamų koncentracijų.

Paplūdimių teritorija turi būti suskirstyta į atskiras funkcines zonas: poilsio, maudymosi, sporto. Šios funkcinės zonos turi būti atitinkamai pažymėtos. Paplūdimių funkcinės zonos nurodomos matomoje vietoje esančiame informaciniame stende. Būtina numatyti ir pažymėti vietas vaikams maudytis, kur gylis turi būti ne didesnis kaip 1,30 m.

Paplūdimiuose, kurie skirti daugiau kaip 100 poilsiautojų, turi būti užtikrintas geriamojo vandens tiekimas. Paplūdimiuose turi būti įrengti tualetai ne arčiau kaip 50 m iki maudyklų, numatant patogumus neįgaliems žmonėms. Paplūdimiuose ne rečiau kaip kas 25 m turi būti šiukšliadėžės, o jei nėra galimybių jas pastatyti nurodytu atstumu, paplūdimių prieigose turi būti pastatyti atliekų konteineriai. Visuose paplūdimiuose turi būti pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus, stiklo, plastiko) konteineriai. Poilsiautojams persirengti turi būti įrengiami paviljonai arba kabinos, įrengiant vieną persirengimo kabiną 50–100 paplūdimio poilsiautojų. Paplūdimiuose, kurie skirti daugiau kaip 100 poilsiautojų, būtina įrengti medicinos ir gelbėjimo punktus.

Rekomendacijos turistinės stovyklos įrengimui. Stovyklavietėje turėtų būti sudarytos sąlygos trumpalaikiam poilsiui ir nakvynei, tam tikslui nuomojant palapines, laikinus ar mobilius namelius arba skiriant vietą (aikštelę) turistui individualiai priemonei (palapinei, mobiliam nameliui, transporto priemonei) pastatyti ir turi būti sudarytos sąlygos, higienos bei maitinimo poreikiams tenkinti bei aktyviam poilsiui organizuoti.

Stovyklavietės teritorija turėtų būti suplanuota (suskirstyta) į zonas: palapinėms ar nameliams statyti, maistui ruošti, poilsiui organizuoti ir higienos poreikiams tenkinti bei atliekoms surinkti. Palapinių statymui ir maisto ruošai skiriamos vietos (aikštelės) turėtų būti aukštesnėse teritorijos reljefo dalyse, kad palapinių ir lauzaviečių neapsemtų lietaus vanduo. Šios vietos (aikštelės) stovyklavietės teritorijoje išdėstomos taip, kad netrukdomai kitiems (nekertant kitų aikštelių) būtų galima laisvai į jas patekti ir privažiuoti. Vietos apgyvendinimo (nakvynės) priemonėms statyti turėtų būti paženklintos (nurodytos) arba jų pastatymo vietas paslaugos teikėjas turi nurodyti kiekvienam turistui atskirai. Apgyvendinimui skirtos aikštelės vienai palapinei ar mobiliam nameliui pastatyti turėtų būti skiriama apie 40–50 kv.m. ploto. Jeigu šalia palapinės yra statomas ir automobilis, aikštelės plotas turėtų būti 10 kv.m. didesnis. Bendroje maisto ruošimo vietoje turėtų būti įrengta lauzavietė(ės) arba lauko virtuvė, lauko staliukai ir suoleliai bei dėžė šiukšlėms (atliekoms) su keičiamu įdėklu

(maišu). Įranga ir lauko baldai turėtų būti išdėstyti taip, kad būtų patogus jais naudotis, netrukdytų žmonėms vaikščioti ir atitiktų priešgaisrinės saugos reikalavimus. Bendro naudojimo lauzavietės gali būti įrengiamos ne arčiau kaip 5 m nuo palapinių (namelių).

Vieta higienos poreikiams tenkinti įrengiama stovyklavietės pakraštyje ar nuošalėje ir kad būtų sąlygos privažiuoti specialiam transportui valymo tikslais. Turėtų būti įrengtas lauko tualetas ar pastatytas mobilus tualetas, kuriuose nuolat būtų tualetinio popieriaus ir kurie būtų nuolat valomi. Jeigu stovyklavietėje gali apsisistoti daugiau kaip 30 žmonių, tualetai turėtų būti įrengti atskirai vyrams ir moterims. Prie paplūdimio rekomenduojama įrengti atskirą mobilų tualetą. Šalia tualetų turėtų būti įrengta didelės talpos šiukšlių (atliekų) surinkimo dėžė ar konteineris, kuris ne rečiau kaip kartą per savaitę keičiamas ar išvalomas. Stovyklavietėje turėtų būti įrengta vieta poilsiui organizuoti. Tam tikslui gali būti įrengta sportinių žaidimų aikštelė (tinklinio, krepšinio, lauko teniso ar kt.). Stovyklavietėje prie vandens telkinio, skirto maudytis, įrengiamas ar naudojamas natūralus paplūdimys.

Stovyklavietės teritorijoje (arba prie įėjimo) turėtų būti įrengtas informacinis stendas, kuriame turi būti pateikta stovyklavietės adresas, stovyklavietės planas ir įrangos išdėstymo schema, informacija apie stovyklavietės naudojimą ir saugumo laikymąsi bei nuoroda apie savivaldybės išduotą pažymėjimą šiai stovyklavietei. Stovyklavietėje gali būti įrengta stacionari ar mobili patalpa stovyklavietės įrangai, nuomojamam inventoriui ir kitoms priemonėms laikyti bei stovyklavietės priežiūrai užtikrinti.

Rekomendacijos kaimo turizmo sodyboms. Teikiant kaimo turizmo paslaugą svečių apgyvendinimui gali būti skirta ne daugiau kaip 20 kambarių (numerių).

Kaimo turizmui naudojamo individualaus gyvenamojo namo aplinka ir svečių apgyvendinimui skirtos patalpos turėtų būti švarios, tvarkingos, saugios bei nuolat prižiūrimos. Kaimo turizmui naudojamo individualaus gyvenamojo namo aplinka ir svečių apgyvendinimui skirtos patalpos turėtų būti švarios, tvarkingos, saugios bei nuolat prižiūrimos. Jeigu virtuvė skirta ruošti maistą patiems svečiams, ji turėtų būti įrengta saugiai, joje turėtų būti vandens tiekimo ir kanalizacijos, maisto ruošos (paruošimo, virimo, kepimo), šaldymo, laikymo, atliekų surinkimo bei vėdinimo įranga, baldai, įrankiai ir indai ir joje pakabinta informacija apie saugų priemonių naudojimą ir higienos reikalavimų laikymąsi. Svečių automobilių laikymui įrengiamos aikštelės (vietos) turėtų būti patogios, saugios ir netrukdančios svečių poilsio ir laisvalaikio. Savininko gyvenamosios ir higienos patalpos turėtų būti atskirtos nuo svečių apgyvendinimui naudojamų patalpų.

Kaimo turizmo paslaugai teikti pritaikomos esamos ar naujos statomos sodybos aplinką ir jos planinę struktūrą turėtų sudaryti pastatų grupė: gyvenamosios paskirties pastatas su pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (įskaitant kaimo turizmo) pastatais, reikalingais kaimo turizmo veiklai vykdyti. Visi kaimo turizmo sodybai priklausantys pastatai pagal poreikius gali būti pritaikyti kaimo turizmo veiklai. Kaimo turizmo sodybos gyvenamųjų patalpų interjerą rekomenduojama formuoti išlaikant vientisą natūralių medžiagų ir tradicinio stiliaus derinį. Kaimo turizmo sodybos veikloje gali būti pristatoma vietovės gyvoji tradicija: sodybos svečiams pristatant kulinarinio paveldo patiekalus ir tradicinių amatų gaminius ir veiklas.

Rekomendacijos poilsiviečių ir atokvėpio vietų dviračių maršrutuose įrengimui. Prie svarbesnių lankytinų objektų gali būti suprojektuotos aikštelės, talpinančios 3-4 dviratininkų grupes (30-40 žmonių). Tokių aikštelių plotas – 0,10 – 0,20 ha. Prie mažiau lankomų objektų ar mažiau svarbesnėse aikštelėse projektuojamos 0,10 – 0,15 ha aikštelės, kurios talpintų 1-2 dviratininkų grupes (10-20 žmonių). Siūlomas vienu metu orientacinis maksimalus poilsivietės ir atokvėpio vietos talpumas – žmonių grupė, kurią sudaro 10-12 dviratininkų. Siekiant mažesnių aikštelių įrengimo sąnaudų, aplinkos pakeitimai turi būti minimalūs: nežymūs žemės lyginimo darbai, šalinami tik labiausiai trukdantys medžiai ir krūmai. Poilsivietė ar atokvėpio vieta turi būti pakankamai lygi.

Šlapias, kauburiuotas, kupstuotas su iškilusiomis medžių šaknimis paviršius turi būti išlygintas, įrengta sutvirtinto grunto danga.

Trumpalaikio poilsio vieta (poilsiavietė) turėtų būti nenutolusi nuo trasos (kelio), esant galimybei prie vandens telkinio, vaizdinga, tačiau izoliuota želdiniais.

Jei poilsiavietė rengiama prie vandens telkinio, turi būti laikomasi vandens telkinių apsaugos juostų reikalavimų. Lauko baldai, dviračių stovai, šiukšliadėžės įrengiami už vandens apsaugos juostų ribų. Prie vandens telkinio įrengiama maudyklė, persirengimo kabina, vandens lieptas. Poilsiavietėje numatomi poilsio sektoriai, kurie išdėstomi ne arčiau kaip 10-15 m ir atskirti želdiniais. Atokiau, paprastai šiaurinėje pusėje, įrengiama laužavietė ir lauko tualetas. Poilsiavietėje turėtų būti įrengiami informacijos stendai.

Atokvėpio vieta turėtų būti prie pat kelio, šalia kurio eina trasa. Esant reikalui, tam gali būti naudojamos ir visuomeninio transporto sustojimo aikštelės. Vieta gali būti visai atvira.

Sanitariniai – higieniniai reikalavimai. Sustojimo vieta neturi būti užteršta, triukšminga, joje neturėtų būti erkių, užmirkusio dirvožemio. Vieta turėtų būti gerai ventiliuojama oro masių.

Aplinkosaugos reikalavimai. Parenkant trumpalaikio sustojimo vietą būtina įvertinti į atskirų augalų jautrumą mindžiojimui. Kerpės ir samanos yra labai jautrios mindžiojimui, todėl rekomenduojama rinkti vietą, kurioje vyrauja varpinės žolės ir krūmokšniai atsparesni mindžiojimui. Iš Lietuvos miškuose augančių medžių atsparesni trypimui laikomi beržas ir drebulė. Po to seka pušis ir maumedis, po jų ąžuolas ir liepa. Jautriausia yra eglė. Todėl poilsiaviečių ir atokvėpio vietų nerekomenduojama įrengti eglynuose.

Visi trumpalaikių sustojimo vietų statiniai kaimo vietovėje turi būti daromi iš nebrangių, vietinių medžiagų: mažai apdirbtos medienos, lauko akmenų, molio. Stalai ir suolai turėtų būti masyvūs, iš rąstų, pusraščiu, ritinių, kelmų, kuo paprastesnės konstrukcijos. Šiukšlių rinktuvus ir lauko tualetus kaimo vietovėje tikslinga daryti taip pat iš nebrangių ir paprastų medžiagų. Laužavietės įrengiamos iš akmenų. Tokie statiniai būna patvaresni, geriau derinasi prie gamtinės aplinkos, pigiau kainuoja. Visi statiniai, išskyrus persirengimo kabinas ir laikinus suolus, negali būti įrengiami arčiau kaip 20 m nuo vandens telkinių. Šiukšlių rinktuvai – ne arčiau kaip 30 m, o lauko tualetai – 50 m. Laužavietės įrengiamos sausesnėse, didesnėse ir saugesnėse, kad neįvyktų gaisras, miško aikštelėse. Apie laužą reikia padaryti 0,5 m pločio nuo laužavietės krašto mineralizuotą apsauginę juostą. Atokvėpio aikštelės projektuojamos su lauko baldais (stendai, pavėsinės, lauko tualetai ir kt.)